MIHAELA-EMILIA POPA

Portofoliu de recapitulare pentru

Evaluarea națională

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

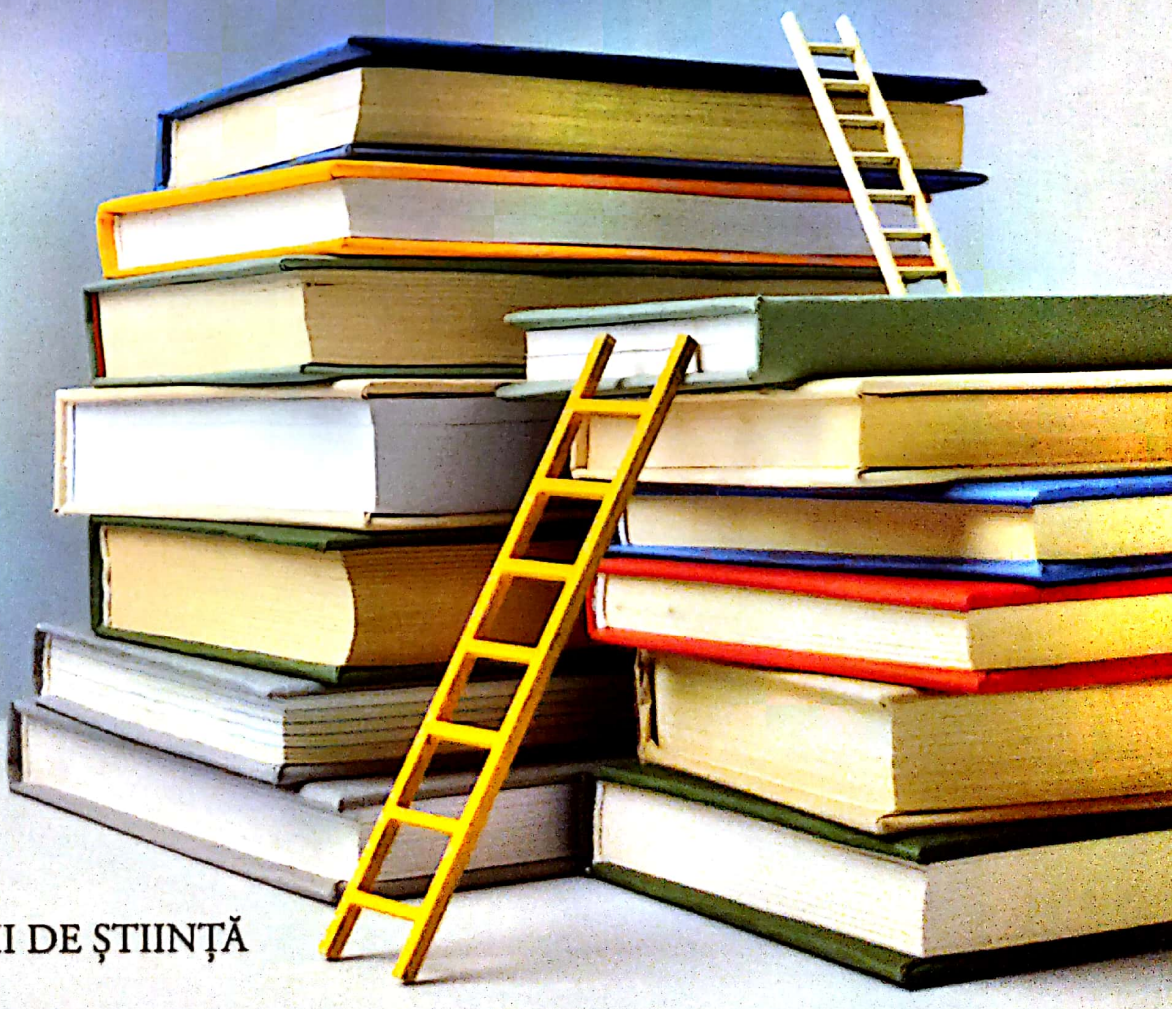

CASA CĂRȚII DE ȘTIINȚĂ

MIHAELA-EMILIA POPA

Portofoliu de recapitulare pentru Evaluarea națională.

Limba și literatura română

Casa Cărții de Știință
Cluj-Napoca, 2026

Scanned with OKEN Scanner

© Autoarea
© Casa Cărții de Știință, pentru prezenta ediție
Editură acreditată CNCS – B

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
POPA, MIHAELA EMILIA
Portofoliu de recapitulare pentru Evaluarea naţională : limba şi literatura română / Mihaela-Emilia Popa ; pref. de insp. şcolar dr. Smaranda Graur. - Cluj-Napoca : Casa cărţii de ştiinţă, 2026
Conţine bibliografie
ISBN 978-606-17-2680-6
I. Graur, Smaranda (pref.)
811.135.1
821.135.1.09

Ilustrații copertă și interior: www.freepik.com
Copertă: Roxana Ardelean
Redactor & tehnoredactare: Ada Blendea

Casa Cărții de Știință
B-dul Eroilor nr. 6-8, ap. 12
Cluj-Napoca, 400129
Tel: 0264-431920
E-mail: editura@casacartii.ro

Scanned with OKEN Scanner

Cuprins:

Smaranda GRAUR, *Prefață* 7
Argument 9

Caiet 1. Teste
Secțiunea A. Modele de subiecte pentru examen 17

Testul 1 19
Testul 2 27
Testul 3 35
Testul 4 43
Testul 5 51
Testul 6 58
Testul 7 66
Testul 8 74
Testul 9 82
Testul 10 90
Testul 11 97
Testul 12 104
Testul 13 112
Testul 14 120
Testul 15 127
Testul 16 135
Testul 17 143
Testul 18 150
Testul 19 157
Testul 20 164
Testul 21 172
Testul 22 180
Testul 23 189
Testul 24 196
Testul 25 204

Caiet 1. Sugestii de rezolvare
Secțiunea B. Modele de compuneri 211

Testul 1 213
Testul 23 223
Testul 17 231
Testul 10 233
Testul 21 235
Testul 7 238
Testul 6 243
Testul 5 246

Caiet 2. Repere teoretice
23 de teste. 9 teste rapide. 20 de lecții de gramatică 251

Lecția 1. Tipurile de enunț 252
Lecția 2. Noțiuni de fonetică 254

Scanned with OKEN Scanner

Lecția 3. Noțiuni de vocabular 258
Lecția 4. Noțiuni de morfologie. Substantivul 265
Lecția 5. Noțiuni de morfologie. Verbul 272
Lecția 6. Noțiuni de morfologie. Pronumele 283
Lecția 7. Noțiuni de morfologie. Adjectivul 292
Lecția 8. Noțiuni de morfologie. Numeralul 296
Lecția 9. Noțiuni de morfologie. Părțile de vorbire neflexibile 299
Adverbul 299
Interjecția 299
Conjuncția 300
Prepoziția 301
Lecția 10. Noțiuni de sintaxă. Sintaxa propoziției 304
Lecția 11. Noțiuni de sintaxă. Sintaxa propoziției și a frazei 311
Lecția 12. Noțiuni de sintaxă. Atributiva 312
Lecția 13. Noțiuni de sintaxă. Completiva directă 314
Lecția 14. Noțiuni de sintaxă. Completiva prepozițională 317
Lecția 15. Noțiuni de sintaxă. Completiva indirectă 320
Lecția 16. Noțiuni de sintaxă. Circumstanțiala de loc 322
Lecția 17. Noțiuni de sintaxă. Circumstanțiala de timp 325
Lecția 18. Noțiuni de sintaxă. Circumstanțiala de mod 328
Lecția 19. Noțiuni de sintaxă. Circumstanțiala de cauză 330
Lecția 20. Noțiuni de sintaxă. Circumstanțiala de scop (finală) 333

Caiet 3. Autoevaluare și observare sistematică. Soluții. Grile de autoevaluare. Grafice de progres 337

Grila de autoevaluare – clasa a VIII-a (conform programei școlare) .. 338
Graficul de monitorizare a progresului meu. Rezolvarea variantelor de examen 339
Graficul de monitorizare a progresului meu. Rezolvarea testelor rapide 342
Graficul de monitorizare a progresului meu. Rezolvarea exercițiilor ... 343
Grilă de observare a propriilor comportamente 344
Fișă de analiză a comportamentelor pe care vreau să le schimb 345
Plan de recapitulare pentru examen 346
Portofoliul pentru examenul de Evaluare Națională 347
Jurnal reflexiv. Instrument de analiză a unor dificultăți constatate 348
Grilă motivațională 349
Soluțiile testelor rapide 350
Soluțiile modelelor de subiecte pentru examen (selectiv) 351

Caiet 4. Lecturi suplimentare. Lista de lecturi. Fișe de lectură 357

Lecturi suplimentare recomandate pentru examen 359
Fișe de lectură 360

Bibliografie 379

Scanned with OKEN Scanner

Prefață

Evaluarea Națională reprezintă pentru elevi nu doar un examen de final de ciclu, ci și un prag simbolic, o sinteză a competențelor dobândite de către elevi pe parcursul ciclului gimnazial. În acest context, disciplina Limba și literatura română are un rol esențial: ea dezvoltă capacitatea de a înțelege lumea prin text, de a gândi critic, de a formula idei coerente și de a comunica nuanțat.

Volumul de față, propus de către doamna profesoară Mihaela-Emilia Popa, *Portofoliu de recapitulare pentru Evaluarea Națională*, se înscrie firesc în nevoia reală a elevilor și a profesorilor de a avea un instrument de lucru clar, coerent și eficient, adaptat cerințelor actuale ale examenului. Cartea se naște dintr-o vocație autentică, fiind rezultatul unei experiențe didactice solide, construite în trei decenii de activitate la catedră, dublate de implicarea constantă a autoarei în structuri profesionale de decizie și de formare: membru al Consiliului consultativ al disciplinei, profesor metodist, coordonator de cerc metodic, roluri care îi confirmă nu doar competența profesională, ci și prestigiul în comunitatea profesorilor de limba și literatura română. Această dublă perspectivă – cea a profesorului practician și cea a formatorului – conferă lucrării un echilibru rar între rigoarea teoretică și aplicabilitatea practică.

Structurat sub forma unui portofoliu de lucru, volumul propune o abordare modernă și funcțională a recapitulării, centrată pe elev, pe progresul său real și pe nevoia de claritate. Cele patru caiete care alcătuiesc lucrarea răspund etapizat obiectivelor evaluării:

– **Caietul 1** oferă teste cu sugestii de rezolvare, modele de subiecte concepute în spiritul celor de examen, menite să dezvolte nu doar competențe de rezolvare, ci și strategii de lucru;

– **Caietul 2** reunește reperele teoretice esențiale, exerciții și teste rapide, lecții de gramatică formulate sintetic, accesibil și riguros;

– **Caietul 3** este dedicat autoevaluării și observării sistematice, prin grafice de progres și grile care încurajează conștientizarea propriului parcurs de învățare, elevului conferindu-i-se rolul de partener activ în propria formare;

– **Caietul 4** propune lecturi suplimentare și fișe de lectură, contribuind la consolidarea competențelor de receptare a textului literar și nonliterar.

Dincolo de structura sa bine articulată, volumul reflectă o viziune didactică actuală, în care evaluarea nu este un scop în sine, ci un instrument de reglare a învățării. Elevul este ghidat să își observe evoluția, să își identifice punctele forte și dificultățile, să învețe să își organizeze efortul și timpul.

Un merit deosebit al lucrării constă în limbajul echilibrat, accesibil fără a fi simplist, precum și în selecția atentă a exercițiilor și textelor. Se simte, la fiecare pagină, experiența profesorului care cunoaște realitățile

Scanned with OKEN Scanner

clasei, dificultățile recurente ale elevilor, dar și exigențele programei și ale baremelor de evaluare.

Portofoliul de recapitulare pentru Evaluarea Națională nu este doar o culegere de teste sau un suport de exerciții. Este un demers coerent de formare, care încurajează gândirea, lectura atentă, exprimarea corectă și argumentată. În egală măsură, volumul se adresează profesorilor, oferindu-le un instrument flexibil, ușor de integrat în activitatea didactică, dar și părinților, care pot urmări mai clar parcursul de pregătire al copiilor.

Într-o perioadă în care presiunea examenelor riscă adesea să reducă actul educațional la performanță imediată, această carte reamintește un adevăr fundamental: formarea competențelor lingvistice și literare este un proces de durată, care cere rigoare, răbdare și sens.

Prin claritatea demersului didactic, prin coerența structurii și prin profesionalismul care o definește, lucrarea de față se impune ca un reper valoros în pregătirea pentru Evaluarea Națională la Limba și literatura română, confirmând, încă o dată, că experiența autentică la catedră, dublată de reflecție pedagogică și de implicare profesională, poate genera instrumente educaționale relevante, utile și durabile.

Cartea pe care o aveți în față dovedește că excelența didactică se construiește în timp, prin muncă susținută și prin pasiune pentru formarea generațiilor de elevi.

Insp. școlar dr. **Smaranda Graur**

Scanned with OKEN Scanner

Argument

Dragă cititorule,
Dacă răsfoiești aceste pagini, este posibil să răspundă cu succes interesului tău. Participi la examenul de Evaluare națională în curând?
Pentru tine am scris această carte.

Pe vremea când eu însămi eram candidată la examenul de evaluare națională, nici vorbă să se publice în vreun fel modele de subiecte ori de rezolvare a acestora. Cu inima îndoită de capacitatea proprie de a promova, dar și cu teama că, dacă nu trec mai departe la liceu, toate drumurile viitorului meu se închid, învățam necontenit, alături de colegii mei, din manualul unic și din caietul de clasă, din puținele culegeri, pe care le rezolvam din scoarță-n scoarță, așteptând ziua examenului învăluită într-un mister total. Informațiile privind subiectele de examen erau insignifiante, în raport cu nevoile noastre, ca adolescenți, de a ne pregăti. Totodată, prin denumirea sa pretențioasă (Examen de capacitate), evaluarea ne stârnea emoții greu de controlat, creându-ne sentimentul că, în eventualitatea unui eșec, vom fi declarați „incapabili" nu numai să devenim liceeni, ci și să învățăm vreodată ceva. Refugiul liniștitor era studiul individual, în puținul timp pe care îl aveam la dispoziție după-amiaza, când începeam să discutăm unii cu alții, să împărtășim informații despre cerințe ori să facem schimb de notițe și maculatoare. Din mai nimic, fiecare dintre noi strângea, până în preajma examenului, teancuri de scheme recapitulative, caiete cu notițe frumos colorate, subliniate și ordonate după puterile sale de a asimila și de a înțelege. Acasă, nu aveam profesor care să ne verifice și să ne mai explice o dată lecțiile, așa că eram nevoiți să le reluăm singuri, liniștiți, la masa de lucru, până le înțelegeam. Iar când terminam de învățat, mergeam unul pe la altul și ne explicam reciproc aspectele mai dificile, cu dragoste prietenească, multă căldură în suflet și empatie, încurajându-ne și încercând să scăpăm de neliniște.

Mi-a rămas în minte, din acea perioadă, o modalitate extrem de sensibilă de a face pregătirea mai firească: printre filele culegerii de gramatică, presam flori și frunze frumos mirositoare, care ne făceau plăcere să le întâlnim, în timp ce rezolvam exerciții, ca semne de carte puse pe unde credeam că este foarte greu de știut materia ori la subiectul pe care l-am înțeles ușor – un ghiocel, o frunză de dud, o margaretă sau un mușețel, o frunzuliță de mentă din grădină ori petale de trandafir, multe-multe petale de trandafir... Prin maculator, aveam file secrete, pe care le lipeam la margine, să nu se vadă înăuntru, în care scriam versurile cântecelor din

Scanned with OKEN Scanner

vremea aceea, câte o poezie ale cărei versuri erau pe buzele tuturor. Mai învățam puțin, apoi o mai dădeam pe cântat și chiar pe completat oracole, căci era vremea lor. Alternarea învățatului cu aceste mici distracții mai mult sau mai puțin interzise ne făcea bine și ne încărca bateriile. Ce știam bine învățam din nou, ca să știm mai bine, iar ce nu știam era mereu în atenția noastră și nu existau subiecte preferate sau nepreferate. Căutam să știm cât mai mult și cât mai bine, dacă nu totul. Examenul meu a durat aproape o zi întreagă, căci subiectele se scriau, pe vremea aceea, pe tablele negre din clase, încet-încet, apoi se verificau, abia pe urmă veneau orele alocate rezolvării. Și îmi aduc aminte ce bucuroși am fost, căci ni se părea că ne-a dat ușor și că a durat atât de puțin...

*

Intitulată ***Portofoliu de recapitulare pentru Evaluarea națională. Limba și literatura română***, lucrarea de față se adresează tuturor absolvenților de gimnaziu, candidați la examenul de Evaluare națională 2026, reunind, în cele patru secvențe-cadru, principalele repere ale pregătirii individuale la disciplina limba și literatura română. Având denumirea de „caiete", secvențele portofoliului servesc ca suport direct pentru rezolvarea cerințelor, pentru realizarea unor scheme, a unor notițe în timpul studiului personalizat.

Caietul 1, structurat în două secvențe, reprezintă o culegere de 25 de variante de examen, alcătuite conform modelelor publicate de CNEE în decursul ultimilor 5 ani, fie ca teste de antrenament, fie ca variante propriu-zise. Pentru aceste 25 de variante, se oferă, selectiv, sugestii de rezolvare a cerințelor care vizează literatura: *caracterizarea unui personaj, rezumatul unui text narativ, prezentarea mesajului unui text liric, redactarea unui text argumentativ, inserarea secvențelor explicative, descriptive, argumentative etc. într-un text complex, scrisoarea, pagina de jurnal intim sau de călătorie* etc. De asemenea, printre sugestiile de răspuns se regăsesc exemple pentru *exprimarea opiniei, compararea a două texte și prezentarea unui element comun de conținut ori asocierea a două texte*, pe baza unor valori identificate de elevi. Pe baza răspunsurilor, candidații sunt invitați să se autoevalueze și să-și alcătuiască propriile modele de compuneri, cunoscând și analizând baremele de examen după care se face evaluarea. Este descurajată învățarea pe de rost, candidații fiind încurajați să lucreze cu textul-suport și să învețe strategiile de abordare a acestora, structurând răspunsurile în funcție de specificul textelor și de baremele de examen.

Caietul 2 facilitează recapitularea integrată a noțiunilor de gramatică, reprezentând și o modalitate de verificare a conținuturilor pe care candidații consideră că le stăpânesc mai puțin, odată ce au parcurs variantele de examen din caietul anterior. Se pot regăsi aici principalele aspecte teoretice ce privesc diferitele compartimente ale studiului limbii române: *fonetică, vocabular, morfologie, sintaxa propoziției și sintaxa frazei*. Fiecare dintre

Scanned with OKEN Scanner

cele 20 de lecții succinte este urmată de o fișă de exerciții, alcătuită ca un test, cu punctaj alocat fiecărei cerințe, în urma rezolvării elevii având posibilitatea de a se autoevalua. Pentru o evaluare mai obiectivă și punctuală, au fost incluse în această secvență și 9 teste rapide, cu itemi obiectivi, pe care elevii o pot folosi spre a-și fixa anumite deprinderi, cum ar fi alegerea conștientă a răspunsului corect în situație de examen, analiza profundă a variantelor de răspuns, știut fiind faptul că majoritatea cerințelor de gramatică de la examen sunt astfel formulate.

Caietul 3 este un instrument modern de *observare sistematică* a propriului progres. Pentru a menține ritmul pregătirii, dar și pentru a conștientiza lacunele ori aspectele teoretice și practice ce necesită îmbunătățire, elevii au la dispoziție o grilă generală de autoevaluare, alcătuită pe baza programei școlare aferente clasei a VIII-a, grafice de înregistrare și de monitorizare a notelor pe care și le acordă prin autoevaluare. Tot astfel, înregistrarea și analiza propriilor comportamente, prin intermediul instrumentelor evaluative incluse în caiet, pot conduce la conștientizarea atuurilor fiecărui candidat, favorizând un parcurs formativ de succes.

Caietul 4 include o listă de lecturi „suplimentare", dar necesare în rezolvarea subiectului la care se solicită asocierea a două texte, cu trimitere la o anumită secvență. Sunt precompletate, parțial, câteva fișe de lectură, care pot deveni o modalitate eficientă de recapitulare și organizare a lecturii elevilor, în vederea fixării anumitor detalii care se urmăresc în evaluarea din cadrul examenului: titlul cărții, autorul acesteia, personajul principal, scena care transpune valorile avute în vedere, cuvintele-cheie ale universului tematic, asocieri posibile cu alte texte etc.

Astfel structurat, ***Portofoliul de recapitulare pentru Evaluarea națională. Limba și literatura română*** aduce mai aproape tot ceea ce este de așteptat *să știe* și *să știe să facă* un elev, la proba de limba și literatura română, de aceea este instrumentul ideal în pregătirea pentru examen, care trebuie să atingă un ritm susținut, cu o lună-două înainte de data propriu-zisă. Punând accent pe studiul individual, lucrarea poate schimba starea de spirit a candidaților și poate crește motivația de a învăța, susținută prin autoevaluare permanentă, prin controlul personal direct asupra propriilor lacune, ca și asupra achizițiilor teoretice și practice bine stăpânite. Așa încât, la ieșirea de la proba de limba și literatura română, cuvintele de pe buzele tuturor să fie: „ce ușor ne-a dat", „ce repede a trecut"...

Iar spre aducerea-aminte a acestei perioade din viața oricărui neliniștit candidat, fiecare pagină a ***Portofoliului de recapitulare*** poate fi marcată cu câte o floare presată, o petală ori o frunză...

Mult-mult succes tuturor!

Cu drag,
Autoarea

Scanned with OKEN Scanner

PORTOFOLIU DE RECAPITULARE PENTRU EVALUAREA NAȚIONALĂ

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Caiet 1	Caiet 2	Caiet 3	Caiet 4
Teste cu sugestii de rezolvare Modele de subiecte pentru examen	**Repere teoretice** Exerciții și teste rapide Lecții de gramatică	**Autoevaluare și observare sistematică** Grafice de progres Grile de autoevaluare	**Lecturi suplimentare** Fișe de lectură

Scanned with OKEN Scanner

Feedback is about helping students succeed, not about exercising power over them.

(Svinicki și McKeachie, *McKeachie's Teaching Tips.*, 2011, p. 122)

Scanned with OKEN Scanner

Caiet 1.

Teste

SECȚIUNEA A		Modele de subiecte pentru examen

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL	TEXT-SUPORT 1	Subiectul al II-lea
(1)	Narativ	Caracterizarea unui personaj

Testul 1

SUBIECTUL I **(70 DE PUNCTE)**

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

Textul 1

A fost odată ca niciodată, că de n-ar fi, nu s-ar povesti. Poate, pe vremea când lupul era paznic la oi și vulpea nu mai prididea cu crescutul găinilor, când musca făcea miere și răchita micșunele, când broaștele erau mute, iar peștii ieșeau pe malurile apelor, seara, și cântau de se oprea din cale drumețul, uimit, să-i asculte.

A fost odată, într-o parte îndepărtată a lumii, la poalele Munților Albaștri, o așezare unde oamenii trăiau în tihnă, mânându-și turmele pe văile apelor de argint, pe câmpiile înverzite și pe pripoarele munților. Mândre erau livezile doldora de roade, mândre, lanurile cu grâne, mândre, turmele de oi, cu lâna albă ca omătul, dar mai mândră era Sorina. Florile plaiului de la ea își luau frumusețea; râurile, de la ea își luau sprinteneala; holdele, din părul ei își luau aurul, să-și împodobească spicele. În casa în care intra Sorina, intrau voia bună și bucuria; pe drumul pe care mergea Sorina, mergea cântecul. Sorina cânta atât de frumos, încât izvoarele se opreau din cale, păsările, din zbor, iar viețuitoarele pădurii ieșeau din scorburi s-o asculte. Dragă le era tuturor fata, dar neînchipuit de dragă îi era lui Miron, un flăcău voinic și îndrăzneț, cu fruntea luminoasă și pletele ca pana corbului.

Și cum se dusese vestea în lume despre Sorina, mulți voinici veniră s-o ceară de nevastă, dar fata le răspundea că voinicul ei este ales. Se întristau pețitorii, lăsau fruntea în pământ și plecau tăcuți.

Iată însă că, într-o zi, pe când fata stătea pe-o stâncă și-și împletea marama de mireasă, numai ce vede ieșind de sub o piatră un cal negru ca smoala. Calul prinse a sări, a juca, făcând fel de fel de ghidușii. Fata văzu că nu era cal ca toți caii, că avea aripi la picioare, iar ochii îi scânteiau. Voi să se ascundă, dar nu avu vreme. Calul se dădu dintr-odată peste cap și se prefăcu într-o arătare ciudată și înspăimântătoare. Se repezi, o apucă în brațe și porni cu ea prin văzduh, peste zarea munților.

Au așteptat oamenii până noaptea târziu, dar Sorina nu s-a mai întors. Au trecut zile, au trecut nopți, dar nicio urmă, niciun semn de nicăieri. A umblat Miron pe potecile munților, a căutat-o prin gurile prăpăstiilor, a strigat-o pe piscuri, dar nimic nu putu afla. A întrebat jivinele codrului, care tremurau de frica lui, dar nici ele nu știau mai mult.

Fețele oamenilor se posomorâră, bucuria pieri. Se întrista întregul plai. Apele se tulburară în mâtcile lor. Se înnegriră Munții Albaștri și porniră să bată vânturi furioase. Soarele abia se mai uita de după perdelele norilor. [...] În cele din urmă, un bătrân ce purta în spate mai bine de o sută de ani, spuse:

– Tare mă tem că toate necazurile noastre de la Zmeul cel înnegurat vin [...] Pe nări suflă foc și catran, numai cu o unghie fiarele înjunghie și când se uită în apă, apa, de frica lui, îngheață. Bătrânul oftă. Ceilalți se priviră tăcuți, îngânduraţi și înspăimântați.

Miron se ridică în picioare și grăi:

– Am să pornesc eu și n-am să mă las până nu-l răpun...

– Fiarele codrului îți știu de frică, voinicule, și de vrednicia ta nimeni nu se îndoiește, dar înainte de a porni în căutarea zmeului și a fetei, e bine să te duci la Peștera Înțeleptului, zise cel cu peste o sută de ani în spinare. [...]

Scanned with OKEN Scanner

A mers el ce-a mers, zi de vară până-n seară, prin locuri tainice, de nimeni colindate, de nimeni căutate. [...] Când să adoarmă de-a binelea, auzi un țipăt. „Ce să fie oare?" se întrebă Miron. [...] O scorpie uriașă se lupta cu un omuleț de-o șchioapă. [...] Miron nu mai întrebă despre ce e vorba, ci, lovind o dată cu paloșul, reteză capul scorpiei.

Omulețul se ridică în picioare și spuse:

– M-ai scăpat de la moarte, cu ce să te răsplătesc? [...]

– Nu vreau nicio răsplată, omulețule!

Călin Gruia, ***Miron și Sorina***

Textul 2

Cum știm din povești, zmeii sunt niște ființe stranii. Au apucături „rele", dar uneori dau dovadă de milă și omenie. Au chip de om, dar pe trup poartă platoșe de solzi. Sălășluiesc pe Tărâmul Celălalt și locuiesc bine mersi în palate, dar au și acareturi, grădini și livezi ca orice gospodar cu minte. Pe scurt, sunt niște personaje mitologice foarte interesante, despre care trebuie că vreți să aflați mai multe... Înfățișare și obiceiuri, calități și defecte, ce mănâncă, unde se adăpostesc, care le sunt puterile și ce arme folosesc. Să începem...Dar mai întâi, iată ce am primit de mult, tare de mult, prin poștă...

Pârjol
Zmeul zmeilor

Palatul nr. 1 (de Aur)
Grădinile Mari, Tărâmul Celălalt

- răpiri fete de împărat
- furt mere de aur, Soare, Lună
- luptă dreaptă cu Făt-Frumos

Cartea de vizită a unui zmeu. Cel mai probabil, nu-mi era adresată mie, ci vreunui împărat ori vreunui zmeu vecin sau mai știu eu cui... Dar pentru mine a fost de-ajuns ca să mă pună pe gânduri și pe jar. De atunci, am tot vrut să aflu mai multe despre neamul zmeilor. Pentru că da, am descoperit unde locuiește, cum arată, cu ce se ocupă și oarecum unde stă un zmeu – repet, doar UN zmeu –, dar multe alte mistere au rămas... încă necunoscute. Am tot cercetat și am tot căutat, am tot întrebat și am tot verificat și iată ce am aflat.

Cum arată un zmeu?

Păi, zmeul este în primul rând uriaș. Dar nu-i un uriaș de rând, nici vorbă! Este unul care are chip de om, aripi de liliac, coadă de șarpe și trupul gigantic, acoperit cu solzi. Ba încă am auzit că are și urechi ceva mai ciudate, nu alipite capului, ci ușor ieșite în afară, adică, mai pe scurt, un soi de tub care se termină cu o ureche. Da, este adevărat, asta nu spune toată lumea, ci doar unii. A, și să nu uit! Ghearele. Zmeul are gheare lungi și încovoiate, groase și tăioase.

https://mostenireculturala.com/2018/05/11/nazdravanii-din-basme-si-credinte-cine-sunt-zmeii/

A.1. Completează spațiile libere cu informațiile din textul 1. **2 puncte**

După culoare, părul lui Miron este _____, iar al Sorinei este _____.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**

Oamenii din satul Sorinei se ocupă cu:

a. oieritul;
b. vânătoarea;
c. muzica;
d. peștitul.

Scanned with OKEN Scanner

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**
Pentru a afla unde este Sorina, Miron întreabă:

a. munții;
b. animalele sălbatice;
c. văile;
d. prăpăstiile.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**
Conform cărții sale de vizită, Pârjol este:

a. frate cu Făt-Frumos;
b. fiu de împărat;
c. grădinar;
d. căpetenia zmeilor.

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1		
Enunțul	**Adevărat**	**Fals**
Florile câmpului își iau culorile de la părul Sorinei.		
Sorina este răpită cu o zi înainte de a fi mireasă.		
Bătrânul înțelept are peste o sută de ani.		
Textul 2		
Enunțul	**Adevărat**	**Fals**
Zmeul zmeilor este specializat în apărarea fetelor de împărat.		
Orice zmeu este uriaș.		
Zmeii sunt ființe lipsite de calități.		

6. Transcrie, din secvența următoare, două figuri de stil diferite, pe care le vei preciza: „În casa în care intra Sorina, intrau voia bună și bucuria; pe drumul pe care mergea Sorina, mergea cântecul. Sorina cânta atât de frumos, încât izvoarele se opreau din cale, păsările, din zbor, iar viețuitoarele pădurii ieșeau din scorburi s-o asculte. Dragă le era tuturor fata, dar neînchipuit de dragă îi era lui Miron, un flăcău voinic și îndrăzneț."
6 puncte

Scanned with OKEN Scanner

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text.
6 puncte

8. Cum reacționează oamenii și elementele naturii, după dispariția Sorinei? Justifică-ți, în 50-100 de cuvinte, răspunsul la întrebare, prin referire la o emoție, valorificând textul 1.
6 puncte

Scanned with OKEN Scanner

9. Asociază fragmentul din opera literară „Miron și Sorina" de Călin Gruia cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50-100 de cuvinte, o valoare comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

B.1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
În secvența: „Păi, zmeul este în primul rând uriaș." se află:
a. doi diftongi și două hiaturi;
b. doi diftongi și un hiat;
c. trei diftongi;
d. un hiat și trei diftongi.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Sunt formate prin derivare ambele cuvinte din seria:
a. niciodată, crescutul;
b. micșunele, odată;
c. drumețul, uimit;
d. frumusețea, sprinteneala.

Scanned with OKEN Scanner

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Sensul secvenței subliniate în fragmentul: „Calul prinse a sări." este:

a. se prinse de ceva.
b. înțelese.
c. începu.
d. scăpă din strânsoare.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Antonimul primului cuvânt subliniat și sinonimul celui de-al doilea cuvânt subliniat din fragmentul: „A mers el ce-a mers, zi de vară până-n seară, prin locuri tainice, de nimeni colindate, de nimeni căutate..." sunt:

a. misterioase, bătute;
b. cunoscute, străbătute;
c. ascunse, necolindate;
d. necunoscute, vizitate.

5. Selectează predicatele din secvența următoare, precizând felul lor: **6 puncte**

Cum știm din povești, zmeii sunt niște ființe stranii.
Cel mai probabil, nu-mi era adresată mie.

Predicatul	Felul predicatului

6. Alcătuiește un enunț asertiv, în care pronumele „ei" să fie în cazul acuzativ (1) și un enunț interogativ, în care același pronume să fie în cazul genitiv (2). **6 puncte**

(1)_____

_____

(2)_____

_____

7. Transcrie propozițiile din fraza următoare, precizând felul acestora: **6 puncte**
„A întrebat jivinele codrului, care tremurau de frica lui, dar nici ele nu știau mai mult.."

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

8. Completează spațiile libere din textul de mai jos, reprezentând mesajul unui elev, cu forma corectă a cuvintelor scrise între paranteze: **6 puncte**

Mă _____ (*a agrea*, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a, numărul singular), dar mă _____ (*a deranja*, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a, numărul singular), pentru că mă vede în rândul oamenilor care nu au ajutat-o. Este o formă a recunoștinței _____ _____ (*obligatoriu*, feminin, singular). _____(*a se duce*, imperativ, forma negativă, singular) cu gândul la cei _____ (numeralul 18, în litere) ani de carieră ai ___ _____ ! (*Dora*, cazul genitiv)

SUBIECTUL al II-lea **(20 de puncte)**

Scrie o compunere, de minimum 150 de cuvinte, în care să-l caracterizezi pe Miron, personajul din textul lui Călin Gruia.

În scrierea compunerii, vei avea în vedere:
– notarea a două date de identificare a personajului (vârstă, ocupație, portret fizic etc.);
– prezentarea, prin câte o secvență comentată, a două trăsături morale ale personajului;
– precizarea a două mijloace de caracterizare diferite, prin care se evidențiază trăsăturile morale prezentate;
– corelarea unei valori personale cu una dintre valorile personajului.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:
• conținutul compunerii – 12 puncte
• redactarea compunerii – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudine gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; respectarea normelor de ortografie – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitate – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

AUTOEVALUARE	Am ştiut să rezolv:	Am de remediat:
NOTA:		

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL	TEXT-SUPORT 1	Subiectul al II-lea
(2)	Narativ	Caracterizarea unui personaj

Testul 2

SUBIECTUL I **(70 DE PUNCTE)**

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

Textul 1

Într-una din zilele vacanței de primăvară vizitasem muzeul de istorie. La ieșire, pregătindu-mă să-mi notez impresiile, răsfoiam fără grabă cartea înnegrită cu mii de semnături, când deodată, privirea îmi fu atrasă de una din file. Era o filă obișnuită, cu câteva rânduri scrise sus, urmate apoi pe două șiruri de niște semnături. O filă ca toate celelalte. Și cu toate acestea, repet, nu-mi puteam lua ochii de la scrisul acela prelung, cu linii apăsate, puțin înclinat, ca și cum omul ar fi scris nu pe masă, ci pe o spinare încovoiată sau de la distanță, îmbulzit... Și scrisul acela îmi era cunoscut. Îl mai văzusem undeva, cândva, de zeci, de sute de ori, mi-era la fel de cunoscut ca propriul meu scris, întâlnirea neașteptată cu el îmi dădea sentimentul că pe aproape, în preajmă, așteptând să-l recunosc, cineva familiar și drag mă privește din spate. M-am întors. Nu era nimeni... Doar prin săli, pășind sfios, aproape pe vârfuri, zeci de copii în grupuri, și printre ei însoțitorii, unii vârstnici, cu părul nins – învățătorii. Atunci, deodată, fulgerător, cu o bucurie de nestăpânit, mi-am amintit... El era! Era scrisul lui! Și la sfârșitul șirului de nume zării iscălitura cu aceleași litere prelungi și apăsate: „Învățătorul Dumitru Mironescu".

Fostul meu învățător!

Intrase în clasa noastră în toamna lui 1945. Cu o manta pe umeri, înalt, voinic, dar palid și slăbit, cu ochii arzători sub fruntea mare, ca după o boală. S-a oprit întâi cu fața la tablă. [...] A trecut apoi prin bănci, a răsfoit câteva caiete și, pentru a treia oară în acea zi, a exclamat abia auzit:

– Rău! Apoi s-a oprit în fața clasei și ne-a vorbit: până acum, de curând, a fost război, copii. Ați învățat pe apucate. Va trebui să muncim serios, cu râvnă, fără preget. Scoateți caietele și copiați prima temă.

Și, în timp ce toți copiii scotoceau prin bănci și în ghiozdane, și-a smuls mantaua de pe umeri și s-a îndreptat spre tablă. În clipa aceea – țin minte ca acuma – parcă o mână ne-a oprit deodată răsuflarea tuturor, iar foșnetul caietelor a încetat, îl priveam înmărmuriți, în timp ce el, la tablă, scria cu greutate, strâmb și prelung, rând după rând. Învățătorul nostru nu avea mâna dreaptă. O pierduse pe front, în luptă cu fasciștii. Scria cu mâna stângă...

Târziu, s-a întors spre clasă, cu fruntea brobonată de sudoare, palid, și a vorbit șoptit și tremurat:

– Vă făgăduiesc ca data viitoare să scriu mai frumos.

Prin iarnă, scria la tablă cu ușurință. Ne corecta caietele, îndreptând cu roșu literă cu literă, și de fiecare dată scria în josul paginii câteva cuvinte: „Mai atent"; sau: „Mai ordonat"; sau, câteodată: „Bine, sunt mulțumit". Priveam scrisul lui prelung, apăsat, copiat parcă din abecedar, puțin pieziș, priveam și scrisul nostru... Ne rușinam cel mai adesea și ne luam, tăcuți și încruntați, angajamentul să scriem tot așa ca el... Ciudat. Pe nesimțite, îi imitam scrisul. Scriam mai toți aplecat spre stânga, dar câteodată literele ieșeau pocite, îngrămădite, strâmbe. A doua zi, mâhniți, vedeam în josul temei aceeași propoziție, ca din abecedar, cu roșu: „Mai ordonat" sau „Mai cu grijă" și hotăram din nou să ne îndreptăm. Scriam, rupeam foile, și, când, la sfârșit, dădeam caietele la control, așteptam cu sufletul la gură ca el să scrie dedesubt, a doua zi: „Acum este mai bine, sunt mulțumit"...

Și, în acest timp, în mintea tuturor se ridica întrebarea: „Cum poate să scrie atât de frumos și atât de repede cu mâna stângă?" [...] Dar într-o zi de iarnă noi am aflat secretul.

– Vreți să vedeți ceva? ne-a întrebat băiatul femeii de serviciu, coleg cu noi. O să rămâneți trăsniți. Veniți mâine la școală mai de dimineață.

Scanned with OKEN Scanner

Am venit. Nici nu se luminase pe deplin. În toată școala, o singură fereastră luminată: a clasei noastre. Ne-am adunat sub geam și am privit înăuntru. L-am văzut pe el, singur, la tablă, își dăduse jos haina și scria încet, cu grijă, literă cu literă... [...] De sus și până jos era o singură literă: a mic, a mare.

Mircea Sântimbreanu, ***Elev***

Textul 2

Pentru a învăța cum se cuvine caligrafia, vom începe prin a studia mecanica scrisului – poziționarea, spațierea, forma și fluiditatea construcției literelor.

Cum învățăm să scriem caligrafic? Sfaturi de la specialiști

Desigur, caligrafia cere multă răbdare, calm și concentrare, pe lângă tehnicile de scriere, căci această disciplină, este, în primul rând, o artă. Învățarea acestei arte nu este foarte dificilă, dar necesită multă răbdare și practică, perseverență, calm și un interes mereu viu pentru această pasiune.

Vickie Ferguson, profesoară de caligrafie, ne recomandă următoarele sfaturi ajutătoare:

- Este important să fim calmi și relaxați când scriem;
- Timpul rezervat caligrafiei nu trebuie întrerupt de alte activități sau persoane;
- Vom practica într-o cameră liniștită, unde ne putem concentra în liniște, fără a ne fi distrasă atenția;
- Trebuie să luăm în considerare calitatea stiloului, a peniței și a hârtiei pe care scriem;
- Vom alege stiloul pe care îl simțim cel mai confortabil în mână, atunci când scriem;
- Când construim literele, este important să ne concentrăm la fiecare trăsătură din condei;
- Nu putem imita literele alfabetului doar vizual, ci este indicat să urmăm instrucțiunile de construire a literelor, date de autor și să desenăm litera pas cu pas;
- Pentru a ne dezvolta abilitatea de a scrie caligrafic, trebuie să exersăm în fiecare zi și, de fiecare dată, să ne implicăm 100% în ceea ce facem;
- Nu trebuie să forțăm scrisul, căci acesta trebuie să fie fluid, natural, iar poziția mâinii și unghiul făcut de stilou cu foaia de hârtie nu trebuie să fie forțate;

Ce mușchi lucrează atunci când scriem în poziția corectă?

După cum probabil ați dedus până acum, „mușchii corecți" nu sunt cei din degete. În timpul scrierii, trebuie să folosim deltoidul (mușchiul aflat la încheietura umărului) și mușchii antebrațului.

Pentru a simți mușchii corespunzători lucrând și pentru a învăța să-i folosim cum trebuie, putem începe prin a forma litere în aer, pe o tablă imaginară din fața noastră, cu mâna îndoită din cot, exact așa cum scriam cu creta pe tablă, la școală. Vom scrie mare, desenând litere mari, ample, în aer și vom mișca mâna doar din umăr, în timp ce antebrațul, încheietura mâinii și degetele rămân fixe, în poziția clasică de scris.

După ce ne-am antrenat suficient mușchii, putem începe să scriem pe hârtie, ținând stiloul lejer între degete. Vom schița pentru început, pe hârtie, X-uri, liniuțe drepte și oblice, 0000-uri și spirale. Este important să nu desenăm aceste simboluri cu degetele, ci să mișcăm întreaga mână – antebrațul și umărul, exact cum am exersat în aer. Scriind pe caiete liniate, ne vom disciplina stilul de scriere și, deși evoluția va părea greoaie pentru nerăbdători, rezultatele vor apărea în timp și, dacă învățăm să folosim mușchii corespunzători, noțiunile învățate ne vor fi utile toată viața.

Mirela-Carmen Stancu, *Cum învățăm să scriem caligrafic*,
https://caleacatrecarte.ro/cum-invatam-sa-scriem-caligrafic/ (text adaptat)

A.1. Două cuvinte din câmpul lexical al cărții, identificate în textul 1, sunt: _____ și _____. **2 puncte**

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**
Înainte de a deveni învățătorul povestitorului, Dumitru Mironescu:

a. a lucrat la muzeu.
b. a fost bolnav.
c. a luptat în război.
d. a scris un abecedar.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**
În timpul scrisului pe hârtie, este corect să se miște:

a. întreaga mână.
b. umărul și cotul.
c. degetele mâinii.
d. antebrațul.

Scanned with OKEN Scanner

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**
Pentru a dezvolta abilitatea de a scrie frumos, este necesar să ținem cont de:
a. scrierea fiecărei litere dintr-o singură mișcare.
b. calitatea cernelii folosite.
c. forțarea scrisului nostru.
d. exersarea zilnică.

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1		
Enunțul	**Adevărat**	**Fals**
Povestitorul se află în vizită la muzeu alături de foștii colegi.		
Învățătorul și elevii săi scriu aplecat spre stânga.		
Pentru a-și corecta scrisul, învățătorul exersează seara, după ore.		
Textul 2		
Enunțul	**Adevărat**	**Fals**
Învățarea caligrafiei este accesibilă.		
Înainte de a scrie pe hârtie, este necesar să se exerseze literele în aer.		
Rezultatele exercițiilor caligrafice nu apar într-un timp foarte scurt.		

6. Menționează, în câte un enunț, tiparul textual identificat în fiecare dintre fragmentele de mai jos. **6 puncte**

a) „deodată, privirea îmi fu atrasă de una din file. Era o filă obișnuită, cu câteva rânduri scrise sus, urmate apoi pe două șiruri de niște semnături. O filă ca toate celelalte."

b) „S-a oprit întâi cu fața la tablă. [...] A trecut apoi prin bănci, a răsfoit câteva caiete și, pentru a treia oară în acea zi, a exclamat abia auzit".

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o diferență între limbajul utilizat în textul 1 și cel din textul 2, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

8. Ce simt elevii când văd observațiile scrise de către învățător în caietele lor? Motivează-ți răspunsul la întrebare, în 50 – 100 de cuvinte, prin referire la o emoție, valorificând textul 1. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

9. Asociază fragmentul din opera literară „Elev" de Mircea Sântimbreanu cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

B.1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Seria în care fiecare cuvânt conține hiat este:
a. muzeul; târziu.
b. istorie; greutate.
c. familiar; apărea.
d. serios; peniței.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
În secvența: „Într-una din zilele vacanței de primăvară vizitasem muzeul de istorie. La ieșire, pregătindu-mă să-mi notez impresiile, răsfoiam fără grabă cartea înnegrită cu mii de semnături, când deodată, privirea îmi fu atrasă de una din file. Era o filă obișnuită, cu câteva rânduri scrise sus, urmate apoi pe două șiruri de niște semnături.", sunt formate prin compunere ambele cuvintele din seria:
a. primăvară; deodată
b. vizitasem; înnegrită.
c. semnături; răsfoiam.
d. obișnuită; notez.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Sensul secvenței „rezultatele vor apărea în timp" este:
a. se vor vedea repede.
b. vor apărea, dar nu imediat.
c. nu pot fi cronometrate.
d. se vor lăsa așteptate tot timpul.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Există o relație de polisemie între cuvintele subliniate în ambele secvențe din seria:
a. *„Răsfoiam fără grabă cartea înnegrită"; a consultat carta drepturilor omului.*
b. *„Copiii scotoceau prin bănci"; două bănci acordă credite.*
c. *„Veniți mâine la școală mai de dimineață"; sunt născut în mai.*
d. *„Ne corecta caietele, îndreptând cu roșu"; „hotăram din nou să ne îndreptăm".*

Scanned with OKEN Scanner

5. Selectează substantivele din fragmentul următor, precizând funcția sintactică a fiecăruia: „dacă învățăm să folosim mușchii corespunzători, noțiunile învățate ne vor fi utile toată viața". **6 puncte**

Substantivul	Funcția sintactică

6. Alcătuiește un enunț imperativ, în care adjectivul „util" să fie la gradul comparativ de superioritate (1) și un enunț exclamativ, în care adjectivul „palid" să fie la gradul superlativ relativ de superioritate (2).
6 puncte

(1)_____

_____

(2)_____

_____

7. Transcrie propozițiile din fraza următoare, precizând felul acestora.
Ne rușinam cel mai adesea și ne luam, tăcuți și încruntați, angajamentul să scriem tot așa ca el.
6 puncte

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

8. Completează spațiile libere din textul de mai jos, reprezentând mesajul unui elev, cu forma corectă a cuvintelor scrise între paranteze:
6 puncte

Tu îți _____(*a scrie*, indicativ, prezent) _____(*memorie*, plural, articulat hotărât) sau vrei _____(*a fi*, conjunctiv, prezent, persoana a II-a, singular) dat _____(*uitare*, singular, caz dativ) de către _____(*fiu*, plural, articulat hotărât) tăi _____(*mândru*, plural, masculin)?

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL al II-lea **(20 de puncte)**

Scrie o compunere, de minimum 150 de cuvinte, în care să-l caracterizezi pe învățătorul Dumitru Mironescu, personajul din textul lui Mircea Sântimbreanu.
În scrierea compunerii, vei avea în vedere:
– notarea a două date de identificare a personajului (vârstă, ocupație, portret fizic etc.);
– prezentarea, prin câte o secvență comentată, a două trăsături morale ale personajului;
– precizarea a două mijloace de caracterizare diferite, prin care se evidențiază trăsăturile morale prezentate;
– corelarea unei valori personale cu una dintre valorile personajului.
Punctajul pentru compunere se acordă astfel:
• conținutul compunerii – 12 puncte
• redactarea compunerii – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudine gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; respectarea normelor de ortografie – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitate – 1 punct).
Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

AUTOEVALUARE	Am ştiut să rezolv:	Am de remediat:
NOTA:		

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL	TEXT-SUPORT 1	Subiectul al II-lea
3	Liric	Prezentarea mesajului unui text liric

Testul 3

SUBIECTUL I **(70 DE PUNCTE)**

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

Textul 1

1. În grămezi greoaie, norii
Dintr-o parte străbătură
Și de chipul lor pătrunsă,
Fața lacului e sură.

2. Lângă apă, singuratic,
Plopul trist, fără veșmânt,
Jeluindu-și frunza moartă
Se îndoaie după vânt.

3. Pleacă unde după unde
Și mișcarea lor domoală
Colo-n trestie pătrunde,
Legănând o luntre goală...

4. Mult aș vrea în feeria
Unei nopți de mai, senine,
Să plutesc pe apa-ți clară,
Cu iubita lângă mine,

5. Și a undelor poveste
Nesfârșită, s-o ascult...
Dar așa, cum ești acuma,
Lacule, îmi placi mai mult!

G. Topîrceanu, ***Lacul***

Textul 2
Lacul Tarnița. Descriere

Lacul Tarnița	
Administrație	
Țară/Țări	România
Județ	Cluj
Geografie	
Coordonate	46°43'16"N 23°16'41"E
Suprafața lacului	2,15 km²
Altitudine	525 m
Lungime	9 km
Volum	71 milioane m³
Râu afluent	Someșul Cald
Râu defluent	Someșul Cald

Lacul Tarnița este un lac de acumulare care se găsește între comunele Râșca, Mărișel și Gilău, la vest de municipiul Cluj-Napoca. Cu o suprafață de cca. 215 ha și o lungime de peste 8 km și o adâncime maximă de peste 70 de metri, lacul Tarnița este una dintre cele mai apreciate zone turistice din județul Cluj.

Principalele activități desfășurate pe lac sunt pescuitul, înotul, plimbările cu barca. Majoritatea se desfășoară în cadru neorganizat, ca activități de petrecere a timpului liber. Totuși, există și asociații cu profil sportiv care organizează periodic concursuri de înot (vezi Traversarea Tarniței) sau pescuit sportiv.

Scanned with OKEN Scanner

Barajul Tarnița

Este un baraj în arc, construit în anul 1974, cu o înălțime de 97 m, cu o lungime a coronamentului de 237 m, care permite un debit deversor de 850 mc/s, având ca principal scop producerea de energie electrică. Lacul de acumulare rezultat în urma ridicării barajului are un volum de peste 70 de milioane de metri cubi și este alimentat de apele Someșului Cald și ale afluenților lui. Lacul are o adâncime de 70 de metri, fapt care îi face pe pescari să creadă că acolo viețuiesc lostrițe de peste 2 metri.

Inițial, lacul era folosit pentru producerea de energie electrică, dar apoi s-a decis alimentarea cu apă potabilă a Clujului și nu numai.

Hidrocentrala Tarnița

Primele grupuri energetice ale hidrocentralei Tarnița au fost puse în funcțiune în iunie 1974, cu o putere de 45 MW. În data de 7 mai 2009, la barajul lacului de acumulare Tarnița au fost date în funcțiune două microhidroagregate echipate cu turbine Francis; fiecare dintre ele are o putere de 800 kW.

Așadar, Lacul Tarnița este, în prezent, principala sursă de alimentare cu apă pentru stația de tratare de la Gilău, stație care furnizează apa potabilă și industrială oricui locuiește în municipiul Cluj-Napoca și în alte localități din județul Cluj.

https://clujtourism.ro/portfolio/lacul-tarnita/ (text adaptat)

A. 1. Completează spațiile libere cu informațiile din textul 1. **2 puncte**

Doi arbori de pe malul lacului sunt: _____ și _____ .

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**

Suprafața apei este:

a. transparentă.
b. murdară.
c. poluată.
d. întunecată.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**

Lungimea lacului Tarnița este de:

a. 9 km.
b. 70 de m.
c. 97 de m.
d. 237 de m.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**

Activitățile specifice lacului Tarnița sunt:

a. plimbările cu barca și scufundările.
b. pescuitul și înotul.
c. înotul și plimbările pe mal.
d. plimbările pe mal și cu barca.

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1		
Enunțul	**Adevărat**	**Fals**
Lacul este privit într-o noapte de mai.		
Cerul descris este senin.		
Privitorul se află într-o barcă, împreună cu iubita.		

Scanned with OKEN Scanner

Textul 2		
Enunțul	**Adevărat**	**Fals**
Pe suprafața lacului Tarnița se organizează concursuri sportive.		
Suprafața lacului Tarnița depășește 2 km^2.		
Hidrocentrala Tarnița a fost pusă în funcțiune înainte de anul 2009.		

6. Transcrie, din primele două strofe ale poeziei, două figuri de stil diferite, pe care le vei preciza. **6 puncte**

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o diferență între limbajul utilizat în textul 1 și cel din textul 2, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

8. Ce simte privitorul când vede peisajul din jurul său? Justifică-ți, în 50-100 de cuvinte, răspunsul la întrebare, prin referire la o emoție, valorificând textul 1. **6 puncte**

9. Precizează, în câte un enunț, următoarele elemente de versificație, privitoare la textul 1:
tipul strofelor, având în vedere numărul de versuri, rima celei de-a treia strofe și măsura versului „Colo-n trestie pătrunde".
Tipul strofelor: **6 puncte**

Rima versurilor celei de-a treia strofe:

Măsura versului „Colo-n trestie pătrunde":

Scanned with OKEN Scanner

B.1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
În secvența „Este un baraj în arc, construit în anul 1974, cu o înălțime de 97 de m, cu o lungime a coronamentului de 237 de m, care permite un debit deversor de 850 mc/s, având ca principal scop producerea de energie electrică.", se află:

a. patru diftongi.
b. doi diftongi și două hiaturi.
c. trei diftongi și un hiat.
d. trei diftongi și două hiaturi.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Cuvintele subliniate în secvența „Principalele activități <u>desfășurate</u> pe lac sunt pescuitul, înotul, plimbările cu barca. Majoritatea se desfășoară în cadru <u>neorganizat</u>." s-au format prin:

a. derivare (1), derivare (2).
b. conversiune (1), derivare (2).
c. conversiune (1), compunere (2).
d. derivare (1), conversiune (2).

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Sensul secvenței subliniate în enunțul „Lacul are o adâncime de peste 70 de metri, fapt care <u>îi face</u> pe pescari <u>să creadă</u> că acolo viețuiesc lostrițe de peste 2 metri." este:

a. îi convinge.
b. îi aduce în stare.
c. îi face mai credincioși.
d. îi determină.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Antonimul primului cuvânt subliniat și sinonimul celui de-al doilea cuvânt subliniat din fragmentul „Și mișcarea lor <u>domoală</u>/ Colo-n trestie <u>pătrunde</u>." sunt:

a. lină, străpunge.
b. dinamică, se oprește.
c. rapidă, ajunge.
d. încetă, iese.

5. Selectează, din secvența următoare, două pronume diferite, pe care le vei preciza, indicând și funcția lor sintactică: „În data de 7 mai 2009, la barajul lacului de acumulare Tarnița au fost date în funcțiune două microhidroagregate echipate cu turbine Francis; fiecare dintre ele are o putere de 800 kW. Așadar, Lacul Tarnița este, în prezent, principala sursă de alimentare cu apă pentru stația de tratare de la Gilău, stație care furnizează apa potabilă și industrială." **6 puncte**

Pronumele	Felul pronumelui	Funcția sintactică

6. Alcătuiește o propoziție simplă, în care substantivul „noapte" să fie nume predicativ (1) și o propoziție dezvoltată, în care același substantiv să fie atribut (2). **6 puncte**

(1)_____

_____

(2)_____

_____

Scanned with OKEN Scanner

7. Transcrie propozițiile din fraza următoare, precizând felul fiecăreia: „Așadar, Lacul Tarnița este, în prezent, principala sursă de alimentare cu apă pentru stația de tratare de la Gilău, stație care furnizează apa potabilă și industrială oricui locuiește în municipiul Cluj-Napoca și în alte localități din județul Cluj." **6 puncte**

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

8. Completează spațiile libere din textul de mai jos, reprezentând mesajul unui elev, cu forma corectă a cuvintelor scrise între paranteze: **6 puncte**

Te rog _____ (*a veni*, modul conjunctiv, timpul prezent, persoana a II-a, numărul singular) la capătul _____ (*alee*, cazul genitiv, numărul singular, articulat cu articol hotărât), unde vreau să fotografiem un pom _____ _____ (pronumele relativ *care*, cazul genitiv) muguri sunt foarte frumoși. _____ (*a citi*, modul imperativ, forma negativă, persoana a II-a, numărul singular) indicatoarele din parc, sunt greu de văzut pe stâlpii _____ (*fix*, plural, nearticulat)!

SUBIECTUL al II-lea **(20 de puncte)**

Scrie un text de minimum 150 de cuvinte, în care să prezinți mesajul/o semnificație a textului 1, *Lacul* de G. Topîrceanu.

În redactarea textului:

- vei preciza mesajul/o semnificație a textului, prin referire la temă;
- vei prezenta două elemente componente ale peisajului;
- vei interpreta două figuri de stil diferite, relevante pentru mesaj/semnificație;
- vei menționa o emoție exprimată/un sentiment exprimat în textul poetic, justificându-ți alegerea.

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul compunerii este la alegere.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- conținutul compunerii – 12 puncte
- redactarea compunerii – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudine gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; respectarea normelor de ortografie – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitate – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

_____

_____

_____

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

AUTOEVALUARE	Am ştiut să rezolv:	Am de remediat:
NOTA:		

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL	TEXT-SUPORT 1	Subiectul al II-lea
4	Liric	Prezentarea mesajului unui text liric

Testul 4

SUBIECTUL I **(70 DE PUNCTE)**

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

Textul 1

1. În inima pădurilor bătrâne,
spun basmele c-ar fi un mândru lac,
de nuferi plin și locuit de zâne,
cu ape care totdeauna tac.

2. Pe țărmuri, iarba-i scurtă, mătăsoasă;
poteci, nici urme într-acolo nu-s;
se strânge-n jur pădurea tot mai deasă
și blând lumina picură de sus.

3. E-așa de clară apa, că pe-alocuri
se vede bine fundul presărat
cu pietre verzi și umede, cu smocuri
de alge și de mușchi catifelat. [...]

4. Când cade noaptea, codrul se-nfioară,
dar lacul e la fel de nemișcat,
cu apa mai adâncă și mai clară:
un hârb de cer pe pajiște uitat.

5. Și, una câte una, mari și mici
s-aprind pe cer și-n lacul străveziu
ciudate lampioane de pitici,
cu focul rece, albăstrui și viu. [...]

Magda Isanos, ***Lacul***

Textul 2

Lacul Beliș-Fântânele. Descriere

Lacul Beliș-Fântânele se încadrează în categoria lacurilor artificiale de acumulare, fiind localizat la confluența dintre Munții Gilăului (est), Munții Vlădeasa (vest) și Muntele Mare (sud), județul Cluj. Are o suprafață de 9,8 km pătrați și o lungime de 13 km. Principalul scop al amenajării îl reprezintă producerea energiei electrice, barajul Fântânele asigurând debitul necesar centralei hidroelectrice de la Mărișel.

Barajul Fântânele	
Geografie	
Râu	Someșul Cald
Lac de acumulare	Beliș
Bazin hidrografic	Somes
Date tehnice	
Cota coronamentului	996,00 m.d.m.
Înălțime	95,50 m
Lungime (la coronament)	400 m
Lățime (la bază)	264 m
Volum	2.315 m³
Realizatori	
Institut de proiectare	I.S.P.H. București

Scanned with OKEN Scanner

Lacul Beliș-Fântânele este situat pe cursul superior al Someșului Cald, în județul Cluj. Este unul dintre cele mai mari lacuri de acumulare din România. Este situat la o altitudine de 1.350 de metri și se numără printre cele mai adânci lacuri din țară, în unele zone adâncimea sa depășind 70 de metri.

Între anii 1970 și 1974, satele aflate pe valea Someșului Cald au fost strămutate, oamenii fiind nevoiți să-și părăsească gospodăriile. În perioada 1970-1974, locuitorii vechii comune Beliș au fost nevoiți să se strămute pe actualul amplasament al satului. Cătune precum Milioan, Pleș, Dădești, Bolojești sau Giurcuța de Jos sunt acum de domeniul amintirii și doar în verile foarte secetoase, când nivelul apei lacului scade foarte mult, se pot vedea ruinele caselor abandonate de moți, cele mai celebre fiind ruinele fostei biserici din Giurcuța de Jos.

În prezent, pe malul lacului se află stațiunea turistică Beliș-Fântânele.

Lacul Beliș-Fântânele rămâne locul cel mai bun pentru pescuit păstrăv din județul Cluj. Principala atracție este în apropiere – Tiroliana din Cheile Turzii.

Biserica din Lacul Beliș-Fântânele

Este unul dintre cele opt lăcașe de cult din România care au fost înghițite de ape, însă singura din țară care este în întregime pe fundul lacului. Aceasta poate fi vizitată fie în verile toride, când nivelul apei este foarte scăzut, fie prin intermediul scufundărilor asistate de persoane autorizate, în perioada aprilie-octombrie.

Așadar, în ciuda cauzei perfect realiste pentru care biserica a fost înghițită de apă, Legenda Bisericii Scufundate din lacul Beliș-Fântânele nu pierde nicio ocazie de a ne invita într-un spațiu în care misterul se îmbină cu imaginația. Când nivelul apei este la cote normale, fundația lăcașului de cult se află la 30 de metri adâncime. În aceste condiții, Biserica Scufundată impresionează în fiecare an prin rezistența de care dă dovadă, pe pereții săi fiind încă vizibile picturile ce înfățișează episoade biblice marcante.

https://clujtourism.ro/portfolio/lacul-belis-fantanele/ (text adaptat)

A. 1. Completează spațiile libere cu informațiile din textul 1. **2 puncte**

Vegetația din adâncul lacului este formată din: _____ și _____ .

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**

Suprafața apei este:

a. transparentă.
b. murdară.
c. poluată.
d. întunecată.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**

Lungimea lacului Beliș-Fântânele este de:

a. 95,50 de m.
b. 400 de m.
c. 13 km.
d. 9,8 km.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**

Activitățile specifice lacului Beliș-Fântânele sunt:

a. plimbările cu barca și scufundările.
b. pescuitul și înotul.
c. înotul și plimbările pe mal.
d. pescuitul și scufundările.

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
La căderea nopții, apa lacului rămâne transparentă.		
Lacul se găsește în pădure, la capătul unei poteci.		
Pe malul lacului, se află nuferi și iarbă.		

Scanned with OKEN Scanner

Textul 2		
Enunțul	Adevărat	Fals
Lacul Beliș-Fântânele este un lac de acumulare natural.		
Biserica de pe fundul lacului are încă picturile vizibile.		
Barajul Fântânele, cu o lungime de 400 de metri, deservește hidrocentrala de la Beliș.		

6. Transcrie, din ultimele două strofe ale poeziei, două figuri de stil diferite, pe care le vei preciza. **6 puncte**

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o diferență între limbajul utilizat în textul 1 și cel din textul 2, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

8. Ce simte privitorul când vede peisajul din jurul său? Justifică-ți, în 50-100 de cuvinte, răspunsul la întrebare, prin referire la o emoție, valorificând textul 1. **6 puncte**

9. Precizează, în câte un enunț, următoarele elemente de versificație, privitoare la textul 1: tipul strofelor, având în vedere numărul de versuri, rima primei strofe și măsura versului „E-așa de clară apa, că pe-alocuri". **6 puncte**

Tipul strofelor:

Rima versurilor din prima strofă:

Măsura versului „E-așa de clară apa, că pe-alocuri":

Scanned with OKEN Scanner

B.

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**

În secvența „Lacul Beliș este situat pe cursul superior al Someșului Cald, în județul Cluj. Este unul dintre cele mai mari lacuri de acumulare din România.", se află:

a. patru diftongi și trei hiaturi.
b. doi diftongi și două hiaturi.
c. trei diftongi și un hiat.
d. trei diftongi și două hiaturi.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**

Cuvintele subliniate în secvența „În perioada 1970-1974, locuitorii vechii comune Beliș au fost nevoiți să se strămute pe actualul amplasament al satului." s-au format prin:

a. derivare (1), derivare (2).
b. conversiune (1), derivare (2).
c. conversiune (1), compunere (2).
d. derivare (1), conversiune (2).

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**

Sensul secvenței subliniate în enunțul „Legenda Bisericii Scufundate din lacul Beliș-Fântânele nu pierde nicio ocazie de a ne invita." este:

a. găsește toate momentele pierdute.
b. câștigă fiecare prilej.
c. transformă fiecare moment într-o oportunitate.
d. crede că momentul este accesibil.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**

Antonimul primului cuvânt subliniat și sinonimul celui de-al doilea cuvânt subliniat din fragmentul „Când cade noaptea, codrul se-nfioară,/ dar lacul e la fel de nemișcat." sunt:

a. se termină, se emoționează.
b. se lasă, plânge.
c. se înalță, împietrește.
d. vine, tremură.

5. Selectează, din secvența următoare, trei adjective aflate la grade diferite, pe care le vei preciza:

„În perioada 1970-1974, locuitorii vechii comune Beliș au fost nevoiți să se strămute pe actualul amplasament al satului. Cătune precum Milioan, Pleș, Dădești, Bolojești sau Giurcuța de Jos sunt acum de domeniul amintirii și doar în verile foarte secetoase, când nivelul apei lacului scade foarte mult, se pot vedea ruinele caselor abandonate de moți, cele mai celebre fiind ruinele fostei biserici din Giurcuța de Jos. În prezent, pe malul lacului se află stațiunea turistică Beliș-Fântânele.

Lacul Beliș rămâne locul cel mai bun pentru pescuit păstrăv din județul Cluj. Principala atracție este în apropiere – Tiroliana din Cheile Turzii." **6 puncte**

Adjectivul	Gradul

6. Alcătuiește o propoziție negativă, în care substantivul „lac" să fie complement în cazul acuzativ (1) și un enunț asertiv, în care același substantiv să fie complement în cazul dativ (2). **6 puncte**

(1)_____

_____

(2)_____

_____

Scanned with OKEN Scanner

7. Transcrie propozițiile din fraza următoare, precizând felul fiecăreia: „În aceste condiții, Biserica Scufundată impresionează în fiecare an prin rezistența de care dă dovadă, pe pereții săi fiind încă vizibile picturile ce înfățișează episoade biblice marcante."
6 puncte

8. Completează spațiile libere din textul de mai jos, reprezentând mesajul unui elev, cu forma corectă a cuvintelor scrise între paranteze:
6 puncte

Draga mea, am rugămintea _____ (*a scrie*, modul conjunctiv, timpul prezent, persoana a II-a, numărul singular) la capătul _____ (*foaie*, cazul genitiv, numărul singular, articulat cu articol hotărât), unde am desenat cu drag floarea aceasta galbenă,_____ _____ (pronumele relativ *care*, cazul genitiv) boboc este foarte colorat. _____ (*a fi*, modul imperativ, forma negativă, persoana a II-a, numărul singular) curioasă, sunt greu de identificat _____ (*propriu*, plural, articulat) amprente artistice!

SUBIECTUL al II-lea **(20 de puncte)**

Scrie un text de minimum 150 de cuvinte, în care să prezinți mesajul/o semnificație a textului 1, *Lacul* de Magda Isanos.

În redactarea textului:

- vei preciza mesajul/o semnificație a textului, prin referire la temă;
- vei prezenta două elemente componente ale peisajului;
- vei interpreta două figuri de stil diferite, relevante pentru mesaj/semnificație;
- vei menționa o emoție exprimată/un sentiment exprimat în textul poetic, justificându-ți alegerea.

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul compunerii este la alegere.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- conținutul compunerii – 12 puncte
- redactarea compunerii – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudine gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; respectarea normelor de ortografie – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitate – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

AUTOEVALUARE	Am ştiut să rezolv:	Am de remediat:
NOTA:		

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL	TEXT-SUPORT 1	Subiectul al II-lea
5	Liric	Redactarea unei scrisori, cu inserare de secvențe: explicativă, narativă

Testul 5

SUBIECTUL I **(70 DE PUNCTE)**

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

Textul 1

1. Stam în fereastra susă
Și izvoreau în taină,
Cu-a lor de aur haină,
A nopții stele mari.

2. Se îmflă dinainte-mi
De vânt deschisa carte
Și literele-i moarte
În lună joacă clar.

3. Un râu, vezi, mișcă unda-i
Cea visător-bolnavă,
Un cântec de dumbravă,
O floare văd pe lan,

4. O stea în cer albastru,
Ce-aruncă-a ei icoană
Pe-oglinda albă, plană,
A lacului Meran.

5. Și sună-n noaptea tristă
Un cântec de copilă
Și vântu-ntoarce-o filă
Din cartea ce-am deschis.

6. De ce mi-a-ntors el foaia
Unde-nvățatul zice
Că-n lume nu-i ferice,
Că viața este vis?

Mihai Eminescu, ***Stam în fereastra susă***

Meran, Merano – oraș din Italia, stațiune foarte apreciată, de-a lungul timpului, de celebrități din lumea politică și literară, datorită climatului

Textul 2

Acum, când însăși înserarea se preschimbă într-un ecou al umbrei, mă surprind întârziind în toate, ca și cum aș fi o fluturare de rămas-bun. Dar cum să rămâi și cui îi faci semn să rămână? [...] Locurile prin care am mers încep să treacă prin mine – sunt drumețul care devine drumul străbătut. [...] M-am umplut de felurite bucurii care acum se pleacă grele, ca niște fructe de-abia mai ținându-se pe crengi. [...]

Mă gândeam într-o seară, urmărind de pe pluta patului meu cum creștea noaptea la fereastră, că, dacă nu s-ar lăsa întunericul, nu am putea vedea stelele, după cum, dacă nu ar răsări soarele, nu am desluși ce se află în vecinătatea noastră imediată. Când, noaptea, dispare apropiata concretețe a lucrurilor, începi să te pătrunzi de înțelesul luminilor îndepărtate. Îți aduci aminte de o veche credință după care fiecare dintre noi are o stea? De câte ori m-am simțit pierdută în meandrele existenței, ochii mei întristați au găsit răspuns de la o stea. Este o mică stea în colțul de sus, din dreapta, care se aprinde la geam, seară de seară. Ivirea stelei e întotdeauna neașteptată, pentru că, fărâmițată de grijile zilnice, o uit mereu.

Se spune că stelele sunt de neatins. Nu e adevărat – ne atinge lumina lor și, dacă nu suntem opaci, ele trec prin noi, luminându-ne adâncurile până când devenim pentru o clipă și noi stele. După întâlnirea de la fereastră, după bucuria regăsirii în departe, mă întorc la mine, cea de fiecare moment, și încep să mă mir. Oare de ce eram pierdută? De ce eram tristă? Nu mai știu. Între cele două euri ale mele, acum e o distanță ca de la fereastră la stea – distanța luminii – dimprejurul căreia a dispărut întunericul. [...]

Atâta amar de vreme navigatorii au colindat mările și pământurile fără a avea alte călăuze noaptea decât stelele – iar noi, cei veșnic călători de la o oră la alta, atât de rar ne aducem aminte să ne uităm în sus ori în departe, pentru a ști de unde venim și încotro ne ducem. Poate că singurătatea nu există decât în ochii ce nu vor să vadă.

Minunea timpului trăit. Din corespondența Monicăi Pillat și a lui Lily Teodoreanu cu Pia Pillat

Scanned with OKEN Scanner

A.

1. Completează spațiile libere cu informațiile din textul 2. **2 puncte**

Doi termeni din câmpul lexical al timpului sunt: _____ și _____ .

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**

Fila cărții este întoarsă:

a. de o copilă.
b. de un necunoscut.
c. de vânt.
d. de un învățat.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**

O veche credință spune:

a. că fiecare om are o stea.
b. că stelele trec prin noi.
c. că avem câte două euri.
d. că singurătatea nu există.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**

Călăuzindu-se după stele, navigatorii au colindat:

a. cerul și pământul;
b. lumile îndepărtate;
c. adâncurile;
d. întinderile de apă și de uscat.

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1		
Enunțul	Adevărat	Fals
Stelele descrise sunt mari și aurii.		
Cartea deschisă spune că nu există fericire pe lume.		
Cartea este un volum de poezie.		
Textul 2		
Enunțul	Adevărat	Fals
Bucuriile călătorului sunt asemănate cu niște flori.		
Stelele nu s-ar putea zări dacă nu ar fi noaptea.		
Lumina stelelor atinge oamenii.		

6. Menționează, în câte un enunț, tiparul textual existent în fiecare dintre fragmentele se mai jos: **6 puncte**

a. „Este o mică stea în colțul de sus, din dreapta, care se aprinde la geam, seară de seară."

_____

_____

b. „Un râu, vezi, mișcă unda-i
Cea visător-bolnavă,
Un cântec de dumbravă,
O floare văd pe lan."

_____

_____

Scanned with OKEN Scanner

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, semnificația unei figuri de stil identificate în textul 1, pe care o vei preciza. **6 puncte**

8. Ce simte privitorul când vede peisajul din carte? Justifică-ți, în 50-100 de cuvinte, răspunsul la întrebare, prin referire la o emoție, valorificând textul 1. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

9. Asociază fragmentul din opera literară „Stam în fereastra susă" de M. Eminescu cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

B.

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
În versurile din prima strofă a textului 1, se află:
a. patru diftongi și două hiaturi, un triftong.
b. doi diftongi și două hiaturi.
c. cinci diftongi, un hiat și un triftong.
d. trei diftongi, două hiaturi și un triftong.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Sunt sinonime toate cuvintele din seria:
a. foaia, fila, cartea.
b. moment, clipă, oră.
c. se preschimbă, devine, se ivește.
d. înserare, întuneric, seară.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Cuvântul „lumină" este folosit cu sensul său propriu în exemplul:
a. Am aprins luminițele din brad.
b. Am făcut lumină în cazul tău.
c. Inima sa este plină de lumină.
d. Pe la 6 dimineața se face lumină.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Cuvintele subliniate în secvența „Nu e <u>adevărat</u> – ne atinge lumina lor și, dacă nu suntem opaci, ele trec prin noi, luminându-ne <u>adâncurile</u> până când devenim pentru o clipă și noi stele." s-au format prin:
a. derivare (1), derivare (2).
b. conversiune (1), conversiune (2).
c. conversiune (1), compunere (2).
d. derivare (1), conversiune (2).

5. Selectează, din secvența următoare, trei pronume diferite, precizând felul lor:
„Acum, când însăși înserarea se preschimbă într-un ecou al umbrei, mă surprind întârziind în toate, ca și cum aș fi o fluturare de rămas-bun. Dar cum să rămâi și cui îi faci semn să rămână? [...] Locurile prin care am mers încep să treacă prin mine – sunt drumețul care devine drumul străbătut." **6 puncte**

Pronumele	Felul pronumelui

6. Alcătuiește un enunț asertiv în care cuvântul „noaptea" să fie substantiv comun (1) și un enunț negativ în care același cuvânt să fie adverb (2).
(1)

(2)

7. Transcrie propozițiile subordonate din fraza următoare, precizând felul acestora: **6 puncte**
„Noi, cei veșnic călători de la o oră la alta, atât de rar ne aducem aminte să ne uităm în sus ori în departe, pentru a ști de unde venim și încotro ne ducem."

8. Rescrie textul următor, reprezentând mesajul unui elev, corectând greșelile: „Am fii mai apreciați dacă nu ne-am aduce aportul la scumpirea prețurilor. Deșii ar trebui să ne m-ai gândim umpic." **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL al II-lea **(20 de puncte)**

Te numești Ion/Ioana și ai primit în dar de la părinții tăi o carte.
Redactează o scrisoare, de minimum 150 de cuvinte, adresată prietenei tale, Carina, în care să-i prezinți pe scurt această carte și care să cuprindă o secvență narativă și una explicativă.
Data redactării scrisorii este 1 martie 2025, iar localitatea, București.

Punctajul pentru scrisoare se acordă astfel:
• conținutul compunerii – 12 puncte
• redactarea compunerii – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudine gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; respectarea normelor de ortografie – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitate – 1 punct).
Notă! Scrisoarea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care scrisoarea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

AUTOEVALUARE	Am ştiut să rezolv:	Am de remediat:
NOTA:		

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL	TEXT-SUPORT 1	Subiectul al II-lea
(6)	Dramatic	Redactarea unui text argumentativ

Testul 6

SUBIECTUL I **(70 DE PUNCTE)**

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

Textul 1

PERSONAJELE:

ÎNVĂȚATUL, 60 de ani, MANOLACHE CEZAR, 13 ani.

Suntem în cabinetul învățatului. Cărți, diferite aparate, printre care se distinge un recipient metalic, foarte arătos. Un scaun impozant, cu spătar înalt, în spatele unui birou falnic. Învățatul, aproximativ 60 de ani, eventual cu barbă și haină de casă, lucrează printre volume și aparate. Mormăie tot timpul, emite exclamații de nemulțumire. E obosit, nervos, rupe niște hârtii, scrie ceva, rupe din nou, citește într-un volum, îl închide enervat: „Ah, e imposibil, am ajuns la capătul răbdării. Aproape un an și nimic!" Face doi-trei pași, ridică receptorul telefonului de pe birou, formează un număr.

ÎNVĂȚATUL (*nervos*): Alo? Institutul? Da, eu sunt. (*acru*): Nu, degeaba vă grăbiți cu felicitările. Stau foarte, foarte prost. Lucrarea nu merge. E ceva, nu-mi dau seama ce, care mă ține pe loc. Sunt aproape tot acolo unde mă găseam anul trecut. Alo? Nu, nu e vorba de... nici de asta... Ah, isprăviți cu complimentele, nu sunt nici exigent, nici perseverent, nici inteligent, nici învățat – nimic. Habar n-am de logaritmi, n-am auzit în viața mea de molecule, acizi sau neutroni. A, nu! Ăsta nu sunt eu! E un inventator cu numele meu. Coincidență, atâta tot. Degeaba insistați, lucrarea nu va fi dusă la capăt niciodată! Poftim? Poate s-a strecurat o greșeală de calcul? Vreți să-mi trimiteți o echipă de calculatori? E zadarnic. Nu vreau niciun ajutor. NU merit niciun ajutor! Căutați un învățat veritabil, eu sunt, începând din clipa asta, un crescător de porumbei! (*Brusc, se aude soneria. Lasă receptorul. Mirat*): Așa curând i-au trimis pe calculatori? Da, da, trăim într-un supersecol. Viteză mare! Butoane, reactoare... Dar dacă aici nu-i nimic (*își arată inima*) degeaba! Să deschidem, să le servim o cafea și să-i dăm politicos afară! (*din nou soneria*). Grăbiți mai sunt! (*Deschide și se trezește în fața unui băiat de vreo 12 ani, care-și răsucește intimidat basca în mâini, aruncând priviri curioase în interior.*)

BĂIATUL (*sfios*): Bună ziua! (*Un efort ca să fie mai curajos*) Bună ziua!!

ÎNVĂȚATUL: Bună ziua. Pe cine cauți mata?

BĂIATUL: Pe dumneavoastră!

ÎNVĂȚATUL: Nu te cunosc. Cine te-a trimis?

BĂIATUL: Suntem vecini. Eu stau la etajul 9! (*profesional*) La dumneavoastră arde lumina?

ÎNVĂȚATUL: Cred că da. De ce?

BĂIATUL (*Se vede că minte.*): E... o defecțiune la rețea.

ÎNVĂȚATUL: A, mulțumesc, ești amabil. Să încercăm.

BĂIATUL (*repede, afectat*): Nu vă deranjați, dați-mi voie, încerc eu! [...]

ÎNVĂȚATUL: Sunt ocupat, nu-mi văd capul de treburi! (*Băiatul se pierde cu firea, schimbă fețe-fețe.*) Ce urmărești?

BĂIATUL (*pierdut*): Nimic... Am vrut să vin pe la dumneavoastră, atâta tot.

ÎNVĂȚATUL: Ei, ai reușit. Nici nu era greu! Zici că stai la etajul 9. Eu, unul, nu te-am observat...

BĂIATUL (*sfios*): Dar eu vă cunosc! Când veniți, sunt întotdeauna pe-afară. Aveți obiceiul să lăsați ușa de la intrare deschisă. Ușa e de sticlă, o poate trânti vreun curent și se sparge... Dar eu sunt acolo întotdeauna când veniți dumneavoastră și o închid repede! [...] V-am văzut și la televizor, ați ținut o conferință. Tata a spus: „Cu zece oameni ca dânsul, schimbi fața lumii!"

ÎNVĂȚATUL (*măgulit*): Așa a spus? Ce meserie are tatăl tău?

BĂIATUL: E mecanic la tramvaie.

ÎNVĂȚATUL: Tehnician, deci coleg. Salută-l din partea mea.

Scanned with OKEN Scanner

BĂIATUL: Mulțumesc (*reluând*): Acum, vă rog să mă iertați, o să plec. Cu lumina și cu apa, a fost așa, un capăt de vorbă. De fapt, am vrut și eu să stau nițel aici, la dumneavoastră. Să văd cum inventați! (*Se duce spre ușă.*)

ÎNVĂȚATUL (*înduioșat, vesel*): Ei, încotro? Ia te uită, adineauri nu-l puteam opri să nu-mi cotrobăie peste tot, și acum pleacă! A, nu! Ești oaspetele meu! Ia loc!

BĂIATUL (*intimidat*): Nu, eu plec! (*Dar nu se mișcă.*) Mă duc! (*Dar trage cu ochiul la aparate.*) V-am deranjat; dispar! (*Dar se uită la cărți.*)

ÎNVĂȚATUL: Așază-te, lasă sfiala. Poftim! (*Îi arată scaunul cel impozant de la birou.*)

BĂIATUL (*Intimidat, se îndreaptă spre scaun*): O, e jilțul pe care ședeați când v-am văzut la televizor! (*Se așază emoționat. Ia o figură gravă, cu coatele pe birou. Are un stilou în mână, pe care îl tot învârte.*) Așa ședeați! Stimați telespectatori... Oh, și ce de lucruri importante ați spus! Eu mă gândeam: „Uite ce fel de om locuiește în blocul nostru!" (*curios*): Dar cu stiloul ce făceați?

ÎNVĂȚATUL: Nimic! Nu știam ce să fac cu mâinile, de aceea mi le ocupam cu el!

BĂIATUL: Așa pățesc și eu la școală. [...] (*Se ridică.*) Îmi dați voie să mă uit nițel?

ÎNVĂȚATUL (*râzând*): Te rog!

BĂIATUL (*printre aparate și cărți*): Ce de volume! Ce de aparate!

ÎNVĂȚATUL (*explicându-i*): Teoria moleculei... Studii de atomistică... Ultramicroscop...

BĂIATUL (*arătând recipientul metalic*): Acesta ce e? (*impresionat*) O fi vreun microreactor! [...] Ce inventați? Chiar voiam să vă-ntreb, ce mai inventați, cum merge? Ce probleme aveți?

ÎNVĂȚATUL (*serios, îngândurat*): Destule. Trebuie să concep un agregat electronic și, uite, e anul de când lucrez și mă împotmolesc mereu... (*brusc*) Ție îți plac porumbeii?

BĂIATUL: Da! Și unde e agregatul?

ÎNVĂȚATUL (*arătându-și fruntea*): E încă aici... Și mă apasă! [...] (*Scrie ceva pe o hârtie.*): Adeveresc prin prezenta că elevul Manolache Cezar e asistentul meu. Semnez, profesorul... doctor docent... Așa, toate titlurile, ca să fie impozant. Bun! (*I-o dă.*)

BĂIATUL (*uluit*): Eu, asistentul dumneavoastră? Și ce trebuie să fac?

Ovidiu Zotta, ***Băiatul și învățatul. Scenetă***

* *impozant* – (adj.) impresionant; *logaritm* – (s.m.) putere la care trebuie ridicat un număr pozitiv, numit bază, spre a obține numărul dat; *veritabil* – (adj.) autentic, valoros; *jilț* – (s.n.) scaun cu spătar; *atomistică* – (s.f.) fizică; nucleară; *agregat* – (s.n.) grup de mașini care acționează împreună pentru realizarea unei operații tehnice; *doctor docent* – (s.m.) titlu științific acordat specialiștilor, cercetătorilor într-un anumit domeniu

Textul 2

Sunt fascinată de generația copiilor din prezent! Și cu cât mai multe povești citesc despre copiii cu o inteligență superioară sau care au abilități remarcabile, cu atât mai convinsă și mai optimistă sunt de faptul că lumea evoluează, iar lucrurile se pot schimba astfel în bine. Află aici mai multe despre câțiva copii geniali care au uimit lumea.

Priyanshi Somani

Este din India și este considerată un „calculator uman", scrie wonderlist.com. A început să facă tot felul de calcule dificile încă de la vârsta de 6 ani, iar în 2010, pe când avea 11 ani, a câștigat Mental Calculation World Cup (concurs internațional de calcul mintal), fiind și cea mai tânără participantă la competiție și singura care a răspuns 100% la toate probele de calcul (adunare, înmulțire, rădăcină pătrată etc.). Priyanshi a câștigat și Pogo Amazing Kids Awards, la categoria copii-genii, iar numele ei a fost inclus și în Cartea Recordurilor.

Michael Kevin Kearney

Probabil ai mai auzit de el, fiind cel mai tânăr copil care a absolvit colegiul la vârsta de 10 ani. La 17 ani, lucra deja ca profesor la colegiu. S-a născut în 1984, la 4 luni a spus primele cuvinte, iar la 6 luni, în timpul vizitei medicale, și-a surprins pediatrul, spunându-i: „am o infecție la urechea stângă". A învățat să citească la 10 luni, iar în 2008 a câștigat primul milion de dolari, participând la show-ul de televiziune „Vrei să fii milionar?".

Gregory R. Smith

S-a născut în 1990, la vârsta de 1 an și 2 luni memora și recita cărți, iar la 10 ani s-a înscris la facultate și este cunoscut drept cel mai tânăr absolvent de master. La 12 ani a câștigat premiul Nobel, fiind un activist pentru drepturile copiilor.

Inga Stoian, ***Copii geniali care au uimit lumea***, www.superbebe.ro

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

A.

1. Completează spațiile libere cu informațiile din textul 1. **2 puncte**

Doi termeni care denumesc meserii sunt: _____ și _____ .

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**

Băiatul este:

a. fiul învățatului.
b. vecinul învățatului.
c. colegul învățatului.
d. un specialist în instalații casnice.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**

Invenția la care lucrează învățatul se află:

a. în priză.
b. în mintea sa.
c. în calorifer.
d. în lumina electrică.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**

Un copil a câștigat Premiul Nobel la 12 ani:

a. pentru invențiile sale.
b. pentru că a absolvit masterul.
c. deoarece luptă pentru drepturile copiilor.
d. pentru studii de pediatrie.

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1		
Enunțul	**Adevărat**	**Fals**
Manolache Cezar stă la parter, în același bloc cu învățatul.		
Învățatul lucrează la ultima invenție de peste un an.		
Tatăl Băiatului este doctor docent.		

Textul 2		
Enunțul	**Adevărat**	**Fals**
Priyanshi Somani este supranumită calculatorul uman.		
Cel mai tânăr copil care a absolvit colegiul avea 10 ani.		
Michael Kevin Kearney apare în Cartea Recordurilor.		

6. Precizează, în două-trei enunțuri, o trăsătură morală a personajului învățatul, identificată în fragmentul de mai jos, și mijlocul de caracterizare, ilustrându-l cu o secvență: *„Învățatul, aproximativ 60 de ani, eventual cu barbă și haină de casă, lucrează printre volume și aparate. [E obosit, nervos, rupe niște hârtii, scrie ceva, rupe din nou, citește într-un volum, îl închide enervat:]"* **6 puncte**

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

8. Cum reacționează ÎNVĂȚATUL, la vederea lui MANOLACHE CEZAR? Justifică-ți, în 50-100 de cuvinte, răspunsul la întrebare, prin referire la o emoție, valorificând textul 1. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

9. Asociază fragmentul din opera literară „Băiatul și învățatul" de Ovidiu Zotta cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

B. 1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Sunt corect despărțite în silabe toate cuvintele din seria:

a. ge-ne-ra-ți-a; co-pi-i-lor.
b. ge-niali; vârs-ta.
c. ci-tea-scă; în-scris.
d. pre-miul; fi-ind.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Sunt sinonime toate cuvintele din seria:

a. competiție, concurs, show.
b. adunare, înmulțire, calcul.
c. a evolua, a se schimba, a se transforma.
d. volume, cărți, agregate.

Scanned with OKEN Scanner

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Sensul secvenței subliniate în fragmentul: „La dumneavoastră arde lumina?" este:

a. se consumă curentul electric degeaba.
b. a luat foc ceva.
c. întrerupătorul poate arde mâna.
d. funcționează instalația de curent electric.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Cuvintele subliniate în secvența „Degeaba insistați, lucrarea nu va fi dusă la capăt niciodată!" s-au format prin:

a. derivare (1), derivare (2).
b. conversiune (1), conversiune (2).
c. compunere (1), compunere (2).
d. derivare (1), conversiune (2).

5. Selectează predicatele din secvența următoare, precizând felul lor: **6 puncte**
Este din India și este considerată un „calculator uman", scrie wonderlist.com.

Predicatul	Felul predicatului

6. Alcătuiește un enunț negativ, în care pronumele „acesta" să aibă funcția de subiect (1) și un enunț interogativ, în care același pronume să fie atribut (2). **6 puncte**

(1)_____

_____

(2)_____

_____

7. Transcrie propozițiile subordonate din fraza următoare, precizând felul acestora: **6 puncte**
Uite ce fel de om locuiește în blocul nostru!
Când veniți, sunt întotdeauna pe-afară. Aveți obiceiul să lăsați ușa de la intrare deschisă.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

8. Scrie, pe spațiile punctate, forma corectă a cuvintelor subliniate în următorul enunț, preluat dintr-un jurnal de călătorie. **6 puncte**

Anul acesta, voi fi / voi fii premiată (1) de toți artiștii / artiști (2) care / pe care (3) îi apreciez de optsprezece / optâsprezece / optisprezece (4) ani; o dată / odată (5), cinematografele erau arhi-pline / arhipline (6) de admiratorii lor.

Scanned with OKEN Scanner

Anul acesta, ... (1) de toți ..... (2) .....
(3) îi apreciez de ..... (4) ani; ..... (5),
cinematografele erau ..... (6) de admiratorii lor.

SUBIECTUL al II-lea **(20 de puncte)**

Crezi că un profesor/un mentor poate influența un copil în alegerea carierei?
Scrie un text argumentativ, de minimum 150 de cuvinte, în care să susții răspunsul la întrebarea de mai sus prin două argumente, valorificând unul dintre textele date și experiența personală/de lectură.
Punctajul pentru compunere se acordă astfel:
• conținutul compunerii – 12 puncte
• redactarea compunerii – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudine gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; respectarea normelor de ortografie – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitate – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

AUTOEVALUARE	Am ştiut să rezolv:	Am de remediat:
NOTA:		

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL	TEXT-SUPORT 1	Subiectul al II-lea
(7)	Dramatic	Compunere narativă cu secvență descriptivă și dialogată

Testul 7

SUBIECTUL I **(70 DE PUNCTE)**

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

Textul 1

Scena reprezintă un interior. Mama așteaptă copiii de la școală, aranjează prin cameră și din când în când se uită pe fereastră să-și zărească odraslele. Dă cu ochii de ceas.

MAMA (*neliniștită*): E 12 și copiii n-au mai sosit. (*Se uită iar pe geam.*) Or fi pățit ceva? Că Boticel e cam strengar... A, uite-i după colț! (*De afară se aude gălăgie. Intră Codița, Albișor și Boticel, cu ghiozdane și serviete.*)
BOTICEL: Mamă, mamă, să-ți spun o veste mare! Azi am învățat să scriu literele cu cerneală.
CODIȚA (*disprețuitoare*): Mare lucru! Eu am învățat un cântec frumos. (*Începe să-l cânte*): Ciobănașului îi place sus la munte, la izvor...
BOTICEL (*râzând*): Lasă-te păgubașă, nu vezi ce fals cânți!
CODIȚA (*supărată*): Cântă tu mai bine! (*Se duce să-și așeze cărțile.*)
MAMA: Nu vă mai certați, mai bine puneți-vă toți cărțile la locul lor. (*Copiii scot cărțile din ghiozdan și le așază fiecare în câte un raft de dulap sau pe câte o etajeră Afară de Boticel, care le aruncă pe masă.*) Vai, vai! Ce copil grăbit și dezordonat! Cum ne-a fost vorba, Boticel?
BOTICEL (*bombănind*): Acu, acuș... (*Le pune și el, a lehamite, la loc.*)
MAMA: Așa... Acum să-mi spuneți cum a fost la școală.
ALBIȘOR și CODIȚA: Bine!!
MAMA: Pe care dintre voi v-a ascultat?
ALBIȘOR și CODIȚA: Pe mine, pe mine!
MAMA: Boticel, pe tine nu te-a ascultat? (*Boticel lasă capul în jos.*)
CODIȚA: Ba da, l-a ascultat la adunare și scădere.
MAMA: Ai știut? (*Boticel rămâne tot cu capul în pământ.*) [...] Cum crezi tu că ai să stai să aduni, să înmulțești, dacă nu înveți?
BOTICEL: Am eu metodele mele.
ALBIȘOR: Spune-ni-le și nouă.
BOTICEL: Pe degete, n-am eu zece degete? (*Le arată.*) Uite: 4-2 = 2, 5+2 = 7. Ați văzut? Ce mai ziceți?
CODIȚA: Dar dacă trebuie să socotești cu numere mai mari decât 10, ce faci?
BOTICEL: Foarte simplu. Te folosești și de degetele de la picioare.
CODIȚA: Și dacă ai numere mai mari de 20? Atunci?
BOTICEL (*îmbufnat*): Atunci? Atunci...
ALBIȘOR: Atunci împrumuți degetele de la vecin! (*Toți râd, afară de Boticel*).
MAMA: Ei, vezi, Boticel, ai ajuns de râsul lumii cu metodele tale. Mai bine învață. Eu am să plec la serviciu. M-ai înțeles? (*Boticel dă din cap afirmativ. Mama pleacă. Codița și Albișor își caută cărțile și se așează la masa de lucru. Boticel meșterește la o trompetă.*)
CODIȚA (*se uită pe perete la orar și citește*): Miercuri: matematică, citire, desen. Ce bine, ce bine, pe mâine nu avem mult de învățat!

Elena Moldovan, ***Boticel învață matematica. Scenetă***

Scanned with OKEN Scanner

Textul 2

Pe când uitasem că suntem români și că avem și noi o limbă, pe când ne lipseau și cărți, și tipografie; pe când [...] la școala publică se învăța numai grecește; [...] Tot însă mai rămăsese o școală pe care acești buni bătrâni o priveau ca singur azilul prigonitei limbi, școală unde se învăța încă românește, aproape de Iași, în mănăstirea Socola. Tatăl meu era unul din românii aceștia. Nu ieșea niciun calendar pe care să nu-l aibă el întâi, nicio carte bisericească pe care să n-o cumpere, nicio traducere pe care să nu pună să i-o prescrie.

Într-o zi, venind de la școală, l-am găsit cu o mare carte *in-folio* dinainte.

– Citește-mi, îmi zise, o viață de-a sfinților din cartea aceasta.

– Iartă-mă, părinte, eu nu pot citi românește.

– Cum! apoi dar ce înveți tu?

– Elinește, am răspuns păunindu-mă. [...]

– Poate să fie frumoase acelea ce tu spui, zise tatăl meu, dar e rușine să nu știi limba ta! Mâine vei veni cu mine la Socola, unde este examen. Voi vorbi pentru tine cu dascălul, care e un om preaînvățat; și nu mă îndoiesc că tu te vei sili a învăța degrabă, pentru că știi că asta îmi face mulțumire.

– O, negreșit! am răspuns cu bucurie.

Am întârziat a doua zi, căci, când am ajuns, am găsit examenul pe la sfârșit. Se cercetase istoria, geografia ș.c.l. Sala era plină. Auditoriul se alcătuia mai ales din dame bătrâne, mame ale băieților, care ascultau într-o religioasă tăcere. Profesorul român avea un nas cu totul antiromân, căci las-că era grozav de mare, dar apoi era cârligat, încât semăna mai mult a proboscidă decât a nas. [...] Sfârșind, își puse ochelarii, întinse tabla neagră și, chemând un băiat ca de nouă ani, îi dădu condeiul de cretă.

Băiatul scrise: *Fată Sarră! Eu ți-am zis asară, Să vezi oul cum se sară.* [...] Băiatul mai scrise: *Maică-ta de-i vie, Bine ar fi să vie, Pân-la noi la vie.*

Dascălul întinse brațul spre cuvintele scrise, cu un gest maiestuos. Gestul acesta fu ca izbucnirea unei mine. Bărbați, femei, copii, toți săriră și s-apropiară de tablă, strigând *bravo* de răsuna sala. Mamele uimite suspinau sub bonetele înhorbotate. [...] Bunele bătrâne nu se puteau dumiri cum de sunt atât de învățați drăguții lor și, clătinând din cap, îl priveau pe dascăl ca pe o ființă supranaturală. Bărbații îl felicitau, îi mulțumeau, îi strigau *aferim* de se zguduiau pereții; și bătrânul socolean, doborât sub grindina laudelor și a aferimilor, se lăsase pe un scaun, unde-l împrejuraseră copiii, amețit, răpit, cuprins, ca acel împărat roman ce striga la moartea sa: „Je sens que je deviens dieu!"

Ce făceam eu în vremea aceasta? Eu rămăsesem încremenit, cu ochii holbați, cu gura căscată, căci nu înțelegeam nimic, eu care mă țineam că știu ceva! Dascălul acesta luă în ochii mei un chip măreț, academic, piramidal, neînțeles ca și sinonimele sale; mi se părea că văd un Platon, un Aristotel... Cât mă umilise de tare! cum îmi căzuse trufia! cât mă simțeam de mic în asemănare cu băiatul acela ce scria *sară* și *vie* în trei deosebite feluri!

Ne-am întors acasă. Tatăl meu, văzându-mă gânditor, mă întrebă ce am.

– Gândesc la adânca erudiție a acestui dascăl.

– Adevărat, e un om plin de științe și l-am poftit să vie ca să-ți dea lecții de trei ori pe săptămână. De mâine va începe.

O, cât am rămas de recunoscător bunului părinte pentru această dorită veste! Îndată am gătit caiete, condeie noi, negreală bună, nimic n-am uitat; întocmai ca bravul soldat care își perie uniforma, freacă bumbii, curăță armele în ajunul bătăliei. Aceste pregătiri m-au ocupat până seara, când m-am culcat gândind la noul dascăl; iar peste noapte am visat că aveam un nas cât al lui de mare.

Costache Negruzzi, ***Cum am învățat românește***

**elinește* – grecește; *a se păuni* – a se mândri; *proboscidă* – trompă; *înhorbotate* – dantelate; *am gătit* – am pregătit; *negreală* – cerneală; *bumbi* – nasturi; *in-folio* – carte în format foarte mare; „Je sens que je deviens dieu!" – „Simt că devin zeu". – ultimele cuvinte ale împăratului roman Vespasian

A.

1. Completează spațiile libere cu informațiile din textul 1. **2 puncte**

Doi termeni din câmpul lexical al matematicii sunt: _____ și _____ .

Scanned with OKEN Scanner

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**
Întors acasă, Boticel afirmă că a învățat:

a. ce este cerneala.
b. să scrie cu stiloul.
c. câte degete sunt la o mână.
d. un cântec.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**
Copiii își pregătesc lecțiile pentru ziua de:

a. miercuri.
b. joi.
c. marți.
d. vineri.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**
Pentru lecțiile pe care le va face cu dascălul cel nou, copilul își pregătește:

a. uniforma.
b. nasturii.
c. cărțile.
d. caietele.

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1		
Enunțul	**Adevărat**	**Fals**
În așteptarea copiilor, mama face mâncare.		
Când vin de la școală, toți copiii își pun cărțile pe masă.		
Cei trei copii au fost ascultați la școală în acea zi.		
Textul 2		
Enunțul	**Adevărat**	**Fals**
Dascălul care îi învață pe copii limba română este considerat de părinți o ființă ireală.		
Singura școală unde se învăța limba română se află la Socola.		
Copilul îi este recunoscător tatălui că poate învăța grecește.		

6. Precizează, în două-trei enunțuri, o trăsătură morală a personajului Boticel, identificată în fragmentul de mai jos, și mijlocul de caracterizare, ilustrându-l cu o secvență:
„MAMA: Nu vă mai certați, mai bine puneți-vă toți cărțile la locul lor. (*Copiii scot cărțile din ghiozdan și le așază fiecare în câte un raft de dulap sau pe câte o etajeră Afară de Boticel, care le aruncă pe masă.*)
Vai, vai! Ce copil grăbit și dezordonat! Cum ne-a fost vorba, Boticel?
BOTICEL (*bombănind*): Acu, acuș... (*Le pune și el, a lehamite, la loc.*)" **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

8. Crezi că este importantă cunoașterea limbii materne? Justifică-ți, în 50-100 de cuvinte, răspunsul la întrebare, prin referire la o emoție, valorificând textul 2. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

9. Asociază fragmentul din opera literară „Boticel învață matematica" de Elena Moldovan cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

B.1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.
Conțin hiat ambele cuvinte din seria: **2 puncte**

a. interior, uită.
b. aude, gălăgie.
c. scriu, fiecare.
d. tipografie, viață.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sunt formate prin compunere ambele cuvinte din seria: **2 puncte**

a. îndată, ceva.
b. peste, românește.
c. recunoscător, preaînvățat.
d. ameţit, antiromân.

Scanned with OKEN Scanner

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Cuvântul „colț" este folosit greșit în exemplul:

a. Colții câinelui s-au cariat.
b. Au răsărit colții ierbii.
c. În colțurile camerei s-a adunat praf.
d. Echipa s-a ales cu o lovitură de colț.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Sinonimul primului cuvânt subliniat și antonimul celui de-al doilea cuvânt subliniat din fragmentul: „Îndată am gătit caiete, condeie noi, negreală bună, nimic n-am uitat; întocmai ca bravul soldat" sunt:

a. repede, curajos.
b. grăbit, victorios.
c. dator, grav.
d. imediat, laș.

5. Selectează trei adjective diferite din secvența următoare, precizând felul lor: **6 puncte**
„Pe când uitasem că suntem români și că avem și noi o limbă, pe când ne lipseau și cărți, și tipografie; pe când [...] la școala publică se învăța numai grecește; [...] Tot însă mai rămăsese o școală pe care acești buni bătrâni o priveau ca singur azilul prigonitei limbi, școală unde se învăța încă românește, aproape de Iași, în mănăstirea Socola."

Adjectivul	Felul adjectivului

6. Alcătuiește un enunț exclamativ, în care verbul din propoziția „Gestul acesta fu ca izbucnirea unei mine." să fie auxiliar. **6 puncte**

Verbul: _____

Enunțul: _____

7. Transcrie propozițiile subordonate din fraza următoare, precizând felul acestora: **6 puncte**
Nu mă îndoiesc că tu te vei sili a învăța degrabă, pentru că știi că asta îmi face mulțumire.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

8. Rescrie enunțul următor, corectând greșelile:

Continui să-ți spun la revedere și de acea mi-am dat seama că nu mie ușor Așa-i că nu-mi crezi probleme m-ai mari! **6 puncte**

_____

_____

_____

_____

_____

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL al II-lea **(20 de puncte)**

Scrie o compunere narativă, de cel puțin 150 de cuvinte, în care să prezinți o întâmplare petrecută la școală, în timpul prezentării unui proiect, incluzând o secvență descriptivă și una dialogată, de cel puțin patru replici.
Punctajul pentru compunere se acordă astfel:
• conținutul compunerii – 12 puncte
• redactarea compunerii – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudine gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; respectarea normelor de ortografie – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitate – 1 punct).
Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:
• conținutul compunerii – 12 puncte
• redactarea compunerii – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudine gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; respectarea normelor de ortografie – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitate – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

AUTOEVALUARE	Am ştiut să rezolv:	Am de remediat:
NOTA:		

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL	TEXT-SUPORT 1	Subiectul al II-lea
8	Narativ	Pagină de jurnal cu secvență narativă și explicativă

Testul 8

SUBIECTUL I **(70 DE PUNCTE)**

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

Textul 1

Toamna-și adună frunzele. Nu-i vânt. Cad singure. Destin.

Pe sub stele au trecut aripi cu glasuri călătoare.

Cad stele pe tot cerul, lung în noapte.

Lumina lunii pline și-a adus Crăciunul la ferestre. Scârțâie greierii ca un omăt de ger, călcat mărunt de copilași cu Steaua. Urechile și-au pierdut tăcerea. Pleoapele și-au pierdut noaptea. Sufletul și-a pierdut somnul.

Trupul nu-și mai găsește locul în culcuș. Tâmplele caută odihna, când pe-o parte, când pe alta. Fruntea se încrețește. O mână acoperă ochii. Dar luna plină a nesomnului străfulgeră în suflet ca și-n noapte.

Miroase a frunză veche.

Gândul pornește ca un câine bolnav să-și caute iarba de leac a somnului cel bun.

*

– Nu cumva să puneți mâna pe ceasornicul de nisip, le-a spus mama, suită în picioare pe scaun, agățând ceasul deasupra dulapului, în belciugul de sus.

Copiii n-au cum să ajungă până acolo. Sunt mici. Ca să ajungă până la ceasornic ar trebui să mai aștepte câțiva ani sau să aducă de afară scara podului, pe care se urcă și pisicile.

Se uită la ceas de jos în sus, ca la o mănăstire de pe vârful muntelui.

Celelalte ceasuri fac tic-tac, tic-tac, ca și cum fiecare ar avea un dascăl și o toacă. Ceasul de nisip n-are și nu face nimic. Stă drept în sus, într-un fel de dulăpior de lemn, ca o păpușă de sticlă cu talie subțire, rochie cărămizie și bluză de aer.

– Măi, cum merge ceasul de nisip?

– Curge, explică cel mai mare.

– Da' ce-i cu apă?

– Cu nisip, deșteptule, e ceas.

– Atuncea unde i-s minutele?

– N-are decât secunde.

– Unde?

– În nisip.

– Și ce fac?

– Stau în nisip.

– Atuncea nu-s secunde, dacă stau pe loc.

– Ba da. Tu când dormi nu ești?

– Ba nu. Secundele merg tot timpul.

– Curg, prostule. Uite-așa.

Cel mare se duce la părete, face o mătanie ajungând cu palmele până la podele, saltă picioarele cum zvârle calul, odată, și-nc-odată, lipește tălpile de părete și rămâne așa, cu capul în jos, devenind din ce în ce mai roș la față.

– Ce faci acolo? țipă mama.

– Le arăt cum curge ceasul de nisip. [...]

– Tu culcă-te îndată, se stropșește mama.

– Îmbrăcat?

Scanned with OKEN Scanner

– Te-mbrac eu cu papucul! Voi dezbrăcați-vă și așteptați în pat.

Toți trei încep să se dezbrace pe-ntrecute. Ghetele cad c-un boca-boca. Hainele zboară. Hop în pat. Din pat, c-o voltă, drept pe covoraș, de-acolo iar în pat. Răsună casa în galop.

Ionel Teodoreanu, ***Frunze***

* ceasornic de nisip – clepsidră

Textul 2

Nu știm câte mii de ani au trecut de când omul a observat că poziția umbrei făcute de un copac sau chiar de el însuși se schimbă de mai multe ori în timpul unei zile, dar știm cu siguranță că un băț înfipt în pământ a fost primul ceas al omului. Exemple de astfel de instrumente de măsurat timpul au fost descoperite peste tot în lume. [...] Un evident neajuns al ceasurilor solare este faptul că sunt de prisos în zilele înnorate sau noaptea. [...] Alte metode de a măsura timpul au fost lumânările sau, la chinezi, bețișoarele aromate, care erau realizate anume să reziste un interval de timp. Altă metodă simplă, dar eficientă era folosită în mănăstirile medievale, unde noaptea nu exista nicio modalitate de a ști ora. Acolo existau călugări care citeau Biblia și după un anumit număr de pagini mergeau și băteau clopotul. Erau călugării-ceas. În cele din urmă, ajungem și la nisip sau clepsidre pe care le folosim și în zilele noastre. Le întâlnim în „ritualurile" de fiert ouă sau la infuzia ceaiurilor.

Mai târziu, ceasurile medievale erau obiecte de lux, nu o necesitate ca în zilele noastre. „Să fii la timp" la o întâlnire a devenit obligatoriu odată cu primele trenuri și impusă de necesitatea comerțului. Ceasurile erau simboluri ale statutului, iar regii, prinții și ambasadorii le foloseau și le ofereau drept cadouri diplomatice. Aceste ceasuri care ofereau o enormă satisfacție proprietarilor nu erau prea exacte.

Până la mijlocul secolului al XVII-lea ceasurile nu erau precise. Din această cauză, ele rar aveau mai mult de o limbă, care indica doar ora și care erau des verificate cu ceasurile solare. Invenția care a îmbunătățit simțitor precizia ceasurilor a fost pendulul și care a făcut un pas imens în istoria ceasului. În 1583, Galileo Galilei, privind mișcarea de balansare a unui lampadar atârnat de un lanț lung, s-a gândit că această mișcare ar putea fi o metodă de a măsura timpul. Pornind de la această idee, a încercat să realizeze un ceas cu pendul. Christian Huygens, un om de știință olandez, a reușit mai târziu, în 1657. Odată cu împlinirea visului lui Galilei, ceasurile au devenit mult mai exacte și minutarul a devenit ceva comun și, la scurt timp, și secundarul. Din acest moment, creatorii de ceasuri s-au putut gândi mai mult la partea de design. În secolul al XVIII-lea, în Franța, ceasurile construite erau elegante și exotice, câteodată chiar excentrice.

Istoria ceasului (text adaptat), www.beclockwise.ro

A.

1. Completează spațiile libere cu informațiile din textul 1. **2 puncte**

Pentru a ajunge la ceas, copiii trebuie: _____ sau _____.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**

Mama pune ceasul de nisip:

a. într-un dulăpior.
b. între câteva haine de păpușă.
c. deasupra dulapului, într-un cui.
d. în pod.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**

În fragmentul extras din textul *Frunze* de Ionel Teodoreanu se evidențiază:

a. teama copiilor de a nu fi pedepsiți.
b. siguranța copilului mai mare.
c. bucuria mamei.
d. dorința copiilor de a dormi atunci când li se spune.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**

Printre altele, ceasurile cu nisip se folosesc încă:

a. la măsurarea timpului de infuzie a ceaiurilor.
b. în mănăstiri.
c. drept cadou.
d. în locul pendulului.

Scanned with OKEN Scanner

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1		
Enunțul	Adevărat	Fals
Copiii reușesc să ajungă la ceas.		
Ca să le arate celorlalți cum funcționează ceasul, fratele cel mare începe să alerge.		
Mama ascunde ceasul într-un loc unde să nu fie văzut de copii.		
Textul 2		
Enunțul	Adevărat	Fals
Primul ceas al omului a fost umbra unui copac.		
La început, chinezii măsurau timpul prin arderea unor lumânări sau a unor bețișoare speciale.		
Galileo Galilei a reușit să realizeze primul ceas cu pendul.		

6. Menționează, în câte un enunț, tiparul textual din fiecare dintre fragmentele de mai jos:

6 puncte

a) „Cel mare se duce la părete, face o mătanie ajungând cu palmele până la podele, saltă picioarele cum zvârle calul, odată, și-nc-odată, lipește tălpile de părete și rămâne așa, cu capul în jos, devenind din ce în ce mai roș la față."

b) „Toamna-și adună frunzele. Nu-i vânt. Cad singure. Destin.
Pe sub stele au trecut aripi cu glasuri călătoare.
Cad stele pe tot cerul, lung în noapte.
Lumina lunii pline și-a adus Crăciunul la ferestre."

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o diferență între limbajul utilizat în textul 1 și cel din textul 2, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

8. Crezi că istoria ceasului este o dovadă a creativității și a curiozității omului? Justifică-ți, în 50-100 de cuvinte, răspunsul la întrebare, valorificând textul 2. **6 puncte**

9. Asociază fragmentul din opera literară „Frunze" de Ionel Teodoreanu cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

B.1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Numărul de litere și numărul de sunete sunt identice în ambele cuvinte din seria:
a. ceasurile, precizia.
b. exotice, ceaiurilor.
c. eficientă, ajungem.
d. schimbă, înnorate.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Fac parte din aceeași familie de cuvinte toate cuvintele din seria:
a. ani, zile, ceasornic.
b. ceas, ceas de nisip, călugării-ceas.
c. minutar, secundar, limbă.
d. lampadar, pendul, clepsidră.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Omonimul cuvântului subliniat din secvența „să-și caute iarba de leac a somnului cel bun" este folosit în exemplul:
a. Corabia înaintează ca în somn.
b. Nu îmi place carnea de somn.
c. Vorbește în somn.
d. Gândirea lui a intrat în somn.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Cuvintele subliniate în secvența „Invenția care a îmbunătățit simțitor precizia ceasurilor a fost pendulul." s-au format prin:
a. derivare (1), derivare (2).
b. conversiune (1), conversiune (2).
c. compunere (1), compunere (2).
d. derivare (1), conversiune (2).

5. Precizează valoarea morfologică a cuvântului „a" în fiecare dintre contextele următoare:
Lumina lunii pline și-a (1) adus Crăciunul la ferestre.
Dar luna plină a (2) nesomnului străfulgeră în suflet ca și-n noapte.
Miroase a (3) frunză veche.

Cuvântul „a”	Valoare morfologică
(1)	
(2)	
(3)	

6. Alcătuiește un enunț negativ, în care pronumele „tu" să aibă funcția de nume predicativ (1) și un enunț interogativ, în care substantivul „ceas" să fie complement prepozițional (2). **6 puncte**

(1)_____

_____

(2)_____

_____

7. Transcrie propozițiile subordonate completive directe din fraza următoare. **6 puncte**
Nu știm câte mii de ani au trecut de când omul a observat că poziția umbrei făcute de un copac sau chiar de el însuși se schimbă de mai multe ori în timpul unei zile, dar știm cu siguranță că un băț înfipt în pământ a fost primul ceas al omului.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

8. Încercuiește forma corectă a cuvintelor subliniate în următorul enunț: A <u>știi / ști</u> că problemele <u>cotidiene / cotidiane</u> nu se rezolvă în mod <u>obișnuit / obijnuit</u> așa de repede face parte din concepția oamenilor de azi. Ei reiau în minte câte o <u>secvență / segvență</u> și <u>se străduie / se străduiesc</u> să înțeleagă <u>greșeala / greșala</u>.
6 puncte

SUBIECTUL al II-lea **(20 de puncte)**

Imaginează-ți că, pe data de 15 august 2024, ai vizitat Muzeul Ceasului din Ploiești.
Redactează o pagină de jurnal, de cel puțin 150 de cuvinte, care să cuprindă prezentarea unei emoții/a unui sentiment din timpul vizitei, o secvență narativă și una explicativă.
Punctajul pentru compunere se acordă astfel:
• conținutul compunerii – 12 puncte
• redactarea compunerii – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudine gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; respectarea normelor de ortografie – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitate – 1 punct).
Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

AUTOEVALUARE	Am ştiut să rezolv:	Am de remediat:
NOTA:		

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL	TEXT-SUPORT 1	Subiectul al II-lea
9	Narativ	Compunere descriptivă cu secvență narativă și dialogată

Testul 9

SUBIECTUL I **(70 DE PUNCTE)**

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

Textul 1

Farul veghea posomorât în partea cealaltă a canalului, încins cu brâuri de piatră negricioasă care i se urcau până în gât. Marea în față era mai mult cenușie decât albastră; mâlul adus de Dunăre murdărea apa până aproape de orizont, unde se zărea o dâră vineție ca o muchie de cuțit. Pe cer pluteau câțiva nori albi, destrămați, și jos, deasupra valurilor, se roteau pescărușii țipând. Pânza unei bărci se zărea departe, în larg, iar pe țărm, către sud, se mai ghiceau niște lotci negre, trase pe nisip.

Pe malul celălalt al canalului, înspre far, o bătrână stătea aplecată cu donița deasupra apei.

– Hei!... Mătușă! o strigă Anton Lupan.

Bătrâna se ridică, lungă și arcuită ca un arc, de-ai fi zis că e pusă acolo să țină tovărășie farului singuratic de pe mal. De sub basma îi atârna în lațe părul cenușiu, murdar. Cu toată depărtarea, un ochi i se vedea lovit de albeață, lucind în soare ca un solz de crap.

– Ce vrei? răspunse cu arțag.

– Cine-i paznicul farului?

– Ifrim, dar nu-i aici, tâlharul! Du-te și dumneata! [...]

Anton Lupan rămase încurcat, lângă canal. O epavă pe jumătate îngropată în nisip zăcea în fața sa pe malul mării și se miră că nu o văzuse până acum. [...] La câteva sute de metri spre sud se vedea altă corabie aruncată de valuri pe țărm și asta de asemenea de foarte mult timp, fiindcă era și ea pe jumătate îngropată în nisip, numai că, fiind lucrată dintr-un lemn mai vârtos, ținuse piept vremii și nemilosului ei aliat, putregaiul nimicitor. Tot ce putuse folosi cuiva era luat de mult. [...]

Această corabie aruncată de valuri pe țărm, la gura Sulinei, îi amintea... În clipa următoare inima lui își reluă nebunește bătăile, sângele îi dogori în vene, picioarele i se mișcară de la sine ducându-l în jurul epavei...

Fiecare epavă își are taina ei... O poartă cu ea până o acoperă nisipul, până o surpă putregaiul; n-o poate bănui, n-o poate dezlega nimeni. [...] Avea și această epavă o taină, ca toate epavele din lume, dar lui îi era cunoscută, rămânea taină doar pentru ceilalți oameni. Lui îi sfâșia inima și, așa sfâșiată, i-o umplea de neliniște și de nedumerire...

Un bătrân, cu capul alb ca floarea coliliei, venea pe țărm, cu sumanul pe umeri, cărând greu un coș cu pește în mână.

– Bună seara, domnule! zise ferit, scoțându-și căciula.

Cu toată ninsoarea care-i acoperea creștetul, avea, nu știu cum, o înfățișare haină, dar poate era numai o închipuire.

– Bună seara! răspunse Anton Lupan, întorcându-se ca din altă lume.

Bătrânul se opri, cuprins de mirare:

– Știi graiul nostru?

– Și de ce nu l-aș ști? Par să fi picat din lună?

– Nu, domnule, dar credeam că ești englez de la Comisie.

Anton Lupan se apropie de dânsul; bătrânul își lăsase coșul jos și scăpăra amnarul, să-și aprindă luleaua. [...]

– Ești pescar?

– Am fost, mai la tinerețe; acum mi-au dat farul în seamă.

– A, dumneata ești Ifrim, paznicul farului?

– Păi dar cine? [...]

Scanned with OKEN Scanner

Paznicul farului clipi din genele albe ca niște fulgi, ca și cum întrebarea l-ar fi surprins. Apoi, după ce aruncă o privire piezișă spre vecinul său, începu să râdă mulțumit, arătându-și dinții știrbi. [...]

Cădea amurgul și apa Dunării lua culoarea stânjeneilor când ajunse în port Anton Lupan. Se aprindeau felinarele de noapte pe corăbii; oamenii cinau; la locanta de peste chei se auzea chiolhan.

– Aici erai?

Ieremia se ridică, deșirat, de pe o bintă de lemn, sprijinindu-se în flintă ca într-un toiag. [...] Ieremia rămase pe chei, cu o mână la gură, cu alta sprijinindu-se în toiagul lui ferecat.

„E o taină la mijloc, îl frământă ceva!" își zise, clătinând din cap.

Însă nu trebuia să fii un înțelept ca să gândești astfel. Doar e firesc ca și oamenii să aibă taine în sufletul lor, nu numai corăbiile aruncate de valuri pe mal!

Radu Tudoran, ***Toate pânzele sus!***

* *doniță* – vas de lemn cu ajutorul căruia se cară apa; *amnar* – bucată de oțel care servește la aprinderea focului, împreună cu o bucată de cremene; *colilie* – plantă albicioasă; *locantă* – local, ospătărie unde se ia masa și se servesc băuturi; *chiolhan* – petrecere; *bintă* – stâlp de care se leagă o navă, la chei

Textul 2

Cargoul Feleac a navigat între anii 1978 și 2006. Nava a fost construită la Șantierul naval Brăila, fiind livrată Companiei Navrom în cursul lunii iulie a anului 1978. A rămas la Navrom Constanța și după 1990, an în care Navrom a fost divizată în trei companii: Navrom, Romline și Petromin. După 1990, nu a mai fost folosit câțiva ani buni, fiind retras în conservare la Constanța. Conform Navrom, cauza a fost o defecțiune majoră la motorul principal, iar suma necesară pentru această reparație ar fi fost echivalentă cu valoarea navei.

Cargoul Feleac a fost reparat, devenind activ. La începutul anului 1997 numele i-a fost schimbat în Maria G., pavilionul arborat rămânând cel românesc. Cargoul a fost arestat la Calcutta, pe 25.11.1990, pe fondul datoriilor S.C. Johnson Junior, care exploata nava. A fost eliberat în 1999, când a revenit la Constanța. A fost retras în dana dublă cu epava Oscar Saturn și a rămas acolo până la începutul anului 2001, când a fost vândut, în cadrul programului de lichidare a Navrom.

În martie 2001 a fost vândut companiei Mar Trading din Cipru. Aceasta i-a schimbat numele în Agios Constandinos, fără a-i face vreo reparație. La un moment dat, a ajuns în Santa Cruz din Tenerife, deteriorându-se din ce în ce mai mult, până când a fost perceput ca un pericol pentru acest port. În prima parte a anului 2006, autoritățile portuare au constatat infiltrații la sala de mașini. S-a ajuns la concluzia că a remorca această navă până la un cimitir de nave (cel mai apropiat ar fi fost, probabil, Aliaga, în Turcia) ar fi fost extrem de riscant, acesta putându-se scufunda oricând. În cele din urmă, s-a scos de pe cargou tot ce putea reprezenta un pericol de poluare (lubrifianți, combustibili), iar pe 26.10.2006, pe o mare liniștită, acesta a fost remorcat și scos în largul insulelor Canare. Acolo s-a început pomparea apei în magaziile cargoului, acesta culcându-se pe babord, apoi scufundându-se în adâncuri.

Cristian Gregoretti, *Cargoul Feleac / Maria G.* (text adaptat), www.marinarii.ro

A.

1. Notează două idei principale din textul 1. **2 puncte**

_____

_____

_____

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**

Întâmplările se petrec:

a. la Sulina.
b. în Cipru.
c. în insulele Canare.
d. în Anglia.

Scanned with OKEN Scanner

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**
Paznicul farului este:
a. Anton Lupan;
b. Ieremia;
c. bătrâna;
d. Ifrim.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**
Cargoul Feleac (Maria G.) a fost arestat:
a. din cauza divizării companiei Navrom;
b. pentru că a fost retras din activitate;
c. din cauza unei defecțiuni majore;
d. din cauza datoriilor firmei care îl folosea.

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1		
Enunțul	**Adevărat**	**Fals**
Ifrim a fost pescar.		
Anton Lupan recunoaște epava navei îngropate în nisip.		
Anton Lupan ajunge în port dimineața.		
Textul 2		
Enunțul	**Adevărat**	**Fals**
Nava Feleac (Maria G.) devine un pericol pentru navigație atunci când ajunge în Tenerife.		
Remorcarea cargoului la cimitirul de nave este anulată din cauza prețului ridicat al operațiunii.		
Epava cargoului Feleac (Maria G.) se află în prezent în Turcia.		

6. Menționează, în câte un enunț, tiparul textual din fiecare dintre fragmentele de mai jos: **6 puncte**
a) „Farul veghea posomorât în partea cealaltă a canalului, încins cu brâuri de piatră negricioasă care i se urcau până în gât. Marea în față era mai mult cenușie decât albastră."

b) „– Știi graiul nostru?
– Și de ce nu l-aș ști? Par să fi picat din lună?
– Nu, domnule, dar credeam că ești englez de la Comisie."

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

8. Crezi că „e firesc ca și oamenii să aibă taine în sufletul lor, nu numai corăbiile aruncate de valuri pe mal!"? Justifică-ți, în 50-100 de cuvinte, răspunsul la întrebare, valorificând ambele texte date. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

9. Asociază fragmentul din opera literară „Toate pânzele sus!" de Radu Tudoran cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

B.1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Seria în care ambele cuvinte sunt monosilabice este:
a. luat; solz.
b. lotci; ești.
c. așa; doar.
d. însă; fulgi.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Sunt formate prin compunere toate cuvintele din seria:
a. decât; dumneata; arcuită.
b. numai; câțiva; oricând.
c. cuiva; tovărășie; piezișă.
d. fiindcă; nemilosului, poluare.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Sensul secvenței subliniate în enunțul: „fiind lucrată dintr-un lemn mai vârtos, tinuse piept vremii și nemilosului ei aliat, putregaiul nimicitor" este:
a. se luptase.
b. se deteriorase.
c. rezistase.
d. învinsese.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Există o relație de sinonimie între cuvintele subliniate în ambele secvențe din seria:
a. „Marea în față era mai mult cenușie decât albastră."; *cureaua este gri.*
b. „Începu să râdă mulțumit, arătându-și dinții știrbi."; *este soare cu dinți.*
c. „a fost perceput ca un pericol pentru acest port."; *s-a fotografiat în port popular.*
d. „Ieremia se ridică, desirat, de pe o bintă de lemn"; *ciorapul este desirat.*

Scanned with OKEN Scanner

5. Transcrie din ultimul paragraf al **Textului 2** trei forme verbale nepersonale de infinitiv, cu funcții sintactice diferite, pe care le vei preciza. **6 puncte**

Forma verbală nepersonală	Funcția sintactică

6. Alcătuiește un enunț asertiv, în care pronumele „tu" să fie complement indirect (1) și un enunț interogativ, în care substantivul „port" să fie atribut (2). **6 puncte**

(1)_____

_____

(2)_____

_____

7. Transcrie propozițiile aflate în raport de coordonare prin juxtapunere, precizând felul acestora. **6 puncte**

„Avea și această epavă o taină, ca toate epavele din lume, dar lui îi era cunoscută, rămânea taină doar pentru ceilalți oameni."

_____

_____

_____

_____

_____

_____

8. Completează spațiile libere din textul de mai jos, reprezentând mesajul unui elev, cu forma corectă a cuvintelor scrise între paranteze: **6 puncte**

_____ (*a crea*, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a, numărul singular), dar prea _____ (*a sublinia*, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a, numărul singular) stările, pentru că este foarte sensibil. Sunt stări _____ (*obligatoriu*, feminin, plural) pentru un artist. _____ (*a se duce*, imperativ, forma afirmativă, singular) cu gândul la cei _____ (numeralul 16, în litere) ani de carieră ai _____ (*Ana*, cazul genitiv)!

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL al II-lea **(20 de puncte)**

Imaginează-ți că te-ai plimbat pe o plajă pustie, la asfințitul soarelui.
Redactează o compunere descriptivă, de cel puțin 150 de cuvinte, în care să prezinți peisajul și emoțiile tale, incluzând o secvență narativă și una dialogată, de cel puțin patru replici.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:
• conținutul compunerii – 12 puncte
• redactarea compunerii – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudine gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; respectarea normelor de ortografie – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitate – 1 punct).
Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

AUTOEVALUARE	Am ştiut să rezolv:	Am de remediat:
NOTA:		

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL	TEXT-SUPORT 1	Subiectul al II-lea
10	Narativ	Rezumat

Testul 10

SUBIECTUL I **(70 DE PUNCTE)**

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

Textul 1

Într-o împărăție cu oameni harnici și primitori, domnea, de mulți ani, un împărat drept și bun să-l pui la rană. Supușii îl iubeau, spunându-i Împăratul cel Blajin, pentru că Măria Sa era atent la toate nevoile supușilor săi și nu se dădea în lături să facă binele celor care aveau trebuință de el.

Cu toate acestea, Măria Sa avea inima îndoită de o mare supărare. Ionuț, singurul său fecior, nu își găsea femeia potrivită, iar anii treceau cu viteza săgeții. Degeaba îl grăbea împăratul, el nu se oprea asupra niciunei muritoare. Câte nopți nu pierduse împăratul, stând la sfat cu împărăteasa? Câte gânduri nu avuseseră?

Toate erau îndepărtate de feciorul de împărat, care nu ieșea din ale lui... [...]

Dis-de-dimineață, împărăteasa veni cât putu de repede la împărat și îi spuse:

– Măria Ta, am avut un vis cât se poate de ciudat. Se făcea că undeva, la marginea împărăției, trăiește o fată frumoasă și săracă, Drăguța îi spune, care țese și croiește ca nimeni alta. De trei generații, fata croiește o cămașă nemaivăzută, care, atunci când va fi gata, capătă puterea de a feri de spiritele rele, de boală, suferință și farmece pe cea care are să o îmbrace și pe toată familia sa.

– Mda, zise împăratul, știu și eu cum să tălmăcesc visul ăsta al tău? Ai mai visat și altceva?

– Am visat, Măria Ta, că doar nu am stat de pomană fără să văd ce se întâmplă mai departe. Visul mai spunea că un fiu de împărat avea să o aleagă pe viitoarea lui nevastă, dintre șapte fete de împărat, probând cămașa făcută de Drăguța. Cui i se potrivea, aceea avea să fie aleasa.

– Așa..., zise Împăratul cel Blajin, stând pe gânduri. Măi femeie, feciorul ăsta de împărat nu o fi Ionuț al nostru?

– Bărbate, la el m-am gândit și eu, că doar n-oi fi visat despre copiii altora...

– Dacă-i așa, am să trimit chiar acum oștenii cei mai destoinici să o găsească pe fata asta, Drăguța. Chiar dacă o locui la marginea împărăției, tot o voi găsi și o voi aduce aici, cu cămașa ei fermecată. [...]

Merseră oamenii Măriei Sale, merseră cale lungă, drum bătut, și pe ploaie, și pe vânt. Mai, mai că erau să iasă din împărăție, când găsiră un cătun cu câteva case, în vârful unui deal înalt, cu brazi falnici, pășuni bogate și izvoare cu apa cristalină. [...]

Trimisul lui Vodă se apropie de fată și cercetă mai cu atenție cămașa, care era făcută din pânză de in și fir de borangic, încrețită la gât, cu motive florale, roșii și negre, de-a dreapta și de-a stânga. O minunăție de ie, numai bună de purtat de aleasa lui Ionuț, feciorul împărătesc. [...]

Nu mai stătu pe gânduri, își luă bineț de la părinții fetei, o luă cu sine pe Drăguța, având grijă să pună ia într-un cufăr bine închis și dădu semnul de plecare spre palatul domnesc. [...]

– Bine ai venit la curtea mea, îi spuse împăratul Drăguței, care era o fată abia trecută de 18 ani, cu părul galben ca razele soarelui și un mijlocel ca al unei flori de câmp. Minunat lucru ai făcut cu mâinile tale... [...]

Ionuț o luă pe Drăguța de după mijloc, dând de înțeles că nu era chip să se răzgândească, iar fata simțea deja magia cămășii care, de atunci, poartă numele de ie românească.

Petre Crăciun, ***Cămașa fermecată***

* *a tălmăci* – a interpreta; *cătun* – așezare rurală, mai mică decât un sat; *borangic* – fir subțire desprins de pe gogoșile viermilor de mătase

Scanned with OKEN Scanner

Textul 2

Pe 24 iunie, în România și în comunitățile românești din întreaga lume, este marcată Ziua Universală a Iei. Sărbătoarea a fost inițiată în anul 2013 de comunitatea *La Blouse Roumaine*, care a dorit ca bluza tradițională românească, împreună cu tradiția noastră moștenită din timpuri imemoriale, să devină un adevărat brand de țară, recunoscut în întreaga lume. Chiar denumirea comunității reprezintă, de fapt, titlul unui tablou realizat de pictorul francez Henri Matisse, care realiza o imortalizare a iei românești – „La blouse roumaine", 1940 – creația fiind expusă la *Muzeul Național de Artă Modernă* din Paris.

Arta meșteșugului popular – și a coaserii iei în special – era moștenită din generație în generație pentru a nu pierde această tradiție care ne reprezintă, împreună cu rugăciunile potrivite care se spuneau obligatoriu înaintea începerii torsului lânii, a țesutului sau a împletitului firelor. Însemnele magice cusute cu grijă, cu fiecare împunsătură de ac aveau menirea de a-l proteja pe purtător de spiritele rele, de farmece ori de soarta rea.

Ia – denumire dată la origini exclusiv piesei vestimentare feminine, cămașa tradițională românească de sărbătoare – este considerată cea mai importantă piesă din costumul popular, deoarece determină compoziția ornamentală a costumului, restul pieselor asociindu-se cu cămașa, cu care e obligatoriu să se acorde ca epocă, vârstă, ornamente și cromatică. În partea de sud a țării, iile erau țesute din borangic, fiind accesorizate cu broderii atât la gât, cât și cu mărgele la mâneci, iar în zona Moldovei, se confecționau iile brodate cu „spic". Însă, ca principiu general, ia este, de fapt, o croială din pânză albă, bumbac, in sau borangic, împodobită cu mărgele și broderii la mâneci și la gât.

Ia s-a născut din necesitate și simț practic și a căpătat o valoare artistică și sentimentală, din clipa în care femeia a creat-o și a înzestrat-o cu propriile credințe, simț estetic și sentimente. Ea se impune din ce în ce mai mult în conștiința europeană și mondială, ca un format vestimentar tradițional românesc de o frumusețe unică și originală.

Răzvan Moceanu, ***Ziua Universală a Iei* – tradiția românească de o frumusețe unică** (text adaptat), www.*radioromaniacultural*.ro

A. 1. Completează spațiile libere cu informațiile din textul 2. **2 puncte**

Doi termeni prin care mai este denumită ia românească sunt: _____ și _____.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**

Împăratul este numit Blajin, pentru că:

a. era harnic și primitor.
b. avea inima îndoită.
c. era răbdător cu fiul său.
d. făcea bine oricui.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**

Visul împărătesei spune că:

a. Feciorul de împărat se va căsători cu o fată săracă.
b. Feciorul de împărat se va căsători cu Drăguța.
c. Drăguța lucrează la o cămașă magică.
d. Feciorul de împărat se va căsători cu a șaptea fată care va purta ia.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**

Arta creării iei tradiționale se moștenește de la o generație la alta:

a. pentru a nu pierde tradiția și rugăciunile care o însoțesc.
b. pentru a nu-și pierde culorile.
c. ca să devină un brand de țară.
d. din simț practic.

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1		
Enunțul	Adevărat	Fals
Împăratul cel Blajin pornește în căutarea Drăguței.		

Scanned with OKEN Scanner

Drăguța este găsită într-un palat domnesc.		
Drăguța încă nu a împlinit 18 ani.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Denumirea asociației care a inițiat sărbătoarea iei provine de la un tablou.		
Ia este piesa vestimentară în funcție de care se alcătuiește tot costumul popular.		
Cămașa românească este ornamentată la fel în toate zonele țării.		

6. Menționează, în câte un enunț, tiparul textual identificat în fiecare dintre fragmentele de mai jos.

6 puncte

a) „– Mda, zise împăratul, știu și eu cum să tălmăcesc visul ăsta al tău? Ai mai visat și altceva?
– Am visat, Măria Ta, că doar nu am stat de pomană fără să văd ce se întâmplă mai departe."

b) „Merseră oamenii Măriei Sale, merseră cale lungă, drum bătut, și pe ploaie, și pe vânt. Mai, mai că erau să iasă din împărăție, când găsiră un cătun cu câteva case."

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text.

6 puncte

Scanned with OKEN Scanner

8. Crezi că ia românească este creată pentru a-i apăra de necazuri pe cei care o poartă? Justifică-ți răspunsul, în 50-80 de cuvinte, valorificând ambele texte date. **6 puncte**

9. Asociază fragmentul din opera literară „Cămașa fermecată" de Petre Crăciun cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

_____

_____

2 puncte

B.1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.
Seria care conține doar cuvinte cu diftongi este:

a. împărăție, domnea;
b. împărăteasa, făcea;
c. familia, croiește;
d. potrivea, mâinile.

2 puncte

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.
Seria care conține doar cuvinte compuse este:

a. dis-de-dimineață, degeaba;
b. deoarece, probând;
c. undeva, răzgândească;
d. nemaivăzută, românească.

2 puncte

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.
Sensul secvenței subliniate în enunțul: „Fata croiește o cămașă nemaivăzută, care <u>capătă</u> <u>puterea</u> de a feri de spiritele rele" este:

a. biruiește;
b. devine mai puternică;
c. dobândește capacitatea;
d. devine cea mai importantă din regat.

2 puncte

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.
Există o relație de paronimie între cuvintele subliniate în ambele secvențe din seria:

a. „Arta meșteșugului popular – și a coaserii iei în special – <u>era</u> moștenită*"; evenimentul istoric s-a produs înainte de <u>era</u> noastră.*
b. „înaintea începerii torsului lânii, a <u>țesutului</u> sau a împletitului firelor*"; a luat o mostră de <u>țesut</u>.*
c. „încreștită la gât, cu motive <u>florale</u>, roșii și negre*"; desenatorul a folosit două <u>florare</u>.*
d. „poartă <u>numele</u> de ie românească*"; mi-a propus o nouă <u>titulatură</u> pentru revistă.*

5. Selectează, din fragmentul de mai jos, trei adjective diferite, menționând felul lor: „Însemnele magice cusute cu grijă, cu fiecare împunsătură de ac aveau menirea de a-l proteja pe purtător de spiritele rele, de farmece ori de soarta rea.".

6 puncte

Adjectivul	Felul adjectivului

6. Alcătuiește un enunț asertiv în care cuvântul „tradiție" să fie complement prepozițional (1) și un enunț interogativ în care același cuvânt să fie complement direct. (2).

6 puncte

(1)_____

_____

(2)_____

_____

7. Transcrie trei propoziții subordonate diferite din fraza următoare, precizând felul acestora. **6 puncte**
„Supușii îl iubeau, spunându-i Împăratul cel Blajin, pentru că Măria Sa era atent la toate nevoile supușilor săi și nu se dădea în lături să facă binele celor care aveau trebuință de el."

8. Rescrie enunțul de mai jos, preluat din comentariul unui copil, corectând greșelile de orice fel.
Cartea care o citești are, în total, o sută file din aceiași hârtie. Coperta pe ai cărui autor îl cunoști va fii premiată.
6 puncte

SUBIECTUL al II-lea **(20 de puncte)**

Scrie, în 80 – 120 de cuvinte, rezumatul textului 1.
Punctajul pentru compunere se acordă astfel:
• conținutul compunerii – 12 puncte;
• redactarea compunerii – 8 puncte (coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 2 puncte; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Rezumatul nu va fi precedat de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care rezumatul are minimum 80 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

AUTOEVALUARE	Am ştiut să rezolv:	Am de remediat:
NOTA:		

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL	TEXT-SUPORT 1	Subiectul al II-lea
(1)(1)	Liric	Jurnal de călătorie cu o secvență descriptivă și una explicativă

Testul 11

SUBIECTUL I **(70 DE PUNCTE)**

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

Textul 1

Sub întunericul înalt
Își joacă lacul solzii de asfalt.

Pădurile-nfoiate, dealul frânt,
Turtite-s toate între ceruri și pământ,
Iar zările atâta-s de aproape,
Că marginea li se coboară-n ape.

Doar pe tipsia tulbure și veche,
Subțire stea s-a coborât
În apa grea să-și caute pereche –
Că-i singură-ntre nori și-i e urât.

Sub malul aspru, încâlcit în scai,
Stă lacul mohorât cu ape rele,
Cu nuferi morți, cu broaște mari de putregai,
Dar în adânc – cu jucăria unei stele.

Otilia Cazimir, ***Lacul***

Textul 2

Lacurile sunt formate ca urmare a scurgerii apelor de suprafață și subterane în depresiuni de diverse origini. Aceste depresiuni se numesc bazine. Sunt reumplute mai ales din cauza topirii zăpezii și a ploilor. Există lacuri pe toate continentele, în regiuni muntoase, pe câmpii, fiind dintre cele mai adânci sau foarte superficiale. Forma, dimensiunea și adâncimea lacurilor depind de originea bazinelor.

Lacuri tectonice

Majoritatea lacurilor mari sunt de origine tectonică. Ele apar în zone cu defecte tectonice, de obicei astfel de lacuri sunt foarte adânci și au o formă alungită. Când parcelele crustei terestre s-au scufundat încet, au apărut bazine ale lacurilor marine Aral și Caspice. Cel mai adânc lac din lume, Baikal, a fost format ca urmare a unei fisuri adânci. În defecțiuni tectonice similare, s-au format Marile Lacuri din America de Nord. Un alt exemplu de defecțiune uriașă este Sistemul Riftului din Africa de Est, umplut cu un lanț de lacuri. Cele mai cunoscute dintre ele sunt Nyasa, Albert, Tanganyika, Edward. Același sistem aparține celui mai de jos lac – Marea Moartă.

Lacuri vulcanice

În bazinele lacurilor există cratere de vulcani dispăruți. Astfel de lacuri se găsesc în insulele japoneze și Kuril, în Kamchatka și Java. Uneori, fragmentele de lavă și rocă blochează râurile, iar în acest caz apare și un lac vulcanic. Un exemplu este lacul Kivu, de la granița dintre Rwanda și Zair. Aceste iazuri sunt destul de adânci.

Lacuri glaciare

Alături de bazinele lacurilor, care au fost create prin procesele interne ale Pământului, există multe adâncimi formate din cauza proceselor exogene. Cele mai frecvente sunt lacurile glaciare care umplu bazinele formate prin mișcarea ghețarilor. Ca urmare a activității distructive a ghețarilor antici, au fost formate lacuri din Carelia și Finlanda, numeroase lacuri mici pe versanții montani din Alpi, Caucaz și Altai. Aceste lacuri sunt superficiale, largi, cu insule.

Cum se pot forma lacurile (text adaptat), https://rum.sciencedevices.com

Scanned with OKEN Scanner

A. 1. Completează spațiile libere cu informațiile din textul 1. **2 puncte**
Doi termeni din câmpul lexical al lacului sunt: _____ și _____.
2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**
Lacul este privit:

a. seara;
b. ziua;
c. dimineața;
d. la miezul nopții.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**
Pe lac se văd:

a. tipsii;
b. jucării;
c. broaște și nuferi;
d. pești cu solzi strălucitori.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**
Sunt foarte adânci și alungite:

a. lacurile glaciare;
b. lacurile tectonice;
c. lacurile vulcanice;
d. lacurile mici.

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1		
Enunțul	Adevărat	Fals
Apa lacului este străvezie.		
În apa tulbure se văd pești.		
Cerul este plin de stele.		
Textul 2		
Enunțul	Adevărat	Fals
Lacurile se găsesc numai pe câteva continente.		
Albert este un lac tectonic.		
La granițele Zairului se află un lac vulcanic.		

6. Precizează, în câte un enunț, următoarele elemente de versificație, privitoare la textul 1: rima celei de-a doua și celei de-a treia strofe, măsura versului „Că-i singură-ntre nori și-i e urât". **6 puncte**
(1) rima celei de-a doua strofe:

(2) rima cei de-a treia strofe:

(3) măsura versului:

Scanned with OKEN Scanner

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o diferență între limbajul utilizat în textul 1 și cel din textul 2, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

8. Ce simte privitorul când vede peisajul din jurul său? Justifică-ți, în 50-100 de cuvinte, răspunsul la întrebare, prin referire la o emoție, valorificând textul 1. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

9. Asociază opera literară „Lacul" de Otilia Cazimir cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

B.1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Conțin hiat ambele cuvinte din seria:

a. tipsia, stea;
b. caute, jucăria;
c. glaciare, Marea;
d. cauza, solzii.

Scanned with OKEN Scanner

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Sunt formate prin derivare ambele cuvinte din seria:

a. înfoiate, turtite;
b. reumplute, superficiale;
c. muntoase, jucărie;
d. vulcanic, dispăruți.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Cuvântul „glacial" este folosit corect în exemplul:

a. A avut un gest glacial;
b. Lacul este glacial;
c. Gheţarul s-a menținut glacial;
d. În era glacială au dispărut unele viețuitoare.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Antonimul primului cuvânt subliniat și sinonimul celui de-al doilea cuvânt subliniat din fragmentul: „Ca urmare a activității distructive a gheţarilor antici, au fost formate lacuri din Carelia și Finlanda, numeroase lacuri mici pe versanții montani din Alpi, Caucaz și Altai. Aceste lacuri sunt superficiale, largi, cu insule." sunt:

a. distrugătoare, late.
b. violente, întinse.
c. constructive, extinse.
d. active, răspândite.

5. Transcrie din fragmentele următoare trei complemente diferite, precizând felul acestora și părțile de vorbire prin care se exprimă: „Același sistem aparține celui mai de jos lac – Marea Moartă"; „Un alt exemplu de defecțiune uriașă este Sistemul Riftului din Africa de Est, umplut cu un lanț de lacuri."; „Sub întunericul înalt/ Își joacă lacul solzii de asfalt."

6 puncte

Complementul	Felul complementului	Părţile de vorbire prin care se exprimă

6. Alcătuiește un enunț exclamativ, în care verbul la modul conjunctiv din exemplul: „Subțire stea s-a coborât/ În apa grea să-și caute pereche." să fie la modul condițional-optativ. **6 puncte**

(1) verbul la conjunctiv:

_____

(2) enunțul

_____

7. Transcrie enunțul următor, înlocuind subordonata cu partea de propoziție corespunzătoare: „Alături de bazinele lacurilor, care au fost create prin procesele interne ale Pământului, există multe adâncimi formate din cauza proceselor exogene." **6 puncte**

(1) subordonata: _____

_____

(1) enunțul: _____

_____

Scanned with OKEN Scanner

8. Încercuiește formele corecte:
Eu *alergai/ alergași să înoptez/ să înnoptez* măcar *odată/ o dată* în viață la *somptuoasa / somptoasa* cabană, *find/ fiind* întâmpinat cu *promptitudine/ promtitudine* de gazde. **6 puncte**

SUBIECTUL al II-lea **(20 de puncte)**

Redactează o pagină de jurnal de călătorie, de minimum 150 de cuvinte, incluzând o secvență explicativă și una descriptivă, în care să prezinți o călătorie într-un loc îndepărtat.
Data este 20 decembrie 2025.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:
- conținutul compunerii – 12 puncte;
- redactarea compunerii – 8 puncte (coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 2 puncte; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Rezumatul nu va fi precedat de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care rezumatul are minimum 80 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

AUTOEVALUARE	Am ştiut să rezolv:	Am de remediat:
NOTA:		

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL	TEXT-SUPORT 1	Subiectul al II-lea
(1)(2)	Narativ	Compunere narativă cu o secvență descriptivă și una dialogată

Testul 12

SUBIECTUL I **(70 DE PUNCTE)**

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

Textul 1

22 aprilie 2020

Temă pentru acasă
Compunere pe tema: „Vacanța mea de Paști"

Vacanța mea de Paști a fost una dintre cele mai frumoase trăite vreodată. Înainte să ieșim în vacanță, părinții mei mi-au promis că mă vor lăsa să plec singură la bunicii din Oradea. Așa că, mai mult decât cozonacii, prăjiturile și bucatele alese gătite de mami, așteptam să vină a doua zi de Paști să merg să prind trenul și să plec spre Oradea. Mă tot gândeam la cum va fi atunci când voi fi doar eu într-un compartiment, îmi imaginam drumul de la noi din comună și până în Oradea, unul asemenea celor din poveștile cu „Frumoasa adormită și cei 7 pitici", cu mult verde peste tot.

Chiar în ziua de Paști, am mers de mi-am scos cărțile și caietele din ghiozdan și am pus în locul lor: maioul desenat în față cu Mulan – personajul meu preferat; penarul cu creioane colorate și 6 foi pe care le-am rupt din caietul de desen; șosete galbene cu buline negre și o hartă a României. Era cam învechită acea hartă, pentru că o aveam de la tati, o folosise și el când a fost tânăr și a fost selectat să participe la un concurs ce presupunea găsirea unei comori ascunse. Faptul că îmi pusesem acea hartă în ghiozdan îmi oferea un sentiment de siguranță și, în același timp, mă simțeam de parcă aș fi Willy Fog când pornise la „Înconjurul lumii în 80 de zile". Nu mi-am bătut capul legat de mâncare, știam că mami îmi va pregăti tot ce este necesar, am rugat-o doar să-mi pună în sandvici mai puține roșii și verdețuri și mai mult cașcaval. Nu îmi plac roșiile! Le mănânc doar pentru că roșul este culoarea mea preferată.

În seara dinaintea plecării, am mers și am făcut o baie rapidă, să nu îmi întrerup mintea de la a-și imagina imensul tren ce scoate niște aburi care formează un acoperiș de nori deasupra gării. Am mers la culcare fără să mai fac și alte activități. [...]

– Hai, Anabella, trezește-te, draga mea! auzisem dintr-o dată vocea mamei.

– Neața, mami! Cât este ceasul? Nu întârzii?

– Este abia 8:30, numai bine, reușești să mergi la baie și apoi să mănânci ceva. [...]

Sunt doar câteva străzi de la casa noastră până la gară, mama îmi tot spune ce să fac la bunici și ce să nu fac. Sinceră să fiu, îi dădeam din cap în semn de „am înțeles", dar mintea mea era deja în tren.

– Te rog să ai grijă de tine, draga mea! spune mami în timp ce deschide ușa mare, de lemn, a gării. Uite, aici este biletul tău, am încredere în tine că totul va fi bine, să mergem să vedem dacă trenul cu destinația noastră a ajuns în gară.

Cum am ieșit pe cealaltă ușă a gării, am început să văd trenul, este lung, negru și cu roșu în partea de jos, întinzându-se mult după clădirea gării. Am numărat repede vagoanele, erau cinci fără locomotivă.

– În vagonul 3, la locul 18 trebuie să mergem, spune mami în timp ce începe să meargă în direcția opusă locomotivei.

Repede am ajuns la vagonul numărul 3, mai erau câteva persoane ce urcau în fața noastră, după care am pus și eu piciorul pe scara vagonului. În clipa aceea, am simțit multă bucurie, în sfârșit voi face ceva deosebit față de activitățile mele zilnice. [...] Am îmbrățișat-o pe mami și i-am promis să fiu copil cuminte. Ea mi-a amintit de o rudă îndepărtată ce este mecanic de locomotivă și sub supravegherea căruia mă aflu în drumul spre Oradea.

Scanned with OKEN Scanner

După câteva minute, trenul atenționează oamenii rămași în gară că a sosit ora plecării. Mă ridic în picioare în fața geamului și mă pregătesc să admir tot ce vor avea de văzut ochii mei. După un sunet puternic, trenul începe să se miște, îmi frec mâinile puțin transpirate, totuși este prima dată când călătoresc singură și am unele emoții. Însă nu mă las copleșită de ele, mă simt atrasă mai degrabă de zgomotul ce îl provoacă trenul, de câmpiile ce se întind în zare și de mulțimea de copaci ce încerc să-i număr. [...] Ochii mei nu știu unde să se oprească, prea mult „nou" dintr-o dată, cirezi de vaci, turme de oi, vârfuri de munte. De când am pornit, trenul se mai opri de două ori și mai luă niște oameni. Mă tot întrebam unde se duc toți... Oare și pentru ei este prima dată când călătoresc singuri? [...]

Încă eram fermecată de sunetul provocat de mersul trenului, acesta acompania perfect priveliștea din jurul meu. Cerul, din albastru, parcă se făcuse mov, simțeam cum tot corpul începe puțin să amorțească și îmi apărea în fața ochilor întâlnirea cu bunicii ce mă așteptau la gara din Oradea. Un claxon al trenului mă făcu să tresar, dar am revenit ușor la starea descrisă mai sus.

– Anabella! Anabella! Trezește-te, mă auzi? Anabella! Am început să aud o voce de bărbat ce tot încerca să mă trezească.

Atunci am realizat că, de fapt, pierdusem lupta cu somnul, adormisem. Am deschis ochii și l-am putut vedea pe mecanicul locomotivei, unchiul Iov, ruda mamei despre care ziceam la început că are funcția de a mă proteja.

– Da, unchiule, aici sunt, am adormit.

– Cred că avem o mică problemă...

Alina Stupar, ***Ticob, cinci zile de aventură***

Textul 2

În anul 1869, România devenea cea de-a treia țară din Europa de Est, după Rusia și Imperiul Otoman (în Dobrogea!) care avea linie de cale ferată. Bucureștiul și Giurgiul au fost primele orașe interconectate printr-o cale ferată.

Trenul traversa vița-de-vie de pe moșia Cuțitul de Argint și intra în București prin Gara Filaret, prima din România. Giurgiu-București a fost prima cale ferată din Vechiul Regat, însă, în alte provincii, acest gen de cale de comunicație deja exista: în Banat, din 1854, Dobrogea, 1860 și Ardeal, 1868.

Istoria căilor ferate din România începe în timpul lui Alexandru Ioan Cuza. Inaugurarea a avut loc pe 19 octombrie 1869. Grație faptului că drumul trecea pe lângă localitatea Călugăreni, unde, în 1595, Mihai Viteazul obținuse un succes împotriva otomanilor, primul tren a fost denumit „Trenul de onoare Michaiu Bravul".

La jumătatea distanţei Bucureşti–Giurgiu se află Gara Comana care, la vremea aceea, era aşezată între linii, după sistemul englezesc. Fiecare faţadă deservea un sens de mers, iar aici trenurile se încrucişau. Pe data de 19 octombrie 1869, toată țara aștepta inaugurarea rutei București–Giurgiu. Trenul avea 3 vagoane cu 24 de locuri. S-au emis 72 de invitații, dar mai puțin de jumătate dintre invitați au călătorit cu acest tren. Presa vremii notează că majoritatea călătorilor: „s-au temut să se suie în năzdrăvana aceea de trăsură cu aburi, nemaivăzută până atunci în țară. S-au prefăcut că sunt bolnavi și nu pot veni". Garnitura a plecat din Giurgiu în uralele mulțimii de spectatori și oficialități, la ora 10:45, după o slujbă oficiată de Mitropolitul Primat Nifon. Pasagerii erau importante personalități politice, dar și primarii localităților pe unde trecea trenul. După o oră și jumătate, cei 67 de kilometri dintre Giurgiu și București erau parcurși. La destinație, trenul a fost întâmpinat cu mult fast. O lună mai târziu, după ce lumea s-a convins că viteza de aproximativ 45 de km pe oră nu făcea ca trenul să sară de pe șine, călătoria cu trenul a devenit o adevărată modă.

Inițial, trenurile circulau cu o viteză redusă, de doar 24 km/h. Pentru prevenirea accidentelor, un călăreț galopa înaintea trenului. Omul trebuia să agite un steag, să zdrăngăne un clopot sau să sufle într-o goarnă, lucru destul de dificil în goana calului. Un lucru similar se întâmpla și în gări. Un angajat al căilor ferate, cu un clopot, anunța ce trenuri vin și pleacă și la ce oră. „Căruțele cu abur" plecau doar după ce șeful de tren anunța evenimentul, suflând printr-o mică goarnă. Locomotivele erau și ele văzute drept niște curiozități, de aceea purtau și nume. Prima avea numele „Michaiu Bravul", iar cea de-a doua, „Călugăreni". Aceasta din urmă poate fi admirată la Muzeul CFR din București.

Prima călătorie cu trenul din România, http://www.istorie-pe-scurt.ro/

Scanned with OKEN Scanner

A. 1. Completează spațiile libere cu informațiile din textul 1. **2 puncte**
Doi termeni care denumesc obiecte de vestimentație sunt: _____ și _____ .

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**
Anabella călătorește:
a. în prima zi de Paști;
b. într-o zi de școală;
c. într-o seară;
d. în a doua zi de Paști.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**
Culoarea preferată a fetiței este:
a. galbenul;
b. negrul;
c. roșul;
d. verdele.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**
Dintre oficialități, a participat la inaugurarea căii ferate, în 1869:
a. Alexandru Ioan Cuza;
b. Mitropolitul Nifon;
c. Mihai Viteazul;
d. Mihai Bravul.

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Fetița își ia cu ea în călătorie cărți, caiete, creioane colorate.		
Anabella urmează să participe la un concurs de comori.		
Anabella locuiește la țară.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Locomotiva primului tren românesc se află la muzeu.		
Primul tren românesc a plecat din Giurgiu spre București.		
A doua zi după inaugurare, călătoria cu trenul a devenit o modă.		

6. Precizează, în două – trei enunțuri, mijlocul de caracterizare și trăsătura morală a personajului Anabella, identificate în fragmentul următor, ilustrându-le cu o secvență: **6 puncte**

„Ochii mei nu știu unde să se oprească, prea mult «nou» dintr-o dată, cirezi de vaci, turme de oi, vârfuri de munte. De când am pornit, trenul se mai opri de două ori și mai luă niște oameni. Mă tot întrebam unde se duc toți... Oare și pentru ei este prima dată când călătoresc singuri? [...]

Încă eram fermecată de sunetul provocat de mersul trenului, acesta acompania perfect priveliștea din jurul meu. Cerul, din albastru, parcă se făcuse mov, simțeam cum tot corpul începe puțin să amorțească și îmi apărea în fața ochilor întâlnirea cu bunicii ce mă așteptau la gara din Oradea. Un claxon al trenului mă făcu să tresar, dar am revenit ușor la starea descrisă mai sus."

Scanned with OKEN Scanner

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, prin referire la câte o secvență din fiecare text. **6 puncte**

8. Crezi că o călătorie cu trenul poate fi o activitate distractivă pentru un copil? Justifică-ți răspunsul, în 50-100 de cuvinte, valorificând textul 1. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

9. Asociază fragmentul din opera literară „Ticob, cinci zile de aventură" de Alina Stupar cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

B.1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
În cuvântul „învechită" se află:

a. 9 litere și 9 sunete;
b. 9 litere și 4 sunete;
c. 9 litere și 7 sunete;
d. 9 litere și 8 sunete.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Cuvintele subliniate în secvența „Inițial, trenurile circulau cu o viteză redusă, de doar 24 km/h. Pentru prevenirea accidentelor, un călăreț galopa înaintea trenului." s-au format prin:

a. derivare (1), derivare (2);
b. conversiune (1), derivare (2);
c. conversiune (1), compunere (2);
d. conversiune (1), conversiune (2).

Scanned with OKEN Scanner

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Sensul secvenței subliniate în enunțul „Cerul, din albastru, parcă se făcuse mov, simțeam cum tot corpul începe puțin să amorțească și <u>îmi apărea în fața ochilor</u> întâlnirea cu bunicii ce mă așteptau la gara din Oradea." este:

a. puteam distinge;
b. îmi imaginam;
c. se sfârșea;
d. avea loc.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Omonimul cuvântului subliniat în secvența: „Mă ridic în <u>picioare</u> în fața geamului." este corect folosit în exemplul:

a. Distanța parcursă este de două picioare.
b. Găina are două picioare.
c. M-am pus pe picioare după boală.
d. Pe ambele membre am tatuaje.

5. Selectează, din secvența următoare, trei cuvinte care sunt părți de vorbire neflexibile diferite, pe care le vei preciza: „Fiecare fațadă deservea un sens de mers, iar aici trenurile se încrucișau." **6 puncte**

Cuvântul selectat	Partea de vorbire

6. Alcătuiește un enunț exclamativ, în care pronumele personal „eu" să fie în cazul dativ (1) și un enunț interogativ, în care pronumele personal de politețe „dumneata" să fie în cazul genitiv (2). **6 puncte**

(1)_____

(2)_____

7. Transcrie propozițiile subordonate din fraza următoare, precizând felul fiecăreia: „Înainte să ieșim în vacanță, părinții mei mi-au promis că mă vor lăsa să plec singură la bunicii din Oradea." **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

8. Încercuiește formele corecte ale cuvintelor, reprezentând mesajul adresat unui prieten: **6 puncte**
La *ora/ orele* 16, *v-a/ va* începe un program artistic *ai/ al cărui/ cărei* prezentator a fost *investit/ învestit* director de *maxim/ maximum* două zile.

SUBIECTUL al II-lea **(20 de puncte)**

Imaginează-ți că ai fost în vacanță, într-o călătorie.
Scrie o compunere narativă, de cel puțin 150 de cuvinte, în care să prezinți o întâmplare din timpul acelei călătorii, incluzând o secvență dialogată, de minimum patru replici, și una descriptivă, de minimum 50 de cuvinte.
Punctajul pentru compunere se acordă astfel:
• conținutul compunerii – 12 puncte;
• redactarea compunerii – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

AUTOEVALUARE	Am ştiut să rezolv:	Am de remediat:
NOTA:		

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL	TEXT-SUPORT 1	Subiectul al II-lea
(1)(3)	Narativ	Pagină de jurnal – prezentarea unei întâmplări, cu o secvență argumentativă și una explicativă

Testul 13

SUBIECTUL I **(70 DE PUNCTE)**

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate

Textul 1

Și într-o bună zi musafirul a plecat. Așa cum venise: tainic, pe nesimțite, parcă cerându-și iertare... Ceva îmi spune că nu i s-a întâmplat nimic rău, deși de atunci încoace nimeni din blocul meu nu l-a mai văzut. Hoinărește, sunt sigur, cine știe pe unde, absent și blând, niciodată grăbit, privind cu ochii săi căprui și buni mașinile, copiii, florile. Dar și mai sigur s-a oprit la vreo altă ușă, la altă casă, atent să nu deranjeze pe nimeni, clipind prietenos către noile sale gazde.

Exact așa cum îl descoperisem cu multe săptămâni în urmă la ușa apartamentului nostru. Fetița se speriase.

– Tată, mamă, veniți să vedeți ce câine s-a așezat la ușa noastră! Făcut covrig pe prețul de la intrare, se tolănise un dulău! Unul din acei câini despre care pe bună dreptate se spune „mare cât un vițel" și care la prima vedere te vâră în sperieți. Și totuși, curios, de cum îl vedeai, îți venea să-l mângâi, să-i vorbești, să ți-l apropii. Nu era frumos. Avea o blană de culoarea prafului, bot încrețit, bătrânicios, și așa, încovoiat în fața ușii, cu capul între labe, clipea oarecum vinovat. Și ochii lui parcă vorbeau în timp ce coada pe care și-o mișca din când în când voia să adauge ceva, poate un punct, poate câte o virgulă:

– Nu vă deranjați pentru mine. Eu nu vă cer nimic, absolut nimic. Doar covorașul acesta, peste noapte. N-am să vă pricinuiesc niciun necaz, n-am nicio pretenție, vă rog să mă credeți.

– Cuțule, cum te cheamă? întrebase fetița. Musafirul își mișca rar și prietenos coada:

– Așa. Cuțu.

– Tată, mamă, vă rog... Să-l luăm în bucătărie, poate îi e frig... Mișcându-și coada, câinele tăgăduia:

– Nu, nu...

– Poate ți-e foame?

– Nu, nu.

– Vrei și tu, săracul de tine, un acoperiș.

– Da... Nu neapărat.

– Sau, poate, cine știe...

Câinele își înălțase capul, aștepta atent.

– Vrei un prieten?

Atunci am auzit un schelălăit ușor, mai degrabă bucuros, și pentru prima dată musafirul începu să se gudure strănutând des.

– Da, da. Ați ghicit.

Și câinele venit de cine știe unde și cine știe de ce, drept la ușa noastră, râdea cu botul lui boțit, parcă cerându-și iertare, întocmai ca un domn bine-crescut:

– Nu vă ocupați de mine, vă rog. Mi-e de ajuns că mi-ați vorbit frumos.

N-am știut niciodată ce făcea peste zi. Venea doar spre seară, împingând cu labele poarta grea a blocului, urca la etaj și se așeza pe covoraș așteptând tăcut și răbdător ca cineva să deschidă ușa apartamentului. Uneori, când aștepta prea mult, bătea cu coada, parcă ciocănind la ușă. Dar nu intra. Ne privea doar cald și duios:

– Iată-ne din nou împreună. Totul e în regulă, așadar. Acum mă culc, sunt obosit, noapte bună.

Fetița îi aducea de mâncare.

– Mulțumesc, nu, am mâncat în oraș.

– Vrei apă?

– Da, mulțumesc.

Scanned with OKEN Scanner

– Să-ți aștern o blăniță sub tine?

– O, nu, m-ar stingheri. Nu sunt obișnuit.

Ne deprinseserăm cu misteriosul nostru musafir din faptul serii și, înainte de culcare, când închideam televizorul, crăpam ușor ușa de la intrare. Era acolo. Strănuta de două-trei ori, clipind aproape adormit:

– Noapte bună, pe mâine!

Și ne păzea ușa până a doua zi, când, așteptându-ne să plecăm spre treburi, ne însoțea netulburat, maiestuos, până în stradă. Își lua apoi din ochi rămas-bun și, cotind, niciodată zorit, pe după bloc, se pierdea în mulțime. Și într-o bună zi, musafirul n-a mai venit. De ce? Nu știu, n-aș putea da nicio explicație. Am întrebat prieteni și cunoscuți, stăpâni sau chiar crescători de câini, doctori veterinari, un psiholog...

– Ne împrieteniserăm, avea adăpost, se simțea bine. De ce a stat atât cât a stat? întrebam. De ce a venit tocmai la noi? Și mai ales de ce a plecat? Repet, nimeni nu ne-a putut da vreo explicație convingătoare. Dintre toți poate că psihologul are dreptate.

– Vezi dumneata, mi-a explicat el, un câine nu are nevoie doar de adăpost și mâncare. El simte nevoia să creadă în stăpânul său, să îl admire... L-o fi decepționat ceva, știu eu?

Mircea Sântimbreanu, ***Psihologul are dreptate***

Textul 2

Nu există combinație mai dinamică decât copiii și animalele lor de companie. Încercați să vă amintiți fascinația pe care ați simțit-o față de animale când erați copii. Câinii, pisicile, iepurii și chiar șopârlele, toate reprezintă pentru copii ceva plin de bucurie și magie. Majoritatea copiilor simt o legătură specială cu lumea animală, iar cele domestice, în special câinii și pisicile, par să aibă același entuziasm față de copii. Din păcate, multe familii pur și simplu nu pot îndeplini visul copiilor de a avea un cățeluș al lor, din cauza unor aspecte practice, iar aceia care pot consideră că au multe de luat în considerare înainte de a lua o decizie.

Argumentele pro de luat în considerare ar fi în număr de șapte: sănătatea copiilor, dezvoltarea abilităților de învățare, autonomia, sentimentul respectului față de natură, autocontrolul, compasiunea și reducerea stresului.

În privința sănătății copiilor, experții spun că acei copii care dețin animale de companie necesită mai puține vizite la medic. De exemplu, nivelul de activitate al copiilor cu animale de companie este considerabil mai mare, ceea ce reduce riscul obezității și al diabetului în rândul acestora. Tot astfel, ei își dezvoltă abilitățile de învățare, cum ar fi lectura, citindu-le animăluțelor lor! Cum pot deveni mai autonomi, mai stăpâni și mai încrezători în propriile forțe? Ei, bine, grija pentru un animal de companie îi învață pe copii să fie responsabili și ajută la dezvoltarea abilităților lor de îngrijire. Totodată, animalele de companie contribuie la dezvoltarea personală, prin promovarea sentimentului copiilor de a respecta viața și natura. Apoi, cei mici se transformă din ființe impulsive în persoane mai calculate, mai încrezătoare și prezintă un control mai mare al emoțiilor. Ei cunosc compasiunea, îi înțeleg mai bine pe alții, pot deveni un sprijin pentru cei aflați în nevoie. Animalele de companie reduc stresul. Mulți experți susțin că dacă problemele de igienă pot fi gestionate, copiii care dorm cu animalele lor de companie au beneficii suplimentare mentale și fizice. Sunt mereu veseli, activi, eficienți, sensibili, dar și foarte calculați. Așadar, ei se maturizează firesc.

Cu toate acestea, există și unele potențiale piedici în calea dobândirii unui animăluț. Dar sunt nesemnificative, în cele mai multe cazuri.

Așadar, cedați rugăminților copilului dvs. și luați-i animalul de companie visat!

Un animal de companie pentru copilul tău? Argumente pro și contra (text adaptat), www.edujoc.md/blog

A. 1. Completează spațiile libere cu informațiile din textul 1. **2 puncte**

Doi termeni care aparțin câmpului lexical al animalelor sunt: _____ și _____ .

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**

Hoinărind, câinele privește:

a. ochii celorlalți câini;
b. copiii, florile, casele;
c. mașinile, florile, copiii;
d. alți câini.

Scanned with OKEN Scanner

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**
Întrebat ce dorește, câinele dă de înțeles că vrea:

a. apă;
b. un prieten;
c. un adăpost;
d. mâncare.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**
Părinții care nu pot să le ia copiilor un animal de companie:

a. au motive practice;
b. iau prea multe în considerare;
c. nu se pot hotărî;
d. se gândesc la unele potențiale piedici.

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Câinele a venit prima dată la ușa apartamentului într-o seară.		
Câinele este mic și are ochii căprui.		
Fetița se bucură când vede prima dată câinele.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Atenuarea stresului este unul dintre motivele pentru care este bine să ai un animal de companie.		
Copiii care au un animal de companie prezintă un risc mai scăzut de a fi obezi.		
Un copil cu animal de companie se maturizează într-un ritm normal.		

6. Precizează, în două – trei enunțuri, mijlocul de caracterizare și trăsătura morală a personajului *Cuțu*, identificate în fragmentul următor, ilustrându-le cu o secvență: **6 puncte**
„Făcut covrig pe preșul de la intrare, se tolănise un dulău! Unul din acei câini despre care pe bună dreptate se spune «mare cât un vițel» și care la prima vedere te vâră în sperieți. Și totuși, curios, de cum îl vedeai, îți venea să-l mângâi, să-i vorbești, să ți-l apropii. Nu era frumos. Avea o blană de culoarea prafului, bot încrețit, bătrânicios, și așa, încovoiat în fața ușii, cu capul între labe, clipea oarecum vinovat. Și ochii lui parcă vorbeau în timp ce coada pe care și-o mișca din când în când voia să adauge ceva, poate un punct, poate câte o virgulă."

Scanned with OKEN Scanner

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, prin referire la câte o secvență din fiecare text. **6 puncte**

8. Crezi că un animal poate comunica firesc cu oamenii? Justifică-ți răspunsul, în 50-100 de cuvinte, valorificând textul 1. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

9. Asociază fragmentul din opera literară „Psihologul are dreptate" de Mircea Sântimbreanu cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

B.1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Conțin triftong ambele cuvinte din seria:

a. aceia, vorbeau;
b. vedeai, ei;
c. încovoiat, tăgăduia;
d. pricinuiesc, nevoia.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Cuvintele subliniate în secvența „Ne deprinseserăm cu misteriosul nostru musafir din faptul serii și, înainte de culcare, când închideam televizorul, crăpam <u>ușor</u> ușa de la <u>intrare</u>." s-au format prin:

a. derivare (1), derivare (2);
b. conversiune (1), derivare (2);
c. derivare (1), conversiune (2);
d. conversiune (1), conversiune (2).

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Sensul expresiei subliniate în secvența: „aceia care pot consideră că <u>au multe de luat în considerare</u> înainte de a lua o decizie" este:

a. au hotărât;
b. au multe aspecte de analizat;
c. trebuie să ia multe animale;
d. sunt și alte lucruri de achiziționat.

Scanned with OKEN Scanner

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Cuvântul „cap" este folosit greșit în exemplul:

a. Capetele firului se înnoadă.
b. Capii răscoalei au fost pedepsiți.
c. Balaurul are șapte capuri.
d. Capul Bunei Speranțe și alte capuri nu sunt trecute pe acea hartă.

5. Selectează, din secvența următoare, două atribute diferite, precizând felul fiecăruia și părțile de vorbire prin care se exprimă: „Așadar, cedați rugăminților copilului dvs. și luați-i animalul de companie visat!" **6 puncte**

Atributul selectat	Felul atributului	Partea de vorbire prin care se exprimă

6. Alcătuiește un enunț exclamativ, în care pronumele personal „eu" să fie în cazul acuzativ (1) și un enunț interogativ, în care pronumele personal de politețe „dumneata" să fie în cazul genitiv (2). **6 puncte**

(1)_____

(2)_____

7. Transcrie propozițiile subordonate din fraza următoare, precizând felul fiecăreia: „Și ochii lui parcă vorbeau în timp ce coada pe care și-o mișca din când în când voia să adauge ceva, poate un punct, poate câte o virgulă." **6 puncte**

8. Încercuiește formele corecte ale cuvintelor din textul următor, reprezentând mesajul adresat unui prieten: **6 puncte**

Eu *continui/continuu să creez/ să creiez câte o dată/câteodată* impresia că nu pot *știi/ știi* cine a sunat după *ora/orele* 9, când *s-a înnoptat/ înoptat.*

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL al II-lea **(20 de puncte)**

Redactează o pagină de jurnal, incluzând o secvență argumentativă și una explicativă, ambele de câte 50 de cuvinte, în care să prezinți o întâmplare la care ai participat alături de animalul tău de companie.

Data este 8 mai 2025.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- conținutul compunerii – 12 puncte;
- redactarea compunerii – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

AUTOEVALUARE	Am ştiut să rezolv:	Am de remediat:
NOTA:		

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL	TEXT-SUPORT 1	Subiectul al II-lea
(1)(4)	**Liric**	Text narativ – prezentarea unei întâmplări, cu o secvență argumentativă și una explicativă

Testul 14

SUBIECTUL I **(70 DE PUNCTE)**

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

Textul 1

1. Pe șesul fără de sfârșit,
Singurătatea-și ține răsuflarea.
Și nu mai știu de unde-ncepe zarea,
Și nu mai știu pe unde am venit.

2. O să pornească poate vânt
Prin iarba rea, prin tufele de tămâioară?
De-atâta vreme par s-aștepte
Un foșnet, o mișcare, un cuvânt...

3. Dar cerul ofilit își desfășoară
Monotonia liniilor drepte,
Și ziua parcă-ntârzie să moară.

4. Și drumul nici nu pleacă, nici nu vine...
Aș vrea, de frică, să vorbesc cu mine,
Dar vorbele pe care le-am știut
S-au desfăcut
Ca un șirag subțire de hurmuz
De-a lungul câmpului ursuz –
Și cine le mai poate auzi?

5. Nici lună nu-i în astă seară,
Iar stelelor li-i frică să răsară...

6. Și-n vânătul sfârșit de zi,
Rămân străină, fără gând și fără grai,
Ca iarba veche și ca tufele de scai.

Otilia Cazimir, ***În câmp***

* *hurmuz* – mărgea de sticlă, șirag de mărgele care imită mărgăritarul; arbust cu flori trandafirii.

Textul 2

Una dintre marile dileme ale psihologilor moderni este atitudinea pe care trebuie să o aibă cei atinși de această „boală a singurătății".

Majoritatea specialiștilor susțin faptul că oamenii care suferă din cauza singurătății trebuie să-și găsească preocupări care să-i țină prinși într-o activitate de grup. Astfel, în Occident, și de curând și la noi, au luat ființă nenumărate „grupuri de terapie", de caritate, de studiu, de rugăciune (de obicei afiliate diferitelor culte), menite să le dea oamenilor sentimentul participării și al utilității. Reconsiderându-și modul de acțiune, psihologii au ajuns la concluzia că cel mai bun medicament împotriva singurătății este... acceptarea ei, acceptarea melancoliei, acceptarea tristeții, ca pe un experiment fundamental de autocunoaștere și control, o șansă de a înfrunta, fără menajamente, modul nostru de a gândi și de a simți.

Cu alte cuvinte, nu ar trebui să ne fie deloc teamă de singurătate, ci, mai degrabă, să căutăm să o acceptăm ca pe ceva temporar și să căutăm să înțelegem mesajul destinat nouă, pe care ea îl ascunde. Apariția acestui sentiment de izolare sufletească poate fi semnul că trebuie să devenim mai generoși cu cei din jur, mai puțin critici, mai puțin naivi, mai deschiși sufletește sau poate mai atenți la adevăratele noastre capacități interioare de a fi fericiți.

Întotdeauna, ne spun psihologii, singurătatea are un sens extrem de constructiv. Totul este să o acceptăm cu mult curaj, să găsim căile de a-i descifra mesajul, apoi, chiar să le parcurgem, fără să disperăm după câteva săptămâni sau luni de căutări. Rezultatul nu va fi doar dezrobirea de acest sentiment apăsător, ci și o îmbunătățire a condiției noastre umane și un pas decisiv spre ceva fundamental, ce fiecare dintre noi caută – starea de fericire profundă și durabilă.

Ilie Tudor, ***Leacul singurătății? Singurătatea!*** (text adaptat)
http://arhiva.formula-as.ro/2012/1041/asul-de-inima-45/leacul-singuratatii-singuratatea-15681

Scanned with OKEN Scanner

A. 1. Completează spațiile libere cu informațiile din textul 1. **2 puncte**
Doi termeni care aparțin câmpului lexical al naturii terestre sunt: _____ și _____ .

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**
Câmpia este:

a. nesfârșită;
b. fără flori;
c. fără drum;
d. cu iarbă verde.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**
Privitorul simte:

a. bucurie;
b. teamă;
c. zgomot;
d. căldura celorlalți oameni.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**
Atitudinea cea mai potrivită față de singurătate este:

a. acceptarea;
b. teama;
c. ignorarea;
d. înfruntarea.

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Privitorul zărește în urma sa drumul pe care a venit.		
Prin iarbă adie vântul.		
Luna a răsărit pe cer.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Grupurile de suport psihologic urmăresc crearea sentimentului că oamenii sunt utili.		
Prin singurătate, oamenii au șansa de a-și confrunta modul de a gândi.		
Înțelegerea corectă a singurătății poate duce la găsirea fericirii autentice.		

6. Precizează, în două – trei enunțuri, rima primei strofe și măsura celui de-al doilea vers. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

8. Crezi că oamenii singuri pot fi fericiți? Motivează-ți răspunsul, în 50-100 de cuvinte, valorificând textul 2. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

9. Asociază fragmentul din opera literară „În câmp" de Otilia Cazimir cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

B.1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Conțin hiat ambele cuvinte din seria:

a. specialiștilor, cauza,
b. preocupări, utilității;
c. ființa, ea;
d. interioare, concluzia.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Cuvintele subliniate în secvența „Prin iarba rea, prin tufele de tămâioară?/ De-atâta vreme par s-aștepte/ Un fosnet, o mișcare, un cuvânt..." s-au format prin:

a. derivare (1), derivare (2).
b. conversiune (1), derivare (2).
c. derivare (1), conversiune (2).
d. conversiune (1), conversiune (2).

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Sensul expresiei subliniate în secvența: „Apariția acestui sentiment de izolare sufletească poate fi semnul că trebuie să devenim mai generoși cu cei din jur" este:

a. înseamnă;
b. face un semn;
c. este posibil să vezi un semn;
d. dă semne de viață.

Scanned with OKEN Scanner

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**

Sinonimele cuvintelor subliniate în secvența „Una dintre <u>marile</u> dileme ale psihologilor moderni este atitudinea pe care trebuie să o aibă cei <u>atinși</u> de această „boală a singurătății." se regăsesc, în ordine, în seria:

a. profunde, bătuți;
b. importante, afectați;
c. nesemnificative, bolnavi;
d. mici, indiferenți.

5. Precizează funcția sintactică și partea de vorbire pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: „Cu alte cuvinte, nu ar trebui să ne fie deloc teamă de <u>singurătate</u>, ci, mai degrabă, să căutăm să o acceptăm ca pe ceva <u>temporar</u> și să căutăm să înțelegem mesajul destinat <u>nouă</u>, pe care ea îl ascunde." **6 puncte**

Cuvântul	Funcția sintactică	Partea de vorbire

6. Alcătuiește un enunț negativ, în care adjectivul „singur" să fie în cazul acuzativ (1) și un enunț interogativ, în care același adjectiv să fie în cazul genitiv (2). **6 puncte**

(1)_____

(2)_____

7. Transcrie propozițiile subordonate din frazele următoare, precizând felul fiecăreia: **6 puncte**

Și nu mai știu pe unde am venit.
Aș vrea, de frică, să vorbesc cu mine,
Dar vorbele pe care le-am știut
S-au desfăcut
Ca un șirag subțire de hurmuz.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

8. Încercuiește formele corecte ale cuvintelor, reprezentând mesajul adresat unui prieten: **6 puncte**

Tu *urli/ urlii când obții/ opții* o victorie categorică la meci și ai tendința *să crez/ să crezi* că doi *din/ dintre* arbitrii/ *arbitri* îți cunosc performanțele de *liceean/ licean*.

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL al II-lea **(20 de puncte)**

Scrie o compunere narativă, incluzând o secvență argumentativă și una explicativă, ambele de câte 50 de cuvinte, în care să prezinți o întâmplare la care ai participat alături de un membru al familiei.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- conținutul compunerii – 12 puncte
- redactarea compunerii – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

AUTOEVALUARE	Am ştiut să rezolv:	Am de remediat:
NOTA:		

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL	TEXT-SUPORT 1	Subiectul al II-lea
1 5	Narativ	Caracterizarea unui personaj

Testul 15

SUBIECTUL I **(70 DE PUNCTE)**

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

Textul 1

Moș Ion nu pregeta la muncă. Spărgea lemne voinicește, aducea apă mai multă decât trebuia, da mâncare la porc și uneori se amesteca și-n treburile cuvenite femeilor din curte. De altfel, moș Ion, deși cu trup subțiat de mizerii, părea încă destul de zdravăn și pe buza lui arsă mustața se ținea chipeșă și ascuțită la vârf; era de-un alb bătrânesc, pe care galben-verzuiul fumului de tutun îl compromisese în întregime, dând moșneagului o înfățișare mai potrivită cu vrednicia lui, cu mustața blondă.

Dar asta se potrivea când îl ocheai de departe; de aproape, privindu-l mai bine, vedeai că nu e decât o ruină de om și prin despicătura cămășii, în încordările ce le făcea, zăreai îndată claviatura coastelor, fărâmându-i pielea în brazde adânci dureroase.

– Mai odihnește, moș Ioane...

– I-auzi acuma, na... Cum să mă odihnesc când fierbe văzduhul de nevoi. Iacă m-oi odihni la noapte, când mi-o pica pustia asta de cap pe pernă.

Și moș Ion sărea și mai avan la treabă. Dar mâinile lui noduroase ca tulpinile de viță tremură de aprige ce se arătau sau de bătrânețe. Îl priveam cu multă milă și nu o dată sfârșeam prin a-l necăji cu vorbele mele:

– Mai domolește, moș Ioane...

– Se vede că dumneata, boierule, ți-ai sfârșit treaba pe ziua de astăzi...

Uneori mi se părea de-a dreptul caraghios, cu pofta asta a lui nemăsurată de lucru și nu știu ce mă făcea să-l asemui cu cucoșul cel bătrân al curții, care se rotea războinic și inutil în jurul găinilor, ferindu-le de agresivitatea berbantă a celui tânăr, însă sosind totdeauna prea târziu la locul flagrantului delict, abia când grăbitele și repetatele atacuri ale celuilalt deveneau fapte împlinite.

La fel, când mă vedea, se repezea și moșul la câte o femeie ce se străduia să mute vreo putină grea, în dreptul unui burlan, ca să strângă apa ploii, pe care o vestea foarte aproape cerul scoborât și plumburiu. Moș Ion o îndepărta, cu voce de mânie, minunându-se avan că o biată muiere ca dânsa se amestecă la treburi care nu sunt de nasul și de puterile ei. O înlătura brutal și începea să împingă el cu sârg, dar putina nu se speria de îndemnurile și chiotele lui sălbatice, de parcă un surugiu și-ar fi mânat vitele pe cel mai greu suiș întâlnit în cale; zadarnic coardele de viță uscată, ce i se împleteau în mușchii brațelor, se zburleau, desemnând dureros mersul tremurat al vinelor umflate dincolo de măsură – putina nici nu vrea să se urnească.

Femeia se amesteca din nou și putina, care trebuia dusă nerăsturnată, începea să mai câștige drum. Moșul însă se făcea că nu vede ajutorul bine-venit, el continua să ocărască femeia, că s-amestecă unde nu-i fierbe oala și mai rău îl încurcă.

Atunci chemam la mine pe moș Ion și făceam semn femeii, să ducă putina mai departe. Când moșul băga de seamă că l-am chemat mai mult degeaba, treaba era sfârșită. Însă el nu se lăsa nici atunci. Dintr-un salt era la putină, pe care o mai zgâlțâia, bodogănind nemulțumit după femeie, că nu știe nici măcar să ducă un lucru până la capăt, ca lumea. Și întorcea spre mine ochii furiși și vicleni, să vadă dacă m-a convins. Iar eu, spre dovadă, strigam către femei – ele vedeau bine că într-o doară – să nu se mai amestece în treburile lui.

Și moșul își căuta din nou de lucru, înghițind surâsul viclean al deșartei lui izbânzi.

Moș Ion rămăsese în curtea mea de când cu un proces, pe care-l pornise contra copiilor lui, pentru anularea unor acte. Le făcuse toată averea vânzătoare și după o vreme copiii l-au dat afară din casa bătrânească. Moșul n-a putut să adune probe zdravene că vânzarea averii lui către fiu-său și către fiică-sa nu fusese decât o danie ascunsă; martorii pe care-i adusese fuseseră îmbătați în ziua

Scanned with OKEN Scanner

procesului de cei doi copii, vitregi de suflet și declaraseră cu strâmbătate în fața crucii. Iar copiii trași la jurământ nu se sfiiră să afirme, la rându-le, că au numărat prețul.

În ziua aceea, moș Ion rămăsese astfel, dintr-odată, și fără avere, și fără copii.

Gib I. Mihăescu, ***Moș Ion***

Textul 2

„Familia este o uniune de oameni care împărtășesc un proiect vital al existenței durabile, în care sunt generate sentimente puternice de apartenență, în care există un angajament personal între membri și relații strânse de intimitate, reciprocitate, de stabilitate și dependență".

Deși sunt foarte diferite și există nenumărate variații între ele, toate tipurile de familii au în comun următoarele elemente:

- **Membrii grupului**: un adult, o femeie adultă, un cuplu, copiii cuplului etc.
- **Legăturile dintre membri**: biologice, juridice, afective etc.
- **Funcțiile**.

Dacă ne uităm la definiția dată ca exemplu, nu compoziția este relevantă sau structura familiei, ci funcțiile îndeplinite și relațiile stabilite în familie.

Care sunt diferitele tipuri de familii care există?

În zilele noastre, puteți găsi o mare diversitate în ceea ce privește modelele de familie. Diferitele tipuri de familii pot fi clasificate în:

Familiile nucleare

Familiile nucleare sunt compuse din câteva adulți care au grijă de unul sau mai mulți copii biologici. Este, prin urmare, familia clasică.

Principalele sale funcții sunt educarea copiilor și realizarea bunăstării socio-emoționale a membrilor săi. Familia nucleară este conceptul tradițional al familiei. Atunci când oamenii vorbesc despre „familie" în limba populară, oamenii se referă la acest tip, deși termenul se extinde din ce în ce mai mult.

Familii reconstituite, asamblate sau compuse

Această modalitate familială este probabil cea mai frecventă, din cauza numărului mare de divorțuri care apar. Ele sunt formate, de exemplu, de copiii biologici ai tatălui și de copiii biologici ai mamei. Prin urmare, copiii sunt frați pe jumătate și formează o familie, pentru că s-au alăturat părinților lor după ce s-au separat de partenerii lor anteriori.

Familii de trei generații sau extinse

Acestea sunt formate din membrii aparținând unor generații diferite care trăiesc împreună. De exemplu, o familie formată dintr-un cuplu – tată și mamă – copiii și bunicul lor.

Acesta este un alt tip tradițional de familie, mai răspândit în țările cu resurse economice mai reduse și în culturi cu valori familiale în care grupul este evoluat mai mult.

Cele 9 tipuri de familii care există și caracteristicile acestora (text adaptat), https://ro.thpanorama.com

A. 1. Completează spațiile libere cu informațiile din textul 1. **2 puncte**

Doi termeni care aparțin câmpului lexical al familiei sunt: _____ și _____ .

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**

Moș Ion:

a. are trei copii.
b. are doi copii.
c. are un copil.
d. nu are copii.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**

Privit de aproape, Moș Ion:

a. este foarte slab.
b. este foarte puternic.
c. este foarte bătrân.
d. pare mai tânăr.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**

Se află printre elementele comune tuturor familiilor:

a. diversitatea.
b. relațiile dintre membri.

Scanned with OKEN Scanner

c. alcătuirea.
d. un proiect.

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Moș Ion este foarte gras.		
Moșul se aseamănă cu o găină prin atitudinea lui mândră.		
Viclenia moșului i se citește în privire.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Pentru a încadra o familie, criteriul esențial este componența ei.		
Familia modernă este familia nucleară.		
În țările sărace, predomină familia reconstituită.		

6. Transcrie trei figuri de stil din fragmentul următor, precizând felul acestora: „Cum să mă odihnesc când fierbe văzduhul de nevoi. Iacă m-oi odihni la noapte, când mi-o pica pustia asta de cap pe pernă. Și moș Ion sărea și mai avan la treabă. Dar mâinile lui noduroase ca tulpinile de viță tremură de aprige ce se arătau sau de bătrânețe..." **6 puncte**

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

8. Crezi că, muncind mai mult, câștigul este mai mare? Motivează-ți răspunsul, în 50-100 de cuvinte, valorificând textul 1.
6 puncte

9. Asociază fragmentul din opera literară scrisă de Gib I. Mihăescu, „Moș Ion", cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text.
6 puncte

Scanned with OKEN Scanner

B.1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Numărul de litere este egal cu numărul de sunete în ambele cuvinte din seria:

a. spărgea, pregeta;
b. aducea, vrednicia;
c. chipeșă, întorcea;
d. aprige, sălbatice.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Sunt formate prin derivare ambele cuvinte subliniate din seria:

a. bătrânesc, noduroase;
b. dumneata, nemăsurată;
c. zadarnic, sfârșită;
d. vânzătoare, jurământ.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Sensul secvenței subliniate în fragmentul „după o vreme copiii l-au dat afară din casa bătrânească" este:

a. l-au scos în curte;
b. l-au alungat;
c. l-au pedepsit;
d. l-au făcut o casă nouă.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Există o relație de omonimie între cuvintele subliniate în secvențele din seria:

a. au mers la casa de marcat; ei au o casă mare;
b. a ajuns om mare; a făcut un om de zăpadă;
c. a făcut două copii ale manualului; a făcut familia de râs;
d. am citit o poveste despre iele; ele s-au luat la ceartă.

5. Transcrie din fragmentul următor trei predicate, precizând felul lor: „Familia este o uniune de oameni care împărtășesc un proiect vital al existenței durabile, în care sunt generate sentimente puternice de apartenență." **6 puncte**

Predicatul	Felul predicatului

Scanned with OKEN Scanner

6. Alcătuiește un enunț asertiv, în care subiectul din propoziția „Diferitele tipuri de familii pot fi clasificate." să aibă funcția de complement direct. **6 puncte**

Subiectul: _____

Enunțul: _____

7. Transcrie propozițiile din fraza următoare, precizând felul fiecăreia: **6 puncte**
„Iar copiii trași la jurământ nu se sfiiră să afirme, la rându-le, că au numărat prețul."

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

8. Încercuiește formele corecte ale cuvintelor, reprezentând mesajul adresat unui prieten: **6 puncte**
Tu *agreezi/ agrezi să lucri/ să lucrezi încontinuu/ în continuu*, având impresia că vei *reuși/ reușii* să *obții/ să obți un salar/ un salariu* mai mare.

SUBIECTUL al II-lea **(20 de puncte)**

Scrie o compunere, de minimum 150 de cuvinte, în care să-l caracterizezi pe Moș Ion, personajul din textul lui Gib I. Mihăescu.

În scrierea compunerii, vei avea în vedere:
– notarea a două date de identificare a personajului (vârstă, ocupație, portret fizic etc.);
– prezentarea, prin câte o secvență comentată, a două trăsături morale ale personajului;
– precizarea a două mijloace de caracterizare diferite, prin care se evidențiază trăsăturile morale prezentate;
– corelarea unei valori personale cu una dintre valorile personajului.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:
• conținutul compunerii – 12 puncte
• redactarea compunerii – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

AUTOEVALUARE	Am ştiut să rezolv:	Am de remediat:
NOTA:		

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL	TEXT-SUPORT 1	Subiectul al II-lea
16	Dramatic	Caracterizarea unui personaj

Testul 16

SUBIECTUL I **(70 DE PUNCTE)**

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

Textul 1

STOLNICUL: (*vine alergând și purtând un steag pe care e brodată o lăcustă*): Plecați-vă, închinați-vă, că vine Măria-sa Lăcustă Vodă... iaca, nu-i nimeni? Nu face nimica, eu să-mi fac meseria mea. (*Strigând.*) Plecați-vă, închinați-vă... (*Stolnicul intră cu servitori care poartă merinde.*)

COR (*de lăcuste*)

Trece-aici Lăcustă Vodă,
Dintre domn cel mai flămând,
Să-i întindem masă mare,
Chiar în drum, cât mai curând.

(*Așează merindele pe-o masă în dreapta, blide cu mâncări, garafe și potire.*)

STOLNICUL: Grăbiți, copii, grăbiți... Măria Sa ne calcă pe urme... Așa... așezați fripturile-n rând... unde-s piftiile? Puneți-le la iveală, colea, bine.

(*În sunetul unui marș bizar, intră Lăcustă-Vodă, răzemat de doi curteni.*)

LĂCUSTĂ: Mâncare, mâncare, mor de foame! Unde-i ministrul meu secretar de stat la departamentul bucătăriei?

STOLNICUL (*închinându-se*): Aici, măria-ta!

LĂCUSTĂ: Masa gata-i?...

STOLNICUL: Gata, priviți...

LĂCUSTĂ: Stolnice, ai binemeritat de la Patrie, te decorez cu ordinul „Frigării de aur".

STOLNICUL: Să trăiești, Măria Ta.

LĂCUSTĂ (*șede la masă*): Bune bucate! Îmi fac cu ochiul... de unde să-ncep... A!... de la curcan (*mănâncă*), minunat! [...] Vouă vă e foame?

TOȚI: Foame, măria-ta.

LĂCUSTĂ: Bine, priviți la mine cum mănânc și vă-ndestulați.

TOȚI: Poftă bună, milostive stăpâne!

LĂCUSTĂ: Vă place poate friptura de curcan?

TOȚI: Place, place.

LĂCUSTĂ (*lacom, mâncând*): D-apoi mie!...

TOȚI: Mănâncă-l sănătos, Măria Ta.

LĂCUSTĂ: Acum să zic două vorbe astor piftii... Ce miros, ce parfum (*mirosindu-le*), ce arom! (*Suitei*) Dar piftiile vă plac?

TOȚI: Plac, plac.

LĂCUSTĂ: Cu vanilie sau... sadea[1]?

TOȚI: Ba, cu usturoi.

LĂCUSTĂ: Mă bucur..., dar ce s-aude? (*Afară, trâmbițe*)

STOLNICUL: Se-naintează o oaste mare!

LĂCUSTĂ (*înecându-se*): O! oa... o oa, oaste... or fi dușmani!... Unde mi-e paloșul? Na, l-am uitat acasă... Cu ce să mă apăr?... Ha! cu furculița asta mare. Vie de-acum chiar Pârlea Vodă... Vitejilor, adunați-vă împrejurul meu și să muriți cu toții, apărându-mi viața și masa.

(*Toți se grupează lângă Lăcustă, care se înarmează cu o furculiță lungă.*)

Scanned with OKEN Scanner

SCENA IV

(*Aceiași*, PÂRLEA VODĂ, PAHARNICUL, CRAINICUL, SERVITORI și OSTAȘI
(*Toți sunt îmbrăcați în roș.*)

CRAINICUL: (*viind repede în scenă*): Închinați-vă, plecați-vă, că sosește Măria Sa Pârlea Vodă.
LĂCUSTĂ: Pârlea Vodă... Sunt platcă[2]...
(*Intră paharnicul*[3], *urmat de servitori, care poartă balerce*[4] *în spinare.*) [...]
PÂRLEA: Apă, apă, mor de sete.
PAHARNICUL: Măria Ta, balercele sunt deșerte; ai băut tot.
PÂRLEA: Nu-i apă?... m-am stins!.. Paharnice, te osândesc să-ți tai capul tu singur, cu mâna stângă.
(*Vede masa.*) A!... iaca chileală. (*Se răpede la masă.*)

LĂCUSTĂ
Semețe! Un pas numai de-i face către masă,
Cazi mort, de astă armă străpuns...
(*Îl amenință cu furculița.*)
PÂRLEA
Străpuns?... Nu-mi pasă!
Mai bine mort de paloș, ca un viteaz, decât
De sete mișelește, cu iască[5]-aprinsă-n gât.
(*Apucă o garafă și o deșartă*[6].) [...]

LĂCUSTĂ: Ei, dar fie pe altă dată.. (*lui Pârlea*) Primești, verișorule, să ne ucidem altă dată?
PÂRLEA: Bucuros, acum să plecăm la curtea lui Papură Împărat.
LĂCUSTĂ: Să plecăm; cunoști drumul?
PÂRLEA: Ba nu! ... m-am rătăcit de vreo șepte ori de când am plecat de-acasă.
LĂCUSTĂ: Ai umblat în bobote[7] ca și mine; ne trebuie un călăuz. Stolnice[8], un călăuz cât oi bate-n palme.
STOLNICUL (*nemișcându-se*): Numaidecât, Măria Ta.
PÂRLEA: Paharnice, un călăuz!
PAHARNICUL (*stă pe loc*): Numaidecât.
(*Pepelea se ivește între copaci.*)

Vasile Alecsandri, ***Sânziana și Pepelea. Feerie națională în 3 acte***

[1] *sadea* – (adj.) care nu este amestecat cu altceva; [2] *a rămâne platcă* – (expr.) a se face de râs; [3] *paharnic* – (s.m.) titlu dat boierului care avea în grijă băuturile domnitorului (în Evul Mediu), gustându-le pentru a se asigura că acesta nu va fi otrăvit; [4] *balercă* – (s.f.) butoiaș; [5] *iască* – (s.f.) ciupercă uscată folosită la aprins focul; uscăciune; [6] *a deșerta* – (vb.) a goli; [7] *a umbla în bobote* – (expr.) a face un lucru degeaba; [8] stolnic – (s.m.) șeful bucătăriei domnești (în Evul Mediu)

Textul 2

Ștefăniță Lupu (n. 1641, Iași, Moldova – d. 29 septembrie 1661, Tighina, Imperiul Otoman) a fost domn al Moldovei între 1 decembrie 1659 și 29 septembrie 1661. A fost fiul lui Vasile Lupu și la vârsta de numai 18 ani a fost numit domn în locul lui Gheorghe Ghica, la insistențele și rugămințile tatălui său aflat la Constantinopol. Domnia sa a fost tulburată de Constantin Șerban din Țara Românească, precum și de turci și tătari, care aduceau pretendenți la tron. După aceste încercări, au urmat o ciumă și apoi o foamete cumplită, astfel încât oamenii mâncau și papură măcinată în loc de pâine. Din acest motiv a mai fost numit și Papură Vodă.

Ștefan Lăcustă (n. 1508 – d. 20 decembrie 1540, Suceava, Moldova) a fost domn al Moldovei (18 septembrie 1508 – decembrie 1540). Fiind nepot al lui Ștefan cel Mare și fiu al lui Alexandru, Lăcustă a fost primul domn moldovean care nu a mai fost ales de populația autohtonă, ci a fost ales direct de sultanul turc. Este primul domn moldovean numit de turci și nu ales de țară, contrar tratatului din 1511, și rodul politicii lui Petru Rareș. A fost pus domn de către sultanul Soliman, care l-a alungat personal pe Petru Rareș, cu ocazia expediției din Moldova din 1538, când țara a pierdut regiunea Bugeac. Cu toate relațiile bune pe care le încheie cu polonezii în februarie 1539, Lăcustă nu se putea liniști de teama lui Petru Rareș aflat la Ciceu. Nici pe plan intern Ștefan Lăcustă nu a fost mai norocos, pentru că țara, deja jefuită de otomani și tătari în 1538, a fost sărăcită și mai mult de invaziile de lăcuste ce au bântuit holdele în vremea domniei acestui voievod. Din pricina acesteia i s-a tras porecla domnitorului, de *lăcustă*.

https://ro.wikipedia.org/wiki/

Scanned with OKEN Scanner

A. 1. Completează spațiile libere cu informațiile din textul 1. **2 puncte**
Doi termeni care aparțin câmpului lexical al alimentelor sunt: _____ și _____ .

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**
Cel mai flămând domnitor este:

a. Pârlea;
b. Lăcustă;
c. Stolnicul;
d. Pepelea.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**
Lăcustă îl amenință pe Pârlea:

a. cu un butoi;
b. cu o balenă;
c. cu o furculiță;
d. cu un paloș.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**
Lăcustă a fost primul domnitor moldovean:

a. nepot al lui Petru Rareș;
b. ales de turci;
c. numit de popor;
d. pus pe tron la 18 ani.

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Pârlea și Lăcustă s-au rătăcit pe drum.		
Lăcustă îl premiază pe Pârlea cu ordinul „Frigării de aur".		
Lăcustă și Papură sunt verișori.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Vasile Lupu a insistat ca fiul său să-i urmeze la tron.		
Cel mai mare dușman al lui Lăcustă a fost sultanul Soliman.		
În vremea lui Lăcustă Vodă, țara a fost sărăcită de ciumă.		

6. Precizează, în două-trei enunțuri, o trăsătură morală a personajului *Lăcustă*, identificată în fragmentul de mai jos, și mijlocul de caracterizare, ilustrându-l cu o secvență:
„O! oa... o oa, oaste... or fi dușmani!... Unde mi-e paloșul? Na, l-am uitat acasă... Cu ce să mă apăr?... Ha! cu furculița asta mare. Vie de-acum chiar Pârlea-Vodă... Vitejilor, adunați-vă împrejurul meu și să muriți cu toții, apărându-mi viața și masa.
(*Toți se grupează lângă Lăcustă, care se înarmează cu o furculiță lungă.*)" **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o temă comună celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

8. Crezi că, într-o călătorie, este nevoie de un ghid? Motivează-ți răspunsul, în 50-100 de cuvinte, valorificând textul 1. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

9. Asociază fragmentul din opera literară „Sânziana și Pepelea. Feerie națională în 3 acte" de Vasile Alecsandri cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

B. 1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**

Numărul de litere nu este egal cu numărul de sunete în ambele cuvinte din seria:

a. închinați, stolnice;
b. chiar, ciumă;
c. măcinată, Suceava;
d. ochiul, acestui.

Scanned with OKEN Scanner

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Sunt formate prin compunere ambele cuvinte subliniate din seria:

a. moldovean, astfel;
b. numai, mișelește;
c. numaidecât, precum,
d. norocos, încât.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Sensul secvenței subliniate în fragmentul: „<u>După aceste încercări</u>, au urmat o ciumă și apoi o foamete cumplită." este:

a. după ce a încercat de mai multe ori fără succes;
b. după mai multe tentative;
c. după aceste necazuri;
d. în urma acestor nereușite.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Există o relație de omonimie între cuvintele subliniate în secvențele din seria:

a. „te osândesc să-ți tai <u>capul</u> tu singur"; tu ești <u>capul</u> răutăților;
b. „apă, apă, mor de <u>sete</u>"; <u>setea</u> lui de cunoaștere este infinită;
c. „<u>poartă</u> merinde"; el <u>poartă</u> un costum nou;
d. „D-apoi <u>mie</u>!..."; „<u>Vie</u> de-acum chiar Pârlea Vodă".

5. Transcrie din fragmentul următor trei substantive în cazuri diferite, pe care le vei preciza: „Este primul domn moldovean numit de turci și nu ales de țară, contrar tratatului din 1511, și rodul politicii lui Petru Rareș. A fost pus domn de către sultanul Soliman, care l-a alungat personal pe Petru Rareș." **6 puncte**

Substantivul	Cazul substantivului

6. Alcătuiește o propoziție negativă, în care numele predicativ din exemplul „A fost fiul lui Vasile Lupu și la vârsta de numai 18 ani a fost numit domn în locul lui Gheorghe Ghica, la insistențele și rugămințile tatălui său aflat la Constantinopol." să aibă funcția sintactică de atribut. **6 puncte**

Numele predicativ: _____

Propoziția: _____

7. Transcrie propozițiile din fraza următoare, precizând felul fiecăreia: **6 puncte**
„Fiind nepot al lui Ștefan cel Mare și fiu al lui Alexandru, Lăcustă a fost primul domn moldovean care nu a mai fost ales de populația autohtonă, ci a fost ales direct de sultanul turc."

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Scanned with OKEN Scanner

8. Enunțul următor reprezintă mesajul unei persoane pe rețelele sociale. Corectează greșelile de orice natură, rescriind enunțul! **6 puncte**

Nu te du nici tu la aceea adresă, dacă nu ai certitudinea și siguranța că vei fii bineprimit de gazda cu rochie roză!

SUBIECTUL al II-lea **(20 de puncte)**

Scrie o compunere, de minimum 150 de cuvinte, în care să caracterizezi un personaj din textul lui Vasile Alecsandri.

În scrierea compunerii, vei avea în vedere:
– notarea a două date de identificare a personajului (vârstă, ocupație, portret fizic etc.);
– prezentarea, prin câte o secvență comentată, a două trăsături morale ale personajului;
– precizarea a două mijloace de caracterizare diferite, prin care se evidențiază trăsăturile morale prezentate;
– corelarea unei valori personale cu una dintre valorile personajului.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:
• conținutul compunerii – 12 puncte
• redactarea compunerii – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

AUTOEVALUARE	Am ştiut să rezolv:	Am de remediat:
NOTA:		

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL	TEXT-SUPORT 1	Subiectul al II-lea
17	Narativ	Portret (compunere descriptivă)

Testul 17

SUBIECTUL I **(70 DE PUNCTE)**

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

Textul 1

Recunoașteți: voi n-ați visat niciodată la o bibliotecă ce ascunde un secret? Eu da! La ce bun să ai o bibliotecă ce-ți taie răsuflarea, dacă nu e însoțită de ceva și mai grandios, cum ar fi un pasaj secret care să ducă... care să ducă undeva? La cum îl cunoșteam pe bunicul, eram convinsă că așa stau lucrurile.

În teorie, e simplu. În orice film de aventuri serios, rafturile sunt dotate cu un mecanism care-ți permite să evadezi. Situația e și mai convenabilă dacă ai norocul să fii ținut în bibliotecă, așa ca noi. Trebuie doar să cauți butonul secret care declanșează culisarea unui raft și deschiderea unei intrări spre pasajul secret pe care pleci, având mare grijă la eventuale capcane și pânze de păianjen.

Victor a primit ideea mea cu mult calm. A spus un singur lucru:

– Olguța dragă, ești pur și simplu fabuloasă!

Avea dreptate. Cine eram eu să-l contrazic? Am purces deci la treabă. După cincisprezece minute de minuțioase eforturi, eram epuizați. Nu făcuserăm nicio scofală. [...] Declanșatorul putea fi cotorul oricăreia dintre miile de cărți de acolo. Ne-ar fi trebuit zile întregi să le încercăm pe toate. [...] Obosită și dezamăgită, m-am sprijinit de raftul aflat chiar deasupra capului meu. Și era să pic în nas. Cu un scârțâit sinistru, masiva construcție de lemn s-a dat greoi la o parte, nu mult, doar cât să permită trecerea unei persoane nu prea corpolente în încăperea alăturată. Muream de curiozitate să văd ce se află acolo. Și Victor la fel. Îmi dădeam seama de asta după cum se bâțâia. Ne-am înțeles din priviri. Cu inima cât un purice, am pășit prin deschizătură.

Un fior mi-a alunecat pe șira spinării. (Știu că sună banal, că poate ați mai citit asta de-o sută de ori, dar, dacă asta am simțit, ce să fac?)

– Of, nu-mi place chestia asta, am zis. E prea strâmt. Ți-am spus vreodată că sunt claustrofobică?

– Stai să mă gândesc. Nu, nu mi-ai spus. N-ar fi fost rău să te gândești la asta înainte să îmbrățișezi o carieră de spion internațional. [...]

A fost mult mai ușor decât îmi închipuisem. Am privit în jur. Eram în biroul bunicului. De unde știam? Simplu. Luxul orbitor. Pereții erau acoperiți cu lambriuri închise la culoare, iar biroul la care lucra era cât vreo patru mese mari alăturate, fiind cocoțat pe un piedestal, de unde bunicul putea să domine pe oricine ar fi intrat acolo. [...]

Asta nu era tot. Am avut parte, și nu exagerez, de una dintre cele mai mari surprize din viața mea.

Să vă spun, să nu vă spun?

Alex Moldovan, ***Olguța și un bunic de milioane***

* *culisarea* – s.f. alunecarea; *a purcede* – vb. a începe; *minuțios* – adj. detaliat, amănunțit; îndelungat

Textul 2

Aveți o relație specială cu cărțile voastre și suferiți pentru orice exemplar împrumutat care vi se returnează pătat și cu colțurile paginilor îndoite? Zâmbiți cu încântare, ca și când ați revedea un bun prieten, când vă contemplați cărțile în bibliotecă? Vă întrebați cum să aveți grijă de cărțile voastre?

Trebuie să ținem cont de faptul că orice carte preferă temperatura moderată, în jurul valorii de 22 de grade și o umiditate ale cărei valori să nu depășească 30 – 40%. Prea multă căldură sau umezeală pot accelera deteriorarea volumelor. Poate că noi iubim lumina puternică a soarelui, însă pentru cărți ea este doar un factor de degradare accelerată. Hârtia se deteriorează sub acțiunea ultravioletelor sau a altor surse intense de lumină, iar copertele se pot decolora.

Scanned with OKEN Scanner

O dată pe lună (sau la maximum două luni), ștergeți cărțile de praf! Asigurați-vă că aveți întotdeauna mâinile curate atunci când atingeți o carte! Iar dacă vreți să luați notițe când citiți, nu folosiți hârtiuțe pe care să le lipiți de paginile cărții și nici evidențiatoare cu care să subliniați pasajele care vă atrag atenția! Cele mai indicate semne de carte sunt cele de hârtie sau lemn. Nu folosiți clipsuri pentru hârtie, pentru că în timp pot rugini și păta sau deforma paginile cărții! Și nu în ultimul rând... Aveți grijă cui împrumutați cărțile voastre! Dacă o persoană se dovedește cititor neglijent, iar cartea împrumutată arată dintr-o dată ca o relicvă istorică, refuzați orice cerere de a-i furniza un nou volum! Bine este să explicați și motivele refuzului.

Noni Alexa, ***Cum să aveți grijă de cărțile voastre*** (text adaptat), www.carteadelaora5.ro

A. 1. Completează spațiile libere cu informațiile din textul 1. **2 puncte**

Doi termeni care exprimă stările copiilor, când intră în pasajul secret, sunt: _____ și _____ .

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**

În aventura lor, copiii sunt inspirați:

a. de un film de aventuri;
b. de bunic;
c. de cărțile citite;
d. de cărțile din biblioteca în care se află.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**

Copiii caută pasajul secret:

a. câteva zile;
b. cincisprezece minute;
c. o clipă;
d. o zi.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**

Cele mai bune semne de carte pot fi:

a. clipsurile;
b. hârtiuțele cu lipici;
c. cele confecționate din lemn;
d. evidențiatoarele.

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte.

6 puncte

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Copiii s-au ascuns singuri în bibliotecă.		
Victor vede în bibliotecă pânze de păianjen.		
Rafturile bibliotecii sunt din lemn.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Pentru a păstra cărțile în siguranță, este bine să avem în bibliotecă o temperatură de 30-40 de grade.		
Lumina poate deteriora cărțile din bibliotecă.		
Cine refuză să dea cărți cu împrumut trebuie să ofere și explicații.		

Scanned with OKEN Scanner

6. Menționează, în câte un enunț, tiparul textual identificat în fiecare dintre fragmentele de mai jos.
6 puncte

a) „Pereții erau acoperiți cu lambriuri închise la culoare, iar biroul la care lucra era cât vreo patru mese mari alăturate."

b) „Vă întrebați cum să aveți grijă de cărțile voastre? O dată pe lună (sau la maximum două luni), ștergeți cărțile de praf! Asigurați-vă că aveți întotdeauna mâinile curate atunci când atingeți o carte!"

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o temă comună celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text.
6 puncte

8. Crezi că, în cazul copiilor, curiozitatea este o calitate sau un defect? Motivează-ți răspunsul, în 50-100 de cuvinte, valorificând textul 1.
6 puncte

Scanned with OKEN Scanner

9. Asociază fragmentul din opera literară „Olguța și un bunic de milioane" de Alex Moldovan cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

B.1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
În cuvântul „specială" există:

a. 8 litere, 7 sunete;
b. 8 litere, 8 sunete;
c. 4 litere, 4 sunete;
d. 7 litere, 8 sunete.

Scanned with OKEN Scanner

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Aparțin aceluiași câmp lexical toate cuvintele din seria:

a. bibliotecă, rafturi, păianjen;
b. cotor, cărți, pasaj;
c. pagini, hârtia, volum;
d. umezeală, lumină, ultraviolete.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Sensul secvenței subliniate în fragmentul: „N-ar fi fost rău să te gândești la asta înainte să îmbrățișezi o carieră de spion." este:

a. să iei în brațe un spion;
b. să practici această meserie;
c. să-ți dorești să spionezi;
d. să stai cu mâinile încrucișate.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Sinonimul primului cuvânt subliniat și antonimul celui de-al doilea cuvânt subliniat în secvența „Hârtia se deteriorează sub acțiunea ultravioletelor sau a altor surse intense de lumină." sunt:

a. se strică, accentuate;
b. se afectează, minore;
c. se degradează, nesemnificative;
d. se distruge, puternice.

5. Precizează valoarea morfologică a fiecărui cuvânt subliniat în secvența: „Pereții erau acoperiți cu lambriuri închise la culoare, iar biroul la care lucra era cât vreo patru mese mari alăturate, fiind cocoțat pe un piedestal, de unde bunicul putea să domine pe oricine ar fi intrat acolo." **6 puncte**

Cuvântul	Valoarea morfologică	Cuvântul	Valoarea morfologică
cu		**care**	
închise		**lucra**	
iar		**patru**	

6. Alcătuiește un enunț asertiv, în care substantivul „carte" să fie în cazul dativ (1) și un enunț interogativ, în care același substantiv să fie în cazul genitiv (2). **6 puncte**

(1)_____

(2)_____

7. Transcrie trei propoziții subordonate diferite din fraza următoare, precizând felul fiecăreia: **6 puncte**
Iar dacă vreți să luați notițe când citiți, nu folosiți hârtiuțe pe care să le lipiți de paginile cărții și nici evidențiatoare cu care să subliniați pasajele care vă atrag atenția!

Propoziția subordonată	Felul subordonatei

8. Completează spațiile libere din textul de mai jos, reprezentând mesajul unui elev, cu forma corectă a cuvintelor scrise între paranteze: **6 puncte**
Tu _____ (*a iubi*, modul indicativ, timpul viitor, persoana a II-a, numărul singular) conținutul (*carte*, numărul plural, cazul genitiv) _____ toată viața, dar eu (*a dori*, modul condițional-optativ, timpul prezent, persoana I, numărul singular) _____ să-ți amintesc că am (adjectiv

Scanned with OKEN Scanner

demonstrativ de identitate, genul feminin, numărul singular) _____ pasiune. Este adevărat, _____(*a scrie*, modul conjunctiv, timpul prezent, persoana a II-a, numărul singular) tu (adjectivul pronominal de întărire, genul feminin, cazul nominativ, numărul singular) _____ o carte poate fi dificil.

SUBIECTUL al II-lea **(20 de puncte)**

Scrie o compunere, de minimum 150 de cuvinte, în care să descrii o persoană, care ți-a transmis o pasiune.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- conținutul compunerii – 12 puncte;
- redactarea compunerii – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

AUTOEVALUARE	Am ştiut să rezolv:	Am de remediat:
NOTA:		

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL	TEXT-SUPORT 1	Subiectul al II-lea
1 8	Narativ	Redactarea unui text argumentativ

Testul 18

SUBIECTUL I **(70 DE PUNCTE)**

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

Textul 1

De câteva zile, la liceul „Lazăr" era o forfotă neobișnuită. Peste o lună urma să se sărbătorească 65 de ani la înființarea liceului și *Barbă* plănuise o serbare impresionantă.

Programul fusese alcătuit din câteva inevitabile discursuri, așa-zise ocazionale, din recitări, coruri și orchestră, exerciții de gimnastică și un fragment dintr-o piesă de teatru. În sfârșit, după multe și interminabile consfătuiri, zeii didacticii, specialiști în „materie", au ales *Prometeu* de Victor Eftimiu. [...] Piesa era bună și ne plăcea tuturor, mai ales că o văzuserăm la „Național"; însă ce legătură era între „Prometeu" și jubileul „Lazăr"-ului? Dar nu aveam nici timp și nici voie să discutăm hotărârile mai-marilor noștri!

După ce s-a stabilit să se joace o scenă din actul al III-lea, profesorul nostru de română, Avram Todor, care citea foarte frumos, ca puțini profesori, delegat de *Barbă* cu regia, porni în căutarea interpreților.

S-a oprit la clasa a VII-a modernă, după multe peregrinări și încercări făcute în celelalte clase, unde era dascăl.

A venit cu piesa și ne-a pus să citim pe câțiva dintre noi, ca să ne-aleagă rolurile.

Și s-a hotărât ca pe *Zeus* să-l interpreteze Ionaș Moscu, pe *Hefaistos* eu, iar pe *Prometeu*, personajul principal, unul dintr-a șaptea reală, Nacht Stroe, care avea și rolul cel mai mare, întrucât era elev la conservator și mult mai talentat decât noi.

Repetițiile au început imediat chiar în clasa noastră, în orele de Limba română, spre marea satisfacție a colegilor certați cu literatura, care astfel aveau prilejul să scape de lecții și, mai ales, să nu fie ascultați.

Treaba mergea bine: în două zile știam rolurile pe dinafară și acum făceam repetițiile fără text. [...] În sfârșit, a venit și mult așteptata zi plină de emoții a faimoasei noastre serbări. Avuseserăm grijă să ne invităm din timp toate simpatiile, eleve la liceele de fete „Carmen Sylva", „Centrală", „Gloria" și „Moteanu", care ne făgăduiseră solemn, cu stimulatoare surâsuri pline de farmec, că ne vor ține pumnii, ca nu cumva să ne-ncurcăm la vreo replică. [...]

Și au venit, drăguțele de ele, au venit cum nu ne așteptam de multe, că fiecare invitată de-a noastră și-a mai adus câteva colege. [...] Și noi, cei trei corifei prometeici: Stroe, Moscu și cronicarul întâmplării, ca niște veritabili actori, pe care îi interesează sala înainte de spectacol, am dat o raită cu ochii, ca să-i vedem și să-i apreciem componența. Am întocmit statistica respectivă imediat: vreun sfert erau colegi și părinți, alt sfert, frați și surori; iar jumătate, simpatiile lăzăriștilor... numai fete! [...]

Serbarea a fost un triumf. Se vede că totuși Moscu a avut o presimțire: s-a bâlbâit la un vers, dar noroc că nu s-a cunoscut nimic; și-apoi aceste greșeli sunt inerente oricărui spectacol cu actori autentici, și chiar își au farmecul lor.

Zeus trebuia să-l întrebe pe *Prometeu*, care furase focul din cer și-l dăruise oamenilor, spre a le veni în ajutor:

– *Cu soarta omenirii ce zeu te-nsărcinase*?

Iar el a spus:

– *Cu soarta zeilor ce om te-nsărcinase*?

Totul însă s-a sfârșit cu bine; iar aplauzele calde, puternice și sincere, cu care ne-au răsplătit colegii noștri și mai cu seamă fetele cred că au fost mai furtunoase decât cele primite de mulți actori de-a lungul unei cariere chiar!

Grigore Băjenaru, ***Cișmigiu & Comp.***

* *didactică* – parte a pedagogiei care se ocupă cu principiile, metodele și formele de organizare a procesului de învățământ; *jubileu* – sărbătoare care are loc, de obicei, o dată la 50 de ani; *peregrinare* – plimbare; *Corifeu* – conducătorul corului în teatrul antic; *cronicar* – autor de cronică, povestitor, istoric; *inerent* – care face parte integrantă din ceva

Scanned with OKEN Scanner

Textul 2

De ce să îți înscrii copilul la un curs de actorie?

- Jucând diferite roluri, copiii pot învăța să se adapteze spontan la situații noi și să găsească soluții creative.
- Îi ajută să înțeleagă emoțiile umane și perspectiva altor oameni asupra lumii și, astfel, își îmbunătățesc abilitățile sociale.
- Le dezvoltă creativitatea prin explorarea diferitelor personaje și scenarii.
- Învață disciplina și perseverența prin exercițiile de memorare și repetițiile necesare pentru a învăța rolurile.
- Îi ajută să se pună în pielea unor personaje de la care învață, indirect, lecții de viață.
- Trainerii noștri vor îndruma copiii la fiecare pas pentru a-i susține într-un mod constructiv.
- Cursul este structurat pentru a se adapta nivelului de experiență al fiecărui copil.
- Scopul nu este de a face din copii niște actori perfecți, ci de a le dezvolta încrederea în sine și autocunoașterea printr-o atmosferă de joc și colaborare, și nu de competiție.
- Copiii se vor putea bucura de colecția noastră de costume de teatru pe care le pot îmbrăca în timpul cursurilor.

Programa CURSULUI DE ACTORIE

- Exerciții de mișcare și de exprimare corporală;
- Jocuri de improvizație și de comunicare nonverbală;
- Lucru pe emoții și exprimarea lor prin mimă și gesturi;
- Studiu de personaje și de construire a rolului;
- Exerciții de improvizație în grup;
- Jocuri de improvizație și dramatizare pentru a-și dezvolta imaginația și creativitatea;
- Studierea și analiza textelor de teatru potrivite pentru copii.
- Jocuri de lectură și recitare a textelor pentru a-și îmbunătăți dicția și modul de exprimare.
- Exerciții de înțelegere și interpretare a personajelor și a conflictului într-o scenă.

Școala noastră colaborează cu firme de casting care le oferă copiilor de la cursurile noastre ocazia de a juca în filme, emisiuni TV sau reclame.

Școala de teatru Allegria – Curs de actorie pentru copii (text adaptat),
https://scoaladeteatruallegria.ro/curs-de-actorie-pentru-copii/

A. 1. Completează spațiile libere cu informațiile din textul 1. **2 puncte**

Doi termeni care denumesc părți ale unei piese de teatru sunt: _____ și _____ .

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**

Se află în programul serbării școlare:

a. consfătuirile;
b. jubileul;
c. plimbările;
d. discursurile.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**

Regizorul piesei de teatru este:

a. Ionaș Moscu;
b. Victor Eftimiu;
c. *Barbă*;
d. Avram Todor.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**

Jucând diferite personaje, copiii:

a. se emoționează mai ușor;
b. sunt mai empatici;
c. îi pot îndruma pe alți copii;
d. devin mai creativi.

Scanned with OKEN Scanner

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Grigore Băjenaru primește rolul lui Prometeu.		
Repetițiile au loc după terminarea orei de română.		
Interpreții au învățat rolurile în două zile.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Scopul cursurilor de actorie este acela de a-i pregăti pe copii să devină actori perfecți.		
La cursurile de teatru, copiii trebuie să-și aducă de acasă costumele.		
Din programa de studiu fac parte exercițiile de recitare.		

6. Formulează o idee principală și una secundară din secvența:

„Serbarea a fost un triumf. Se vede că totuși Moscu a avut o presimțire: s-a bâlbâit la un vers, dar noroc că nu s-a cunoscut nimic; și-apoi aceste greșeli sunt inerente oricărui spectacol cu actori autentici, și chiar își au farmecul lor.

Zeus trebuia să-l întrebe pe *Prometeu*, care furase focul din cer și-l dăruise oamenilor, spre a le veni în ajutor:

– *Cu soarta omenirii ce zeu te-nsărcinase*?

Iar el a spus:

– *Cu soarta zeilor ce om te-nsărcinase*?" **6 puncte**

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o temă comună celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

8. Crezi că participarea copiilor la cursurile de teatru îi ajută să înțeleagă mai bine textele dramatice? Motivează-ți răspunsul, în 50-100 de cuvinte, valorificând textul 2. **6 puncte**

9. Asociază fragmentul din opera literară „Cișmigiu & Comp." de Grigore Băjenaru cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

B.1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Sunt corect despărțite în silabe toate cuvintele din seria:

a. pro-fe-so-ri, re-pe-ti-ți-i-le, ve-ri-ta-bili;
b. că-u-ta-rea, lec-ții, fai-moa-sei;
c. î-na-in-te, ra-i-tă, o-me-ni-rii;
d. tri-umf, Zeus, Pro-me-te-u.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Aparțin aceluiași câmp lexical toate cuvintele din seria:

a. roluri, jucând, personaje;
b. corporală, nonverbală, mimă;
c. creativitatea, perseverența, disciplina;
d. studiere, analiză, conflict.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Sensul secvenței subliniate în fragmentul: „Școala noastră colaborează cu firme de casting care le oferă copiilor de la cursurile noastre ocazia de a juca în filme, emisiuni TV sau reclame." este:

a. le dă posibilitatea;
b. le dă ceva ocazional;
c. le dă un joc;
d. îi lasă să se joace.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Sinonimele cuvintelor subliniate în secvența „Copiii se vor putea bucura de colecția noastră de costume de teatru pe care le pot îmbrăca în timpul cursurilor." sunt:

a. întrista, dezbrăca;
b. profita, purta;
c. plăcea, folosi;
d. familiariza, proba.

Scanned with OKEN Scanner

5. Selectează, din secvența următoare, două cuvinte care sunt părți secundare diferite de propoziție, numindu-le și precizând partea de vorbire prin care se exprimă: „Jucând diferite roluri, copiii pot învăța să se adapteze spontan la situații noi și să găsească soluții creative." **6 puncte**

Cuvântul selectat	Partea secundară de propoziție	Partea de vorbire prin care se exprimă

6. Alcătuiește un enunț asertiv, în care substantivul „rol" să fie nume predicativ în cazul nominativ (1) și un enunț interogativ, în care același substantiv să fie subiect. (2). **6 puncte**

(1)_____

(2)_____

7. Transcrie trei propoziții subordonate diferite din fraza următoare, precizând felul fiecăreia: **6 puncte**
Îi ajută să se pună în pielea unor personaje de la care învață, indirect, lecții de viață.
Jucând diferite roluri, copiii pot învăța să se adapteze spontan la situații noi și să găsească soluții creative.

Propoziția subordonată	Felul subordonatei

8. Completează spațiile libere din textul de mai jos, reprezentând mesajul unui elev, cu forma corectă a cuvintelor scrise între paranteze: **6 puncte**

Tu _____ (*a crea*, modul indicativ, timpul prezent, persoana a II-a, numărul singular) scenariul (*piesă*, numărul singular, cazul genitiv, articulat cu articol nehotărât) _____, dar eu (*a fi*, modul condițional-optativ, timpul perfect, persoana I, numărul singular) încântat _____ să-ți ofer (adjectiv demonstrativ de identitate, genul neutru, numărul singular) _____ lucru.

Ești dispus _____(*a lua*, modul conjunctiv, timpul prezent, persoana a II-a, numărul singular) tu (adjectivul pronominal de întărire, genul masculin, cazul nominativ, numărul singular) _____ o decizie mai fermă?

SUBIECTUL al II-lea **(20 de puncte)**

Crezi că participarea copiilor la cursurile de teatru îi ajută în viață?
Scrie un text argumentativ, de minimum 150 de cuvinte, în care să susții răspunsul la întrebarea de mai sus prin două argumente, valorificând textul 2 și experiența personală/de lectură.
Punctajul pentru compunere se acordă astfel:
- conținutul compunerii – 12 puncte;
- redactarea compunerii – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudine gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; respectarea normelor de ortografie – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitate – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

AUTOEVALUARE	Am ştiut să rezolv:	Am de remediat:
NOTA:		

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL	TEXT-SUPORT 1	Subiectul al II-lea
19	Narativ	Rezumat

Testul 19

SUBIECTUL I **(70 DE PUNCTE)**

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

Textul 1

Trenul sosise în stație încărcat. Pe scările de la clasa a III-a oamenii atârnau ca ciorchinii de razachie în anii de belșug; iar pe acoperișurile vagoanelor crescuse o căciulă uriașă, informă și pestriță, de cămăși albe, ițari galbeni și brâuri roșii, ca la bâlci. Dacă ai fi suferit de nervi, n-ar fi fost cuminte să te uiți prea mult ce se petrece pe galerii și compartimente. Ți s-ar fi oprit răsuflarea privind numai.

Și cu toate acestea, domnul Ambrozie Georgescu, cel mai elegant pensionar din tot orașul, se încumetă – deși destul de înaintat în vârstă – să înfrunte urgia și să se suie într-un vagon de clasa întâi, bizuit pe puterile de toreador ale vărului său Alexandru, care-l luase pe sus de acasă, din pat, până-n ziuă, ca să-i fie sprijin într-o afacere urgentă, în capitală. [...] Trenul porni, la început greoi, vrând să arate că știe și el câtă povară și-a luat în spinare, apoi din ce în ce mai cu avânt, înaintând în largul șesului monoton, cu îndrăzneli de copil zănatic.

Domnul Ambrozie, obosit, se lăsase tot mai greu pe piciorul stâng. Câmpul îi oferea scene pastorale, care-l făceau să-și aducă aminte când de *Pastelurile* lui Alecsandri, când de tablourile lui Grigorescu; dar mai ales să pizmuiască soarta oilor care alergau speriate de nebunia locomotivei. Pentru că ele tot aveau la îndemână largul șesurilor pentru mișcările lor fricoase, pe când el, prins în cușcă, sub apăsări laterale, năzuia să ajungă odată la capătul drumului! [...]

Amărât, bătrânul își șterse de pe frunte broboanele de sudoare, când cineva din compartiment îi bătu în geam și-i făcu semn să vie înăuntru. Domnul Ambrozie zări doi avocați, prieteni vechi, care îl recunoscuseră și-l pofteau lângă ei pe canapea, la înghesuială.

Era și timpul. Picioarele abia-l mai țineau. [...] După Chitila, șeful – îngrozitorul șef de tren – se ivi iarăși, trăgând ușa compartimentului cu un huruit care-i călcă domnului Ambrozie drept pe creier. Venise să adune biletele pentru București.

Pe banca din față, lângă fereastră, ședea cu smerenie unica femeie din compartimentul acela: o cucoană îmbrăcată simplu, mânată pe drumuri de cine știe ce amărăciuni în anii zăpăcelilor de după război. Omul Căilor Ferate, luându-i biletul, îl cercetă lung, îl întoarse pe dos, apoi iar pe față, se gândi puțin, se uită la cucoană. Și începu:

– Dumneavoastră, doamnă, aveți bilet pentru Pitești. La Chitila trebuie să vă dați jos și să așteptați acceleratul 415, care vine din București. Aveți să-mi plătiți distanța Chitila – București, plus patru sute de lei amendă. [...] Eu atâta știu. Vă rog să achitați numaidecât.

Vecinul cucoanei interveni, rugându-l să lase biata femeie în pace, dar fără niciun folos.

Deodată, însă, nu știu cum, întorcând capul, șeful de tren dete cu ochii de domnul Ambrozie, pe care nu-l observase până atunci. De rândul acesta, fața micului despot al acceleratului se lumină de bucurie. Se apropie de urechea fostului consilier de curte, zâmbi prietenește și, clătinând mâna dreaptă cu toate degetele sus, închise un ochi și întrebă cu glas de băiat ascultător, când are de cerut tatălui ceva sfaturi:

– Ce să-i fac, domnule inspector?

I.A. Bassarabescu, ***În goana trenului***

* *razachie* – varietate de viță-de-vie; *ițari* – pantaloni țărănești lungi, specifici portului popular românesc; *brâu* – cingătoare lată, purtată de țărani; *accelerat* – tren cu viteză mai mare și care nu oprește în toate gările, spre deosebire de trenul personal; *despot* – tiran, conducător aspru, om excesiv de autoritar.

Scanned with OKEN Scanner

Textul 2

Cumpărați bilete de tren ONLINE în trafic intern! Disponibil 7 zile din 7!
Plata se poate efectua cu orice tip de card acceptat la achiziționarea online a biletelor de tren.
Clientul se înregistrează pe site, alege destinația și selectează modalitatea de plată online, cu cardul.
După finalizarea tranzacției, acesta va primi pe e-mail biletul de călătorie în varianta electronică.
Tipărirea biletului nu este obligatorie, clientul fiind identificat în tren doar pe baza cărții sale de identitate și a ID-ului de bilet.
Important! Din 15.11.2022, achiziționarea, modificarea sau restituirea biletelor în trafic intern cumpărate ONLINE se poate face până cel târziu la plecarea trenului.

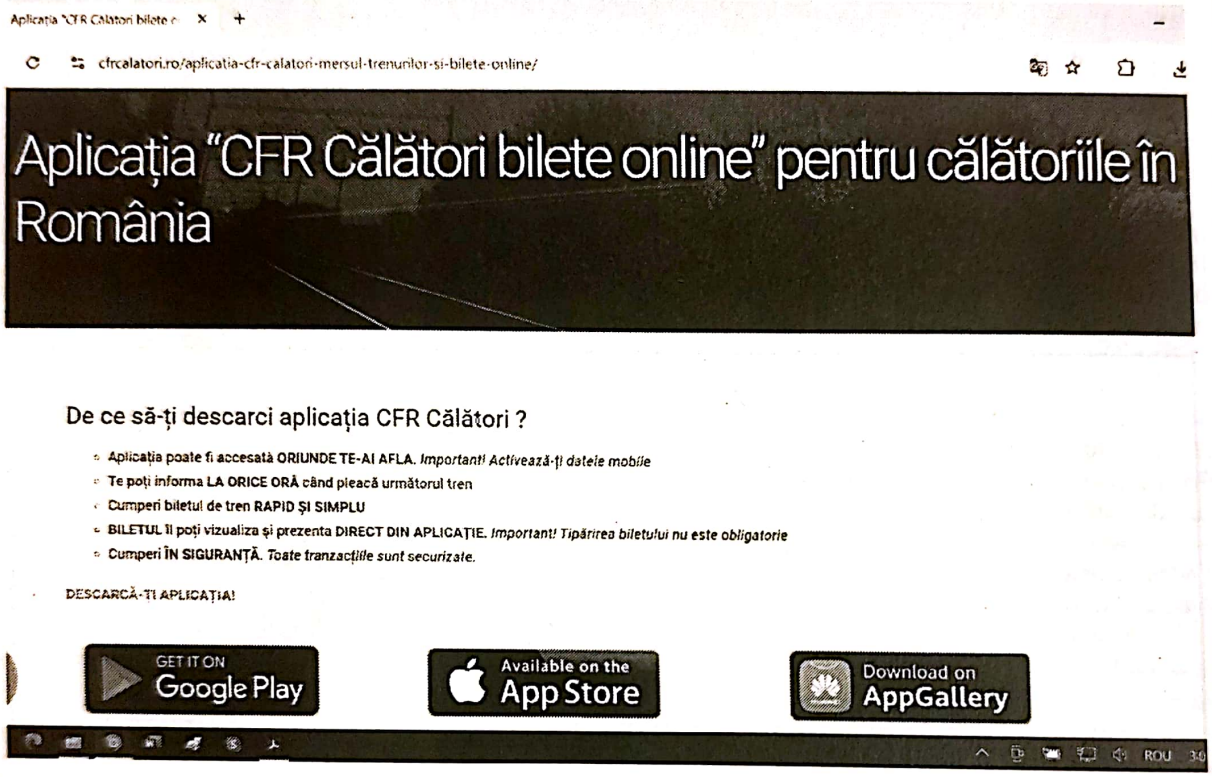

Pentru călătoria la vagonul clasă (clasa 1 și a 2-a), copiii beneficiază de următoarele facilități:

- pentru copiii care au până la 5 ani împliniți, dacă nu se cere loc separat, transportul este GRATUIT;
- pentru copiii până la 5 ani pentru care se solicită loc separat și pentru cei între 5 și 10 ani împliniți se acordă reducere 50%;
- la trenurile cu regim de rezervare, tariful tichetului de rezervare a locului se plătește integral.

https://www.cfrcalatori.ro/

A. 1. Completează spațiile libere cu informațiile din textul 1. **2 puncte**
Doi termeni care denumesc meserii sunt: _____ și _____ .
2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**
Țăranii călătoresc:

a. la clasa întâi;
b. la clasa a treia;
c. pe tren și pe scări;
d. pe lângă tren.

Scanned with OKEN Scanner

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**
Domnul Ambrozie Georgescu este:

a. bătrân;
b. copil;
c. băiat ascultător;
d. despot.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**
Pentru a cumpăra bilete online, călătorii CFR trebuie:

a. să achite în numerar;
b. să se înregistreze pe site;
c. să tipărească biletul;
d. să selecteze localitatea de plecare.

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Deși trenul este încărcat de călători, oferă o imagine calmă.		
Domnul Ambrozie își face doi prieteni în timpul călătoriei.		
Trenul merge spre Pitești.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Aplicația CFR Bilete online poate fi accesată oriunde fără activarea datelor mobile.		
Prin aplicația CFR Bilete online se garantează siguranța tranzacțiilor.		
Copiii care nu au împlinit 5 ani beneficiază de un loc separat gratuit.		

6. Precizează, în două-trei enunțuri, o trăsătură morală a personajului Ambrozie Georgescu, identificată în fragmentul de mai jos, și mijlocul de caracterizare, ilustrându-l cu o secvență:
„Domnul Ambrozie, obosit, se lăsase tot mai greu pe piciorul stâng. Câmpul îi oferea scene pastorale, care-l făceau să-și aducă aminte când de *Pastelurile* lui Alecsandri, când de tablourile lui Grigorescu; dar mai ales să pizmuiască soarta oilor care alergau speriate de nebunia locomotivei. Pentru că ele tot aveau la îndemână largul șesurilor pentru mișcările lor fricoase, pe când el, prins în cușcă, sub apăsări laterale, năzuia să ajungă odată la capătul drumului! [...]
Amărât, bătrânul își șterse de pe frunte broboanele de sudoare, când cineva din compartiment îi bătu în geam și-i făcu semn să vie înăuntru." **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text.
6 puncte

8. Crezi că, înainte de o călătorie, este nevoie să te informezi ce facilități ai? Motivează-ți răspunsul, în 50-100 de cuvinte, valorificând textul 2.
6 puncte

Scanned with OKEN Scanner

9. Asociază fragmentul din opera literară scrisă de I.A. Bassarabescu, „În goana trenului", cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

B.1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Sunt corect accentuate ambele cuvinte din seria:

a. stație, bélșug;
b. úriașă, péstriță;
c. cumínte, tráfic;
d. rápid, tíchet.

Scanned with OKEN Scanner

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Sunt formate prin derivare ambele cuvinte subliniate din seria:
a. „Disponibil 7 zile din 7!", „selectează modalitatea de plată online".
b. „Cumperi biletul de tren rapid și simplu", „acesta va primi pe e-mail biletul de călătorie".
c. „să așteptați accelerатul 415", „zâmbi prietenește".
d. „și-l pofteau lângă ei pe canapea, la înghesuială", „întrebă cu glas de băiat ascultător".

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Sensul secvenței subliniate în fragmentul: „Amărât, bătrânul își șterse de pe frunte broboanele de sudoare, când cineva din compartiment îi bătu în geam și-i făcu semn să vie înăuntru." este:
a. îl chemă;
b. îl însemnă;
c. îi dădu un semn de carte;
d. îi vorbi.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Sinonimele cuvintelor subliniate în secvența „La trenurile cu regim de rezervare, tariful tichetului de rezervare a locului se plătește integral." sunt:
a. cost, complet;
b. contravaloare, parțial;
c. tranzacție, stabil;
d. preț, numerar.

5. Selectează, din secvența următoare, trei verbe la modul indicativ, aflate la timpuri diferite, pe care le vei preciza: „Domnul Ambrozie zări doi avocați, prieteni vechi, care îl recunoscuseră și-l pofteau lângă ei pe canapea, la înghesuială." **6 puncte**

Verbul selectat	Timpul

6. Alcătuiește un enunț imperativ, în care substantivul „tren" să fie complement direct (1) și un enunț asertiv, în care același substantiv să fie complement indirect. (2). **6 puncte**

(1)_____

(2)_____

7. Transcrie trei propoziții subordonate diferite din frazele următoare, precizând felul fiecăreia: **6 puncte**
Venise să adune biletele pentru București.
Vecinul cucoanei interveni, rugându-l să lase biata femeie în pace.
Pentru copiii până la 5 ani pentru care se solicită loc separat și pentru cei între 5 și 10 ani împliniți se acordă reducere 50%.

Propoziția subordonată	Felul subordonatei

8. Completează spațiile libere din textul de mai jos, reprezentând mesajul unui elev, cu forma corectă a cuvintelor scrise între paranteze: **6 puncte**
El _____ (*a aștepta*, modul indicativ, timpul mai-mult-ca-perfect, persoana a III-a, numărul singular) trenul în fața gării _____ (*plin*, numărul singular, genul feminin, cazul genitiv), iar călătorii urmăreau cu ochii (*fix*, numărul plural) _____ și încântați sosirea sa.

Scanned with OKEN Scanner

Vai, ce multe _____(*vis*, numărul plural) își _____ (*a lua*, modul indicativ, timpul prezent, persoana a III-a, numărul singular) cu el în aceste _____ (*itinerar*, numărul plural)!

SUBIECTUL al II-lea **(20 de puncte)**

Scrie, în 80 – 120 de cuvinte, rezumatul textului 1.
Punctajul pentru compunere se acordă astfel:
• conținutul compunerii – 12 puncte;
• redactarea compunerii – 8 puncte (coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 2 puncte; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Rezumatul nu va fi precedat de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care rezumatul are minimum 80 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

AUTOEVALUARE	Am știut să rezolv:	Am de remediat:
NOTA:		

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL	TEXT-SUPORT 1	Subiectul al II-lea
2 ◉	Dramatic	Scrisoare cu secvență narativă și explicativă

Testul 20

SUBIECTUL I **(70 DE PUNCTE)**

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

Textul 1

PERSONAJELE
MINCIUNICA, „Fetița care îngheață apele"
SORIN, fost elev fruntaș, în clasa a VI-a B
TICĂ, fost elev codaș al clasei a VI-a B

Scena se petrece în fața cortinei. Din fundul sălii, apare Tică, un băiețel cu o figură de șmecher, fluierând cântecul „Pescarul amator". Are o undiță la subsuoară și o sfoară de care sunt aninați trei pești. Din când în când se oprește și îi numără grijuliu. „Unu... doi... trei". Și iar cântă, binedispus. La arlechin, supărat și nerăbdător, apare Sorin.

SORIN (*cu degetul pe cadranul ceasului*): Acum vii?
TICĂ: Nu, o să vin ieri.
SORIN: De ce ai întârziat?
TICĂ: De... lemn-Tănase.
SORIN: Iar vorbești în bătaie de joc?
TICĂ: Iar începi cu morala?
SORIN: Știi că te aștept de la patru?
TICĂ: Ți-am dat eu întâlnire? N-am treabă cu tine.
SORIN: Dar am eu. Adică noi... Grupa.
TICĂ: Nici cu grupa n-am treabă. O salut (*dă onorul cu undița, apoi se înclină până la pământ*)... cu toate că n-o cunosc personal.
SORIN (*exasperat*): Tică, îmi ies din sărite, Tică!
TICĂ: Dacă n-ai altă treabă...
SORIN: De ce nu ți-ai făcut planșa?
TICĂ (*învârtind sfoara cu pești*): De... cap de locuitor.
SORIN (*exploziv*): Ești un egoist! Numai la guvizii tăi te gândești. Uiți că suntem în întrecere cu grupa lui Radu pentru punctualitate și frecvență, iar tu lipsești și...
TICĂ (*indiferent*): Întreceți-vă! Ce-aveți cu mine?
SORIN: Cum ce-avem? (*Indignat la culme*): Din cauza planșei tale o să pierdem mâine încă două puncte: și la punctualitate, fiindcă n-ai s-o predai la timp, și la frecvență, pentru că o să lipsești dacă n-ai făcut-o. Parcă nu te cunoaștem noi...
TICĂ (*din nou se înclină*): Îmi pare bine de cunoștință! (*O șterge, fluierând.*)
SORIN: Stai! Unde te duci?
TICĂ: Să înscriu peștii în cartea de imobil! (*Iese.*)
SORIN (*în urma lui*): Și noi ce facem mâine fără planșa ta? Ce facem? (*Iese pe la arlechin.*)

TABLOUL I – CUM SE NAȘTE MINCIUNA

Interiorul simplu al unei camere de copil. Intră Sorin, frământat.

SORIN (*se oprește în fața unui mic grafic aflat pe măsuța de lucru și însemnează ceva*): Poftim întrecere! Cinci la doi pentru grupa lui Radu! Și toate punctele pierdute numai din cauza lui Tică. Oare nu se mai poate face nimic? Chiar nimic? (*Se ridică înseninat.*) Dacă totuși mâine... mâine în loc de... (*ezitare*) Nu! Nu se poate! Nu-i cinstit! Și totuși... dacă... dacă în locul lui aș face eu planșa și aș spune că a făcut-o el? Ptiu, ce...

(*Întuneric. Gong. Sunet metalic. Apare Minciunica, învârtindu-se ca o sfârlează.*)

MINCIUNICA (*exploziv*): ...minciunică!

Scanned with OKEN Scanner

SORIN (*speriat*): Cine ești?
MINCIUNICA (*piruetă*): Minciunica ta! (*drăgăstos*): Propria ta minciunică. Acum m-ai rostit!
SORIN: Ce-am făcut? Pleacă! (*O alungă.*)
MINCIUNICA (*ținându-se de el ca un scai*): Abia m-ai gândit, și mă alungi?
SORIN: N-am nevoie de tine, du-te!
MINCIUNICA: Ba ai, de-aia m-ai chemat în ajutor.
SORIN: Ajutooor!

Rodica Padina, ***Fetița care îngheață apele (comedie în opt tablouri)*** (text adaptat)

**arlechin* – fiecare dintre extremitățile laterale, din față, ale unei scene; *guvizi* – pești

Textul 2

Toți copiii mint la un moment dat. Pentru copiii sub cinci ani, lumea magică a viselor, dorințele și fanteziile nu sunt întotdeauna diferite de realitate. După această vârstă, atunci când minciuna devine cronică, relevă o problemă mai profundă de insecuritate sau stimă de sine scăzută, care ar trebui descoperită și tratată.

Toți mințim la un moment dat: din comoditate, rușine, interes, respect sau de nevoie, din milă, disperare, de apărare sau doar pentru distracție. Minciunile cresc odată cu noi și evoluează cu personalitatea noastră. Dar, dacă minciuna persistă și perturbă viața noastră și pe a celor din jurul nostru, ea devine patologică și periculoasă.

Părinții își doresc ca ai lor copii să nu-i mintă niciodată, să aibă încredere în ei și să le spună întotdeauna adevărul. Pentru a realiza acest lucru, trebuie să le insufle de la o vârstă fragedă anumite obiceiuri de comportament. Minciuna este o parte naturală din dezvoltarea mentală a copilului și unele minciuni sunt pozitive, dar în cazul în care copilul este foarte mic, este periculos să înțeleagă că modificând realitatea poate obține un beneficiu, pentru că așa învață să spună minciuni pentru a-și evita responsabilitățile și, ca adolescent, va înșela pentru a-și testa propriile limite.

De ce mint copiii?

Copilul mai mic de 3 ani: sub această vârstă copiii nu mint dacă spun lucruri care nu sunt adevărate, pentru că pentru ei sunt și acest lucru este suficient pentru ei.

Între 3 și 5 ani: minciuna nu apare în mod conștient, ci ca un element constitutiv de jocuri și povești fantastice. Minciuna este un alt element al jocului și nu ar trebui să-i acordăm importanță prea multă, cu excepția momentului când se extinde la comportamentul uzual sau atunci când devine mod de a obține ceea ce copiii doresc. Uneori, ei mint doar pentru că imită ceea ce văd, de exemplu, absorb modul nostru de a ne comporta și, de asemenea, de ce să nu recunoaștem, de a minți. În cazul în care cererea noastră este prea mare, poate influența în așa fel încât, fiind în imposibilitatea de a îndeplini sarcina, mint pentru a evita dezamăgirea și de a elimina tensiunea ce presupune asumarea acestei responsabilități disproporționate: o minciună poate deveni o supapă de siguranță care maschează o anxietate prea mare.

După 5 ani: La această vârstă încep să mintă conștient, încep să facă diferența între ceea ce este și ce nu este adevărat, deși încă nu le este clar faptul că minciuna este ceva greșit. Minciunile apar atât din insecuritate, cât și din lipsă de respect de sine (când încearcă să ascundă o minciună), sau pentru a încerca reacțiile adulților și a vedea cât de departe pot merge. În unele cazuri, aceasta este o modalitate de a obține afecțiune (poate însemna existența unor probleme emoționale nerezolvate), și, în adolescență, poate fi o modalitate de a obține mai multă intimitate sau de a ascunde alte probleme mai grave.

De ce mint copiii (text adaptat), https://clicpsihologic.ro/de-ce-mint-copii/

A. 1. Completează spațiile libere cu informațiile din textul 1. **2 puncte**
Doi termeni care denumesc elemente ale teatrului sunt: _____ și _____ .
2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**
Este printre ultimii elevi din clasă la învățătură:

a. Radu;
b. Tică;
c. Sorin;
d. Minciunica.

Scanned with OKEN Scanner

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**
În discuțiile celor doi copii se evidențiază:

a. dorința lui Sorin de a câștiga un concurs;
b. indiferența lui Tică față de pescuit;
c. punctualitatea lui Tică;
d. răbdarea lui Sorin.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**
Mint crezând că așa fac parte din jocuri și povești:

a. toți copiii;
b. copiii mai mici de 3 ani;
c. copiii între 3 și 5 ani;
d. copiii mai mari de 5 ani.

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Tică îi reproșează lui Sorin că se gândește numai la pescuit.		
Grupa celor doi copii urmează să piardă două puncte la concurs.		
La vederea propriei minciuni, Sorin este încântat.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Pentru a-i dezobișnui pe copii să mintă, părinții trebuie să aibă încredere în ei.		
Copiii mai mici de 5 ani mint pentru a evita dezamăgirea părinților.		
După o anumită vârstă, minciuna poate ascunde probleme serioase.		

6. Precizează, în două-trei enunțuri, o trăsătură morală a personajului *Tică*, identificată în fragmentul de mai jos, și mijlocul de caracterizare, ilustrându-l cu o secvență:

„TICĂ: Nici cu grupa n-am treabă. O salut (*dă onorul cu undița, apoi se înclină până la pământ*)... cu toate că n-o cunosc personal.
SORIN (*exasperat*): Tică, îmi ies din sărite, Tică!
TICĂ: Dacă n-ai altă treabă...
SORIN: De ce nu ți-ai făcut planșa?
TICĂ (*învârtind sfoara cu pești*): De... cap de locuitor.
SORIN (*exploziv*): Ești un egoist! Numai la guvizii tăi te gândești. Uiți că suntem în întrecere cu grupa lui Radu pentru punctualitate și frecvență, iar tu lipsești și...
TICĂ (*indiferent*): Întreceți-vă! Ce-aveți cu mine?" **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

8. Crezi că minciuna poate avea o justificare, în cazul copiilor? Motivează-ți răspunsul, în 50-100 de cuvinte, valorificând textul 2. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

9. Asociază fragmentul din opera literară „Fetița care îngheață apele (comedie în opt tablouri)" de Rodica Padina cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

B.1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.
Conțin hiat ambele cuvinte din seria: **2 puncte**

a. locuitor, punctualitate;
b. evoluează, fluierând;
c. interiorul, ei;
d. propria, abia.

Scanned with OKEN Scanner

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Sunt formate prin compunere ambele cuvinte subliniate din seria:

a. nerăbdător, ceasului;
b. numai, ceva;
c. fiindcă, nevoie;
d. întotdeauna, disproporționate.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Sensul secvenței subliniate în fragmentul: „Tică, <u>îmi ies din sărite</u>, Tică!" este:

a. încep să sar;
b. ies și sar;
c. dau cu sare;
d. mă enervez.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Antonimele potrivite pentru cuvintele subliniate în fragmentul: „fiind în imposibilitatea de a îndeplini sarcina, mint pentru a evita <u>dezamăgirea</u> și de a elimina <u>tensiunea</u>." sunt:

a. amăgirea, presiunea;
b. satisfacția, echilibrul,
c. mulțumirea, stresul;
d. afecțiunea, energia.

5. Selectează, din secvența următoare, trei substantive, aflate în cazuri diferite, pe care le vei preciza: „Pentru copiii sub cinci ani, lumea magică a viselor, dorințele și fanteziile nu sunt întotdeauna diferite de realitate." **6 puncte**

Substantivul selectat	Cazul

6. Alcătuiește un enunț exclamativ, în care pronumele din secvența „În unele cazuri, aceasta este o modalitate de a obține afecțiune (poate însemna existența unor probleme emoționale nerezolvate)" să aibă funcția de complement prepozițional. **6 puncte**

Pronumele:_____

Enunțul: _____

7. Transcrie propozițiile din fraza următoare, precizând felul fiecăreia: **6 puncte**
Uiți că suntem în întrecere cu grupa lui Radu pentru punctualitate și frecvență, iar tu lipsești.

Propoziția	Felul propoziției

8. Încercuiește formele corecte: **6 puncte**
Nu ți-ar *placel plăcea să fi/ să fii venit* și el? Mi-*ar surâde/ ar surâdea să nu urli/ să nu urlii* mai tare ca *arbitri/ arbitrii* de pe stadion, când văd că toți *fii/ fiii* lor se bucură.

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL al II-lea **(20 de puncte)**

Te numești Andrei/ Andreea și ești din Lugoj.

Redactează o scrisoare, de cel puțin 150 de cuvinte, adresată unui prieten, Dan, în care să-i explici de ce alegi întotdeauna sinceritatea în locul minciunii, incluzând o secvență narativă și una explicativă.

Data este 20 ianuarie 2025.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- conținutul compunerii – 12 puncte;
- redactarea compunerii – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudine gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; respectarea normelor de ortografie – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitate – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

AUTOEVALUARE	Am ştiut să rezolv:	Am de remediat:
NOTA:		

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL	TEXT-SUPORT 1	Subiectul al II-lea
2 1	Narativ	Compunere narativă cu o secvență descriptivă și una dialogată

Testul 21

SUBIECTUL I **(70 DE PUNCTE)**

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

Textul 1

Valea Generozității nu semăna deloc cu Valea Răbdării, era mult mai întinsă și mai luminoasă. Tot mergând ei așa o bună bucată de vreme, nu se întâmplă nimic demn de luat în seamă.

La un moment dat însă, cei doi prieteni auziră o voce care striga în gura mare:

– Haideți, veniți la jocuri! Veniți și participați la jocuri! Nu mai e mult și vor începe jocurile. Haideți, nu mai stați pe gânduri!

– I-auzi, Erus, cineva ne cheamă să participăm la niște jocuri, spuse Alpi încântat.

– Da, răspunse Erus zâmbind. Mie îmi place la nebunie să mă joc. În Regatul Vânturilor, eram campion la toate jocurile la care participam, iar dacă pierdeam vreunul, era mare supărare. [...]

– Hai să mergem să vedem despre ce e vorba, îl ademeni Alpi, încântat de perspectiva unei distracții.

– Hai, de ce nu?! Dacă tot suntem aici, măcar să ne și distrăm un pic.

Așadar porniră încet, încet spre zona din care se auzea vocea și, cu cât se apropiau mai mult, cu atât se auzea mai tare:

– Haideți, prieteni, veniți! Nu mai ezitați! Încep jocurile!

Nu trecu mult și cei doi prieteni se treziră într-un luminiș. Mare le fu mirarea când văzură în fața lor o mulțime de animale și tot felul de alte ființe strânse laolaltă în jurul unui mare lac: urși, melci, căprioare, hipopotami, elefanți, papagali, pescăruși, pisici, câini, căluți, lupi, tigri, lei, șoricei, arici, maimuțe, iar în apă se zăreau fel de fel de pești, delfini și chiar o balenă.

Era un adevărat spectacol. Erus nu mai văzuse în viața lui așa ceva, nici măcar în Valea Răbdării: credea că, după peripețiile de acolo, le văzuse pe toate. Alpi era la fel de înmărmurit.

De undeva din vârful unui brad înalt, se auzea în continuare vocea puternică și apăsată care îi ghidase până în acel loc și care îi tot invita pe cei prezenți să participe la jocuri. Era un uriaș pelican galben, îmbrăcat într-un costum albastru, aranjat, cu papion roșu la gât și cu niște ochelari rotunzi, rezemați pe ciocul său cel mare. Pe cap avea o pălărie albastră, cu un ciucure roșu. [...]

Așadar, prinse curaj și se apropie de o gâscă albă care stătea mai într-o parte, privind cu interes spectacolul din fața ei. [...]

– Îmi puteți spune ce se întâmplă aici?

– Păi, ce să se întâmple? În curând vor începe jocurile.

– Ce fel de jocuri? întrebă Erus.

– Cum ce fel de jocuri? Jocurile care se țin în fiecare an aici, în Valea Generozității, și la care vin participanți din toate colțurile lumii.

Deși nu se lămurise prea bine, Erus se gândea că era probabil vreun concurs de înot, văzând lacul frumos și albastru care se afla în fața lor. Deși își imagina cum va câștiga, pentru că se știa un înotător foarte bun, la câte veri își petrecuse pe Insula Tropicală și în marea de corali. Dar dacă va trebui să concureze împotriva peștilor?! Din proba asta nu credea că ar fi ieșit prea bine.

Nimeni nu se poate întrece cu peștii când vine vorba de înot. Sau poate că era un concurs de alergat. Și la asta se pricepea, era mare campion la el în regat, deși, de multe ori, fura startul și reușea astfel să-și întreacă prietenii. Dar, dacă ar fi trebuit să concureze cu un tigru sau un cal, cu siguranță că ar fi pierdut, pentru că n-ai cum să alergi mai repede decât un tigru sau un cal.

Ori poate că era un concurs de cățărat, având în vedere dealul care se vedea undeva în spatele lacului. Și la asta se pricepea binișor. Dar erau acolo și capre, despre care se știe că sunt maestre la cățărat. Sau poate un concurs de spus glume sau de aruncat cu pietre, sigur la asta nu putea să-l întreacă nimeni.

Scanned with OKEN Scanner

Și, în timp ce mintea lui nu se hotăra dacă avea vreo șansă sau nu să participe la aceste jocuri, se auzi o voce gravă în spatele său.

– Jocurile Generozității...

– Poftim? zise Erus, întorcându-se mirat spre calul mândru și negru ce stătea în spatele său și-l privea îngăduitor.

– Păi, ai întrebat ce fel de jocuri sunt. Jocurile Generozității. Se întâmplă în fiecare an aici, în Valea Generozității, continuă calul.

– Jocurile Generozității? repetă Erus de parcă era hipnotizat.

Într-o secundă, ochii îi sclipiră ca și cum ar fi înțeles ceva foarte important.

Alpi, care stătea în buzunarul său și urmărise cu atenție ce se întâmplase, îl întrebă nerăbdător:

– Ce este? Ce idee ți-a venit?

– Păi nu înțelegi, Alpi? Va trebui să particip la aceste jocuri și să câștig. Așa voi reuși să ies din Valea Generozității.

Alec Blenche, ***Erus și Valea Generozității***

Textul 2

În 6 aprilie 1896, la Atena, în Grecia, începea prima ediție a Jocurilor Olimpice Moderne. Erau primele jocuri olimpice organizate din anul 393, când împăratul roman Teodosiu I a interzis aceste jocuri, pentru că, în opinia sa, Jocurile Olimpice ar fi celebrat moștenirea păgână a Antichității.

Ideea organizării Jocurilor Olimpice din 1896 la Atena i-a venit francezului Pierre de Coubertin. El a propus acest lucru la primul congres al Comitetului Internațional Olimpic, organizat în iunie 1894. Unul dintre cei care s-au implicat în susținerea financiară a acestor jocuri a fost aromânul Vanghelia Zappa, născut într-o familie originară din Albania și care se stabilise în România.

Pe locul unei arene antice, a fost ridicat stadionul Panathinaikos, care are forma literei U. În aprilie 1896, în Atena, Jocurile Olimpice au reunit 241 de sportivi, din 14 țări, care au concurat în cadrul probelor prestabilite, pentru nouă sporturi. Mai mult de jumătate dintre sportivii participanți erau greci. Jocurile Olimpice Moderne erau, în epocă, evenimentul sportiv cu cea mai mare participare internațională, iar la ceremonia de deschidere s-au strâns 80.000 de spectatori.

Pentru Grecia, acest eveniment era important nu doar din punct de vedere sportiv, ci și pentru că țara celebra împlinirea a 75 de ani de la obținerea independenței față de Imperiul Otoman. De aceea, Jocurile Olimpice aveau o importanță deosebită. Ele au fost deschise de Regele George I al Greciei.

Aceste jocuri olimpice erau organizate în spiritul tradiției Antichității, care excludea participarea femeilor. Această excludere a stârnit mari proteste. O grecoaică, Stamata Revithi, a alergat distanța pentru maraton în 11 aprilie, la o zi după desfășurarea probei olimpice. Ea a demonstrat, astfel, că femeile sunt capabile să concureze la toate probele olimpice la care concurează și bărbații. În 1896, proba de maraton a fost câștigată de un atlet grec, Spiridon Louis, care a devenit aproape un erou național.

Jocurile Olimpice de la Atena au fost un succes. Pierre de Coubertin a cerut ca, de atunci încolo, toate Jocurile Olimpice să aibă loc la Atena. Comitetul Internațional Olimpic a refuzat, pentru că Jocurile Olimpice din 1900 erau deja planificate la Paris. Următoarea competiție olimpică găzduită de Atena a fost reprezentată de așa-numitele Jocuri Intercalate din 1906. Jocuri Olimpice moderne au mai fost găzduite de capitala Greciei în 2004.

Bianca Pădurean, ***Pagina de istorie: Prima ediție a Jocurilor Olimpice Moderne de la Atena***, www.rfi.ro/sport

A. 1. Completează spațiile libere cu informațiile din textul 1. **2 puncte**

Două dintre sporturile menționate sunt: _____ și _____ .

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**

Întâmplările au loc:

a. în Valea Răbdării;
b. în Regatul Vânturilor;
c. în Valea Generozității;
d. în Grecia.

Scanned with OKEN Scanner

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**

Alpi vrea ca Erus să participe la jocuri:

a. pentru distracție;
b. ca să uite de oboseală;
c. ca să vadă dacă fură startul;
d. ca să vadă dacă este mai rapid ca animalele întâlnite acolo.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**

Cel care a propus reluarea jocurilor olimpice a fost:

a. un aromân din Albania stabilit în România.
b. împăratul roman Teodosiu I.
c. un francez.
d. George I al Greciei.

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
La întrecerile din Valea Generozității vor să participe și melcii.		
Erus crede că ar putea fi vorba despre un concurs de cățărat atunci când zărește un brad înalt.		
Erus este foarte sigur că are șanse să câștige orice joc.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Ediția din 1896 a Jocurilor Olimpice a reunit 80.000 de sportivi.		
La proba de maraton a Olimpiadei de la Atena a participat în premieră și o femeie.		
Comitetul Internațional Olimpic nu a fost de acord ca toate Jocurile Olimpice să aibă loc în Grecia.		

6. Transcrie, din secvența următoare, două figuri de stil diferite, pe care le vei preciza:

„De undeva din vârful unui brad înalt, se auzea în continuare vocea puternică și apăsată care îi ghidase până în acel loc și care îi tot invita pe cei prezenți să participe la jocuri. Era un uriaș pelican galben, îmbrăcat într-un costum albastru, aranjat, cu papion roșu la gât și cu niște ochelari rotunzi, rezemați pe ciocul său cel mare. Pe cap avea o pălărie albastră, cu un ciucure roșu. [...]

Așadar, prinse curaj și se apropie de o gâscă albă care stătea mai într-o parte, privind cu interes spectacolul din fața ei." **6 puncte**

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

8. Crezi că un joc sportiv este un adevărat spectacol? Motivează-ți răspunsul, în 50-100 de cuvinte, valorificând ambele texte date. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

9. Asociază fragmentul din opera literară „Erus și Valea Generozității" de Alec Blenche cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

B.1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Conțin hiat ambele cuvinte din seria:

a. Grecia, erau;
b. opinia, ideea;
c. iunie, Albania;
d. România, Imperiul.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Sunt formate prin compunere toate cuvintele din seria:

a. deloc, Valea Generozității, așa-numitele;
b. vreunul, laolaltă, probabil;
c. siguranță, îngăduitor, numai;
d. Jocurile Olimpice, Comitetul Internațional Olimpic, România.

Scanned with OKEN Scanner

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Sensul secvenței subliniate în fragmentul: „Din proba asta nu credea că ar fi ieșit prea bine." este:

a. ar fi ieșit din joc;
b. ar fi câștigat;
c. i-ar ieși socotelile;
d. ar ajunge la ieșire.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Antonimele potrivite pentru cuvintele subliniate în fragmentul: „Așadar, prinse curaj și se apropie de o gâscă albă care stătea mai într-o parte, privind cu interes spectacolul din fața ei." sunt:

a. căpătă, atracție;
b. obținu, simpatie;
c. simți, indiferență;
d. pierdu, dezinteres.

5. Rescrie enunțul următor, transformând construcția pasivă în construcție activă: „Ele au fost deschise de Regele George I al Greciei. **6 puncte**
Construcția pasivă: _____

Enunțul: _____

6. Alcătuiește un enunț asertiv, în care pronumele *lui* să aibă funcția de complement indirect (1) și un enunț interogativ, în care același pronume să aibă funcția de atribut (2). **6 puncte**

(1): _____

(2): _____

7. Transcrie propozițiile subordonate din fraza următoare, precizând felul fiecăreia: **6 puncte**
Ea a demonstrat, astfel, că femeile sunt capabile să concureze la toate probele olimpice la care concurează și bărbații.

Propoziția subordonată	Felul propoziției subordonate

8. Transcrie următorul text, corectând greșelile, indiferent de natura lor: **6 puncte**
Mă sfiii să recunosc că arbitri aceea sunt corecți dar orcine ar fii fost în locul meu ar fii făcut asta.

_____

_____

_____

SUBIECTUL al II-lea **(20 de puncte)**
Scrie o compunere narativă, de minimum 150 de cuvinte, în care să prezinți o întâmplare petrecută în timpul unei competiții, incluzând o secvență descriptivă, de minimum 50 de cuvinte, și o secvență dialogată, de minimum patru replici.
Punctajul pentru compunere se acordă astfel:
• conținutul compunerii – 12 puncte;
• redactarea compunerii – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).
Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

AUTOEVALUARE	Am ştiut să rezolv:	Am de remediat:
NOTA:		

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL	TEXT-SUPORT 1	Subiectul al II-lea
2 (2)	Dramatic	Compunere narativă cu o secvență descriptivă și una dialogată

Testul 22

SUBIECTUL I **(70 DE PUNCTE)**

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

Textul 1

PERSONAJELE: Frații RADU și COSTEL, de 12, respectiv 13 ani

O cameră obișnuită, cu o masă și două scaune.

RADU (*vioi*): Ce facem azi? Nu mergem să jucăm fotbal?
COSTEL (*plictisit*): Iar fotbal, Radule? Alergătură, ceartă...
RADU: Mă rog, dacă nu-ți place, ne putem duce la ștrand!
COSTEL (*fără chef*): Iar ștrand? Căldură, nisip...
RADU (*mirat*): În fond, ce vrei, Costele? Atunci, hai la piață, că tot ne-a trimis mama de acum o oră după zarzavat!
COSTEL (*cu dispreț*): M-am săturat de lucrurile obișnuite. Zarzavat! Spanac! Aș vrea să facem ceva care să iasă din comun. (*Reproș*): Manolache construiește tot felul de aiureli electrice, Cristina e mare sportivă... Numai noi nu ne remarcăm prin nimic.
RADU: Aici ai oarecare dreptate. Dar ce-ai vrea să facem? Să umblăm în mâini?! Să dresăm papagali?!
COSTEL (*trist*): Vezi: Nu mai ești serios! Eu vreau să te îndemn la o operă mare, la ceva excepțional...
RADU (*zeflemitor*): Nu mai spune! Ei, hai, îndeamnă-mă! Sunt primitor ca o condică de sugestii și reclamații! Ce propui?
COSTEL (*întâi timid, apoi din ce în ce mai volubil*): M-am gândit... știi... la ceva care n-a trecut încă prin capul niciunui prieten de-al nostru... E vorba de un lucru cu adevărat măreț: ce-ar fi să scriem un roman?
RADU (*perplex*): Un roman?
COSTEL: Exact. Un roman! Un roman despre noi doi. O operă realistă, dramatică și în același timp comică! Imaginează-ți ce uimire pentru toți: a apărut marele roman autobiografic de Radu și Costel! Ce senzație! Întâmplări neobișnuite!
RADU: Formidabil, Costele, ce idei poți să ai tu! Un roman... uite, la asta niciunul dintre colegii noștri nu s-a gândit! Îi facem praf!
COSTEL (*febril*): Sst! Mai încet! Trebuie să ținem totul în secret! Să nu ne fure alții ideea! Manolache...
RADU: I. Vasile?
COSTEL: Da, de la blocul B...
RADU: Scara 5, apartamentul 6. Ăsta știi tu cum e; dacă ne aude, e capabil să scrie el până mâine dimineață romanul!
COSTEL: Vezi? Hai mai repede, simt că sunt inspirat. (*Se repede la masă.*) Cerneală, toc... la stai, dar cum o să lucrăm?
RADU: Eu dictez și tu scrii.
COSTEL: Da' de ce? Dictez eu și scrii tu! Am o grămadă de idei!
RADU: De unde știi că n-am și eu idei?!
COSTEL: Mă rog, atunci facem așa: o pagină scriu eu și dictezi tu, o pagină scrii tu și dictez eu!
RADU: De acord. (*Răsfoiește caietul.*) Hârtia e pregătită, tocul, înmuiat în cerneală, muzele roiesc pe lângă noi... Începem, Costele?
COSTEL (*foarte inspirat*): Da. Scrie, Radule! Ăăăăă... Scrie așa: Într-o frumoasă dimineață de iulie, tânărul Costel tocmai ieșea din casă privind cu nesaț pomii înfloriți prin care ciripeau porumbeii.

Scanned with OKEN Scanner

Tânăra Cristina care locuia în apropiere îi spuse privindu-l lung... „O, prietene, ce bine îmi pare că te întâlnesc! Tocmai am luat două bilete la film".

RADU: (*scriind*): Dimineață de primăvară, tânărul Costel... cu nesaț pentru pomii înfloriți. Tânăra Cristina... privindu-l lung... (*Contrariat*): Ia stai, Costele! Păi așa nu merge!

COSTEL: De ce?

RADU (*furios*): Nu-i drept! De ce să înceapă romanul cu tine? Ar putea foarte bine să înceapă cu mine! (*Repede*) Într-o dimineață de primăvară, tânărul Radu...

COSTEL (*bombănind*): Și pentru ce, mă rog? Ești un personaj mai interesant? Ești mai complex?

RADU (*visător*): Poate că da! Am o fire deosebită, romantică! Voi fi personajul central, am să trec prin tot felul de împrejurări dramatice...

COSTEL (*supărat*): Și eu ce cusur am? Poate că vrei ca eu să fiu personajul comic, de care râde toată lumea?! Nu uita că EU am avut ideea să scriem romanul!

RADU: Asta nu-ți dă dreptul să-ți alegi cele mai frumoase întâmplări! Auzi la el: „pomi înfloriți... tânărul Costel... tânăra Cristina!" Ce vorbești, dragă?! Și eu ce eram?

COSTEL (*împăciuitor*): Bine, hai să procedăm altfel. Uite, începem romanul nici ca mine, nici ca tine; cu amândoi! I-auzi! „Într-o frumoasă dimineață de iulie, tinerii Radu și Costel tocmai ieșeau din casă privind cu nesaț pomii înfloriți prin care ciripeau porumbeii. Tânăra Cristina, care locuia în apropiere, le spuse privindu-i lung: «O, prieteni, ce bine îmi pare să vă întâlnesc! Tocmai am luat trei bilete la film»". Ei, cum sună?

RADU (*nu prea convins*): Foarte bine. Bine. Binișor. Deși pe ici-colo sunt unele lucruri...

COSTEL: Ce fel de lucruri?

RADU: De pildă aia cu porumbeii care ciripesc... Și pe urmă, pomi înfloriți în iulie... Ca să nu mai vorbesc de Cristina! Auzi, cumpără trei bilete! Ce, e responsabilă cu activitatea culturală?! Mai bine punem așa: Cristina a luat două bilete și îl invită pe Radu la cinema, iar Radu îi povestește apoi filmul bunului său frate Costel!

COSTEL (*supărat*): Nu, zău?! Milosule! Uite, știi: fiecare să-și scrie romanul lui! Luptă cinstită! Să câștige cel mai bun!

RADU (*furios*): De acord! O să scriu un roman de 500 de pagini! (*uitându-se spre culise*): Ia uită-te pe geam... E Cristina! (*Strigă-ntr-acolo.*): Bună dimineața, Cristina! Ce mai faci?

CRISTINA (*voce de departe*): Mă duc la piață, Ieneșilor.

RADU (*vrăjit*): La piață! A, ce frumos! (*repede*): Costele, sacoșele și banii! Mergem după zarzavat! Fuga!

– CORTINA –

Ovidiu Zotta, ***Cum se scrie un roman. Scenetă***

Textul 2

Ai o poveste de spus? Îți place să scrii poezie, proză sau eseuri care ating sufletul? Editura „Jolie Arte" te invită să participi la prima ediție a Concursului Național de Creație Literară „Cuvinte vii", dedicat celor care îndrăznesc să transforme emoția în cuvinte.

SECȚIUNI DE CREAȚIE

– *Poezie;*
– *Proză scurtă;*
– *Eseu literar;*
– *Jurnal intim / scrisoare;*
– *Minidramaturgie.*

Concursul Internațional de Creație Literară „Cuvinte vii" se desfășoară pe cinci secțiuni, fiecare cu cele cinci grupe de vârstă, prezentate în continuare.

CATEGORII DE VÂRSTĂ

Concursul Internațional de Creație Literară „Cuvinte vii" – ediția I – 2025 se adresează copiilor, tinerilor și adulților cu preocupări literare, după cum urmează:

– *6–10 ani;*
– *11–14 ani;*
– *15–19 ani;*
– *20–35 ani;*
– *36+ (fără limită superioară).*

Scanned with OKEN Scanner

TEMA CONCURSULUI este la alegere.
Te așteptăm să ne emoționezi, să ne uimești și să ne provoci!
DETALII TEHNICE:
Pentru poezie, poți participa cu maximum trei poezii, pentru celelalte categorii, cu maximum trei pagini.
CRITERII DE EVALUARE A TEXTELOR
Originalitate și autenticitate
- Lucrarea nu trebuie să fie copiată/plagiată;
- Voce personală, viziune proprie asupra temei;
- Evitarea clișeelor și a expresiilor uzitate;

Impact emoțional / expresivitate
- Capacitatea de a emoționa sau de a-l impresiona pe cititor;
- Profunzime ideatică, putere evocatoare;

Construcție dramatică / poetică / narativă coerentă
- Organizarea textului (introducere, dezvoltare, final);
- Dialoguri realiste (în cazul prozei / dramaturgiei);
- Ritm și structură (pentru poezie);

Corectitudine gramaticală și ortografică
- Respectarea normelor limbii române;
- Punctuație și diacritice corect folosite;

DESCALIFICARE AUTOMATĂ ÎN CAZUL:
- Plagiatului sau al folosirii lucrărilor deja publicate;
- Textelor având un conținut discriminatoriu, instigator, vulgar;
- Nerespectării categoriei de vârstă sau a cerințelor tehnice.

Premii
– Publicarea textelor selectate într-o antologie națională;
– Diplome, trofee și premii speciale;
– Promovare în mediul online.
Regulamentul este inspirat de bune practici din domeniul concursurilor literare internaționale și naționale.

Concurs Internațional de Creație Literară „Cuvinte vii" – ediția I (text adaptat),
https://www.artaerai.ro/editura-jolie-arte/concurs/

A. 1. Completează spațiile libere cu informațiile din textul 1. **2 puncte**
Două cuvinte care denumesc locuri specifice unui oraș sunt: _____ și _____ .

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**
Are pasiunea de a construi tot felul de lucruri:
a. Cristina;
b. Radu;
c. Costel;
d. Manolache I. Vasile.

3. Romanul celor doi frați va fi: **2 puncte**
a. volubil;
b. zeflemitor;
c. trist;
d. autobiografic.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**
Vor fi descalificate din concursul de creație literară lucrările care:
a. sunt prea emoționante pentru cititori;
b. nu au mai fost publicate;
c. au mai fost premiate;
d. nu respectă categoriile de vârstă anunțate.

Scanned with OKEN Scanner

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Ideea de a scrie un roman împreună cu fratele lui îi aparține lui Radu.		
Costel începe primul să dicteze.		
Radu propune ca fiecare frate să scrie singur câte un roman.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Concursul este organizat pe cinci secțiuni, câte una pentru fiecare dintre cele cinci grupe de vârstă.		
Concurenții trebuie să respecte tema impusă de organizatori.		
Un criteriu de evaluare a creațiilor literare este ca acestea să transmită idei profunde.		

6. Precizează, în două-trei enunțuri, o trăsătură morală a personajului *Radu*, identificată în fragmentul de mai jos, și mijlocul de caracterizare, ilustrându-l cu o secvență:

„COSTEL (*cu dispreț*): M-am săturat de lucrurile obișnuite. Zarzavat! Spanac! Aș vrea să facem ceva care să iasă din comun. (*Reproș*): Manolache construiește tot felul de aiureli electrice, Cristina e mare sportivă... Numai noi nu ne remarcăm prin nimic.

RADU: Aici ai oarecare dreptate. Dar ce-ai vrea să facem? Să umblăm în mâini?! Să dresăm papagali?!

COSTEL (*trist*): Vezi: Nu mai ești serios! Eu vreau să te îndemn la o operă mare, la ceva excepțional...

RADU (*zeflemitor*): Nu mai spune! Ei, hai, îndeamnă-mă! Sunt primitor ca o condică de sugestii și reclamații! Ce propui?" **6 puncte**

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

8. Crezi că premiile oferite îl pot inspira pe un copil să participe la un concurs literar? Motivează-ți răspunsul, în 50-100 de cuvinte, valorificând textul 2. **6 puncte**

9. Asociază fragmentul din opera literară „Cum se scrie un roman. Scenetă" de Ovidiu Zotta cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

B.1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Conțin diftong ambele cuvinte din seria:

a. obișnuită, scaune;
b. ceartă, hai;
c. ai, ești;
d. propui, autobiografic.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Seria care conține numai cuvinte derivate este:

a. regulament, scrisoare;
b. desfășoară, profunzime;
c. fiecare, prezentate;
d. tinerilor, preocupare.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Fragmentul subliniat în secvența „Regulamentul este inspirat de bune practici din domeniul concursurilor literare internaționale și naționale." transmite ideea că:

a. regulamentul concursului este o creație literară;
b. organizatorii au fost inspirați când au alcătuit regulamentul;
c. regulamentul concursului a mai fost pus în practică;
d. regulile concursului sunt practicate la nivel național și internațional.

Scanned with OKEN Scanner

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Seria în care ambele cuvinte subliniate sunt folosite cu sens figurat este:

a. „să scrii poezie, proză sau eseuri care ating sufletul"; „Concursul Internațional de Creație Literară *Cuvinte vii*".
b. „Voce personală, viziune proprie asupra temei"; „Publicarea textelor într-o antologie națională".
c. „Diplome, trofee și premii speciale"; „M-am săturat de lucrurile obișnuite".
d. „Vreau să te îndemn la o operă mare, ceva excepțional"; „Trebuie să ținem totul în secret".

5. Selectează din fragmentul următor șase cuvinte cu valoare morfologică diferită, pe care o vei preciza:
„Cristina a luat două bilete și îl invită pe Radu la cinema, iar Radu îi povestește apoi filmul bunului său frate Costel!" **6 puncte**

Cuvântul selectat	Valoarea morfologică

6. Alcătuiește un enunț asertiv, în care pronumele „aceasta" să aibă funcția de complement indirect (1) și un enunț exclamativ, în care același pronume să aibă funcția de atribut (2). **6 puncte**

(1): _____

(2): _____

7. Transcrie, din frazele următoare, propozițiile subordonate introduse prin conjuncția subordonatoare „să", precizând felul fiecăreia: **6 puncte**
Nu mergem să jucăm fotbal?
Aș vrea să facem ceva care să iasă din comun.
E capabil să scrie el până mâine dimineață romanul!

Propoziția subordonată	Felul propoziției subordonate

8. Transcrie următorul text, corectând greșelile, indiferent de natura lor: **6 puncte**
Pentru a devenii un bun scritor, sînt câteva reguli de respectat și atunci proprile orgolii vor fi da-te uitări.

_____

_____

_____

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL al II-lea **(20 de puncte)**

Scrie o compunere narativă, de minimum 150 de cuvinte, în care să prezinți o întâmplare petrecută acasă, în familie, incluzând o secvență descriptivă, de minimum 50 de cuvinte, și o secvență dialogată, de minimum patru replici.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- conținutul compunerii – 12 puncte;
- redactarea compunerii – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

AUTOEVALUARE	Am ştiut să rezolv:	Am de remediat:
NOTA:		

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL	TEXT-SUPORT 1	Subiectul al II-lea
2 3	Liric	Compunere descriptivă (casa bunicilor)

Testul 23

SUBIECTUL I **(70 DE PUNCTE)**

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

Textul 1

Nu-mi mai aduc aminte de zilele palide
Ale unei veri ce mă uitase-n grădina târzie –
Nu-mi mai aduc aminte de sunetul stins al câmpiei –
Visele mele de-atunci le visează pădurea de ulmi.

Văd numai casele albe și vitele coborând în amurg,
Văd aripile negre-ale morilor pe cerul mare și gol –
Tufe de cătină cu spini și cu flori violete,
Dorm cu ochii deschiși lângă drum. [...]

Lângă merii și vișinii somnolenți mai zăresc uneori
Zâmbetul vag, enigmatic al după-amiezii...

Dar când vreau să m-apropii, toate se-nalță și pier,
Stoluri de păsări se fac nevăzute în zare –
Abia de-mi rămâne dansând legănată-n văzduh
Câte-o pană albastră...

A.E. Baconski, ***Copilărie*** (fragment)

Textul 2

După ce am venit în București din Giurgiu, loviți de bombardările turcilor de la Rusciuc din războiul 1877-78, și m-am făcut mai mare, am simțit nevoia să evadez din casa părintească, de care n-aveam voie să mă depărtez prea mult, și să văd și eu alte străzi, alte case și alți oameni ai capitalei.

Ne mutaserăm de curând în strada Spătari, într-un fel de vilă plină de geamlâcuri vesele, ascunsă în fundul curții de un nuc bătrân, spre care te ducea o potecă îngustă, mărginită de boschete de liliac și hurmuz. Iar în fund de tot, la spatele casei, un rai de grădină, cu tot felul de pomi roditori.

Loc destul de joc și de petrecere. Dar pofta omului – fie el chiar mic, cum eram eu – e fără saț. De aceea nu mă mir cum strengarul străzii Spătarului, Costică, băiat de vreo doisprezece ani, m-a ispitit și m-a luat cu el într-un după-prânz, pe când toți dormeau, și m-a dus tocmai în Piața Mare, piața aceea din apropierea Palatului de Justiție de azi. Atunci am văzut pentru întâia oară Turnul Colței [...], atunci am străbătut pentru întâia oară grădina „Sfântul Gheorghe". [...] Hoțul de Costică mă urmărea. Când m-a văzut vrăjit de noul teatru și s-a convins că mă are în buzunar, micul gangster bucureștean s-a pornit să mă speculeze:

– Ce-mi dai să te-ntorc acasă? Dacă nu vrei să-mi dai nimic, atunci... adio! Te las...

Și se depărtă cu pași repezi prin mulțime; iar eu izbucnii într-un plâns zgomotos și-l strigai cu disperare:

– Costică, stai, că-ți dau!

Aveam într-un buzunar al hainei douăzeci de bani; iar în celălalt, o cutie rotundă cu pasteluri, un soi de creioane groase în fel de fel de culori. O primisem de la un unchi, nenea Ștefan, și n-aș fi dat-o pentru nimic în lume. Acum însă intraseră în tocmeală și ea, și banii... Ca să mă revăd în sânul familiei, mi-aș fi dat și hainele de pe mine... Și așa am rămas fără bani și fără pasteluri, alegându-mă doar cu amintirea celor văzute atunci pentru întâia oară în viața mea.

Scanned with OKEN Scanner

Afară de bulevard, care se întindea cam de pe la Cișmigiu până la Universitate, străzi pavate cu asfalt nu se pomeneau. Mai toate uliţele din centru erau presărate cu pietre mari de râu, iar foarte multe nici n-aveau încă trotuare. Pe dreapta și pe stânga lor creștea iarba, iar primăvara era o fericire să jucăm arșice pe pământul bătătorit al unor trotuare, pe care alergau ca niște trenuri mici de jucărie, vopsiți în roșu și cu puncte negre, boi de-ai lui Dumnezeu, nevinovatele insecte cărora nu le trecea prin minte că peste câțiva ani își vor muta locuința în altă parte.

Pe atunci, mai toate casele din București erau fără etaj; „parter" cum li se zice acum. Calea Victoriei, două, trei străzi erau singurele care aveau și case cu două caturi; iar dacă se întâmpla ca vreo casă să aibă mai mult de două, lumea se uita la ea ca la o minune.

Generația zgârie-norilor de azi să nu-și închipuiască că lucrul acesta se petrecea acum o mie de ani. Doamne ferește! Lucrul s-a petrecut în copilăria mea.

I.A. Bassarabescu, ***Sclipiri din trecutul Bucureștilor*** (text adaptat)

**geamlâc* – perete format din geamuri, coridor, verandă; *hurmuz* – mărgea de sticlă asemănătoare mărgăritarului, arbust ornamental cu flori trandafirii și fructe albe; *arșice* – joc al copiilor în care se folosesc oase cu aceeași denumire, provenind de la animale; *cat* – etaj.

A.1. Completează spațiile libere cu informațiile din textul 1. **2 puncte**
Două cuvinte care denumesc culori sunt: _____ și _____ .

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**
Câmpia este:
a. palidă;
b. albastră;
c. zgomotoasă;
d. tăcută.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**
Este plină de mister:
a. câmpia;
b. vara;
c. după-amiaza;
d. grădina.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**
În grădina casei se află:
a. pomi fructiferi;
b. insecte;
c. o vilă;
d. un teatru.

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Privitorul își amintește, în detaliu, întregul peisaj din copilărie.		
La asfințit, cerul este plin de stele.		
Peisajul este unul rural.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Autorul a venit în București ca să evadeze din casa părintească.		
Copilul pleacă în oraș alături de Costică pentru că nu avea loc în curte să se joace.		
Ca să-l ajute să se întoarcă acasă, copilul îi dă lui Costică bani și creioane colorate.		

Scanned with OKEN Scanner

6. Selectează, din ultima strofă a poeziei citate, „Copilărie" de A.E. Baconski, două figuri de stil diferite, numindu-le. **6 puncte**

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

8. Crezi că o plimbare prin oraș poate stârni încântarea copiilor? Motivează-ți răspunsul, în 50-100 de cuvinte, valorificând textul 2. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

9. Asociază fragmentul din textul scris de I.A. Bassarabescu, „Sclipiri din trecutul Bucureștilor", cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

B.1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Conțin triftong ambele cuvinte din seria:

a. vreau, eu;
b. aveau, Victoriei;
c. creioane, două;
d. pomeneau, aceea.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Seria care conține numai cuvinte compuse este:

a. după-amiezii, zgârie-norilor;
b. mărginită, doisprezece;
c. Piața Mare, bucureștean;
d. pasteluri, Turnul Colței.

Scanned with OKEN Scanner

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Fragmentul subliniat în secvența „am simțit nevoia să evadez din casa părintească." are sensul:

a. eram prizonier și am fugit;
b. mi-am dorit foarte mult să ies;
c. nu aveam voie să ies;
d. am simțit că eram prea liber.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Seria în care cuvintele subliniate sunt omonime este:

a. „Zilele palide ale unei veri"; Am doi veri primari.
b. „Nu-mi mai aduc aminte de sunetul stins"; Vorbeau cu glas stins.
c. „Văd aripile negre ale morilor pe cerul mare și gol"; A căzut cerul pe mine la auzul veștii.
d. „Dorm cu ochii deschiși lângă drum"; Mi-am ales un drum greu în viață.

5. Selectează din fragmentele următoare trei verbe la moduri diferite, pe care le vei preciza:
„– Costică, stai, că-ți dau!"
„Ca să mă revăd în sânul familiei, mi-aș fi dat și hainele de pe mine... Și așa am rămas fără bani și fără pasteluri, alegându-mă doar cu amintirea celor văzute atunci pentru întâia oară în viața mea." **6 puncte**

Verbul selectat	Modul

6. Alcătuiește o propoziție negativă, în care substantivul „copilărie" să aibă funcția de complement prepozițional (1) și o propoziție afirmativă, în care substantivul „stradă" să aibă funcția de complement direct (2). **6 puncte**

(1): _____

(2): _____

7. Transcrie propozițiile principale din fraza următoare, precizând tipul de raport existent între acestea: **6 puncte**

„Lângă merii și vișinii somnolenți mai zăresc uneori
Zâmbetul vag, enigmatic al după-amiezii...
Dar când vreau să m-apropii, toate se-nalță și pier."

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Scanned with OKEN Scanner

8. Completează spațiile libere din textul de mai jos, reprezentând mesajul unui elev, cu forma corectă a cuvintelor scrise între paranteze: **6 puncte**

La capătul _____ (*stradă*, numărul singular, cazul genitiv) se aflau _____(*turnuleț*, numărul plural, articulat cu articol nehotărât) pe care se puteau _____ (*a zări*, infinitiv, timpul prezent) _____ (*roșu*, numărul plural) cavaleri de bronz.

Copiii erau _____(*pronume demonstrativ de depărtare*, numărul plural) care îi _____ (*a admira*, modul indicativ, timpul mai-mult-ca-perfect, persoana a III-a, numărul plural) în permanență, în plimbările lor.

SUBIECTUL al II-lea **(20 de puncte)**

Scrie o compunere descriptivă, de minimum 150 de cuvinte, în care să prezinți casa bunicilor.
Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- conținutul compunerii – 12 puncte;
- redactarea compunerii – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

AUTOEVALUARE	Am ştiut să rezolv:	Am de remediat:
NOTA:		

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL	TEXT-SUPORT 1	Subiectul al II-lea
24	Narativ	Caracterizarea unui personaj

Testul 24

SUBIECTUL I **(70 DE PUNCTE)**

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

Textul 1

A fost odată un moș și o babă, care avea o fată. Murind baba, au rămas moșul și fata. Și fata era tare harnică. Într-o zi s-a întâlnit cu Dumnezeu și cu Sfântul Petru, care umblau pe pământ. Și văzând-o așa harnică, au binecuvântat-o ca să aibă ea sporul a douăzeci de oameni, oriunde lucrează.

Fata moșului se ducea, muncea ba la unul, ba la altul. Și a venit timpul ca un împărat să secere și el grâul pe moșia lui și a tocmit oameni, așa găsind-o și pe fată. Ea s-a dus să-și ia de muncă într-un colț de loc, singură. Iar când au venit slujitorii împăratului cu mâncare, au chemat-o la masă, dar ea n-a vrut:

– Dacă vreți, zice, să-mi aduceți mâncarea aici, eu nu vin acolo.

Un bătrân care a auzit-o i-a spus servitoarei s-o cheme iar la masă și a văzut că secerase mult grâu.

– Hei, fetițo, zice, hai de mănâncă!

Dar nici acum n-a vrut să vină. Așa că servitoarea i-a adus mâncarea în locul unde secera. Servitoarea s-a dus, a măsurat cu piciorul cât a lucrat fata singură, apoi a măsurat cât au lucrat douăzeci de oameni. Pe urmă, s-a dus la împărat și i-a spus servitoarea împăratului:

– Mărite Doamne, uite fata aceea pe care o vezi acolo singură a lucrat cât douăzeci de oameni.

– Imediat te duci și mi-aduci fata! Pune caii la caleașcă și du-te!

Servitoarea l-a luat cu ea și pe băiatul împărătesei și împreună au adus-o pe fată înaintea împăratului, care nu mai înceta cu întrebările:

– Eh! De unde ești tu, fată? A cui ești tu, fată? Și tot așa, ca să afle dacă este bună fata.

Împărăteasa a văzut și ea că fata e deșteaptă și harnică. Și atunci ea a chemat patru fete din casă, pe care le avea slujitoare, să le-ntrebe și să se ducă-n oraș să cumpere cele mai frumoase rochii și lucruri fel de fel pentru nuntă.

Dar fata îi spune împăratului:

– Păi, mărite Doamne, zice, eu am pe tata bătrân și nu pot să-l las singur. Muncesc așa de mult ca să-l țin și pe el. Nu-l las singur!

– Atunci nici eu nu-l las pe tatăl tău singur, zice împăratul. Îl aduc și pe el aici.

Și a făcut nuntă mare împăratul pentru acea fată și pentru fiul său. A dat veste-n lume la toți împărații, care s-au minunat de bunătatea și hărnicia fetei. Toți se bucurau pentru fiul de împărat văzând ce fată a luat. Și toți care o vedeau se mirau de frumusețea și blândețea ei, zicând că așa ceva nu s-a mai pomenit la o fată ca ea. Îi curgeau mărgăritare din gură când vorbea și cădeau în urma pașilor ei, pe unde mergea.

Fata l-a adus și pe tată-său la palat, să stea la nunta cea mare.

Și am fost acolo și eu și-am petrecut, trei zile și trei nopți.

Mihail M. Robea, ***Fata moșului cea harnică*** (basm popular cules din Stroești)

**a tocmi* – a angaja oameni pentru un anumit lucru (text adaptat)

Textul 2

SPECTACOL PENTRU COPII REALIZAT ÎN PARTENERIAT CU TEATRUL DE PĂPUŞI „PUCK"

Joi, 13 octombrie 2016, Ora 11:00

Sala mare

Categorie spectacol: opereta

Scanned with OKEN Scanner

Operetă într-un act (3 tablouri)
FLORIN COMIŞEL (1922 – 1985)
Aranjament instrumental: FLAVIU MOGOŞAN

Spectacolul ce amintește de tâlcuitorul Ion Creangă, răsfoit cu elan în copilărie, îi fascinează pe micii spectatori de îndată, într-un basm pus pe note, ce dă naștere celor mai neașteptate personaje.

Adaptat după opereta „Fata moșului cea harnică", scrisă în anul 1982 de compozitorul Florin Comișel, spectacolul are la bază libretul lui Cezar Ţipa, care a înțesat cu inspirație în povestea populară personaje din două alte basme celebre, „Motanul Încălțat" și „Capra cu trei iezi", stârnind cu atât mai mult curiozitatea și bucuria celor mici.

Eroina operetei, Ilenuța, fata moșului, candidă și modestă, ne învață că bunătatea, munca, răbdarea și seriozitatea sunt valori ce ne ajută să avem o viață frumoasă, cu scopuri nobile.

La polul opus, Marhioliţa, fata babei, leneșă și răutăcioasă, nu face decât să țească intrigi, rămânând în final nemulțumită și dezamăgită. Învățăturile poveștii dau naștere unei operete de esență populară, menită să pună în lumină valorile morale ale țăranului român, într-un spectacol regizat de Iulian Ioan Sandu, dublat cu succes în plan muzical de aranjamentul instrumental al lui Flaviu Mogoșan.

Vă așteptăm cu mic, cu mare, la un spectacol desprins din basmele satului românesc de odinioară, care ne va aminti cu drag de copilărie!

Spectacolul se încheie în jurul orei 12.15.

Opera Națională din Cluj-Napoca, ***Fata babei și fata moșului*** (text adaptat),
https://operacluj.ro/spectacole/stagiunea-2016-2017/fata-babei-si-fata-mosului-13-octombrie-2016/

A. 1. Completează spațiile libere cu informațiile din textul 1. **2 puncte**
Două cuvinte care denumesc relații de rudenie sunt: _____ și _____ .

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**
Observă primul că fata a secerat mult:
a. Dumnezeu;
b. Sfântul Petru;
c. un bătrân;
d. împăratul.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**
O aduc pe fată la împărat:
a. bătrânul și servitoarea;
b. servitoarea și împărăteasa;
c. servitoarea și fiul împărătesei;
d. împărăteasa și fiul ei.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**
Spectacolul are la bază:
a. trei basme.
b. un basm.
c. două basme.
d. un text care îmbină o poveste populară și alte două basme culte.

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Fata nu vrea să se căsătorească pentru că este orfană.		
Împăratul este de acord să-l aducă la palat pe bătrân.		
Nunta a ținut șase zile.		

Scanned with OKEN Scanner

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Eroina spectacolului este fata babei.		
Fata moșului este serioasă și răbdătoare.		
Spectacolul durează mai puțin de o oră.		

6. Precizează, în două-trei enunțuri, o trăsătură morală a personajului *fata moșului*, identificată în fragmentul de mai jos, și mijlocul de caracterizare, ilustrându-l cu o secvență:
„Și a făcut nuntă mare împăratul pentru acea fată și pentru fiul său. A dat veste-n lume la toți împărații, care s-au minunat de bunătatea și hărnicia fetei. Toți se bucurau pentru fiul de împărat văzând ce fată a luat. Și toți care o vedeau se mirau de frumusețea și blândețea ei, zicând că așa ceva nu s-a mai pomenit la o fată ca ea. Îi curgeau mărgăritare din gură când vorbea și cădeau în urma pașilor ei, pe unde mergea." **6 puncte**

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

8. Crezi că basmele le transmit copiilor valori? Motivează-ți răspunsul, în 50-100 de cuvinte, valorificând textul 2. **6 puncte**

9. Asociază fragmentul din opera literară „Fata moșului cea harnică", basm cules de Mihail M. Robea, cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

_____

_____

_____

_____

_____

B.1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**

Conțin diftong ambele cuvinte din seria:

a. grâu, hei.
b. piciorul, iar.
c. ești, eu.
d. el, cădeau.

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**

Sunt formate prin conversiune ambele cuvinte subliniate din seria:

a. „tâlcuitorul Ion Creangă, răsfoit cu elan în copilărie"; „Și fata era tare harnică".
b. „Adaptat după opereta „*Fata moșului cea harnică*", „Ilenuța, fata moșului, candidă și modestă, ne învață".
c. „un spectacol desprins din basmele satului românesc"; „bunătatea, munca, răbdarea și seriozitatea sunt valori".
d. „dă naștere celor mai neașteptate personaje", „oriunde lucrează".

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**

Sensul secvenței subliniate în fragmentul „fata babei, leneșă și răutăcioasă, nu face decât să țească intrigi" este:

a. complotează.
b. țese la război ceva care intrigă.
c. nu știe ce face.
d. nu are ce face.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**

Seria în care cuvintele subliniate sunt paronime este:

a. „au chemat-o la masă"; Corpul are masa puternică.
b. „a dat veste-n lume"; Cele două veste sunt din lână.
c. „răsfoit cu elan în copilărie"; Nu am văzut niciodată un elan de aproape.
d. „aranjamentul instrumental al lui Flaviu Mogoșan"; Spitalul are instrumentar nou.

5. Selectează din fragmentele următoare trei pronume diferite, precizând felul fiecăruia:

„Servitoarea l-a luat cu ea și pe băiatul împărătesei și împreună au adus-o pe fată înaintea împăratului, care nu mai înceta cu întrebările:

– Eh! De unde ești tu, fată? A cui ești tu, fată? Și tot așa, ca să afle dacă este bună fata." **6 puncte**

Pronumele selectat	Felul pronumelui

6. Alcătuiește o propoziție negativă, în care pronumele relativ „cine" să aibă funcția de complement indirect (1) și o propoziție afirmativă, în care substantivul „idee" să aibă funcția de atribut (2). **6 puncte**

(1):_____

(2): _____

7. Transcrie propozițiile subordonate din fraza următoare, precizând felul acestora:
„Și toți care o vedeau se mirau de frumusețea și blândețea ei, zicând că așa ceva nu s-a mai pomenit la o fată ca ea. Îi curgeau mărgăritare din gură când vorbea și cădeau în urma pașilor ei." **6 puncte**

8. Completează spațiile libere din textul de mai jos, reprezentând mesajul unui elev, cu forma corectă a cuvintelor scrise între paranteze: **6 puncte**

Mama fetei _____ (*articolul demonstrativ*, numărul singular, cazul genitiv) frumoase_____

(*a zice*, modul indicativ, timpul imperfect, persoana a III-a, numărul singular) că palatul este_____

(articolul genitival, genul neutru, numărul singular, cazul nominativ) său.

Slujitoarelor, _____(*a face,* modul imperativ, forma negativă, persoana a II-a, numărul plural) gălăgie în timpul _____ (*noapte*, cazul genitiv, numărul singular, articulat cu articol hotărât)!

_____(*a fi*, modul imperativ, forma afirmativă, persoana a II-a, numărul plural) silențioase!

SUBIECTUL al II-lea **(20 de puncte)**

Scrie o compunere, de minimum 150 de cuvinte, în care să o caracterizezi pe fata moșului, personajul din textul 1.

În scrierea compunerii, vei avea în vedere:
– notarea a două date de identificare a personajului (vârstă, ocupație, portret fizic etc.);
– prezentarea, prin câte o secvență comentată, a două trăsături morale ale personajului;
– precizarea a două mijloace de caracterizare diferite, prin care se evidențiază trăsăturile morale prezentate;
– corelarea unei valori personale cu una dintre valorile personajului.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:
• conținutul compunerii – 12 puncte
• redactarea compunerii – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudine gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; respectarea normelor de ortografie – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitate – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

AUTOEVALUARE	Am ştiut să rezolv:	Am de remediat:
NOTA:		

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL	TEXT-SUPORT 1	Subiectul al II-lea
2 5	Narativ	Rezumat

Testul 25

SUBIECTUL I **(70 DE PUNCTE)**

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

Textul 1

Prin ninsoarea cuviosă, de sărbătoare, s-a oprit la poartă oaspete străin. Nu-i Moș Crăciun, dar aduce daruri. Îl cheamă Panaite Havrici. Poartă cojocel cu față roșie, căciulă zburlită și cizme scurte cu carâmbul răsfrânt. Tata i-a întins mâna, i-a zis „bădiță Panaite" și l-a poftit în casă.

Omul și-a netezit cu amândouă palmele pletele lungi cu cărare la mijloc, s-a plecat cu smerenie și-a vorbit rar, ca din carte:

– Sărut mâna, duducuță dragă, și-ți foarte mulțămesc pentru cinste, cucoane Iorgule. Dară eu n-am când zăbovi. Am venit la Eș de mi-am luat feciorul de la Seminar. Am stat de vorbă cu părintele Director ș-am aflat că Gheorghieș al meu are purtări frumoase. De aceea mă vedeți acuma cu inima ușoară. Pe fecior l-am mânat de-a dreptul la gară cu buclucurile lui, iară eu am venit să vă aduc niște lucrușoare de la cucoana Casandra, bunica domniilor-voastre. Și pe urmă oi grăbi și eu la gară, să nu prăpădim *trinu* ca s-apuce Gheorghieș desară colindele-n sat...

Omul s-a aplecat deasupra traistei.

– Ce face bunicuța? a întrebat mama cu glas schimbat, micșorat și dulce: glas de nepoată.

– Apoi, îi sănătoasă... numai cât nu vede. [...] Și mi-a dat în grijă să păzesc ca pe ochii din cap cutia asta, că-i pentru duducuța cea mititică... Cică nu care cumva să se farme *moaca* dinăuntru...

Singură în odaie, desfac cutia. Lăcrița de carton e învălită în jurnale multe și peste fiecare jurnal e legată cu câte-o sfoară înnodată cu strășnicie. Ridic capacul cu zăbavă, ca să-mi lungesc bucuria așteptării. Pe o salteluță albastră doarme, cu ochii închiși, o păpușă de porțelan. Așa-i de albă că parcă-i bolnavă. O strig încetișor, să nu se sperie:

– Moaca...

Păpușa s-a ridicat, a deschis ochii și a râs la mine. Panaite Havrici are dreptate: așa o cheamă. Se vede că i-a spus bunicuța.

Ne uităm una la alta, stingherite amândouă. Nu știm cum să-ncepem vorba. Moaca are ochii verzi, ca frunzișoarele de magheran, și nasul cârn: când treci cu degetul peste el, abia îl simți. Îmi arată costumul ei tirolez, pestelcuța brodată, pălăria cu pană de cucoș și ciubotelele cu șnur. Îmi arată și rufăria de la care nu lipsește nici un bumb. În punga de mușama cu curelușă peste umărul ei descopăr un ban de argint. Moaca îmi spune că mi l-a trimis bunicuța. Știam eu și fără să-mi mai spuie ea!

Ne ghemuim amândouă pe pat și vorbim despre bătrână.

Bunicuța mi-e străbunică. [...] Trăiește singură în casa pustie de la țară, prea mare pentru ea. E mititicuță și adusă puțin de spate, iar obrazul alb și ochii care-și lunecă privirea pe deasupra lucrurilor, fără să le vadă, o fac să pară artificială, ca o păpușă care-ar fi îmbătrânit. [...] O întreb pe Moaca:

– Tot așa râde bunicuța, mărunțel-mărunțel?

– Tot așa, răspunde Moaca, pe limba ei.

– Și ce face baba Laia?

Moaca râde: parcă ce poate să facă baba Laia decât plăcinte cu poale-n brâu?

– Și tot așa de bune plăcinte face baba Laia?

– Tot...

Otilia Cazimir, ***Veste de la bunicuța***

**Eș* – Iași; *lăcriță* – cutie; *să se farme* – să se sfărâme, să se strice; *pestelcuță* – șorțuleț; *buclucuri* – (aici) lucruri multe, bagaje; *jurnal* – ziar

Scanned with OKEN Scanner

Textul 2

Istoria păpușilor de porțelan reprezintă o cronologie complexă ce cuprinde o varietate de domenii ce sunt legate impartajabil de viața socială a omenirii; arta vizuală, moda, administrația ordinii domestice sau economia casei, divertismentul, educația și decorațiunea interioară sunt doar câteva aspecte pe care le putem urmări în evoluția creării acestor păpuși.

Ceea ce s-a prevăzut drept jucărie pentru copii, în dorința de a o asemui cât mai mult cu prototipul uman, a devenit o competiție artistică și o industrie, iar astăzi nu putem trata aceste păpuși mai puțin decât o artă a vizualului, pe care o putem încadra în spațiul academic prin obiectul de studiu – istoria artelor. Totuși, este necesar să facem diferența între păpușile de porțelan ca obiecte de artă – antichități – și păpuși de artă sau păpuși artistice. Cele din urmă pot fi confecționate din materiale diverse, în forme, mărimi și stiluri diferite. [...] Pot reprezenta o figură umană, un humanoid, pot fi antropomorfe, pot fi extratereștri, personaje fantastice, sci-fi sau orice altceva: nu sunt jucării, scopul lor unic este arta. [...]

Culoarea albă este una dintre caracteristicile cele mai importante ale acestor păpuși, urmate de părul (de obicei) negru, bretonul ondulat și bucle, irisul albastru și pupila neagră, la fel și pliul de la pleoape. Aceste păpuși au început să fie fabricate din 1840 până în 1920. [...] O deosebită valoare aveau păpușile al căror pigment era ușor rozaliu, deoarece era un pigment rar întâlnit și, evident, costa mai mult. [...] Dimensiunile, de obicei, nu depășeau 15 cm și dispuneau de o expresivitate realistă. [...]

Intenția de a evidenția coloritul artistic și meticulozitatea detaliilor păpușilor de porțelan, de o corespondență izbitoare cu accesoriile și podoabele purtate de oameni, începând cu secolul al XIX-lea până la sfârșitul secolului XX, încurajează o cunoaștere multidimensională a vieții sociale prin studierea acestor detalii, cu precădere a societății europene.

Ruxandra Cheibaș, ***Păpușile de porțelan: de la jucării la artă***,
https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/141-144_12.pdf

A. 1. Completează spațiile libere cu informațiile din textul 1. **2 puncte**
Doi termeni care aparțin câmpului lexical al iernii sunt: _____ și _____ .

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**
Casandra este:

a. bunica fetiței;
b. străbunica fetiței;
c. mama fetiței;
d. mătușa fetiței.

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1. **2 puncte**
Moaca are ochii:

a. verzi;
b. albaștri;
c. căprui;
d. negri.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2. **2 puncte**
Păpușile cu pielea roz erau mai valoroase, pentru că:

a. aveau trăsături și haine ca ale oamenilor;
b. pigmentul roz era mai rar și mai scump;
c. erau mai realiste;
d. erau mai căutate.

5. Notează „X" în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Oaspetele are părul scurt.		
Păpușa din cutie doarme pe hârtie de ziar.		
Casa bunicuței este mare și pustie.		

Scanned with OKEN Scanner

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Istoria păpușilor de porțelan și cea a omenirii corespund.		
Dimensiunile păpușilor de porțelan depășesc 15 cm.		
Studiul detaliat al vestimentației și al accesoriilor păpușilor poate dezvălui evoluția societăților europene.		

6. Precizează, în două – trei enunțuri, mijlocul de caracterizare și trăsătura morală a personajului *Panaite Havrici*, identificate în fragmentul următor, ilustrându-le cu o secvență: **6 puncte**

„[...] s-a plecat cu smerenie și-a vorbit rar, ca din carte:
– Sărut mâna, duducuță dragă, și-ți foarte mulțămesc pentru cinste, cucoane Iorgule."

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, prin referire la câte o secvență din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

8. Crezi că dialogul copiilor cu jucăriile îi stimulează să comunice mai bine?Justifică-ți răspunsul, în 50-100 de cuvinte, valorificând textul 1. **6 puncte**

9. Asociază fragmentul din opera literară „Veste de la bunicuța" de Otilia Cazimir cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

B.1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Sunt despărțite corect în silabe ambele cuvinte din seria:

a. cron-o-lo-gie, va-rie-ta-te;
b. cro-no-lo-gie, va-rie-ta-te;
c. cro-no-lo-gi-e, va-ri-e-ta-te;
d. cro-no-lo-gie, va-ri-e-ta-te.

2.Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Cuvintele subliniate în secvența „O deosebită valoare aveau păpușile al căror pigment era ușor rozaliu, deoarece era un pigment rar întâlnit." s-au format prin:

a. derivare (1), compunere (2);
b. conversiune (1), derivare (2);
c. derivare (1), conversiune (2);
d. conversiune (1), conversiune (2).

3.Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Sinonimele potrivite pentru cuvintele subliniate în fragmentul „Singură în odaie, desfac cutia. Lăcrița de carton e învălită în jurnale multe și peste fiecare jurnal e legată cu câte-o sfoară înnodată cu strășnicie." sunt:

a. dezmembrez, eleganță;
b. deschid, curiozitate;
c. deschid, putere;
d. rup, forță.

4.Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. **2 puncte**
Sunt doar diminutive în seria:

a. cojocel, duducuță, micșorat;
b. frunzișoare, încetișor, păpușă;
c. bădiță, lăcriță, mărunțel;
d. plăcinte, lucrușoare, bunicuță.

5. Transcrie din fragmentul următor un nume predicativ, un subiect și un atribut adjectival, precizând părțile de vorbire prin care se exprimă: „O deosebită valoare aveau păpușile al căror pigment era ușor rozaliu."
6 puncte

Funcția sintactică	Cuvântul selectat	Partea de vorbire prin care se exprimă
Nume predicativ		
Subiect		
Atribut adjectival		

6. Alcătuiește o propoziție negativă, în care pronumele din enunțul „Apoi, îi sănătoasă... numai cât nu vede. [...] Și mi-a dat în grijă să păzesc ca pe ochii din cap cutia asta, că-i pentru duducuța cea mititică..." să aibă funcția de complement indirect. **6 puncte**

Pronumele:_____

Propoziția:_____

7. Rescrie enunțul următor, transformând atributul în propoziția subordonată corespunzătoare: „A întrebat mama cu glas schimbat." **6 puncte**

Atributul:_____

Enunțul:_____

8. Transcrie textul următor, reprezentând mesajul adresat unui prieten, corectând greșelile: **6 puncte**

Ești o fință meritoasă și le-ai arătat la toți cea ce ești și anume un exemplu de urmat.

SUBIECTUL al II-lea **(20 de puncte)**

Scrie, în 80 – 120 de cuvinte, rezumatul textului 1.
Punctajul pentru compunere se acordă astfel:
• conținutul compunerii – 12 puncte;
• redactarea compunerii – 8 puncte (coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; ortografia – 2 puncte; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Rezumatul nu va fi precedat de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care rezumatul are minimum 80 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Scanned with OKEN Scanner

AUTOEVALUARE	Am ştiut să rezolv:	Am de remediat:
NOTA:		

Scanned with OKEN Scanner

Caiet 1. Sugestii de rezolvare

SECȚIUNEA **B**		Modele de compuneri

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL	TEXT-SUPORT 1	**Subiectul I**
①	Narativ	Prezentarea unui element de conținut comun
		Exprimarea și motivarea opiniei
		Asocierea a două texte pe baza unei valori comune
		Subiectul al II-lea
		Caracterizarea unui personaj

Subiectul I

Prezentarea unui element de conținut comun

Barem

6 puncte

Prezentarea unui element de conținut comun celor două texte

– precizarea unui element de conținut comun – 2 puncte

– câte 1 punct pentru prezentarea elementului de conținut comun din fiecare text (prezentare adecvată, prin valorificarea unei secvențe relevante din text – 1 punct; încercare de prezentare – 0 puncte) – 2 x 1 punct = 2 puncte

– respectarea normelor de exprimare, de punctuație și a ortografiei (0-1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) – 1 punct

– respectarea numărului minim de cuvinte indicat – 1 punct

Notă! Nu este obligatorie citarea în valorificarea secvențelor.

Elemente comune unor texte – exemple

Tema	O ființă	Un obiect	Un motiv
Familia	Un membru al familiei	Cartea	Amintirea
Școala	Un prieten	Biblioteca	Un joc
Lectura	Un animal	Casa	O idee transmisă
Prietenia			

Scanned with OKEN Scanner

Valorificarea unei secvențe de text, care poate fi:

- episod, capitol, scenă, situație, eveniment, întâmplare, fragment foarte scurt etc.
- narativă, descriptivă, dialogată, explicativă etc.

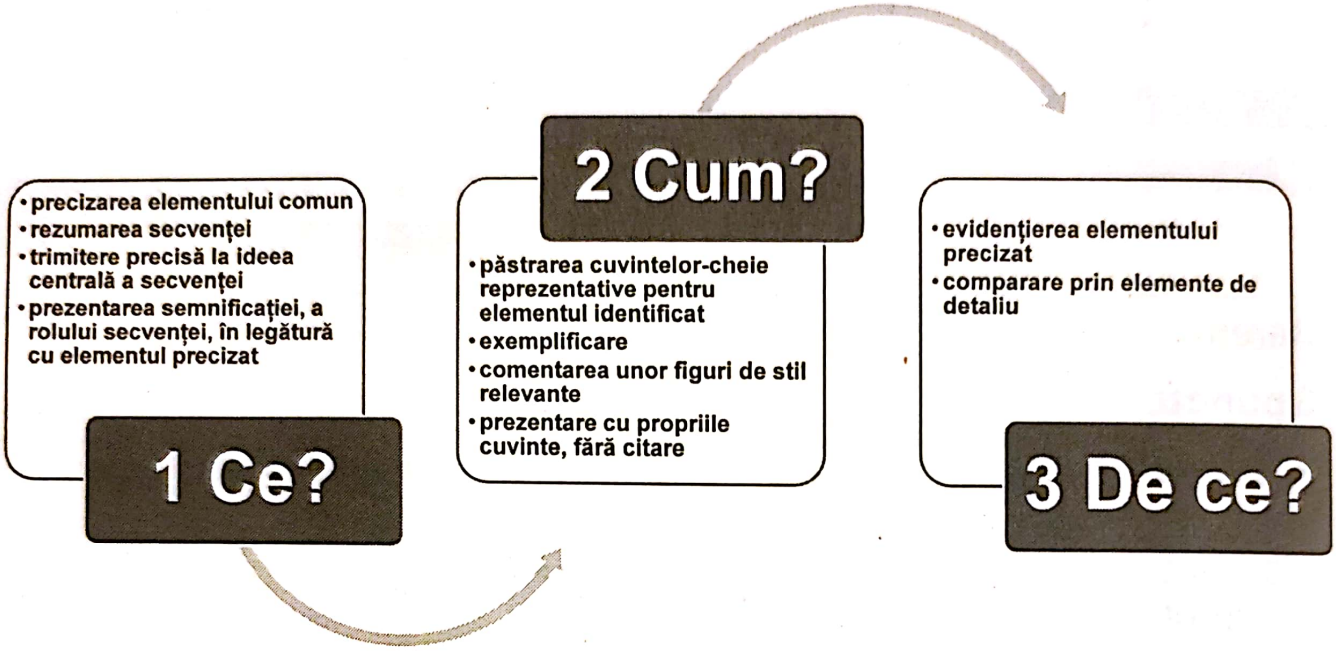

Sugestie de răspuns

Subiect I.A.7

Cele două texte date au ca element de conținut comun un personaj – zmeul. Acesta este o ființă fantastică și ciudată, jumătate om, jumătate animal. În primul text, o arătare înspăimântătoare, un cal cu aripi, care se dovedește a fi zmeu, o răpește pe Sorina și provoacă multă suferință printre semenii ei, așa cum reiese din episodul în care un fel de cal negru ca smoala iese de sub o piatră, se preface că se joacă, apoi se dă peste cap. Arătându-și adevăratul chip hidos, o ia cu el pe fată și zboară cu ea peste munții care se înnegresc de teamă și de tristețe. În al doilea text, este descrisă această ființă stranie, mai ales în secvența finală. Creatura este învăluită în mister; despre zmeu se știe că are aripi de liliac și trup gigantic acoperit cu solzi. Îi pune pe gânduri pe oameni, înfricoșându-i cu înfățișarea sa de balaur uriaș cu solzi și gheare ascuțite, cu ajutorul cărora răpește fete de împărat, conform cărții de vizită a lui Pârjol, zmeul zmeilor. (170 de cuvinte)

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul I

Exprimarea și motivarea opiniei, cu sau fără referire la o emoție

Barem **6 puncte** Motivarea răspunsului la o întrebare	– menționarea răspunsului la întrebarea dată	– 1 punct
	– motivarea răspunsului menționat (motivare adecvată – 1 punct; încercare de motivare – 0 puncte)	– 1 punct
	– valorificarea textului indicat (valorificare adecvată – 2 puncte; încercare de valorificare – 1 punct; lipsa valorificării – 0 puncte)	– 2 puncte
	– respectarea normelor de exprimare, de punctuație și a ortografiei (0-1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte)	– 1 punct
	– încadrarea în numărul de cuvinte indicat	– 1 punct

Notă! Nu este obligatorie citarea în valorificarea textului indicat. Nu este necesară formularea unei concluzii sau utilizarea conectorilor de tipul „în primul rând", „în al doilea rând", „în concluzie" etc.

Exprimarea și motivarea opiniei – etape

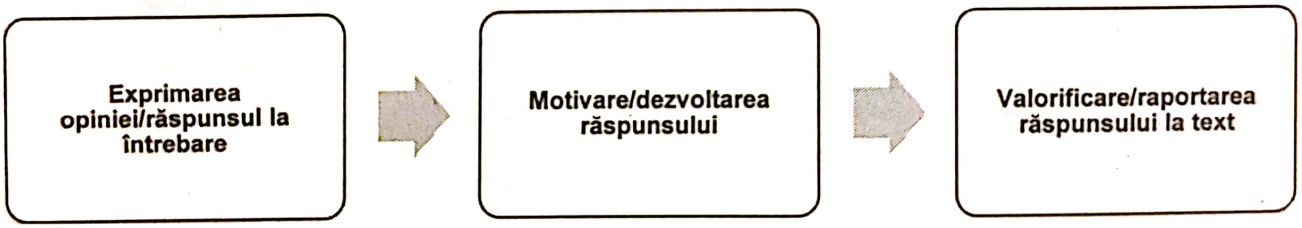

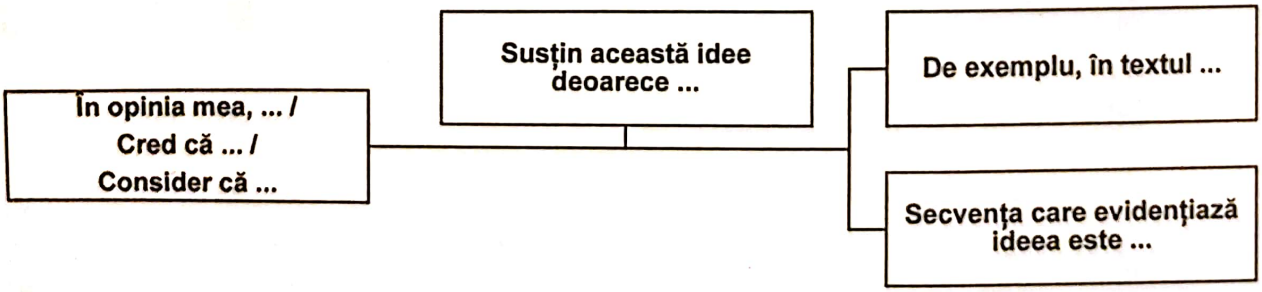

Scanned with OKEN Scanner

Sugestie de răspuns

Subiect I.A.8

În opinia mea, după dispariția Sorinei, emoția resimțită de oameni și elementele naturii este tristețea profundă. Susțin acest fapt, deoarece fata are o legătură minunată cu semenii ei, cărora le este foarte dragă. Trăsăturile ei sunt în armonie cu natura locului natal, pe care o însuflețește ca o zână. De exemplu, ideea apare în textul 1, în episodul în care piere toată bucuria de pe chipul oamenilor, iar apele se tulbură, așa cum munții își schimbă culoarea. Întregul sat este afectat de răpirea fetei: sătenii tac, oftează și sunt înspăimântați, pierzând ce au mai frumos. Din paradis, satul devine infern. (100 de cuvinte)

Subiectul I

Asocierea a două texte pe baza unei valori comune

Barem

6 puncte

Asocierea a două texte

- **numirea unei valori identificate în textul dat** – **1 punct**
- **precizarea titlului și a autorului unui text literar (din literatura română sau din literatura universală; liric, epic sau dramatic) asociat textului dat, pe baza valorii identificate** – **1 punct**
- **prezentarea valorii comune, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text (prezentare adecvată – 2 puncte; încercare de prezentare – 1 punct; lipsa de prezentare – 0 puncte)** – **2 puncte**
- **respectarea normelor de exprimare, de punctuație și a ortografiei (0-1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte)** – **1 punct**
- **încadrarea în numărul de cuvinte indicat** – **1 punct**

Notă! Nu este obligatorie citarea în valorificarea secvențelor.

Asocierea a două texte – etape

Numirea valorii comune (a nu se confunda cu tema!)

Precizarea titlului unei cărți asociate

Menționarea autorului cărții asociate

Prezentarea valorii comune

Secvență din textul dat

Secvență din textul asociat

Teme

- [ ] Călătoria
- [ ] Relația om-animal
- [ ] Aventura
- [ ] Războiul
- [ ] Natura
- [ ] Copilăria
- [ ] Jocul
- [ ] Familia
- [ ] Tradițiile
- [ ] Educația
- [ ] Școala
- [ ] Lectura/cartea/biblioteca
- [ ] Cunoașterea
- [ ] Iubirea
- [ ] Prietenia
- [ ] Credința
- [ ] Creația
- [ ] Maturizarea/dezvoltarea personală/formarea
- [ ] Timpul
- [ ] Adolescența
- [ ] Istoria

Valori

- [ ] Binele, frumosul, adevărul
- [ ] Bunătatea
- [ ] Frumusețea morală
- [ ] Curajul, respectul, punctualitatea
- [ ] Mila, prietenia
- [ ] Determinarea/răbdarea/reziliența
- [ ] Pasiunea de a călători
- [ ] Dorința de cunoaștere
- [ ] Curiozitatea intelectuală
- [ ] Pasiunea pentru lectură
- [ ] Prețuirea educației
- [ ] Prețuirea familiei/dragostea pentru cei din familie
- [ ] Libertatea
- [ ] Spiritul ludic (la temele joc, copilărie)
- [ ] Creativitatea/noutatea
- [ ] Competiția/fairplay
- [ ] Cinstea/onoarea
- [ ] Toleranța
- [ ] Sinceritatea/adevărul
- [ ] Altruismul/dragostea de oameni/semeni
- [ ] Grija față de animale/alte făpturi
- [ ] Voluntariatul
- [ ] Sacrificiul de sine
- [ ] Patriotismul, pacea

Scanned with OKEN Scanner

Sugestie de răspuns

Subiect I.A.9

Textul 1 poate fi asociat cu piesa de teatru „Sânziana și Pepelea" de Vasile Alecsandri, deoarece transpun aceeași valoare: curajul. În textul citat, Miron pornește cu îndrăzneală în căutarea Sorinei, despre care bănuiește că a fost răpită de un zmeu rău, dar care pe el nu-l înfricoșează. Ideea reiese din fragmentul în care flăcăul curajos este lăudat de bătrân pentru dorința de a-l răpune pe zmeu cu orice preț. În textul lui Alecsandri, Sânziana este furată de un balaur, iar curajosul Pepelea vrea să-l învingă, fără teamă, hotărârea sa reieșind din secvența întâlnirii cu Baba Rada, care îi laudă vitejia.

(100 de cuvinte)

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea

Caracterizarea unui personaj

Barem **12 puncte** Caracterizarea unui personaj	**– câte 1 punct pentru notarea oricăror două date de identificare a personajului (vârstă, statut, origine etc.) 2 x 1 punct = 2 puncte**
	– câte 1 punct pentru precizarea oricăror două trăsături morale ale personajului (de exemplu: curajul, isteţimea etc.)
	– câte 2 puncte pentru prezentarea fiecărei trăsături precizate prin câte o secvenţă comentată (comentare adecvată – 2 puncte; citare sau încercare de prezentare – 1 punct) 2 x 2 puncte = 4 puncte
	– câte 1 punct pentru precizarea mijlocului de caracterizare, prin care se evidenţiază fiecare trăsătură morală prezentată (de exemplu: caracterizare indirectă, prin fapte; caracterizare indirectă, prin relaţia cu celelalte personaje; caracterizare directă, de către celelalte personaje etc.) 2 x 1 punct = 2 puncte
	– corelarea unei valori personale cu una dintre valorile personajului 2 puncte **• identificarea unei valori – 1 punct** **• corelarea valorii – 1 punct**
8 puncte Redactarea textului	– marcarea corectă a paragrafelor 1 punct
	– coerenţa textului: în totalitate – 1 punct; parţial – 0 puncte 1 punct
	– proprietatea termenilor folosiţi: 0-2 greşeli – 1 punct; 3 sau mai multe greşeli – 0 puncte 1 punct
	– corectitudinea gramaticală: 0-1 greşeli – 1 punct; 2 sau mai multe greşeli – 0 puncte 1 punct
	– claritatea exprimării ideilor: în totalitate – 1 punct; parţial – 0 puncte 1 punct
	– ortografia: 0-1 greşeli – 1 punct; 2 sau mai multe greşeli – 0 puncte 1 punct
	– respectarea normelor de punctuaţie: 0-2 greşeli – 1 punct; 3 sau mai multe greşeli – 0 puncte 1 punct
	– lizibilitatea 1 punct

Scanned with OKEN Scanner

Mijloace de caracterizare directe

- caracterizarea directă făcută de narator
- caracterizarea directă făcută de alte personaje
- autocaracterizare

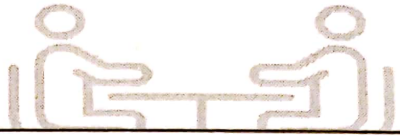

Mijloace de caracterizare indirecte

- caracterizare indirectă, prin fapte
- caracterizare indirectă, prin limbaj
- caracterizare indirectă, prin vestimentație
- caracterizare indirectă, prin nume
- caracterizare indirectă, prin mediul de viață

Caracterizarea unui personaj – etape

1. Prezentarea datelor de identificare (nume, vârstă, statut, portret fizic etc.)
2. Precizarea unei trăsături morale, corelate unui mijloc de caracterizare și unei secvențe comentate
3. Precizarea altei trăsături morale, corelate altui mijloc de caracterizare și altei secvențe comentate
4. Corelarea unei valori personale cu una dintre valorile personajului

Sugestie de răspuns
Caracterizarea lui Miron, personajul din textul „Miron și Sorina" de Călin Gruia
Schema realizată în timpul relecturii textului

Miron – personaj principal, personaj de basm
Rol – salvator, forța binelui
Statut – flăcău, tânăr viteaz dintr-un sat de oieri, de la poalele Munților Albaștri
Trăsături fizice: fața luminoasă, păr negru → tinerețea, binele

Scanned with OKEN Scanner

Trăsături morale

Caracterizare directă, narator **Curajul**: „un flăcău voinic și îndrăzneț" → epitet	Caracterizare indirectă, fapte
Caracterizare directă, alte personaje (bătrânul) **Vitejia**: „de vrednicia ta nimeni nu se îndoiește" → inversiune (accentuează), enunț negativ	**Bunătatea, altruismul**: este o forță a binelui, înfruntă răul, riscându-și viața pentru ceilalți „am să pornesc eu și n-am să mă las până nu-l răpun." → enumerație a verbelor/faptelor Alte fapte: salvează un pitic, ucide scorpia, merge prin locuri neumblate

Valoarea transmisă se suprapune trăsăturilor sale:
curajul, bunătatea, spiritul de sacrificiu etc.

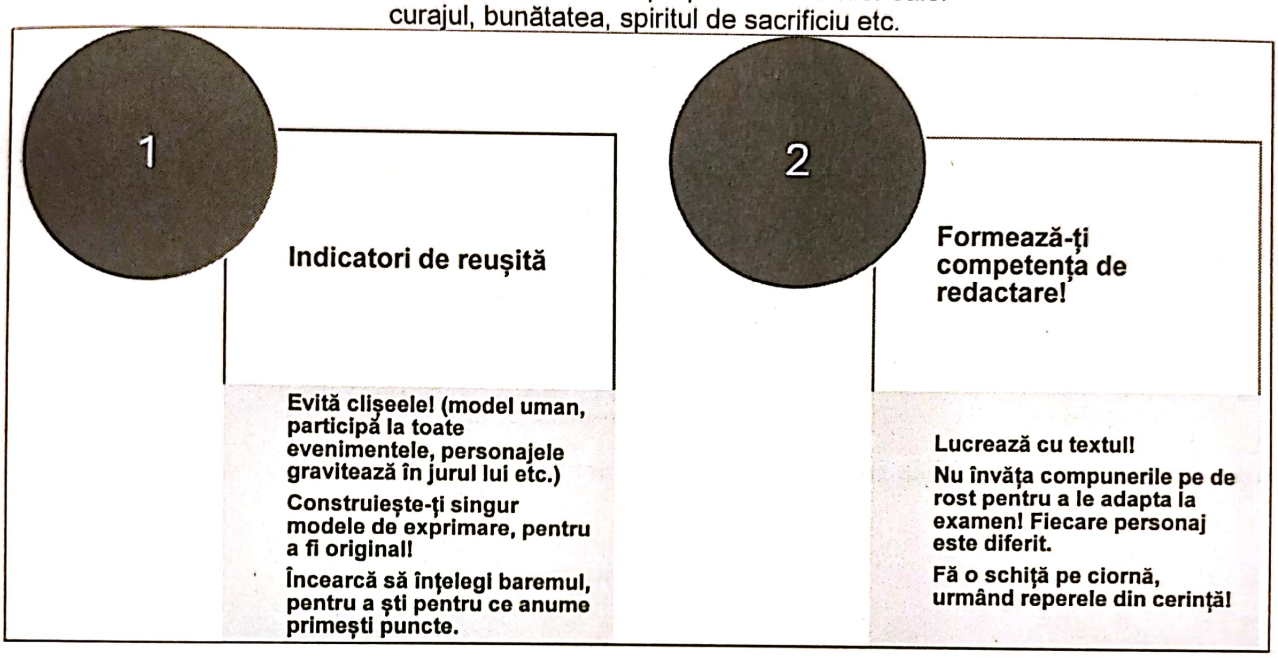

Sugestie de răspuns
Caracterizarea lui Miron, personajul din textul „Miron și Sorina" de Călin Gruia

În textul „Miron și Sorina" de Călin Gruia, personajul principal este Miron, îndeplinind rolul unui salvator, într-o lume fantastică, dar plăsmuită după coordonate realiste, în care binele și răul se înfruntă continuu. Impresionează prin curaj, hotărâre și bunătate – caracteristicile unui erou.

Miron este un flăcău dintr-un sat de oieri, aflat la poalele Munților Albaștri, la capătul lumii, un loc de o frumusețe aparte, unde oamenii trăiesc în pace și în armonie cu natura. Locul, asemănat cu un paradis, este animat de Sorina, o fată ce aduce bucurie în viața tuturor și de care Miron este îndrăgostit. Portretul fizic al tânărului este succint, Miron fiind un flăcău cu fața plină de lumină și părul negru. Lumina exprimă binele, iar părul negru este un semn al vârstei, al tinereții sale. În construirea imaginii sale, se pune accentul asupra portretului moral, alcătuit exclusiv din calități și virtuți, inspirate din viața omului simplu.

În primul rând, portretul lui Miron este realizat direct, prin caracterizarea făcută de narator, principala trăsătură de caracter evidențiată în acest mod fiind vitejia, susținută de multă îndrăzneală. Pentru reliefarea acestei trăsături, se folosește epitetul „un flăcău voinic și îndrăzneț". Curajul îl definește pe Miron, ca pe orice erou, de aceea bătrânul înțelept i se adresează astfel, arătând că nimeni nu-i pune la îndoială această calitate: „fiarele codrului îți știu de frică, voinicule, și de vrednicia ta nimeni nu se îndoiește". Miron întrece în forță toate viețuitoarele pădurii, care îl recunosc de stăpân și nu îl pot învinge, temându-se de puterea lui. Folosindu-se de această putere, învinge scorpia, „lovind o dată cu paloșul".

În al doilea rând, din caracterizarea indirectă, prin fapte, reiese altă trăsătură a tânărului, care-i completează portretul moral: bunătatea. Miron este o forță a binelui, care trebuie să învingă răul, de aceea nu se dă înapoi de la confruntarea directă cu zmeul, întruchiparea a tot ceea ce aduce teama și întristarea în viețile oamenilor, afirmând: „Am să pornesc eu și n-am să mă las până nu-l răpun." Enumerația din replica sa exprimă ideea că Miron este pe deplin conștient de ceea ce are de făcut. Este determinat să se pună în slujba binelui și să-și atingă scopul. Nimic nu-l oprește: ajunge prin locuri neumblate, salvează un pitic din

Scanned with OKEN Scanner

ghearele unei scorpii, lovind-o cu un curaj fără margini. Lasă faptele să vorbească de la sine, nu stă pe gânduri, ci acționează cu hotărâre: „nu mai întrebă despre ce e vorba", „reteză capul scorpiei". În acest mod sunt prezentate în text, cu rapiditate, faptele care îi evidențiază bunătatea și eroismul. De asemenea, limbajul exprimă modestia, simplitatea, bunătatea. Diminutivul „omulețule", pe care-l folosește pentru a se adresa piticului demonstrează sensibilitatea, afecțiunea și empatia pentru cei aflați în pericol, pentru care își riscă viața, fără să aștepte vreo răsplată: „nu vreau nicio răsplată, omulețule!". Astfel, Miron se dovedește un salvator nu numai al Sorinei, ci al oricărei ființe în primejdie, el punându-se bucuros în slujba celorlalți semeni.

Sunt de apreciat la acest personaj curajul, bunătatea, spiritul de sacrificiu, empatia, trăsături care sunt adevărate virtuți ale oamenilor. Miron este un om simplu, cu un suflet plin de bunătate, valoare care-l ajută să conștientizeze menirea sa în lume. Este milos în orice situație, bun cu oricine are nevoie, iar bunătatea îi dă curaj și îi luminează calea spre bine. Tot astfel, ca orice tânăr, sunt receptiv la lecția morală transmisă de acest personaj și confirm că ceilalți au remarcat dorința și strădania mea de a fi mereu tot mai bun și de a face lucrurile mereu mai bine. Fără a fi un erou, ca Miron, orice tânăr de vârsta mea trebuie să lase loc în sufletul său iertării și empatiei, care sunt forme ale bunătății și ale iubirii necondiționate, valori cărora trebuie să le dedice fiecare zi.

În concluzie, Miron este, prin definiție, un om simplu, cu suflet bun, gata să se sacrifice pentru ceilalți, ilustrând credința că binele trebuie să stăpânească lumea. (649 de cuvinte)

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL	TEXT-SUPORT 1	Subiectul al II-lea
2 3	Liric	Prezentarea unei semnificații a textului liric (mesajul) Compunere descriptivă (casa bunicilor)

Subiectul al II-lea		
Prezentarea unei semnificații a textului liric		
Barem **12 puncte** Prezentarea mesajului unui text liric	**– precizarea mesajului/a unei semnificații a textului**	**1 punct**
	– precizarea temei	**1 punct**
	– câte 1 punct pentru menționarea oricăror patru elemente ale peisajului	**4 x 1 punct = 4 puncte**
	– câte 2 puncte pentru interpretarea oricăror două figuri de stil diferite, relevante pentru mesaj/semnificație 2 x 2 puncte = 4 puncte o câte 1 punct pentru numire – 2 x 1 punct = 2 puncte o câte 1 punct pentru interpretarea – 2 x 1 punct = 2 puncte	
	– prezentarea oricărei emoții exprimate/a oricărui sentiment exprimat în textul poetic	**2 puncte**
8 puncte Redactarea textului	– marcarea corectă a paragrafelor	1 punct
	– coerența textului: în totalitate – 1 punct; parțial – 0 puncte	1 punct
	– proprietatea termenilor folosiți: 0-2 greșeli – 1 punct; 3 sau mai multe greșeli – 0 puncte	1 punct
	– corectitudinea gramaticală: 0-1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte	1 punct
	– claritatea exprimării ideilor: în totalitate – 1 punct; parțial – 0 puncte	1 punct
	– ortografia: 0-1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte	1 punct
	– respectarea normelor de punctuație: 0-2 greșeli – 1 punct; 3 sau mai multe greșeli – 0 puncte	1 punct
	– lizibilitatea	1 punct

Scanned with OKEN Scanner

Prezentarea unei emoții – etape

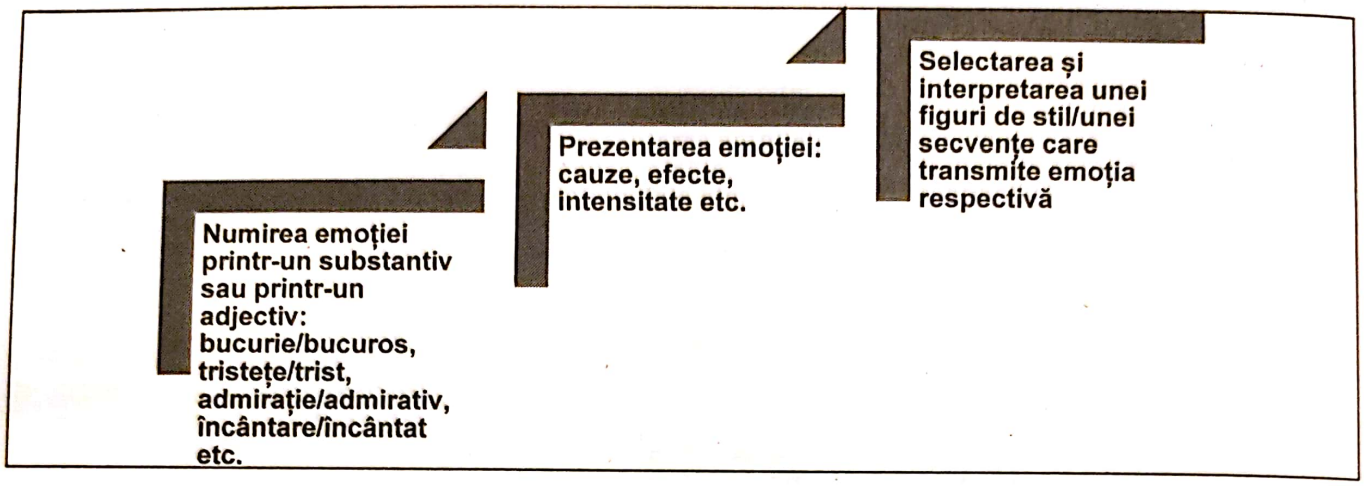

Prezentarea unei emoții (exemplu)

Text-suport: *Pastel* de G. Topîrceanu

Cred că poezia „Pastel" de G. Topîrceanu transmite încântarea privitorului în fața naturii. Această emoție puternică prinde contur ca într-o clipă de magie, fiind determinată de strălucirea razelor de lună când dau viață apei și o transformă într-o oglindă fermecată. Ideea apare mai ales în ultimul catren, în care insula este comparată cu o grădină a raiului. Enumerația „cu pomi și păsări împreună,/Cu florile-i ce râd în soare/ Și noaptea tremură subt lună" exprimă bucuria omului, care admiră frumusețile colțului de natură descris, luminat magic atât de soare, cât și de lună. (92 de cuvinte)

Interpretarea figurilor de stil – etape

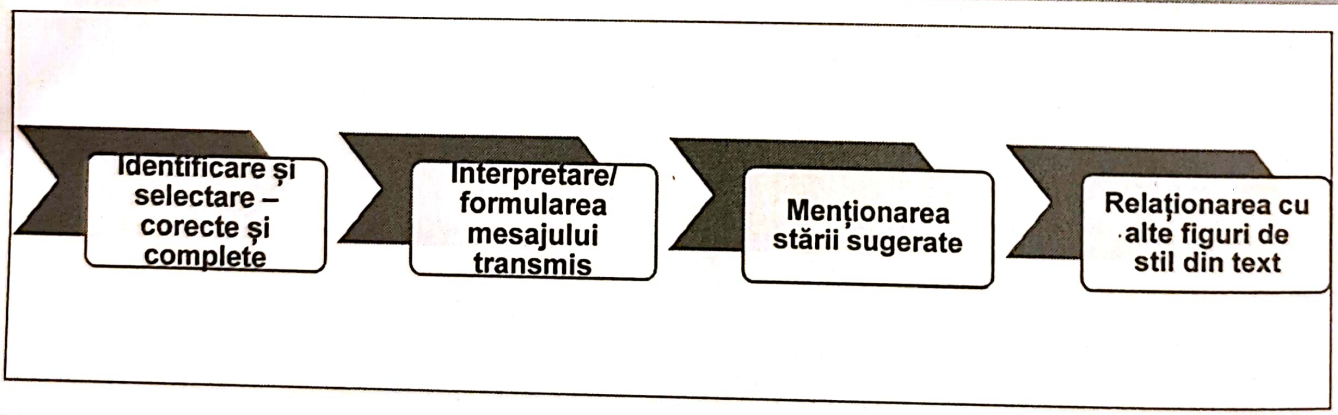

Interpretarea figurilor de stil (exemple)

Text-suport: *Iarna* de V. Alecsandri

- ***Identificarea figurii de stil (numire);***
- ***Selectarea figurii de stil, cu ghilimele;***
- ***Exprimarea ideii (a mesajului), a rolului: la ce element din peisaj se referă, la ce plan al tabloului etc.;***
- ***Menționarea sentimentului transmis (emoție, stare);***
- ***Comentarea figurii de stil în ansamblul strofei din care face parte și în relație cu alte figuri de stil.***

Scanned with OKEN Scanner

Personificarea „Din văzduh cumplita iarnă cerne norii de zăpadă"	Personificarea „Din văzduh cumplita iarnă cerne norii de zăpadă" se află chiar în primul vers al poeziei „Iarna", având rolul de a crea atmosfera tabloului descris: zăpada cuprinde întregul peisaj, abundența ninsorii dând impresia că toți norii se revarsă din cer pe pământ. Inversiunea accentuează starea de îngrijorare a privitorului, care este uimit de iarna neîndurătoare. Cu toate acestea, stările sale se transformă în finalul poeziei, deoarece văzduhul este cuprins de muzica veselă a zurgălăilor, care alungă ninsoarea, în timp ce soarele o face să strălucească, amplificând imaginea feerică a iernii.
Comparația „Soarele [...] se prevede pintre nori/Ca un vis de tinerețe pintre anii trecători"	Comparația „Soarele [...] se prevede pintre nori/Ca un vis de tinerețe pintre anii trecători" surprinde cel mai important element din tabloul cosmic – soarele. Ascuns de nori și de perdeaua de ninsoare, astrul zilei se observă slab și schimbat, fiind asemănat cu idealurile/visurile omului, care se pierd odată cu trecerea timpului. Sentimentul dominant este melancolia, imaginea soarelui – șters, îndepărtat, abia zărit – amintindu-i omului că este supus trecerii timpului, această idee făcându-l să devină gânditor și trist.
Epitetul „doritul soare"	Epitetul „doritul soare" se află în ultimul catren al poeziei, marcând atitudinea de încântare a privitorului față de astrul zilei, care-și face apariția pe cer și alungă ninsoarea, lăsându-l să se bucure de frumusețea iernii. Inversat, epitetul accentuează dorința omului de a vedea strălucirea luminii solare pe cer, de unde se răsfrânge armonios pe pământ, mângâind zăpada care s-a adunat cât un ocean. Jocul luminii este urmat de alunecarea saniei, privitorul împlinindu-și dorința de a vedea un nou semn de entuziasm și armonie în peisajul neclintit.

Scheme realizate în timpul relecturii textului liric

Copilărie (fragment)

de A.E. Baconski

Nu-mi mai aduc aminte de zilele palide
Ale unei veri ce mă uitase-n grădina târzie –
Nu-mi mai aduc aminte de sunetul stins al câmpiei –
Visele mele de-atunci le visează pădurea de ulmi.

Văd numai casele albe și vitele coborând în amurg,
Văd aripile negre-ale morilor pe cerul mare și gol –
Tufe de cătină cu spini și cu flori violete,
Dorm cu ochii deschiși lângă drum. [...]

Lângă merii și vișinii somnolenți mai zăresc uneori
Zâmbetul vag, enigmatic al după-amiezii...

Dar când vreau să m-apropii, toate se-nalță și pier,
Stoluri de păsări se fac nevăzute în zare –
Abia de-mi rămâne dansând legănată-n văzduh
Câte-o pană albastră...

Scanned with OKEN Scanner

Strofa	Cuvânt-cheie	Verbe ale privitorului (pers. I)	Idee principală
1	vis	nu-mi aduc minte	Trecutul pare un vis în mare parte uitat.
2	amurg	văd	Casele, vitele, morile, cerul și florile sunt văzute ca în somn, ca în asfințit.
3	zâmbet	zăresc	Merii și vișinii dormitând misterios sunt abia zăriți cu ochiul minții.
4	păsări	m-apropii vreau	Trecutul zboară ca păsările, se pierde în zare.

Câmpuri lexicale predominante

Elementele naturii	Acțiuni	Timpul
Grădina târzie Sunetul stins al câmpiei Pădurea de ulmi Casele albe, vitele Morile cu aripi negre Cerul mare și gol Tufe de cătină Merii și vișinii somnolenți Stoluri de păsări Văzduh	Pădurea visează visele mele de atunci Vitele coboară în amurg Tufele dorm lângă drum Stoluri de păsări se fac nevăzute Toate se-nalță și pier	Zilele palide ale unei veri atunci Zâmbetul vag, enigmatic al după-amiezii uneori amurg

Reperele interpretării textului

Momentul zilei: asfințitul, amurgul, după-amiaza → vârsta maturității, trecerea timpului
Elementele/componentele peisajului:
- terestru/teluric (grădina, câmpia, pădurea, casele, vitele etc.)
- ceresc/cosmic (cerul gol, zarea, văzduhul, păsările)

Cadrul descrierii: rural, nocturn
Anotimpul: vara
Cromatica: mori negre, case albe, flori violete → mister, melancolie; pana albastră → speranța
Stările privitorului: contemplație, reverie, visare
Emoția: melancolie, regret
Tema: copilăria, timpul, natura
Tipul de text: pastel (descriere de natură, cu elemente de meditație)
Figurile de stil:
- metafora: „Abia de-mi rămâne dansând legănată-n văzduh
  Câte-o pană albastră..."
- personificarea: „Visele mele de-atunci le visează pădurea de ulmi."

Simbolurile centrale: grădina, păsările
Semnificație/Mesaj: Copilăria pare un vis pierdut în timp. Amintirile sunt estompate, se lasă cu greu recuperate, iar ochiul minții nu face decât să le alunge mai departe. Fiecare încercare de întoarcere în trecutul ființei sporește regretul și înstrăinarea. Cu toate acestea, spiritul încă viu se bucură de orice semn că timpul nu a distrus totul și nu-și pierde speranța.

Prezentarea unei semnificații a textului liric – etape

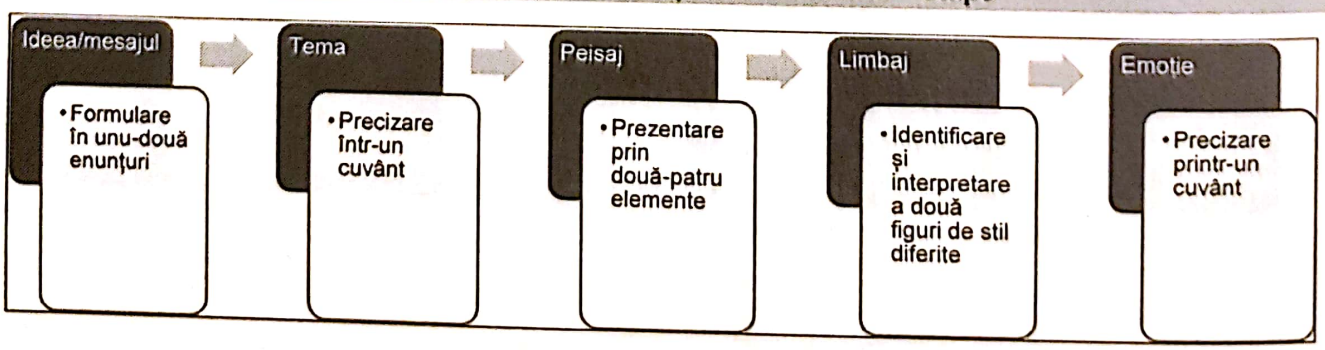

Scanned with OKEN Scanner

Sugestie de răspuns

Textul ***Copilărie*** de A.E. Baconski surprinde prin sensibilitatea descrierii și emoția profundă a omului în fața naturii, a cărei splendoare copilărească o regăsește cu ochii minții, afectați de trecerea timpului.

Descrierea transmite mesajul că vârsta copilăriei, evocată prin imagini din natură, pare un vis pierdut în timp. Amintirile sunt estompate, se lasă cu greu recuperate, iar imaginația nu face decât să le alunge tot mai departe. Fiecare încercare de întoarcere în trecutul ființei sporește regretul și înstrăinarea. Cu toate acestea, spiritul încă viu se bucură de orice semn că timpul nu a distrus totul și nu-și pierde speranța.

Mesajul acestei creații lirice este conturat, în plan tematic, prin reunirea unor elemente de pastel cu idei specifice unei meditații filozofice: tema naturii, cea a trecerii timpului, copilăria și visul definesc aspirația omului spre regăsirea de sine.

Tabloul descris se focalizează, la început, asupra planului terestru, elementul central fiind „grădina târzie", străbătută de lumina zilelor palide ale verii. Spațiul grădinii reprezintă simbolul sufletului și sursa de lumină ce dă viață celorlalte repere din tabloul copilăriei: pădurea de ulmi, câmpia cu sunet stins, casele albe, morile etc. Aceste coordonate ale peisajului sunt prezentate estompat, ferite de mlădițele somnolente de cătină și flori, pentru a sugera ideea că timpul le-a șters din memorie conturul. Toate sunt personificate, împrumutând din fiorul sufletesc, ce le readuce la viață: pădurea visează, florile și tufele dorm. Morile negre semnifică aspirațiile spulberate, aripile visurilor pierdute pe „cerul mare și gol", desenate pe orizontul și destinul frânt al ființei. Versurile care accentuează comuniunea profundă dintre elementele componente ale peisajului – terestre (grădina, pădurea, casele, vitele, câmpia, tufele, florile, merii, vișinii) și cosmice (aripile negre, păsările, văzduhul, zarea) – sunt: „Văd aripile negre-ale morilor pe cerul mare și gol"; „Dar când vreau să m-apropii, toate se-nalță și pier/Stoluri de păsări se fac nevăzute în zare". În acest mod, elementele naturii descrise ca repere ale peisajului devin sugestii ale stărilor și ale emoțiilor ce se înfiripă în sufletul omului la fiecare plonjare în trecut.

Peisajul este descris cu ajutorul figurilor de stil și al imaginilor poetice. Lumina magică a amiezii dezvăluie sufletul naturii, simbolizat de grădină, în care se răsfrânge întreaga copilărie. Ideile sunt sugerate printr-o suită de metafore care accentuează ideea armoniei dintre om și natură, dintre cerul gol și sufletul rănit de pierderea copilăriei. Sugestia visului care s-a imprimat din inima omului în spiritul naturii este transmisă de personificarea „Visele mele de-atunci le visează pădurea de ulmi". Sensibil la viața naturii, copilul și-a lăsat amprenta aspirațiilor sale în acest spațiu, hrănit din tainicul pământ și respirând aerul îndrăzneț al înălțimilor. Metafora „Abia de-mi rămâne dansând legănată-n văzduh/ Câte-o pană albastră..." reprezintă o imagine a frumuseții eterne, sugerând un moment de taină, al renașterii speranței din spulberarea unui vis. Ca într-o nouă poveste, un strop de albastru dansând din cer spre pământ face sufletul să vibreze.

Aceste figuri de stil înfățișează natura și omul, înfrățiți într-o puternică emoție: regretul. Melancolia scurtei regăsiri de sine prin intermediul naturii este puternică și gravă, determinată de timpul necruțător, care face ca tot trecutul „să se-nalțe și să piară". Emoția este sugerată de verbele care marchează prezența privitorului: „nu-mi aduc aminte", „văd", „zăresc", „vreau să m-apropii". Acestea sunt un ecou al transformărilor naturii, supuse trecerii timpului: „Stoluri de păsări se fac nevăzute", „toate se-nalță și pier". Privind spre „cerul mare și gol", omul își exprimă dezamăgirea și înstrăinarea, dar nu-și lasă sufletul să moară.

Așadar, versurile citate transmit viziunea poetului A.E. Baconski asupra copilăriei, un desen pictat cu emoție de timpul necruțător. (583 de cuvinte)

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea

Compunere descriptivă (casa bunicilor)

1. Prezintă în detaliu un loc din natură, un fenomen al naturii etc.

În mijlocul tabloului descris se află un element anume, tema (o casă, un drum, un munte, un copac, un colț de cer etc.), celelalte aspecte fiind secundare (subteme).

Trăsături: formă, mărime, mișcare, miros, culoare, aspect etc.

2. Sunt folosite mijloace descriptive pentru reliefarea trăsăturilor:
- grupuri de cuvinte formate din:
. substantiv + adjective
. verb + adverbe
- figuri de stil (mai ales epitete, personificări, comparații, metafore etc.)
- imagini artistice: vizuale, auditive, olfactive, tactile etc.

Descrierea unui peisaj

3. Sunt exprimate stările, atitudinile, sentimentele privitorului față de peisajul descris, folosind: cuvinte care exprimă stări (bucuros, emoționat, încântat, uimit, tulburat etc.) și mărci ale subiectivității (puncte de suspensie, semnul exclamării, semnul întrebării etc.)

4. Sunt evidențiate tehnici descriptive precum tehnica detaliului (apropierea sau focalizarea) ori tehnica panoramică (descrierea de departe), folosind exprimări de tipul: *aproape de mine, se vede...*; *în fața mea, apare deodată...*; *sus, pe cer, plutește...* etc.; *foarte departe, abia se vede...* etc.

Scanned with OKEN Scanner

Anca Bulgaru, *O vară viorie*
https://www.tablouri-de-vis.ro/o-vara-viorie-56594

Descrierea unui peisaj – etape

Când descriem, avem în minte un peisaj anume, de exemplu cel pictat de Anca Bulgaru, și punem pe hârtie ce ne aducem aminte despre el. Îl împărțim în patru, trasând niște linii imaginare peste el, obținând un centru. Acolo este elementul central, numit și tema descrierii. În cazul de față, elementul central este casa, chiar dacă nu este fix în centru. Dar asupra ei vom insista, conform cerinței. Observați ce frumos se deosebesc planurile: apropiat (ce este mai aproape de mine – florile, arbuștii), planul al doilea (dealul cu căpițele de fân), planul îndepărtat (muntele) și sus de tot vedem cerul, bolta cu norii și lumina soarelui. Putem adăuga de la noi niște păsări pe cer și insecte în iarbă, ca să avem și un pic de viață. Stabilim anotimpul prima și prima dată: vara. Dacă descrierea este una de iarnă sau alt anotimp, ne imaginăm un peisaj adecvat.

Începem să privim dintr-o parte anume, nu întâmplător, de exemplu începem de sus în jos sau de la stânga la dreapta și așa descriem aspectele, rând pe rând. Dar să nu uităm că obiectul nostru central este casa ascunsă printre copaci și dealuri. În permanență, exprimăm sentimente și folosim un limbaj sensibil, cu figuri de stil, închipuindu-ne în mijlocul tabloului descris.

Împărțirea imaginii în patru, stabilirea planurilor și a temei → **Alegerea tehnicii descriptive: panoramic, detaliat etc.**
Sensul privirii: de jos în sus etc. → **Transpunerea stărilor, a sentimentelor prin figuri de stil și imagini artistice vizuale/auditive**

Scanned with OKEN Scanner

Sugestie de răspuns

Casa bunicilor mei... Impresionant peisaj, creat de un artist desăvârșit – natura. Ascunsă printre copaci și dealuri, departe de șosea, pe o cărare șerpuită și deloc greu de urcat, căsuța bunicilor este mereu în inima mea.

De cum zăresc în stânga un câmp imens violet, știu că am ajuns. Arbuștii din fața casei, mov, verzi, galbeni, portocalii sunt ca un evantai de lumini și frunze și o feresc de prea multă căldură. Când mă apropii de ea, am impresia că celelalte căsuțe din preajma ei îi dau de veste, șușotind ca niște băbuțe plictisite și bârfitoare: „*Avem oaspeți...*". Până să ajung în față, îmi apare brusc la picior un cărăbuș roșu și grăbit ca un copil când se furișează la joacă. Îl ocolesc și dau apoi peste un fluture obosit, așezat pe un fir de iarbă mișcător, ca pe un balansoar... Ce liniște! Doar pașii mei pe cărare și un fâlfâit de aripi nevăzute prin aer. Sunt atât de departe de orașul zgomotos și dogoritor. Aici natura este la ea acasă... Pe pajiștea din fața mea, soarele desenează vesel conturul unui glob de înghețată de vanilie. Hm, poate bunica mă așteaptă cu deliciosul desert! Nu ar fi exclus. Cu înghețata seamănă și căpițele de fân din spatele casei, plutind pe un covor galben de miere și lămâie. Mai sus, când îmi ridic privirea, văd muntele ca o perdea albastră dincolo de care se ascund taine, oameni și lumini nebănuite. De acolo spune bunicul că vine iarna. Ce să zic? Acum mi se pare că cerul seamănă cu frișca și crema... Norii albi i-au răpit cerului culoarea și au fugit lăsându-l atât de departe...

Aici simt că sunt mereu bucuros, aici știu că lumea este frumoasă și pot visa oricât de mult, cuprinzând în inima mea totul, de la fluturele acesta mic până la cerul alb și pur. Am ajuns... (308 cuvinte)

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL	TEXT-SUPORT 1	Subiectul al II-lea
1 7	Narativ	**Portret (compunere descriptivă)**

1. Prezintă în detaliu o ființă (om, animal, insectă, pasăre etc.)
În mijlocul tabloului descris se află un element anume (ființa), trăsăturile fiind fizice și morale: *frumusețe, căldură, tandrețe, curaj, milă, altruism* etc., desprinse din vestimentație, mers, gesturi.
Trăsături: forma ochilor, mărimea feței, mișcarea brațelor, parfumul, culoarea părului, aspect general etc.
Între trăsăturile fizice și cele morale trebuie să fie o legătură.

2. Sunt folosite mijloace descriptive pentru reliefarea trăsăturilor:
- grupuri de cuvinte formate din:
. substantiv + adjective
. verb + adverbe
- figuri de stil (mai ales epitete, personificări, comparații, metafore etc.)
- imagini artistice: vizuale, auditive, olfactive, tactile etc.

Descrierea unei ființe

(portret)

3. Sunt exprimate stările, atitudinile, sentimentele privitorului față de portretul descris, folosind: cuvinte care exprimă stări (*bucuros, emoționat, încântat, uimit, tulburat* etc.) și mărci ale subiectivității (puncte de suspensie, semnul exclamării, semnul întrebării etc.)

4. Sunt evidențiate tehnici descriptive precum tehnica detaliului (apropierea sau focalizarea) ori tehnica panoramică (descrierea de departe), folosind exprimări de tipul: *aproape de mine, se vede...; în fața mea, apare deodată...; foarte departe, abia se vede...* etc. Pentru a descrie pe cineva din trecut, se folosește evocarea.

Scanned with OKEN Scanner

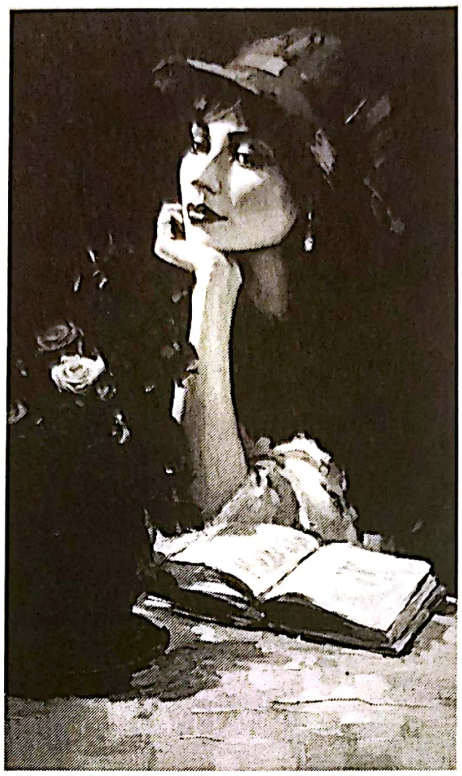

Florian Romeo Clepcea, *Portret*
https://ro.pinterest.com/clepceaflorianromeo/portrete/

Sugestie de răspuns

Portretul doamnei învățătoare

Timpul a trecut atât de repede... Școala s-a terminat și la festivitatea de absolvire a clasei a VIII-a a venit azi să ne felicite și doamna învățătoare. Ce emoție puternică mi-a inundat inima, văzând-o cum ne încurajează pe toți să ne urmăm visul, să credem în forța sufletului nostru de a-l împlini. Am întâlnit în acești ani mulți profesori minunați, dar nimeni nu m-a impresionat ca doamna învățătoare.

Singur în camera mea, ajuns acasă, deschid în tăcere albumul de acum patru ani și mă las purtat de frumusețea unor clipe atât de tulburătoare, petrecute alături de colegii mei și mai ales alături de doamna învățătoare. Albumul se deschide cu chipul dumneaei. Azi a fost aproape neschimbată, ca atunci când am văzut-o prima dată. De ce mă impresionează mereu când o privesc? Pentru că îmi transmite încrederea de care am nevoie, iar ochii blânzi și liniștiți ca un lac verzui îmi spun că sunt pe drumul cel bun. Întotdeauna a reușit să ne transmită totul cu privirea sa încântătoare și mereu am fost foarte mândru de faptul că am avut cea mai frumoasă învățătoare. Știe să zâmbească din privire, înclinând ușor capul, moment în care părul de o bogăție rară pare viu, revărsându-i-se încet spre umăr, în nuanțe de pământ, grâu copt și nisip ars de soare. Un parfum elegant și rafinat o învăluie și cuprinde aerul țâșnind cu putere din mătasea bluzei înflorate. Încă îl simt în preajma mea... La fel ca zâmbetul cald ca o zi înșelătoare de mai: părea că ne ceartă, dar zâmbetul trăda dragostea părintească. Așa am învățat nu numai să scriu și să citesc, nu numai să prețuiesc cărțile și lectura, ci mai ales faptul că în viață este mai bine să zâmbești, chiar și când îți este greu, este mai bine să fii blând, chiar și când furtunile vin peste tine. Un om minunat, o zână bună a noastră, a tuturor... O privesc ca pe o carte dragă...

Ușa camerei se deschide și mama intră să mă mai îmbrățișeze încă o dată pentru absolvire. Discret, îmi pune în mână un bilețel colorat, legat cu o panglică. Îl desfac grăbit și tulburat: „Să nu uiți niciodată anii de școală, emoția primelor litere și a primelor lecturi. Păstrează-le în inima ta, așa cum și eu te țin strâns de tot, alături de toți elevii mei. Cu drag, doamna învățătoare." (393 de cuvinte)

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL	TEXT-SUPORT 1	Subiectul al II-lea
10	Narativ	Rezumat

Subiectul al II-lea

Rezumatul unui text narativ

Barem **12 puncte** Rezumat	**– formularea ideilor importante, dovedind înțelegerea textului** **• formularea tuturor ideilor importante, menționarea personajelor, dovedind înțelegerea completă a textului – 6 puncte**	**6 puncte**
	– prezentarea evenimentelor în succesiune logică: în totalitate – 2 puncte; parțial – 1 punct; lipsa logicii – 0 puncte	**2 puncte**
	– respectarea regulilor de alcătuire a unui rezumat	**4 puncte**
8 puncte Redactarea rezumatului	– marcarea corectă a paragrafelor	1 punct
	– coerența textului: în totalitate – 1 punct; parțial – 0 puncte	1 punct
	– proprietatea termenilor folosiți: 0-2 greșeli – 1 punct; 3 sau mai multe greșeli – 0 puncte	1 punct
	– corectitudinea gramaticală: 0-1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte	1 punct
	– claritatea exprimării ideilor: în totalitate – 1 punct; parțial – 0 puncte	1 punct
	– ortografia: 0-1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte	1 punct
	– respectarea normelor de punctuație: 0-2 greșeli – 1 punct; 3 sau mai multe greșeli – 0 puncte	1 punct
	– lizibilitatea	1 punct

Regulile de redactare a rezumatului

- utilizarea persoanei a III-a, transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă – 1 punct
- prezentarea ideilor cu propriile cuvinte, fără utilizarea citatelor – 1 punct
- utilizarea verbelor la moduri și timpuri adecvate – 1 punct
- tonul neutru/obiectivitate – 1 punct

Scanned with OKEN Scanner

Rezumatul unui text narativ – etape

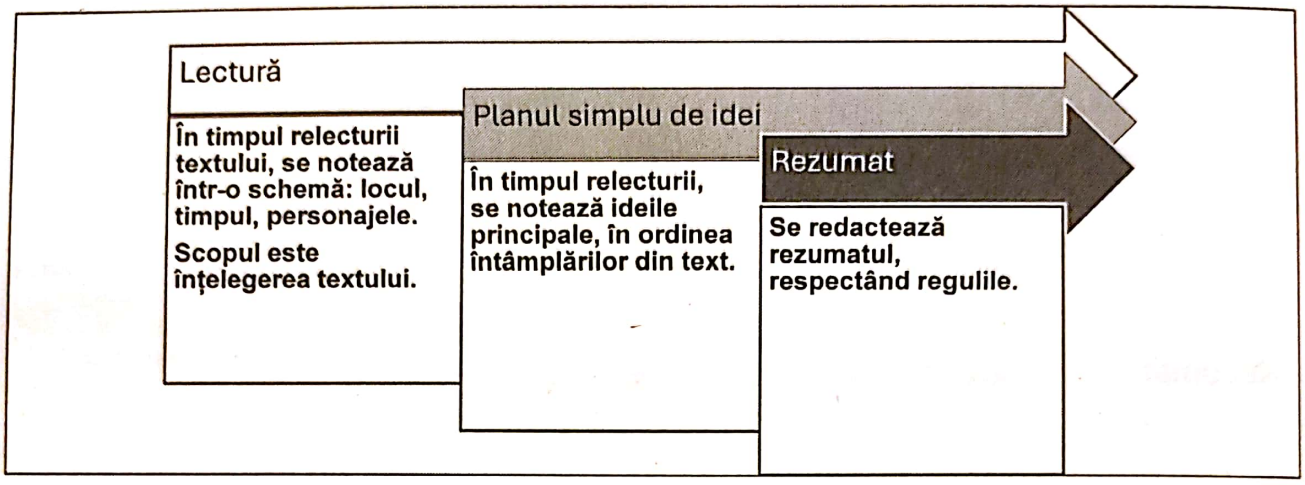

Schema realizată în timpul lecturii

Locul acțiunii: într-o împărăție; într-un cătun din vârful unui deal înalt
Timpul acțiunii: odată ca niciodată, dis-de-dimineață
Personajele: Împăratul cel Blajin, împărăteasa, Ionuț, Drăguța
Planul simplu de idei:

1. Împăratul cel Blajin domnește în pace peste supușii săi, care îl iubesc pentru grija ce le-o poartă.
2. Împăratul este supărat din pricină că unicul său fiu, Ionuț, nu și-a găsit aleasa.
3. Într-o dimineață, împărăteasa are un vis, în care i se arată o fată, Drăguța, lucrând la o cămașă fermecată.
4. Tot în vis se spune că această cămașă are darul de a o alege pe următoarea împărătească, soția lui Ionuț.
5. Împăratul decide s-o aducă la palat pe Drăguța, trimițându-și slujitorii s-o caute.
6. Cum o vede, Ionuț se îndrăgostește de fată.

Sugestie de răspuns

Împăratul cel Blajin este nefericit că fiul său, Ionuț, încă nu și-a găsit soție.

Într-o dimineață, împărăteasa are un vis pe care i-l povestește soțului. În vis, o fată pe nume Drăguța lucrează la o cămașă vindecătoare, cu puterea de a o alege pe viitoarea împărăteasă. Când înțelege că visul are legătură cu fiul său, împăratul cel Blajin decide s-o caute pe fată și s-o aducă la palat. Slujitorii săi pornesc la un drum lung, care îi duce la un cătun, unde o găsesc pe Drăguța lucrând.

Fata vine înaintea împăratului și, văzând-o, Ionuț se îndrăgostește imediat de ea. (99 de cuvinte)

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL	TEXT-SUPORT 1	Subiectul al II-lea
2 1	Narativ	Compunere narativă cu o secvență descriptivă și una dialogată

Subiectul al II-lea

Compunere narativă cu o secvență descriptivă și una dialogată
Prezentarea unei întâmplări desfășurate în timpul unei competiții

Barem		
12 puncte		
Compunere narativă	– adecvarea conținutului la cerință (scrierea unui text în care se prezintă o întâmplare petrecută în timpul unei serbări școlare): în totalitate – 4 puncte; parțial – 2 puncte	**4 puncte**
	– respectarea trăsăturilor textului narativ (succesiunea logică a evenimentelor, personaje, încadrare în timp și spațiu): în totalitate – 4 puncte; parțial – 2 puncte; lipsa tiparului narativ – 0 puncte	**4 puncte**
	– includerea în compunere a secvenței descriptive: cu respectarea regulilor de alcătuire a descrierii și a limitei indicate (minimum 30 de cuvinte) – 2 puncte; cu respectarea regulilor de alcătuire a descrierii, dar fără respectarea limitei inferioare – 1 punct; fără respectarea regulilor de alcătuire a descrierii – 0 puncte	**2 puncte**
	– includerea în compunere a secvenței dialogate: cu respectarea regulilor de alcătuire a dialogului și a limitei indicate (minimum patru replici) – 2 puncte; cu respectarea regulilor de alcătuire a dialogului, dar fără respectarea limitei inferioare – 1 punct; fără respectarea regulilor de alcătuire a dialogului – 0 puncte	**2 puncte**
8 puncte		
Redactarea textului	– marcarea corectă a paragrafelor	1 punct
	– coerența textului: în totalitate – 1 punct; parțial – 0 puncte	1 punct
	– proprietatea termenilor folosiți: 0-2 greșeli – 1 punct; 3 sau mai multe greșeli – 0 puncte	1 punct
	– corectitudinea gramaticală: 0-1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte	1 punct
	– claritatea exprimării ideilor: în totalitate – 1 punct; parțial – 0 puncte	1 punct
	– ortografia: 0-1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte	1 punct
	– respectarea normelor de punctuație: 0-2 greșeli – 1 punct; 3 sau mai multe greșeli – 0 puncte	1 punct
	– lizibilitatea	1 punct

Scanned with OKEN Scanner

Compunere narativă cu o secvență descriptivă și una dialogată
(Prezentarea unei întâmplări desfășurate în timpul unei competiții) – etape

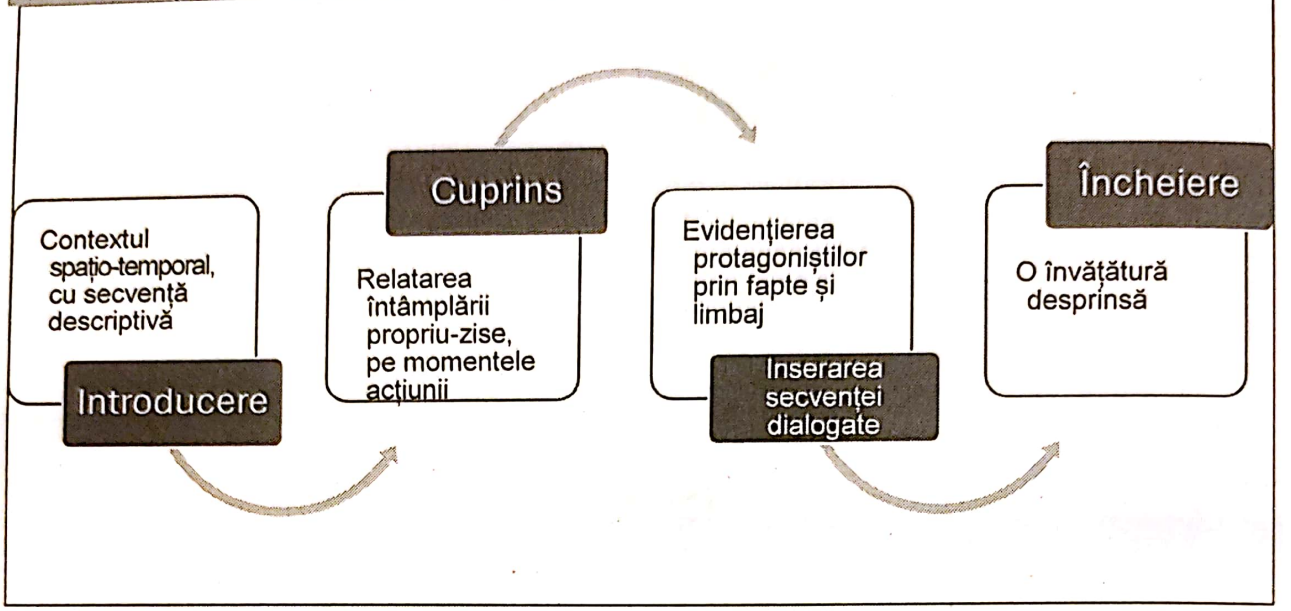

Schemă realizată în timpul redactării compunerii – planul

Introducere – precizarea contextului spațio-temporal: locul, timpul acțiunii, cu descriere de minimum 50 de cuvinte (5-6 rânduri), utilizând un limbaj artistic/figurat. Poate avea rol anticipativ sau poate sugera stările protagonistului.
Cuprinsul – relatarea întâmplării propriu-zise, cu respectarea cerinței (petrecută în timpul unei competiții)

- marcarea momentelor acțiunii:
  - situația inițială: se poate suprapune cu introducerea
  - cauza acțiunii: **deodată, dintr-odată, brusc** etc.
  - desfășurarea acțiunii și accentuarea suspansului: **la început, pe urmă, apoi, în continuare, mai târziu** etc.
  - depășirea momentului dificil: **când mă așteptam mai puțin, de fapt** etc.
  - situația finală: **așadar, la sfârșit, în final** etc.
- evidențierea protagoniștilor, prin scurte portrete.
- inserarea secvenței dialogate (4-5 replici)

Încheierea – o învățătură desprinsă: **De atunci, am înțeles că ..., am învățat că ..., nu voi uita niciodată această întâmplare, care m-a făcut să ...**

Sugestie de răspuns

Fiecare vârstă, cu pasiunile ei. Tinerilor le place sportul. Nici eu nu fac excepție. Poate nu știți, dar joc tenis de mai mulți ani și nu-mi pot imagina nicio zi din viața mea fără antrenamente și fără competiții. Când joc, simt că sunt cu adevărat un copil fericit. Nu vreau neapărat să câștig mereu premiul cel mare, fiindcă am învățat că răsplata pentru dăruire și efort poate îmbrăca și altă formă. Haideți să vă povestesc!

Era **vineri după-amiază, înaintea unei mari competiții** de juniori, desfășurate chiar **în orașul meu**. Încă de dimineață, am fost sigură că nimic nu va merge bine: un soare trist stătea ascuns după nori, temându-se de furtună, ca și mine. La amiază, două-trei raze timide încercau să ajungă spre **orașul zgribulit sub dealurile stropite cu rugină**, dar se stingeau alungate de praful și de vântul hoinar al toamnei. Stropi mărunți cât lacrimile fugare se împotriveau până cădeau pe primele frunze fosnitoare. (secvența descriptivă de 54 de cuvinte)

Am plecat **spre arenă** cu sentimentul că meciul se va anula.

În vestiar, am ascultat ultimele sfaturi ale domnului antrenor și mi-am privit în fugă adversara: ochi încrezători, frunte liberă, braț sigur și puternic, alură degajată.

– Am și eu aceste calități? l-am întrebat aproape în gând, șoptit, încercând să ridic privirea încet, să nu mă observe. Dar totuși mi-a ghicit neliniștea:

Scanned with OKEN Scanner

– Vom vedea. Nu pari a fi în apele tale. Știi ce ai de făcut. Nu adversarul contează, ci tu, starea ta și motivația ta. Vrei să câștigi! Joci acasă! mi-a mai spus, adăugând un surâs de încurajare.

– Ușor de zis, greu de făcut. Uneori mă simt neputincioasă, parcă exact atunci când nu ar trebui, am explicat eu.

– Nimic nu este prea greu, când îți place ceea ce faci! a adăugat domnul antrenor, bătându-mă pe umeri. Curaj! (secvența dialogată de patru replici)

Deodată, simt că totul se prăbușește, cuvintele de încurajare trec pe lângă mine și inima îmi bate mai tare ca niciodată: mi-am uitat rachetele! **În clipa imediat următoare**, rămân fără aer, este atât de grav, că nu am putere să spun nimănui. Totuși, domnul antrenor realizează **imediat** dezastrul și **apoi** îmi spune să aștept în vestiar, **în timp ce** se îndreaptă spre organizatori. Nu pot sta locului, așa că îl urmez la câțiva pași. Întrevăd un oarecare dispreț în gesturile lor, dar și tentativa de a rezolva situația. **După câteva minute** care mi s-au părut o veșnicie, se găsește o rachetă cu ajutorul căreia încep meciul, dar **foarte curând** resimt în brat o durere surdă: este prea grea pentru mine. Sunt pe punctul de a abandona. În pauză, iau loc pe bancă și-mi repet în gând discursul învinsului. Câțiva stropi reci ajung pe obraz: ce bine, nu se va vedea când îmi vor da lacrimile și poate meciul se anulează. **Când mă așteptam mai puțin**, soarele dă la o parte perdeaua de nori și îmi strălucește în păr, iar razele mărunte îmi intră în ochi, dar tot văd că se apropie cineva. Am vedenii sau este adevărat? Mă ridic și încerc să deslușesc dacă este adevărat sau nu – idolul meu și al atâtor copii pasionați de tenis îmi întinde racheta sa! Sar în toate părțile, în timp ce tribunele aplaudă și mă cheamă să încerc racheta-minune.

O putere de concentrare incredibilă m-a făcut să joc cum n-am mai jucat niciodată. Ați putea crede că am câștigat meciul. Ei bine, nu l-am câștigat, dar, **la final**, am fost cea mai mare învingătoare. Emoția de a-mi întâlni idolul m-a făcut să înțeleg și alte sensuri ale victoriei. N-ați fi vrut să fiți în locul meu?

De atunci, am învățat că ziua bună se cunoaște de dimineață, doar dacă ai curajul să te bucuri atât de mult, încât să spulberi și norii de pe cer.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL	TEXT-SUPORT 1	Subiectul al II-lea
7	Dramatic	Compunere narativă cu secvență descriptivă și dialogată

Compunere narativă cu o secvență descriptivă și una dialogată
(Prezentarea unei întâmplări desfășurate în timpul prezentării unui proiect)

Sugestie de răspuns

Dacă m-ar întreba cineva ce fel de copil sunt, cred că nu aș sta mult pe gânduri: unul căruia îi place școala. Răspunsul meu poate părea ciudat, dar în fiecare zi mi se întâmplă ceva extraordinar, care îmi face inima să bată mai puternic. Îmi plac emoțiile, discuțiile pe care le avem, îmi place să fiu între colegii și profesorii mei, prețuind fiecare întâmplare care ne aduce împreună, chiar dacă poate părea banală. Haideți să vă povestesc!

Era luni de dimineață, înainte de prima oră, geografia. Deseori primim de făcut proiecte în perechi, iar o machetă a sistemului solar realizată de mine și colegul meu de bancă ne-ar fi adus câte o notă maximă. Așa cum ne-am înțeles cu o seară înainte, dimineața am rămas în fața școlii să-l aștept. Proiectul la care am lucrat amândoi trebuia adus de el. Rând pe rând, colegii intră pe poarta școlii și aproape că se va auzi clopoțelul, dar colegul meu... nicăieri. Un soare trist se ascunde după nori, ca un copil rușinat. Așa mă simt și eu. Câteva raze se întrec cu norii și abia dacă răzbat prin perdeaua de abur a dimineții. Un vânticel timid sperie florile încă adormite, care nu îndrăznesc să se mai miște, așteptând cu teamă să se întâmple ceva. Poate că și colegul meu încă doarme... Am sentimentul unui dezastru iminent. Deodată, aud că mă strigă un coleg:

– Vino repede, doamna profesoară m-a trimis după tine! îmi spune el, venind mai aproape.

– Bine, dar trebuie să prezentăm proiectul și colegul încă nu a venit cu macheta! I-am promis că intrăm împreună în clasă, i-am răspuns cu lacrimi în ochi.

– Haide acum, avem inspecție. Este deja în clasă! Doar pe tine te așteptăm.

– Esti sigur? Aș mai rămâne să aștept încă un pic. I-am promis!

Fără să mă mai gândesc la ce spun, în clipa imediat următoare, rămân fără glas și emoția mă face să încetinesc pasul, în loc să mă grăbesc. Nu știu de ce colegul care a venit după mine pare atât de indiferent. După câteva minute care mi s-au părut o veșnicie, ajung pe coridorul unde se află clasa noastră. O văd pe doamna profesoară însoțită de câțiva domni și nu știu dacă ar trebui să-i spun acum sau mai târziu ce mă frământă. Când mă așteptam mai puțin, unul dintre domnii străini mă privește admirativ. Parcă îi aud și acum replica: „Tu trebuie să fii celălalt realizator al machetei. Foarte frumos proiect!". În fața clasei, colegul meu mă așteaptă mai pregătit ca niciodată, șoptindu-mi prietenos că și-a uitat telefonul și a venit mai repede, de teamă să nu întârzie, așa că eu am ajuns după ce el intrase deja în clasă. Macheta noastră era pe catedră. Ce splendoare! În rest, ce să vă mai spun? Nici vorbă de inspecție. Domnii erau de la o revistă de știință, ne-au înregistrat prezentarea, au fotografiat macheta, ne-au luat interviu și iată-ne posibili candidați la un concurs cu premii.

La final, am primit nota meritată și chiar mai mult decât atât. N-aș lipsi de la școală pentru nimic în lume! Fiecare moment mă face fericit.

Acum mă credeți?

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Inserarea secvențelor într-un text narativ Secvența dialogată		
ORGANIZAREA DIALOGULUI: o secvență dialogată este formată din trei subsecvențe		
SECVENȚA DE DESCHIDERE **(de contact)** **– este formată din formule de salut sau adresări de tipul: *fiți amabil,... aș putea să vă întreb ceva?, vă rog, dacă este posibil, să-mi spuneți...***	**SCHIMBUL DE REPLICI PROPRIU-ZIS** **(secvența tranzacțională)** **– poate cuprinde formule de menținere a dialogului: *interesant!, vai, chiar așa?, mi-am amintit de faptul că...* etc.**	**SECVENȚA DE ÎNCHEIERE** **(de contact)** **– include formule de salut sau altele, de tipul: *mulțumesc pentru amabilitate, pe curând, la revedere, drum bun, vă mulțumesc etc.***

Exemplu de replică alcătuită corect:

– Ce bine îmi pare să te revăd! îmi spune prietena mea, cu voce tare și surâzând, întinzând brațele spre mine.

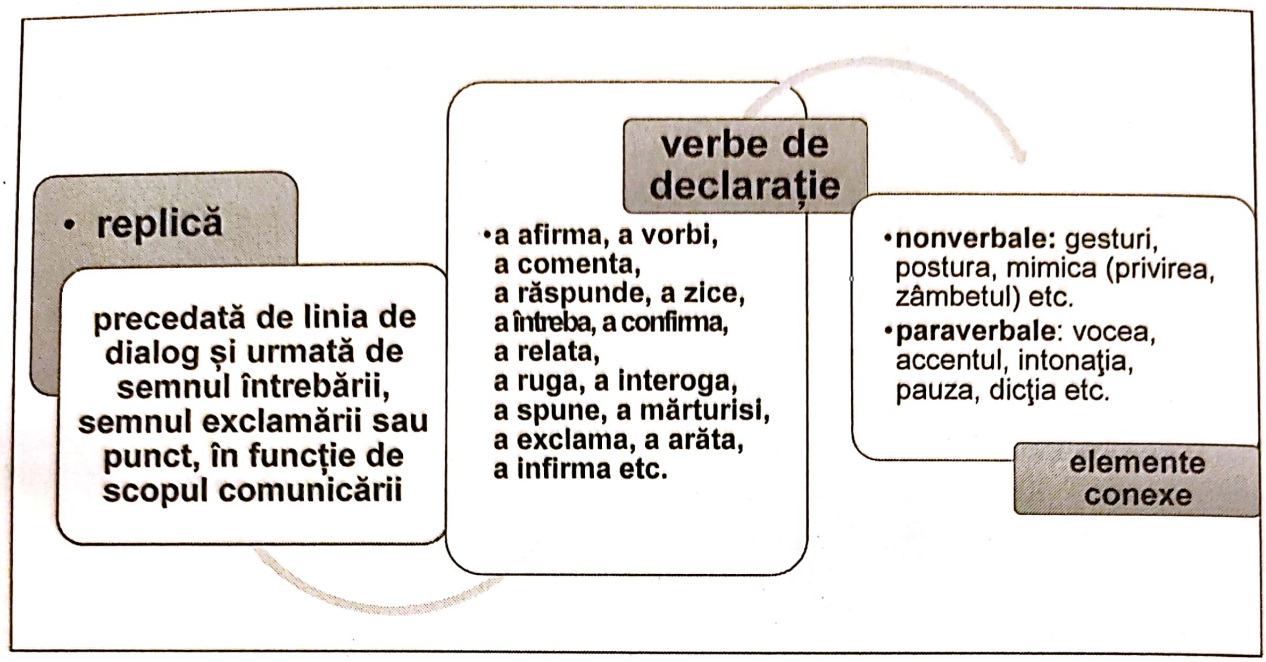

Inserarea secvențelor într-un text narativ Secvența explicativă	
Explică etapele sau pașii dintr-un proces	pagină dintr-un manual de științe, atlas, enciclopedie etc., joc (instrucțiunile sau regulamentul), ritual, dans, realizarea/asamblarea unui obiect (etapele)
•poate conține imagini, scheme •răspunde la una dintre întrebările: De ce?, Cum? Ex: Cum se joacă șotron? Cum se formează insulele? De ce păsările flamingo sunt roz?	
Utilizează persoana a III-a	persoana I este interzisă, persoana a II-a trebuie evitată
•pronume, adjective pronominale •nivel mediu al limbajului •obiectivitate	
Limbaj de specialitate	neologisme
•termeni specifici domeniilor cunoașterii (geografie, chimie, fizică, biologie) •conținutul științific trebuie să nu contravină adevărului, să nu lase loc de interpretări	

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

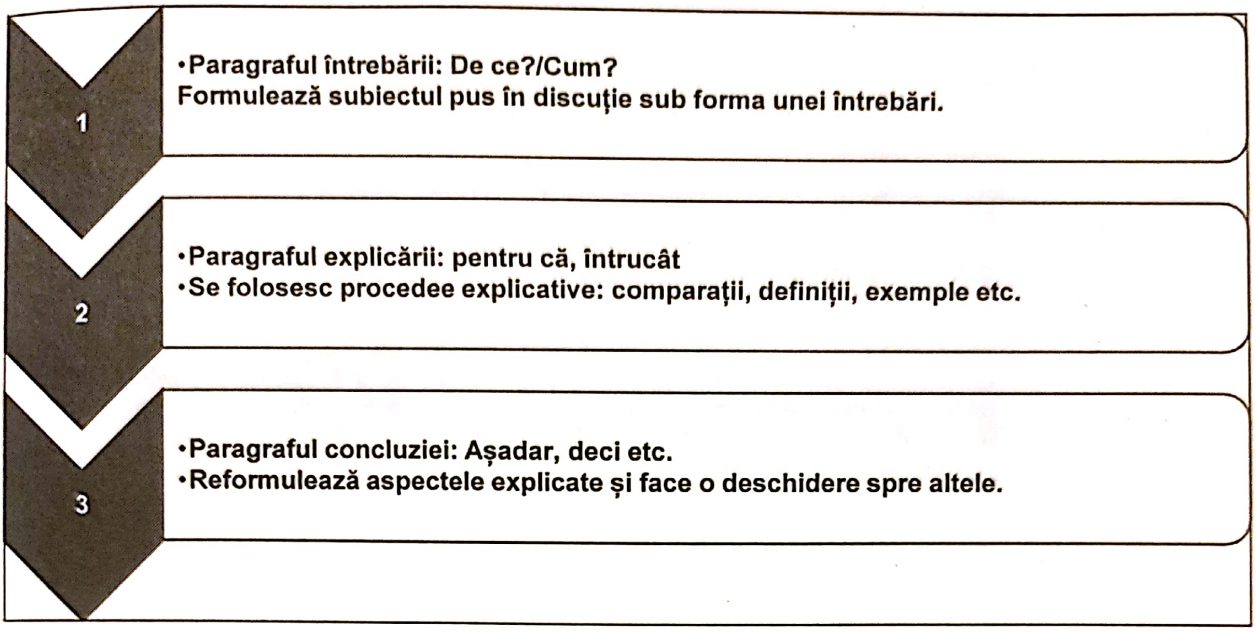

Cum se formează aurora boreală? /
De ce aurora boreală apare doar la Pol? Pot explica./ Sunt mai multe explicații.

Aurora boreală este un fenomen optic, ce constă într-o strălucire intensă, observată pe cerul nopții, în regiunile din proximitatea zonelor polare. Apare în emisfera nordică și este un rezultat al impactului particulelor de vânt solar în câmpul magnetic terestru. Termenul a fost folosit pentru prima dată de Galileo Galilei, cu referire la zeița romană a zorilor, Aurora, și la zeul vânturilor, Boreas.

Mecanismul. Aurora apare în mod obișnuit atât ca o strălucire difuză, cât și ca o cortină extinsă în spațiu orizontal. Câteodată se formează arcuri care își pot schimba forma permanent. Fiecare cortină este compusă dintr-o serie de raze paralele și aliniate pe direcția liniilor de câmp magnetic, sugerând faptul că fenomenul de pe planeta noastră este aliniat cu câmpul magnetic terestru. De asemenea, variabilitatea unor anumiți factori poate determina formarea de linii aurore de tonalități și culori diferite.

Așadar, aurora boreală este un fenomen luminos, mai intens decât curcubeul. (170 de cuvinte)

Sursa: https://ro.wikipedia.org/wiki/Auror%C4%83_polar%C4%83 (text adaptat)

Inserarea secvențelor într-un text narativ
Secvența argumentativă

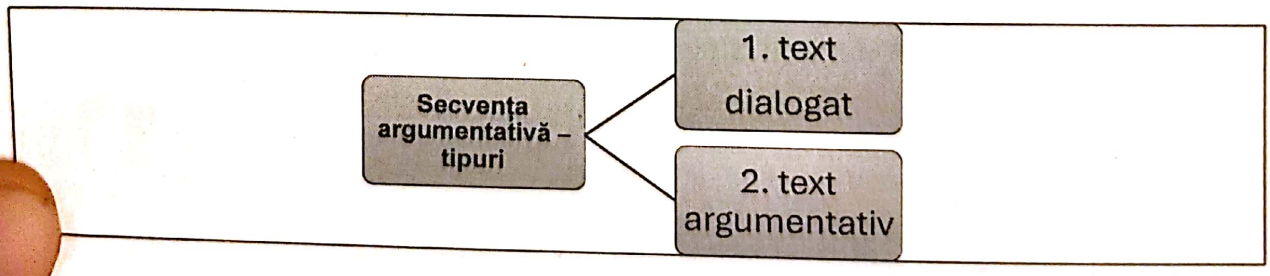

1

Prietena mea spune deodată:

– Era mai avantajos să călătorim cu mașina decât să luăm trenul.

– Ce argumente ai?

– Consider că sunt mai multe argumente în acest sens. Dacă alegi mașina personală, poți dispune liber de programul pe care ți-l faci, oprind când vrei și unde ai nevoie. De exemplu, într-una din călătoriile mele, am ajuns la destinație după ce am vizitat, pe traseu, mai multe obiective turistice interesante, întrucât am putut să-mi modific programul după bunul plac. Dacă aș alege trenul, nu aș putea coborî decât la finalul călătoriei. De asemenea, cu trenul pierzi mult timp, pentru că merge foarte încet, în timp ce mașina este mai rapidă. Există și riscul de a întârzia. De pildă, rudele care ne vizitează frecvent întârzie întotdeauna din cauza restricțiilor trenului.

– Cred că m-ai convins.

2

La fel ca prietena mea, cred că este mai avantajos să călătorim cu mașina decât să luăm trenul, având mai multe argumente în acest sens. Dacă alegi mașina personală, poți dispune liber de programul pe care ți-l faci, oprind când vrei și unde ai nevoie. De exemplu, într-una din călătorii, am ajuns la destinație după ce am vizitat, pe traseu, mai multe obiective turistice interesante, întrucât am putut modifica programul după bunul plac. Dacă am alege trenul, nu am putea coborî decât la finalul călătoriei. De asemenea, cu trenul pierzi mult timp, pentru că merge foarte încet, în timp ce mașina este mai rapidă. Există și riscul de a întârzia. De pildă, rudele care ne vizitează frecvent întârzie întotdeauna din cauza restricțiilor trenului.

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL	TEXT-SUPORT 1	Subiectul al II-lea
6	Dramatic	Redactarea unui text argumentativ

Subiectul al II-lea
Redactarea unui text argumentativ

Barem **12 puncte** Redactarea unui text argumentativ	**– formularea opiniei**	**2 puncte**
	– câte 3 puncte pentru prezentarea a două argumente care să susțină opinia formulată	**2 x 3 puncte = 6 puncte**
	câte 1 punct pentru enunțarea fiecărui argument – 2 x 1 punct = 2 puncte câte 1 punct pentru dezvoltarea fiecărui argument – 2 x 1 punct = 2 puncte câte 1 punct pentru valorificarea textului indicat și a unei experiențe personale/de lectură – 2 x 1 punct = 2 puncte	
	– enunțarea unei concluzii adecvate 2 puncte	
	– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare: în totalitate – 2 puncte; parțial – 1 punct; lipsa conectorilor – 0 puncte	
	– marcarea corectă a paragrafelor	1 punct
8 puncte Redactarea textului	– coerența textului: în totalitate – 1 punct; parțial – 0 puncte	1 punct
	– proprietatea termenilor folosiți: 0-2 greșeli – 1 punct; 3 sau mai multe greșeli – 0 puncte	1 punct
	– corectitudinea gramaticală: 0-1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte	1 punct
	– claritatea exprimării ideilor: în totalitate – 1 punct; parțial – 0 puncte	1 punct
	– ortografia: 0-1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte	1 punct
	– respectarea normelor de punctuație: 0-2 greșeli – 1 punct; 3 sau mai multe greșeli – 0 puncte	1 punct
	– lizibilitatea	1 punct

Scanned with OKEN Scanner

1 Introducerea

Surprinde idei generale despre tema respectivă, prin inserarea cuvintelor-cheie.
Nu reprezintă opinia emițătorului.

2 Ipoteza/opinia

Redă părerea autorului despre tema pusă în discuție.
Se introduce printr-un conector specializat: *în opinia mea, cred că, consider că, sunt de părere că, părerea mea este că, în viziunea mea* etc.
Cuprinde două idei îngemănate, din care se vor desprinde ulterior cele două argumente.
Ipoteza trebuie să fie clară, formulată precis, într-un singur enunț.

3 Argumentele

- Trebuie să fie în număr de două (conform baremului).
- Se introduc prin conectori-pereche: *în primul rând, în al doilea rând; pe de o parte, pe de altă parte; primul argument, al doilea argument;*
- Fiecare argument este enunțat și dezvoltat în câte un paragraf de forma:

Conector + idee principală + idee secundară + conector de exemplificare (*de pildă, de exemplu, spre exemplu, spre exemplificare* etc.) + exemplu.

4 Concluzia

Reia nuanțat ipoteza.
- Are conector specializat: *în concluzie, așadar, deci, prin urmare* etc.

Sugestie de răspuns
Redactarea unui text argumentativ

Crezi că un profesor/un mentor poate influența un copil în alegerea carierei?

Schemă realizată în timpul relecturii textului-suport

Cuvinte-cheie: mentor, profesor, alegerea carierei, copil
Sinonime pentru cuvintele-cheie: cadru didactic, dascăl, decizie, profesie, adolescent, tânăr etc.
Introducere: există mai mulți factori care contribuie la decizia privind alegerea carierei: familia, prietenii, cadrele didactice, antrenorii sportivi etc. Nu este de neglijat talentul/atracția personală spre un anumit domeniu.
Opinia: un copil este influențat de mai mulți factori, printre aceștia fiind profesorii (1), dar propriile aspirații sunt decisive (2).

Scanned with OKEN Scanner

Argument 1	Argument 2
Profesorii sunt un factor de influență, modele, prin profesionalismul lor. Exemplu din textul 1: Manolache Cezar îl admiră pe Învățat și vrea să îl urmeze în descoperirile sale tehnice.	Orice tânăr trebuie să-și aleagă profesia conform propriilor aspirații, trebuie să fie independent în aceste decizii majore pentru viitorul lui. Exemplu din experiența culturală: Maria Montessori și-a clădit sistemul de educație pe principiul independenței copiilor.

Concluzia: în alegerea carierei, fiecare tânăr trebuie să decidă singur, profesorii și familia sau alți factori fiind doar niște repere.

Sugestie de răspuns

În alegerea carierei, adolescenții sunt supuși influențelor, care pot veni fie din partea familiei, fie a prietenilor ori din mediul în care aceștia trăiesc. Un factor puternic îl reprezintă mediul școlar, în care aceștia își desfășoară activitățile specifice și, de multe ori, există câte un profesor care le devine model profesional.

În opinia mea, profesorii își pun amprenta asupra viitorului adolescenților, dar este bine ca alegerea carierei să fie decisă în mod individual, conform propriilor aspirații.

În primul rând, pentru orice elev, un profesor este un model implicit, făcând parte din categoria persoanelor de succes, și de aceea, poate deveni un reper puternic în maturizarea sa, în dezvoltarea personală. Un cadru didactic admirat de elevi pentru profesionalism îi inspiră pe aceștia să iubească disciplina respectivă, transmițându-le multe dintre calitățile de care au nevoie ca să profeseze în domeniul pe care și-l aleg. De exemplu, elevul Cezar Manolache este inspirat de Învățatul care, necontenit, inventează ceva. Acesta îl impresionează prin dorința de a descoperi mereu o nouă invenție.

În al doilea rând, alegerea unei profesii este o decizie importantă, iar adolescenții trebuie să țină seama de propriile aspirații, în ciuda tuturor influențelor. Profesorul trebuie să rămână doar un reper în dezvoltarea profesională, pentru că rolul său este mai degrabă acela de formator. Este indicat să-l ajute pe elev să se aprecieze corect, să-și cunoască posibilitățile și să-și dezvolte abilitățile. Succesul este asigurat de pasiune și talent, în orice domeniu; singur, modelul nu are valoare. Spre exemplu, Maria Montessori a promovat ideea că elevii se învață singuri, iar profesorul nu este decât un creator al mediului de învățare. Această concepție se aseamănă cu aceea a lui Socrate, convins că orice elev poate fi orientat să descopere singur răspunsuri, ajungând să exceleze în orice domeniu. Astfel, profesorii doar îi pot ghida pe elevi să depășească orice eșec. În ceea ce mă privește, am mulți profesori favoriți, dar voi alege cariera de medic, întrucât simt o chemare profundă pentru această profesie, îmi dau seama că doar în medicină voi avea succes.

În concluzie, alegerea carierei este decizia fiecărui adolescent în parte, profesorii fiind numai niște repere, în ciuda influenței lor pozitive. (357 de cuvinte)

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL	TEXT-SUPORT 1	Subiectul al II-lea
5	Liric	Redactarea unei scrisori, cu inserare de secvențe: explicativă, narativă

Subiectul al II-lea
Redactarea unei scrisori, cu prezentare de carte

Barem **12 puncte** Redactarea unui text epistolar (scrisoare)	**– prezentarea cărții primite: nuanțată – 3 puncte; schematică – 2 puncte; încercare de prezentare – 1 punct**	**3 puncte**
	– adecvarea conținutului la cerință: în totalitate – 2 puncte; parțial, cu divagații – 1 punct	**2 puncte**
	– respectarea convențiilor specifice scrisorii (notarea datei, a locului, a formulelor de adresare și de încheiere): în totalitate – 2 puncte, parțial – 1 punct	**2 puncte**
	– utilizarea persoanei I în redactarea scrisorii	**1 punct**
	– câte 2 puncte pentru includerea în scrisoare a fiecărui tipar textual – 2 x 2 puncte = 4 puncte	
	– marcarea corectă a paragrafelor	1 punct
8 puncte Redactarea textului	– coerența textului: în totalitate – 1 punct; parțial – 0 puncte	1 punct
	– proprietatea termenilor folosiți: 0-2 greșeli – 1 punct; 3 sau mai multe greșeli – 0 puncte	1 punct
	– corectitudinea gramaticală: 0-1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte	1 punct
	– claritatea exprimării ideilor: în totalitate – 1 punct; parțial – 0 puncte	1 punct
	– ortografia: 0-1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte	1 punct
	– respectarea normelor de punctuație: 0-2 greșeli – 1 punct; 3 sau mai multe greșeli – 0 puncte	1 punct
	– lizibilitatea	1 punct

Scanned with OKEN Scanner

Sugestie de răspuns

București, 1 martie 2025

Dragă Carina,

Îți mulțumesc pentru scrisoarea pe care mi-ai trimis-o de ziua mea. Imediat ce s-a terminat petrecerea, m-am grăbit să-ți răspund.

Vrei să știi cum a fost? Să-ți povestesc. Ziua a început firesc, semănând cu toate zilele când merg la școală, dar la întoarcerea acasă am avut parte de... o surpriză! Mama și tata mă așteptau la ușă, spunându-mi că și-au uitat cheile la birou. După ce le-am mărturisit că nu m-aș fi așteptat niciodată ca altcineva în afară de mine să-și uite cheile, am intrat în casă. Doar eu! M-am mirat că mama și tata încă așteptau afară, dar imediat am înțeles misterul: voiau să-mi surprindă reacția. Ce crezi? Am fost întâmpinată de un sunet melodios la care visez de atâția ani: un pisoi drăgălaș, care este doar al meu. (secvența narativă de 105 cuvinte)

Pe lângă acest dar drăgălaș, am mai primit ceva, o carte pe care mi-o doresc de mult timp, o enciclopedie. Mi se pare că este cea mai cuprinzătoare carte posibilă. Nu este lucru pe care să-l caut în ea și să nu-l găsesc. Are mai multe capitole, în care informațiile despre un lucru anume sunt organizate în secvențe: întâi curiozitățile (Știați că?), apoi descrierea pe scurt (Cum se explică?) și, în final, părerea oamenilor de știință, autorii cărții, despre acel fenomen (Ce spun alții?). Am aflat deja foarte multe lucruri, mai ales că toată cartea este plină de imagini și scheme foarte atractive și explicite. (prezentarea cărții în 94 de cuvinte)

Am fost foarte impresionată de paginile dedicate aurorei boreale. Pot să-ți explic exact ca în această enciclopedie. Iată ce-am aflat! (se inserează secvența explicativă de minimum 50 de cuvinte)

Cred că voi avea ce învăța și de la pisoiaș, și din carte. Doi prieteni noi!

Abia aștept să ne vedem, eu, tu și noii mei prieteni. Îți doresc multă sănătate și o primăvară frumoasă.

Cu drag,
Ioana

Prezentarea unei cărți – recenzia

Recenzia –(germ. *Rezension*, it. *recenzione*, lat. *recensio*, „numărare, recensământ") –text de prezentare a unei cărți nou-apărute, recomandate publicului.

Se publică, de obicei, într-o rubrică specială a ziarelor, a revistelor ori se prezintă pe bloguri sau în cadrul emisiunilor radio-TV. Poate semnala apariția unor lucrări de literatură sau de știință.

Recenzia unei cărți de literatură cuprinde:

- date despre autor, titlul cărții, editura, anul apariției etc.;
- prezentarea succintă a subiectului, a temei;
- referirea la personajele importante;
- citate semnificative din text;
- comparații cu alte texte sau cu alți autori;
- originalitatea cărții, punctele de atracție;
- categoria de cititori-țintă;
- concluzia –recomandarea făcută cititorilor.

Incipit	Cuprinsul recenziei	Final
•O carte nou-apărută la editura ... este ... •Ultima carte a autorului ... este ... •Editura ... a publicat o nouă carte: ... •Autorul a mai publicat ...	•Pe scurt, cartea povestește ... •În centrul acțiunii se află personajele ... •Cartea uimește prin ... •Vă va aminti de ... •Originalitatea cărții constă în ...	•Sunteți invitați să citiți cartea, dacă vă place genul de texte care ... •Merită citită această carte, pentru că ... •Așa cum spune autorul: „..."

Scanned with OKEN Scanner

TESTUL	TEXT-SUPORT 1	Subiectul al II-lea
1 1	Liric	Jurnal de călătorie cu o secvență descriptivă și una explicativă

Subiectul al II-lea
Redactarea unei pagini de jurnal de călătorie

Barem **12 puncte** Redactarea unei pagini de jurnal de călătorie	**– prezentarea unei zile: nuanțată – 3 puncte; schematică – 2 puncte; încercare de prezentare – 1 punct**	
	– adecvarea conținutului la cerință: în totalitate – 3 puncte; parțial, cu divagații – 1 punct	**3 puncte**
	– respectarea convențiilor specifice unui jurnal (notarea datei, relatarea la persoana I): în totalitate – 2 puncte, parțial – 1 punct	
	– câte 2 puncte pentru includerea în scrisoare a fiecărui tipar textual – 2 x 2 puncte = 4 puncte	
8 puncte Redactarea textului	– marcarea corectă a paragrafelor	1 punct
	– coerența textului: în totalitate – 1 punct; parțial – 0 puncte	1 punct
	– proprietatea termenilor folosiți: 0-2 greșeli – 1 punct; 3 sau mai multe greșeli – 0 puncte	1 punct
	– corectitudinea gramaticală: 0-1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte	1 punct
	– claritatea exprimării ideilor: în totalitate – 1 punct; parțial – 0 puncte	1 punct
	– ortografia: 0-1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte	1 punct
	– respectarea normelor de punctuație: 0-2 greșeli – 1 punct; 3 sau mai multe greșeli – 0 puncte	1 punct
	– lizibilitatea	1 punct

Scanned with OKEN Scanner

Redactarea unei pagini de jurnal de călătorie

Elemente ale jurnalului de călătorie

- subiectivitate – exprimare la persoana I
- indici de spațiu și timp (cronotop)
- limbaj figurat – figuri de stil, imagini artistice
- stări și sentimente ale călătorului – cuvinte care exprimă stări (mirat, uimit, încântat, bucuros, trist etc.)
- folosirea timpului prezent (jurnalul este scris în timpul călătoriei)

Redactarea unei pagini de jurnal de călătorie – etape

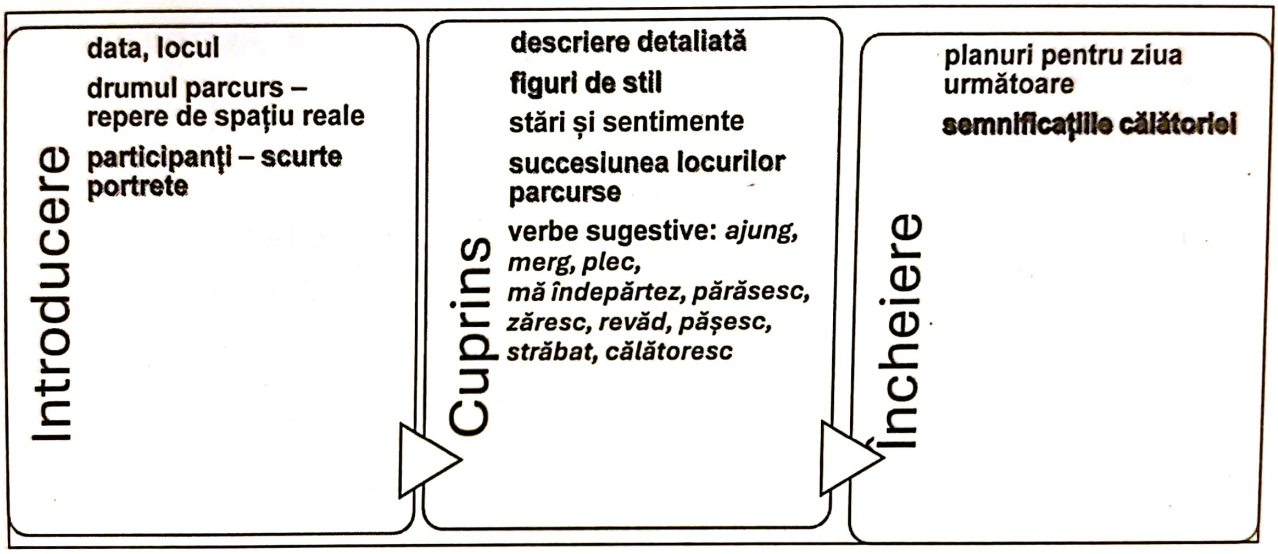

Sugestie de răspuns

20 decembrie 2025
Polul Nord

Azi mi s-a împlinit un vis: călătoresc spre Laponia, locul atâtor minunății la care mă gândesc de câte ori se apropie sărbătorile.

Zborul mi s-a părut plăcut și relaxant. Urmând sfatul părinților, care mi-au făcut cadou această călătorie și care mă însoțesc, tot drumul m-am documentat. Astfel, am aflat că Laponia nu este o țară, ci o regiune care include teritorii din mai multe state, iar exploratorii din toate timpurile s-au simțit fascinați de ea.

Ajungem la destinație cu bine și ne propunem să plecăm în aventură. Desigur, nu vom înfrunta pericolele frigului, ale pustietății, ale avalanșelor; marea provocare pentru noi vor fi cumpărăturile. Satul lui Moș Crăciun este peste așteptările mele: milioane de beculețe, de steluțe mișcătoare, figurine și mascote vii. Le întâlnesc la tot pasul. Cerul și pământul strălucesc, unite într-o ghirlandă de licurici. Mă simt parcă în cosmos, o stea din Calea Lactee, plutind spre nemărginit. Senzația de zbor feeric vine de la muzica diafană ce se aude peste tot, iar aromele de turtă dulce și mere coapte cu scorțișoară mă poartă spre bucătăria bunicii. (secvența descriptivă de 74 de cuvinte) Decid să iau din fiecare câte ceva. Mă apropii de o căsuță cu bunătăți și deodată amuțesc. Vânzătorul costumat în ren mă întreabă ce doresc, probabil, într-o limbă ciudată. Rămân nemișcată și încerc să arăt ce vreau să cumpăr, în timp ce renul de ocazie continuă să vorbească și să zâmbească. Încerc și în engleză, dar fără rezultat. Când mă așteptam mai puțin, din spatele căsuței apare un elf cam de vârsta mea, vorbind în engleză. Am aflat că vânzătorul este străbunicul lui, are 90 de ani și face turtă dulce cu piper și mentă.

Scanned with OKEN Scanner

După-amiază târziu, am fost la muzeul de gheață. Incredibilă creație, dar nu muzeul m-a fascinat, ci faptul că am putut lua parte la fenomenele specifice Polului Nord: zborul cu sania Moșului, într-un simulator, aurora boreală, într-o încăpere specială, topirea ghețarilor într-un fel de submarin. Cum se formează aurora boreală? Este un fenomen optic, ce constă într-o strălucire intensă, observată pe cerul nopții, în regiunile din proximitatea zonelor polare. Este un rezultat al impactului particulelor de vânt solar în câmpul magnetic terestru. Termenul a fost folosit pentru prima dată de Galileo Galilei, cu referire la zeița romană a zorilor, Aurora, și la zeul vânturilor, Boreas. (secvența explicativă de 60 de cuvinte) Impresionat! Minunat! Nu am cuvinte! Am avut aceeași senzație, că sunt în cosmos și zbor.

Ziua a fost foarte încărcată. Mâine este o nouă zi și o luăm de la capăt în satul de vacanță vecin. Abia aștept.

Pe mâine! (422 de cuvinte)

Scanned with OKEN Scanner

Caiet 2.
Repere teoretice

23 de teste 9 teste rapide		20 de lecții de gramatică

Scanned with OKEN Scanner

Lecția 1	Tipurile de enunțuri	
	Prezentare teoretică	Exerciții

Tipurile de enunțuri

Enunțul – comunicare cu sau fără predicat: Cine? Știu cine a venit și a bătut la ușă.
Propoziția – comunicare cu un singur predicat: Am plecat devreme.

Clasificarea enunțurilor **după alcătuire**:

1. enunțuri simple:
   a. structurate ca propoziție (au predicat): Andrei doarme.
   b. nestructurate ca propoziție (nu au predicat): Andrei? – enunț simplu nestructurat ca propoziție
2. enunțuri complexe: structurate ca o frază (cel puțin două predicate): Andrei doarme și visează frumos.

Clasificarea propozițiilor **după forma predicatului**:

1. propoziții afirmative – predicatul este exprimat printr-un verb la forma afirmativă:
   Elena a găsit cartea la librărie. – propoziție afirmativă
2. propoziții negative – predicatul este exprimat printr-un verb la forma negativă:
   Elena nu a găsit cartea la librărie. – propoziție negativă

Observație: o propoziție este negativă dacă și numai dacă este negat predicatul. Dacă se neagă orice altă parte de propoziție (subiectul, atributul, complementul etc.), propoziția este afirmativă.
Nu Elena a găsit cartea. – propoziție afirmativă

Clasificarea propozițiilor **după alcătuire**:

1. propoziții simple: alcătuite numai din părți principale de propoziție (subiect, predicat)
   Elena citește.
   Citim.
   Elena este frumoasă, inteligentă, atrăgătoare.
2. propoziții dezvoltate: alcătuite din părți principale și secundare de propoziție (subiect, predicat, atribut, complement, circumstanțial)
   Elena cea frumoasă citește mereu.
   Citește orice.
   Azi plec.

Clasificarea enunțurilor **după scopul comunicării**:

1. enunț asertiv – comunică un fapt oarecare, o idee; se termină cu **punct, două puncte, punct și virgulă**.
   Aștept trenul. – enunț simplu, structurat ca propoziție, asertiv
2. enunț imperativ – exprimă un ordin, o poruncă, un îndemn, o chemare și se termină cu **semnul exclamării**.
   Vino repede! – enunț simplu, structurat ca propoziție, imperativ
3. enunț exclamativ – exprimă o mirare, uimire, stare și se termină cu **semnul exclamării**.
   - Ce repede vii! – enunț simplu, structurat ca propoziție, exclamativ
   - Azi!
   - Bine!
4. enunț interogativ – exprimă o interogație (întrebare) și se termină cu **semnul întrebării**.
   Când vii? – enunț simplu, structurat ca propoziție, interogativ

Scanned with OKEN Scanner

Exerciții – Testul 1

Exercițiul 1 **5x3 puncte**

Alcătuiește propoziții conform cerințelor:

a. simplă, negativă
.....

b. simplă, afirmativă
.....

c. dezvoltată, negativă
.....

d. dezvoltată, afirmativă
.....

e. simplă, formată doar din predicat
.....

Exercițiul 2 **5x3 puncte**

Precizează felul enunțurilor următoare, după scopul comunicării.

a. Pe cap avea o pălărie albastră, cu un desen roșu. .....
b. Veniți la joacă! .....
c. Începem jocurile! .....
d. Mie îmi place jucăria nouă ....
e. Ce fel de jocuri? .....

Exercițiul 3 **6x5 puncte**

Menționează felul propozițiilor: „În curând vor începe competițiile." și „Nu ezitați!" după toate criteriile menționate în tabel:

Criteriul	În curând vor începe competițiile.	Nu ezitați!
alcătuire		
forma predicatului		
scopul comunicării		

Exercițiul 4 **6x5 puncte**

Citește textul:

Fata mă privea disperată, cum mă apropiam de ea săltând ca o minge dezumflată. Brusc, s-a întors cu spatele la mine și a pornit spre ieșire. Am alergat după ea.

Te rog, nu mă lăsa! Strigam cu toată puterea gândului meu.

Tropăiam. Mă simțeam greoi, prost și bătrân. Eram liber și nu puteam face nimic.

Nu mă lăsa!

Ea s-a oprit, înainte să dea colțul către aleea principală, s-a rotit și m-a privit. Am stat așa câteva clipe. Era o liniște deplină. Nu se mai auzea nici scârțâitul roabei. Nimic. Toate animalele dormeau, cu burțile pline. Nici un vizitator. Nici un îngrijitor.

Veronica D. Niculescu, ***O vară cu Isidor***

Selectează din textul dat:

a. un enunț structurat ca o frază, cu două propoziții: .....

b. o propoziție dezvoltată: .....

c. o propoziție simplă formată doar din predicat: .....

d. un enunț imperativ: .....

e. un enunț nestructurat ca propoziție (fără predicat): .....

Autoevaluare	

Scanned with OKEN Scanner

Lecția 2	Noțiuni de fonetică	
	Prezentare teoretică	Exerciții

Noțiuni de fonetică

Fonetica – știința care studiază sunetele
Literele – simbolurile care notează în scris sunetele
Alfabetul folosit de limba română cuprinde 31 de litere (30 plus **y**)
Vocalele – sunetele care se pronunță fără ajutorul altor sunete și formează singure o silabă: ***a***, ***ă***, ***â***, ***e***, ***i***, ***î***, ***o***, ***u***.
Semivocalele – sunetele care se aseamănă cu vocalele, dar nu pot forma singure o silabă: ***e***, ***i***, ***o***, ***u***.
Specific limbii române este sunetul **i scurt postconsonantic** sau **asilabic**, mai scurt chiar și decât o semivocală. Apare în finalul unor cuvinte: *pomi*, *frați*, *gemeni*.
Consoanele – sunetele care nu se pronunță singure, ci cu ajutorul vocalelor: ***b***, ***c***, ***d***, ***f***, ***g***, ***h***, ***j***, ***k***, ***l***, ***m***, ***n***, ***p***, ***q***, ***r***, ***s***, ***ș***, ***t***, ***ț***, ***v***, ***w***, ***x***, ***z***.

Diftongul – grupul de sunete, format dintr-o vocală și o semivocală, pronunțate într-o silabă: *oa-lă*
Diftongii pot fi:
- **Urcători/ascendenți** (încep cu semivocala, ca în cuvintele *ploa-ie, iar-nă*).
- **Coborâtori/descendenți** (încep cu vocala, ca în cuvintele *pâi-ne, hai-nă*).

Triftongul – grupul de sunete, format dintr-o vocală și două semivocale, pronunțate într-o silabă: *lu-poai-că*
Hiatul – grupul de sunete, format din două vocale alăturate, aflate în silabe diferite: *a-er*, *al-co-ol*

După numărul de silabe, cuvintele sunt:
- **Monosilabice** – formate dintr-o silabă: *cal*, *om*
- **Plurisilabice** – formate din două sau mai multe silabe: *albă*, *carte*, *copilandru*

Reguli:
1. Înainte de a rezolva cerințele de la exercițiile de fonetică, desparte cuvintele în silabe!
2. Numărul de vocale dintr-un cuvânt este egal cu numărul de silabe.
3. Sunetele ***a***, ***ă***, ***â***, ***î*** sunt întotdeauna vocale, celelalte (***e***, ***i***, ***o***, ***u***) pot fi și semivocale.
4. Diftongii, triftongii și hiaturile se formează și între sunete aparținând unor cuvinte diferite: ne-am (dus), i-au (spus), a apărut.
5. Grupurile ***ce***, ***ci***, ***ge***, ***gi***, ***che***, ***chi***, ***ghe***, ***ghi*** notează în scris un singur sunet – [č], [ğ], [k´], [g´] – dacă în silaba lor există altă vocală, în afară de ***e*** sau ***i***.
   ceară – cea-ră: are 5 litere și 4 sunete [ča-ră] (sunetul *e/i* nu există.)
   gheată – ghea-tă: are 6 litere și 4 sunete [g´a-tă]
6. Grupurile ***ce***, ***ci***, ***ge***, ***gi***, ***che***, ***chi***, ***ghe***, ***ghi*** notează în scris două sunete – [če], [ğe], [k´e], [g´e] sau [či], [ği], [k´i], [g´i] – dacă în silaba lor nu există altă vocală, în afară de ***e*** sau ***i***.
   chipiu – chi-piu: are 6 litere și 5 sunete [k´i-piu]
   gem – gem: are 3 litere și 3 sunete [ğem]
7. Litera „x" notează în scris două sunete:
   a. [ks]: *pix*, *fix*, *excursie*
   b. [gz]: *examen*, *exercițiu*, *exotic*
8. În unele forme pronominale, numărul de sunete este mai mare decât numărul de litere: *el* [iel], *ei* [iei]; aceeași situație se întâlnește și în cazul unor forme ale verbului *a fi*: *este* [ieste], *era* [iera] etc.

Scanned with OKEN Scanner

Exerciții – Testul 2

Exercițiul 1 **5 x 2 puncte**

Citește textul:

A fost odată ca niciodată, a fost odată un arici. Da, da, un arici bătrân, tare bătrâior și tare înțelept. De bătrân ce era îi crescuse o barbă albă până în piept și de înțelept ce era... uf! nici nu știu ce să vă mai spun. Poftim! N-am văzut în vitișoara mea un arici mai înțelept. E bine? Așa... Se trezește într-o bună dimineață ariciul.

– Hm! Cum o fi pe-afară? [...] Bun! Nu plouă.

Își apucă atunci ariciul barba cu amândouă lăbuțele și și-o trece de câteva ori peste țepii care-i slujesc la tot soiul de trebi. Acum, de pildă, îi slujeau drept pieptene...

Vladimir Colin, ***Povestea ariciului înțelept***

1. Scrie din text un cuvânt care conține doi diftongi. .....
2. Selectează din text un cuvânt cu triftong. .....

Exercițiul 2 **5 x 2 puncte**

Menționează numărul de litere și numărul de sunete, existente în fiecare dintre cuvintele:

a. cheamă: litere □ sunete □
b. ariciul: litere □ sunete □
c. trece: litere □ sunete □
d. obicei: litere □ sunete □
e. caraghioasă: litere □ sunete □

Exercițiul 3 **5 x 2 puncte**

Selectează din lista următoare, prin încercuire, numai cuvintele care conțin diftongi: bătrâior, dihanie, pălăria, fluierând, pălărioara, obicei, viața, piciule, mea.

Exercițiul 4 **10 x 3 puncte**

Precizează felul diftongilor din cuvintele care urmează, bifând în coloana potrivită:

Cuvântul	Diftong	
	urcător	coborâtor
îi		
piept		
e		
dimineață		
pieptene		
știu		
era		
bătrâior		
mai		
mea		

Exercițiul 5 **5x4 puncte**

Desparte în silabe fiecare cuvânt și menționează numărul de silabe:

înțelept: .....
amândouă: .....
pornește: .....
crescuse: .....
cunoștință: .....

Exercițiul 6 **5x2 puncte**

Colorează semivocalele din fiecare cuvânt: poate, plouă, știu, scotea, ia.

Autoevaluare	

Scanned with OKEN Scanner

Fonetică – Test rapid 1

Alege prin încercuire răspunsul corect.

1. Este accentuat corect cuvântul:
   a) oálă
   b) bólnav
   c) furíe
2. Sunt despărțite corect în silabe ambele cuvinte din seria:
   a) po-li-ti-cian, ae-ri-an
   b) po-li-ti-ci-an, a-e-ri-an
   c) pol-i-ti-cian, a-e-rian
3. Este corect accentuat:
   a) áripă
   b) cár-tof
   c) butelíe
4. Există triftong în cuvântul:
   a) șerpoaică
   b) chilioară
   c) pălărioară
5. Există diftong urcător în:
   a) haină (de ploaie)
   b) pâine
   c) toartă
6. Există diftong coborâtor în:
   a) câine
   b) oameni
   c) ieri
7. Nu există hiat în cuvântul:
   a) avion
   b) alcool
   c) vioară
8. Este bisilabic cuvântul:
   a) cartier
   b) inactiv
   c) soare
9. În cuvântul gingie există:
   a) 6 litere și 6 sunete
   b) 6 litere și 5 sunete
   c) 6 litere și 4 sunete
10. Nu există diftong în cuvântul:
    a) păianjen
    b) chior
    c) chiorului
11. Numărul de sunete este egal cu numărul de litere în cuvântul:
    a) general
    b) ghemuit
    c) geam
12. Este monosilabic cuvântul:
    a) gem
    b) aer
    c) oaie
13. Sunt despărțite corect în silabe:
    a) i-nel, de-se-na, de-sfa-ce
    b) i-nel, des-e-na, des-fa-ce
    c) i-nel, de-se-na, des-fa-ce
14. În cuvântul chiulangioaică există:
    a) 14 litere și 11 sunete
    b) 14 litere și 14 sunete
    c) 14 litere și 13 sunete
15. Este corectă forma:
    a) succesuri
    b) atlasuri
    c) niveluri
16. În cuvântul regional există:
    a) 3 vocale
    b) 4 vocale
    c) două vocale și o semivocală
17. În cuvântul chipiu există:
    a) 6 litere și 6 sunete
    b) 6 litere și 5 sunete
    c) 6 litere și 4 sunete
18. Există diftongi în toate cuvintele din seria:
    a) autograf, ușoară
    b) a ciupi, răceală
    c) coadă, clujean
19. Există triftongi în toate cuvintele din seria:
    a) coautoare, lupoaică
    b) tigroaică, surioară
    c) slujeau, șoricioaică
20. Există triftongi în toate cuvintele din seria:
    a) corăbioară, clocotitoare
    b) tipsiei, aleii
    c) mahalagioaică, trimiteai
21. Nu există triftong în cuvântul:
    a) poezioară
    b) citeai
    c) pufoaică
22. Există diftongi în toate cuvintele:
    a) princiar, poluat, porție
    b) portuar, proiector, prostioară
    c) portofoliu, căscioară, puiuleț
23. În cuvântul piuitoare există:
    a) un diftong și două hiaturi
    b) un triftong și un diftong
    c) doi diftongi și un hiat
24. În cuvântul poezioară există:
    a) un diftong și un triftong
    b) un hiat și un diftong
    c) un hiat și un triftong
25. Substantivul pompier are:
    a) două silabe
    b) trei silabe
    c) patru silabe
26. Sintagma doare-adesea are:
    a) șase silabe
    b) patru silabe
    c) cinci silabe

Scanned with OKEN Scanner

27. Cuvântul care are două hiaturi este:
    a) radiatoare
    b) radiație
    c) radiației
28. Cuvântul care nu are 10 litere și 8 sunete este:
    a) ranchiunos
    b) tinichigiu
    c) cherchelită
29. Cuvântul care are 8 litere și 8 sunete este:
    a) barcagiu
    b) rașchetă
    c) rădăcină
30. Există hiat în cuvântul:
    a) păruială
    b) studios
    c) raid
31. Nu există diftong în cuvântul:
    a) liliachiu
    b) șuvoaie
    c) corăbioară
32. Sunt corect accentuate:
    a) cóncediu, conác, comúnă
    b) dáscăl, áer, găunós
    c) interzís, lacóm, bólnav
33. Este corect despărțit în silabe:
    a) ac-tiv
    b) rea-bi-li-tare
    c) rab-lă
34. Este monosilabic:
    a) doarme
    b) palme
    c) ziar
35. Există un diftong și un hiat în:
    a) chinuitoare
    b) ciupercuței
    c) sfătuitor
36. Sunt corect despărțite ambele cuvinte:
    a) a-lam-bi-cat; al-că-tu-it
    b) con-duc-tă; s-caun
    c) nor-ii; na-fta-li-nă
37. Conțin diftong ambele cuvinte din seria:
    a) împreună; împrejmuit
    b) detaliu; amorțeală
    c) diminuat; concentrație
38. În formularea: „Mi-am înaintat demisia." se află:
    a) două hiaturi
    b) un hiat și un diftong
    a) un diftong și două hiaturi
39. Este corect accentuat:
    d) echér
    a) cratímă
    b) cérut
40. Cuvântul „procesul" are:
    a) 3 silabe
    b) 4 silabe
    c) 5 silabe
41. Are diftong:
    a) ciucure
    b) ciufulit
    c) lucioasă
42. Are doi diftongi:
    a) ciuciulete
    b) ciubotăriei
    c) lipitoarei
43. Are triftong:
    a) orăcăială
    b) pensioară
    c) râioasă
44. Are diftong:
    a) orânduială
    b) a plănui
    c) știință
45. Conține un hiat și un diftong:
    a) chinuitoare
    b) spicuială
    c) orbecăială

45 x 2 puncte = 90 de puncte
Se acordă 10 puncte din oficiu.

Autoevaluare	

Scanned with OKEN Scanner

Lecția 3	Noțiuni de vocabular	
	Prezentare teoretică	Exerciții

Noțiuni de vocabular

Vocabularul – totalitatea cuvintelor dintr-o limbă; se mai numește **lexic**.
Vocabularul limbii române cuprinde peste 120.000 de cuvinte.

Compartimentele vocabularului

Vocabularul fundamental (fondul principal lexical/ fondul principal de cuvinte)	**Masa vocabularului**
• cuprinde aproximativ 1500 de cuvinte; • include cele mai cunoscute și mai utilizate cuvinte; • majoritatea termenilor sunt de origine latină; • fiind foarte utilizate, aceste cuvinte sunt polisemantice; • intră în vocabularul fundamental cuvintele care denumesc, de exemplu: o părțile corpului omenesc: *cap*, *ochi*, *mână*; o obiecte casnice: *masă*, *casă*; o lunile anului: *ianuarie*, *mai*; o numeralele: *opt*, *cinci*.	• reprezintă aproximativ 90% din vocabular; • grupează cuvinte mai puțin cunoscute și mai puțin utilizate, acestea putând fi: o **neologisme** (cuvinte noi, multe împrumutate din alte limbi): *bibliotecă*, *splendoare*, *naiv*; o **arhaisme** (cuvinte vechi, ieșite din uzul curent): *poștalion*, *ienicer*; o **regionalisme** (cuvinte utilizate doar în anumite zone ale țării): *arnici* (ață), *curechi* (varză), *porodici* (pătlăgele roșii); o termeni din **argou** (limbaj folosit de anumite categorii, cu scopul de a nu fi înțelese de altele): *șiș* (cuțit), *mititica* (închisoare), *iarbă* (droguri); o termeni din **jargon** (limbaj nerecomandat, specific altor limbi, dar folosit pentru a impresiona): *ciao*, *OK*.

Mijloacele de îmbogățire a vocabularului

Mijloacele de îmbogățire a vocabularului sunt:

A. Interne

1. **Derivarea** – formarea cuvintelor noi cu ajutorul prefixelor / sufixelor
   Prefix – sunet sau grup de sunete plasat înaintea radicalului pentru a forma cuvinte noi: *(a) desface*
   Există prefixe care au sens ca un cuvânt de sine stătător: *antiterorist*, *concetățean*, *contraatac*, *ex-premier*, *antebelic*, *arhicunoscut*, *hipersensibil*, *interșcolar*, *postfață*, *subpunct*, *prestabilit*.
   Sufix – sunet sau grup de sunete plasat după radical pentru a forma cuvinte noi: *făcătură*.
   Sufixele pot fi:
   - **colective** – ajută la formarea unor termeni cu formă de singular, dar care exprimă o totalitate: *pietriș*, *boierime*, *apăraie*
   - **diminutivale** – ajută la formarea unor cuvinte care exprimă obiecte mai mici: *pietricică*, *omulet*, *out*, *cărțulie*
   - **augmentative** – ajută la formarea unor cuvinte care exprimă obiecte mai mari: *pietroi*, *cărțoi*, *cățelandru*
   - **moționale** – ajută la formarea femininelor de la masculine sau invers: *rățoi*, *lupoaică*

   Derivat parasintetic – cuvânt format în același timp cu sufixe și prefixe: *desfăcător*
   Radical – sunetele comune tuturor cuvintelor dintr-o familie lexicală; se mai numește **rădăcină**.
   În cadrul unei familii de cuvinte, radicalul poate fi ușor diferit: *a desface*, *făcătură*
   Cuvântul de bază – termenul generic, de la care se formează o familie de cuvinte: *a face*
   Familie lexicală/familie de cuvinte – totalitatea cuvintelor formate prin derivare, compunere, schimbarea valorii gramaticale, de la același cuvânt de bază sau de la același radical și înrudite ca sens: ***a face*** – *a reface*, *a desface*, *refacere*, *desfacere*, *nefăcut*, *refăcut*, *făcătură*, *desfăcătură*, *desfăcător*, *făcător*, *facere*, *răsfăcut*, *prefacere* etc.

Scanned with OKEN Scanner

Observații:

1. în familia de cuvinte nu intră neologismele, oricât de apropiate ar fi, ca formă, de cele derivate: *facil* – nu face parte din familia verbului *a face*; *floră*, *inflorescență* – nu fac parte din familia cuvântului *floare* etc.
2. cuvintele cu mai multe forme se indică prin forma din dicționar, excluzându-se formele de feminin sau plural – *făcători*, *făcătoare*, *faceri*, *facerii* etc. – sau formele din conjugarea verbului – *desfac*, *desfaci*, *desfacem* etc.

2. **Compunerea** – formarea cuvintelor noi, pe baza unor cuvinte deja existente, prin:
   a. **alăturare (parataxă, juxtapunere)**
      - **cu cratimă**: *bloc-turn*, *câine-lup*, *Cluj-Napoca*;
      - **cu blanc (spațiu liber)**: *de la*, *de pe lângă*, *Târgu Jiu*, *Târgu Neamț*;
      - **sudare**: *deoarece*, *așadar*, *dinspre*, *numai*;
   b. **subordonare – cuvintele depind unele de altele din punct de vedere gramatical**
      - substantiv + adjectiv: *rea-voință*, *Baia Mare*, *Valea Călugărească*, *Târgu Frumos*
      - substantiv + - prepoziție+ - substantiv: *floare-de-colț*, *Baia de Arieș*, *Baia de Fier*, *floarea-soarelui*, *untdelemn*, *gura-leului*
      - verb + substantiv: *papă-lapte*, *zgârie-brânză*
      - adverb + adjectiv: *bineînțeles*, *rău-voitor*
   c. **abreviere (prescurtare)**: aragaz, *Agrofarm*, *DVD*, *SRL*, *TAROM*

Există elemente de compunere savantă, numite și prefixoide/sufixoide sau false prefixe/false sufixe, care se aseamănă cu prefixele și sufixele, prin locul în care se atașează radicalului, dar diferă de acestea prin faptul că au sens de sine stătător. Provin fie din latină, fie din greaca veche și au circulație internațională.

Cuvintele care conțin prefixoide/sufixoide nu sunt derivate, ci compuse.

Cuvinte derivate, formate cu prefixe	**Cuvinte compuse, formate cu prefixoide, în limbile de origine**
antebelic, **anti**aerian, **arhi**cunoscut, **con**cetățean, **contra**atac, **ex**-ministru, **hiper**sensibil, **inter**școlar, **post**față, **pre**electoral, **sub**unitate	**aero**dinamic, **auto**caracterizare, **bio**logie, **filo**logie, **geo**logie, **hemo**globină, **hidro**centrală, **macro**sistem, **micro**organism, **multi**anual, **orto**pedic, **poli**fonic, **pseudo**nim, **tele**comandă, **vice**campion, **zoo**logic
Cuvinte derivate, formate cu sufixe	**Cuvinte compuse, formate cu sufixoide, în limbile de origine**
englez**eşte**, mor**ar**, sufle**tesc**	orto**gramă**, insecti**cid**, demo**crație**, anglo**fil**, claustro**fob**, igni**fug**, dermato**log**

3. **Schimbarea valorii gramaticale (conversiunea)** – formarea cuvintelor noi prin trecerea de la o parte de vorbire la alta
   Tu ești *frumos*. (adjectiv)/ Tu scrii *frumos*. (adverb)/ *Frumosul* încântă privirea. (substantiv)
   Cucul este o pasăre solitară. (substantiv)/ Eu sunt singur *cuc*. (adverb)

B. Externe – neologismele

Relațiile dintre cuvinte

Relațiile dintre cuvinte – au în vedere sensurile și formele cuvintelor din context.

Denumirea relației și definiția	**Exemple**
Sinonimia **Sinonimele** – cuvintele cu forme diferite și sensuri asemănătoare	**zăpadă** – nea – omăt Zăpada a ajuns până la acoperiș. Fulgii de nea plutesc în aer. Sania alunecă pe omăt. **praf** – colb – pulbere **față** – figură – chip – ten – mină
Antonimia	**înalt** – scund – pipernicit – mărunțel

Scanned with OKEN Scanner

Antonimele – cuvintele cu forme diferite și sensuri opuse	Spre deosebire de mine, care sunt înalt, fratele meu este scund. Mereu a fost pipernicit și va rămâne un om mărunțel toată viața. **bun** – rău – nefolositor – inutil – malițios – nepotrivit **a sta** – a înainta – a merge – a porni – a funcționa
Omonimia **Omonimele** – cuvintele cu forme identice și sensuri total diferite În dicționar, sunt numerotate ca termeni diferiți.	**ban$_1$ – ban$_2$** N-am nici măcar un **ban$_1$**. Mihai a fost **ban$_2$** al Craiovei. **cală$_1$ – cală$_2$** Bagajele sunt în **cală$_1$**. În buchet este o singură **cală$_2$**. **vie$_1$ – vie$_2$** Bunicul este în **vie$_1$**. Bluza are o culoare **vie$_2$**. **casă$_1$ – casă$_2$** Stau în **casă$_1$** din cauza ploii. Am plătit la **casă$_2$**.
Paronimia **Paronimele** – cuvintele cu forme aproape identice și sensuri diferite	**deferit** – diferit El a fost deferit justiției pentru faptele lui. Eu am trăit diferit. **mortal** – mortar **învestit** – investit
Polisemia **Cuvintele polisemantice** – termenii care au mai multe sensuri	**casă** – Am *casă* cu patru camere. L-am cazat în *casa* de oaspeți. Mi-am făcut *casă* de vacanță la munte. El provine de la o *casă* de copii. Alo, aici *casa* Popescu. Aceasta este o producție a *casei* de filme din Austria. Cheia mi-a căzut în *casa* scărilor sau în casa liftului. **a trece** – El nu *a trecut* clasa. Am ajutat o bătrână *să treacă* strada. *Am trecut* lucrarea pe curat. De ce *treci* cu vederea ce îți spun? Ești obosit, *treci* de la una la alta. Mama *a trecut* de 40 de ani. Boala mi-*a trecut*.

Sensul cuvintelor este:

1. sens propriu de bază – este cel mai folosit: Mă doare **brațul** drept.
   Stomatologul mi-a scos un **dinte** bun.
2. sens propriu secundar – rezultă dintr-o asemănare: Dunărea are trei **brațe**.
   Grebla are **dinți** lipsă.
3. sens figurat – este un sens neobișnuit, cu totul nou: Frunzele cad în **brațele** adierii.
   Afară este soare cu **dinți**.

Câmpul lexical – totalitatea cuvintelor înrudite ca sens și care trimit la aceeași realitate.

Câmpul lexical al **florilor**: *floare*, *florăreasă*, *florărie*, *trandafir*, *ghiocel*, *dalie*, *azalee*, *crin*, *crizantemă*, *lalea*, *viorele*, *petală*, *parfum*, *stamină* etc.

Cuvintele din același câmp trebuie să fie aceeași parte de vorbire (de exemplu, substantive).

Pleonasmul – greșeală ce constă în folosirea unor cuvinte cu înțeles apropiat pentru a exprima aceeași idee:

A ținut o <u>scurtă alocuțiune</u>.
S-au înregistrat <u>averse de ploaie</u>.
El a procedat cu <u>cinste și onestitate</u>.
Se va <u>asigura siguranța</u> cetățenilor.

Scanned with OKEN Scanner

Exerciții – Testul 3

Exercițiul 1 **10x2 puncte**

Subliniază cu roșu cuvintele derivate și cu albastru pe cele compuse din textul următor:

Pe străduțele întunecoase, douăzeci de blocuri-turn stau aliniate pe partea dinspre mare. În grădinițele arătoase, flori trandafirii dorm în umbrarele primăverii.

Exercițiul 2 **15x2 puncte**

Grupează compusele din textul de mai jos în funcție de procedeul de compunere: alăturare, subordonare, abreviere.

Tinerețea fratelui de cruce îl uimi pe Făt-Frumos, iar apa vie îi dădu putere să treacă prin Valea Deznădejdii. Apoi privi înspre Palatul de Aramă al Mumei-Pădurii și, ca să uite de tot necazul, culese flori de nu-mă-uita și le puse în desagă. Restul plantelor avea să le cumpere de la PLAFAR.

Revăzând-o pe Ileana Simziana, plecară împreună la ROMARTA, deoarece croitoreasa răuvoitoare i-a anunțat că a greșit rochia de mireasă. Ca dar de nuntă, poate vor primi aragazul pe care și-l doresc.

alăturare	subordonare	abreviere

Exercițiul 3 **15x2 puncte**

Scrie câte un exemplu de cuvânt compus pentru fiecare prefixoid sau sufixoid indicat:

auto-	*orto-*	*neo-*
-fag	*calo-*	*pseudo-*
bi-	*-cid*	*tele-*
demo-	*-vor*	*termo-*
mono-	*-tecă*	*bio-*

Exercițiul 4 **5x1 punct**

Explică modul de formare a cuvintelor subliniate, precizând mijlocul de îmbogățire a vocabularului:

Fetița era cam <u>neastâmpărată</u>.

neastâmpărată –

Arunca jucăriile <u>ici-colo</u>.

ici-colo –

Razele <u>străluceau</u> în părul ei.

străluceau –

Culege <u>floricelele</u> albe.

floricelele –

Vine de la grădiniță.

<u>de la</u> –

Exercițiul 5 **5x1 punct**

Alcătuiește câte un exemplu cu fiecare dintre omonimele cuvintelor subliniate:

Am lucrat ca <u>voi</u>. –

voi –

Nu am deloc <u>spor</u> la lucru. –

spor –

Are <u>fire</u> de artist, este visător. –

fire –

Pasărea ciugulește un <u>bob</u> de mei. –

bob –

Ce ai primit în <u>dar</u>? –

dar –

Autoevaluare	

Scanned with OKEN Scanner

Exerciții – Testul 4

Exercițiul 1 **10x1 punct**

Alcătuiește câte două exemple, pentru a ilustra diferitele sensuri ale cuvintelor polisemantice:

a străluci		
a țese		
a cădea		
a curge		
a ajunge		

Exercițiul 2 **10x2 puncte**

Scrie câte un exemplu cu fiecare paronim:

alineat/aliniat		
a râde/a rade		
scală/scară		
a citi/a cita		
a investi/a învesti		

Exercițiul 3 **9x4 puncte**

Formulează câte 3 exemple, în care fiecare cuvânt dat să aibă sensurile precizate:

Cuvintele	Sens propriu de bază	Sens propriu secundar	Sens figurat
picior			
gură			
poale			

Exercițiul 4 **6x3 puncte**

Precizează câte un sinonim și câte un antonim pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în exemplele din prima coloană:

Exemplul	Sinonim	Antonim
Vocea ei este <u>groasă</u>.		
Se <u>trezește</u> dis-de-dimineață.		
Primirea a fost <u>călduroasă</u>.		

Exercițiul 5 **6 puncte**

Încercuiește răspunsul corect. Sensul expresiei din exemplul „Ce este cu tine?" este:

a. Cu ce ai venit?
b. Ce faci?
c. Ce se întâmplă?

Autoevaluare	

Scanned with OKEN Scanner

Vocabularul – Test rapid 2

Alege prin încercuire răspunsul corect.

1. Sunt paronime:
   a. evocator – educator
   b. copil – copii
   c. complement – compliment
2. Sunt sinonime:
   a. ajutător – auxiliar
   b. ajutător – adjunct
   c. ajutător – neajutorat
3. Sunt antonime:
   a. scală – escală
   b. a antama – a începe
   c. a înșira – a deșira
4. Face parte din familia cuvântului *carte*:
   a. cartonat
   b. cărturăresc
   c. cartă
5. Locuțiunea sinonimă a neologismului *a restitui* este:
   a. a da rest
   b. a da înapoi
   c. a-și face rost
6. Este derivat cu sufix colectiv:
   a. apăraie
   b. momâie
   c. uragane
7. Este derivat cu sufix diminutival:
   a. mărunțiș
   b. măricel
   c. pitic
8. Este derivat cu sufix augmentativ:
   a. botoșel
   b. buboi
   c. scorțos
9. Este compus:
   a. scheletic
   b. nenumărat
   c. Anamaria
10. Este derivat:
    a. incredibil
    b. inutil
    c. incalificabil
11. Nu este derivat:
    a. imaterial
    b. răzbunător
    c. pârâcios
12. Este derivat parasintetic:
    a. nefolositor
    b. președinție
    c. avanpost
13. Sensul cuvântului *expertiză* este:
    a. experiență într-un domeniu
    b. studiu detaliat
    c. calificare, competență
14. Sunt paronime:
    a. fisă – fișă
    b. brădet – bănet
    c. bogat – sărac
15. Sunt antonime:
    a. a eluda – a elida
    b. difuz – defect
    c. facultativ – obligatoriu
16. Fac parte din aceeași familie lexicală:
    a. montan – muntos
    b. laudativ – elogios
    c. nefăcut – desfacere
17. Sensul expresiei *a ajunge la sapă de lemn* este:
    a. a sărăci
    b. a-și schimba meseria
    c. a enerva
18. Este un pleonasm în formularea:
    a. A scris corect ortografic.
    b. S-a dat de ceasul morții.
    c. Mi-a scris o scrisoare lungă.
19. Câmpul lexical al locuinței cuprinde și cuvântul:
    a. cușetă
    b. iglu
    c. pachebot
20. Sensul propriu de bază al cuvântului *dinte* apare în exemplul:
    a. Afară este soare cu dinți.
    b. Mi-a zâmbit printre dinți.
    c. Stomatologul mi-a scos alți dinți.
21. Nu este derivat de la cuvântul *floare*:
    a. floretă
    b. floricea
    c. înfloritor
22. Nu este pleonasm structura:
    a. Lecția este clară și concisă.
    b. Am folosit telecomanda de la o distanță optimă.
    c. Titanicul, luxosul pachebot, s-a scufundat în ocean.
23. Este un pleonasm în exemplul:
    a. Am conlucrat foarte bine când am lucrat împreună.
    b. Am căzut de acord asupra sumei.
    c. Parchetul s-a autosesizat, în mod sigur.

Scanned with OKEN Scanner

24. Este neologism:
    a. corespunzător
    b. corespondent
    c. luminos
25. Este monosemantic:
    a. viu
    b. a chinui
    c. diluant
26. Cuvântul de bază de la care s-au format cuvintele, *umbros, neumbrit, umbriță* este:
    a. umbr-
    b. umbră
    c. umbrar
27. Cuvântul de bază al familiei lexicale *descusut, necusut, a coase, cusătură* este:
    a. ultimul
    b. al treilea
    c. primul
28. Nu are omonim:
    a. capac
    b. sol
    c. corn
29. Este alcătuit prin compunere cuvântul:
    a. n-aude
    b. văzându-ne
    c. nu-mă-uita
30. Sunt sinonime:
    a. expertiză– experiență
    b. central – nuclear
    c. însiropat – suculent
31. Sunt antonime:
    a. nume – prenume
    b. a alunga – a exila
    c. a exporta – a importa
32. Au același înțeles:
    a. meticulos – înverșunat
    b. maliții – răutăcios
    c. sârguincios – sever
33. Nu are omonime cuvântul:
    a. râs
    b. cot
    c. hâd
34. Face parte din vocabularul fundamental:
    a. genunchi
    b. lent
    c. SMS
35. Cuvintele *capitală* (a țării) și (problemă) *capitală* sunt:
    a. paronime
    b. cuvinte polisemantice
    c. omonime
36. Substantivele *slujnică* și *servitoare* sunt:
    a. sinonime
    b. paronime
    c. omonime
37. Exemplul „Fiecare produs de panificație are patru ingrediente." conține:
    a. două cuvinte compuse
    b. un cuvânt compus
    c. zero cuvinte compuse
38. Cuvântul *hiperactiv* este:
    a. neologism
    b. derivat
    c. compus
39. Cuvântul *insecticid* este:
    a. derivat
    b. compus
    c. împrumutat
40. Fac parte din același câmp lexical:
    a. carpetă, carpatic, carpatin
    b. magazin, raft, producător
    c. unchi, soră medicală, fraternitate
41. Neologismul scris corect este:
    a. vizavi
    b. boutique
    c. premiză
42. Enunțul în care apare un neologism scris greșit este:
    a. Cuvintele tale au multiple repercusiuni.
    b. Ținutul nord-dunărean a fost cucerit.
    c. Amenajarea este somptoasă.
43. Este formă corectă:
    a. antecameră
    b. disertație
    c. on-line
44. Expresia *călcâiul lui Ahile* înseamnă:
    a. boală
    b. durere
    c. slăbiciune, punct vulnerabil
45. Este formă corectă:
    a. Cluj-Napoca
    b. Târgu-Mureș
    c. Târgu-Jiu

45 x 2 puncte = 90 de puncte
Se acordă 10 puncte din oficiu.

Autoevaluare	

Scanned with OKEN Scanner

Lecția 4	Noțiuni de morfologie	
Substantivul	Prezentare teoretică	Exerciții

Morfologia – partea gramaticii care studiază părțile de vorbire.
Părțile de vorbire sunt:

- **flexibile** – își modifică forma: substantivul, articolul, adjectivul, pronumele, numeralul, verbul
- **neflexibile** – nu își modifică forma: adverbul, prepoziția, conjuncția, interjecția.

Substantivul

Substantivul – partea de vorbire flexibilă, care denumește obiecte (în sens gramatical, prin obiecte se înțeleg ființe, lucruri, fenomene ale naturii.)
Categoriile substantivului: **genul** (masculin, feminin, neutru), **numărul** (singular, plural), **cazul** (nominativ, acuzativ, dativ, genitiv, vocativ), determinarea (prezența articolului).
Clasificarea substantivelor:

1. **după ceea ce denumesc:**
   a. **comune – denumesc obiecte** (*casă, masă, corp*), **trăsături** (*frumusețe, urâțenie*), **fenomene** (*ploaie, tunet, solidificare*), **anotimpuri** (*vară, iarnă*), **ființe** (*om, câine, lup*), **plante** (*floare, iarbă, porumb*), **substanțe** (*miere, zahăr, petrol*), **elemente ale naturii** (*munte, fluviu*) etc.
   b. **proprii – denumesc persoane** (*Ion, Carmen*), **familii** (*Ionescu, Lăzărescu, Popa*), **ape** (*Dunărea, Olt*), **munți** (*Carpați, Alpi*), **localități** (*București, Radomirești*), **instituții** (*Liceul Teoretic „Onisifor Ghibu", Academia Română*), **sărbători oficiale și religioase** (*Revoluția Română, 1 Mai, Crăciunul, Sfintele Paști*), **state** (*Bulgaria, Statele Unite ale Americii*), **perioade** (*Renașterea, Evul Mediu*), **animale** vii (*Azorel, Pisu*) sau de jucărie (*Omi, Dino, Giri, Pufi*) etc.
2. **după formă:**
   a. **simple:** *apă, popor, privelişte, Arad*
   b. **compuse:** *apă-grea, drum-de-fier, coada-şoricelului, Târgu Mureş*
3. **după felul în care exprimă genul:**
   a. **epicene** – substantivele care au o singură formă pentru a exprima femininul și masculinul: *viperă, hipopotam, condor, papagal, prepeliță*
   b. **mobile** – substantivele care au două forme pentru cele două genuri, formate una de la cealaltă, prin derivare cu sufixe moționale: *vulpe/ vulpoi, rață/ răți, lup/ lupoaică, mire/ mireasă, gâscă/ gâscan*
   c. **substantive cu forme diferite pentru feminin și masculin** – *unchi/ mătușă, frate/ soră, cal/ iapă, capră/ țap*
4. **după felul în care exprimă numărul:**
   a. **substantive cu forme diferite pentru cele două numere**: *cofetărie/ cofetării, tren/ trenuri, om/ oameni*
   b. **substantive defective de plural:** *miere, var, unt, încălțăminte*
   c. **substantive defective de singular:** *tăieței, câlți, foale, rechizite*

Cazurile și funcțiile substantivelor

Cazul	Funcțiile	Întrebările	Exemple
Nominativ (N)	Subiect (S)	Cine?	<u>Tata</u> așteaptă autobuzul. Se aude <u>un sunet ciudat</u>.
	Nume predicativ (NP)	— Se formează pe lângă un verb copulativ.	Dăscăliță *înseamnă* <u>profesoară</u>. Maria *este* <u>profesoară</u>. Maria *a devenit* <u>profesoară</u>. Maria *pare* <u>profesoară</u>. Maria *a rămas* <u>profesoară</u>. Maria *a ajuns* <u>profesoară</u>. Maria *a ieșit* <u>profesoară</u>. Maria *s-a făcut* <u>profesoară</u>.

Scanned with OKEN Scanner

	Atribut substantival	— Reprezintă o completare, o explicație suplimentară.	Stau pe strada Cosbuc. Învăț la Liceul O. Goga. Locuiesc în orașul Cugir. Elevul Ionescu are talent. Familia Popa nu are telefon. Domnul avocat a câștigat procesul. Șarpele boa este periculos.
Acuzativ (Ac) + prepozițiile: *pe în ca de la pentru cu despre lângă din sub de sub după peste către înspre spre până dinspre într-/ între/întru dintr-/ dintre/dintru de la de pe de pe la de pe lângă*	Complement direct (CD)	Pe cine? Ce?	Am o soră în capitală. Îl aștept pe fratele meu. Atenție la *complementul direct intern*, care apare în construcții asemănătoare unui pleonasm, dar corecte din punctul de vedere al exprimării: *a visa un vis, a scrie o scrisoare, a face o nefăcută.*
	Complement prepozițional (CP)	Despre cine? Despre ce? La cine? La ce? De cine? De ce? Cu cine? Cu ce? Pentru cine? Pentru ce?	Am discutat despre colegi. Se va vorbi despre filmul de ieri. Mă gândesc la familia mea. Visez la o excursie. Mă tem de dirigintă. Mi-e frică de injecție. Plec în vacanță cu mama. Câinele tău seamănă cu un cal. Am cumpărat cartea pentru Maria. Medicamentul este recomandat pentru astm.
	Nume predicativ	— Se construiește ca NP din N, dar obligatoriu cu o prepoziție.	Filmul este pentru copii. Tu ești ca un copil. Cartea pare despre animale. Basmul este cu balauri.
	Complement de agent (CA)	De către cine? De către ce?	Noi am fost recomandați de experiența în domeniu. Mama va fi așteptată la gară de către tata.
	Atribut substantival prepozițional (ASP)	Care? Ce fel de?	Nu cunosc nicio agenție de voiaj. Geanta de călătorie este încăpătoare. Manualul pentru clasa a V-a este verde. Cadoul de la mama mă nemulțumește. Cartea despre animale are poze.
	Circumstanțial de mod (CM)	Cum? În ce fel? În ce mod? Cât?	Dorm ca un bebeluș. Se hrănește după sfatul medicului.
	Circumstanțial de timp (CT)	Când? De când? Până când? Cât timp?	Voi sosi peste o săptămână. Am boala din copilărie. Stau la bunici până în septembrie. Am întârziat un an cu facturile.
	Circumstanțial de loc (CL)	Unde? De unde? Până unde? Încotro?	Nu mai pleci la mare? Un înger a venit din cer. Ajunge până la umărul meu. Îndreptați-vă spre aeroport!
	Circumstanțial de cauză (CZ)	Din ce cauză? Din ce pricină?	A murit de frig. Plânge mult de emoție. Iarba s-a ars de la căldură.
	Circumstanțial de scop (CS)	Cu ce scop?	A pus laptele în prăjitură pentru gust. Am plecat la cumpărături. Mă pregătesc pentru examen.

Scanned with OKEN Scanner

Dativ (D) + prepozițiile: *grație datorită mulțumită*	Complement indirect	Cui?	I-am dat telefon <u>unchiului</u> meu. A fost sancționat conform <u>regulamentului</u>.
	Nume predicativ	—	Recompensa ta a fost <u>grație echipei</u>.
	Complement circumstanțial de cauză(CZ)	Din ce cauză? ...	A fost aplaudat <u>grație talentului</u>. Suntem relaxați <u>datorită vacanței</u>.
	Atribut substantival prepozițional (ASP)	Care? Ce fel de?	Reușita <u>mulțumită efortului</u> său i-a încântat pe toți.
Genitiv (G) + prepozițiile: *asupra contra împotriva deasupra înaintea înapoia dedesubtul împrejurul* + locuțiunile: *în josul în susul la stânga la dreapta în jurul de jur împrejurul în fața în spatele din cauza din pricina* + articolul genitival *a al ai ale*	Atribut substantival genitival (ASG)	A cui? Al cui? Ai cui? Ale cui?	Mașina <u>mamei</u> are două uși. Doi frați <u>ai vânzătoarei</u> o ajută după program. Mașina este a <u>mamei</u>.
	Atribut substantival prepozițional (ASP)	Care? Ce fel de?	Lupta <u>contra corupției</u> a eșuat. Întârzierea <u>din cauza traficului</u> m-a descalificat.
	Nume predicativ	—	Decizia este <u>împotriva intereselor</u> tuturor.
	Circumstanțial de timp (CT)	Când? ...	A sosit <u>înaintea mamei</u>.
	Circumstanțial de mod (CM)	Cum? ...	Înoată <u>contra curentului</u>.
	Circumstanțial de loc (CL)	Unde? ...	Nu vă așezați <u>înaintea președintelui</u> de comisie! Stai <u>în fața ecranului</u>.
	Circumstanțial de cauză(CZ)	Din ce cauză? ...	Te vei îmbolnăvi <u>din cauza fumatului</u>.
Vocativ (V)	Substantivele în V nu au funcții sintactice.	Substantivele în V nu răspund la nicio întrebare.	<u>George</u>, stai locului! Vino, <u>fetițo</u>, mai repede! OBS. Substantivele în V se despart prin virgule de restul enunțului. Cuvintele care însoțesc substantivele în V au funcție sintactică: Vino, fetița <u>mea</u>! (<u>mea</u> – atribut adjectival în V)

Locuțiunea substantivală – grup unitar de cuvinte, care are valoarea unui substantiv: *părere de rău* (regret), *dare de seamă* (raport), *înaintare în funcție* (promovare), *lovitură de colț* (corner)

Scanned with OKEN Scanner

Exerciții – Testul 5

Exercițiul 1 **24x1 punct**

Scrie în tabel substantivele date, cu formă articulată, atât cu articolele hotărâte, precum și cu cele nehotărâte, la singular și la plural.

Substantiv	Formele articulate cu articol hotărât		Formele articulate cu articol nehotărât	
	singular	plural	singular	plural
tigru				
tren				
florărie				

Exercițiul 2 **50x1 punct**

Selectează substantivele din enunțurile următoare și analizează-le, precizând categoriile indicate în tabel. În cazul absenței acestora, marchează printr-o liniuță acest aspect.

Doi copaci înalți din pădurea de pe dealul verde se văd de departe. Cerul albastru fără nori strălucește puternic. Culorile frunzelor de prin niște crengi stufoase curg și se amestecă. Se aude un ciripit cristalin de păsările vesele.

Substantivul	Genul	Numărul	Cazul	Funcția sintactică	Determinarea (± articol)

Exercițiul 3 **6x1 punct**

Alcătuiește câte două exemple, în care fiecare dintre substantivele date (articulate sau nearticulate) să fie, pe rând, subiect, apoi atribut:

cuvintele	**Subiect**	**Atribut**
caiet		
Ana		
Mihai		

Exercițiul 4 **5x2 puncte**

Notează cu A (adevărat) sau F (fals) următoarele enunțuri:

- În exemplul *Frumoasa fată și al doilea prinț din castel au plecat.* sunt trei substantive nearticulate și un substantiv articulat. .....
- În enunțul *Niște copii stau pe bănci.* primul substantiv este nearticulat. .....
- Subiectul propoziției *Îmi place filmul de acțiune văzut alături de Mircea.* este *Mircea.* .....
- În enunțul *Unui coleg i s-a rupt caietul de română.*, primul substantiv este articulat cu articol nehotărât, iar al doilea substantiv este articulat cu articol hotărât. .....
- În exemplul *Vorba dulce mult aduce omului, dar poate tăia mai tare ca sabia.*, sunt trei substantive în cazuri diferite. .....

Autoevaluare	

Scanned with OKEN Scanner

Exerciții – Testul 6

Exercițiul 1 **5x5 puncte**

Alege, prin încercuire, răspunsul corect. Substantivele subliniate au funcția:

1. Colegului din banca de la geam nu i-am spus.
   a. subiect
   b. atribut substantival prepozițional
   c. complement indirect
2. Programul sosirilor s-a decalat.
   a. circumstanțial de mod
   b. complement indirect
   c. atribut substantival genitival
3. Pomul de lângă salcie este un măr.
   a. circumstanțial de loc
   b. complement direct
   c. nume predicativ
4. M-a deranjat observația primită.
   a. atribut substantival prepozițional
   b. complement direct
   c. subiect
5. Maria și Cristina sunt vecinele prietenei mele.
   a. atribut substantival genitival
   b. nume predicativ
   c. complement indirect

Exercițiul 2 **5x2 puncte**

Scrie în spațiul liber cazul substantivelor subliniate:

Dă-mi telefonul!	Gardul casei este sigur.	Vântul bate dinspre mare.	Frate, nu mai veneai?	Spune-i psihologului totul!

Exercițiul 3 **20 de puncte**

Citește textul:

– Mătușă, lucrezi la departamentul de relații cu publicul?

– Da, scumpul meu nepot.

– Caut cabinetul medicului de familie. Am venit să-mi spună dacă întotdeauna consumul excesiv de zahăr, sare și grăsimi dăunează grav sănătății.

– Da, poți face boli ale aparatului digestiv.

1. Scrie din text un substantiv defectiv de plural..... 2 puncte
2. Transcrie din text un substantiv colectiv..... 2 puncte
3. Menționează în tabel funcția sintactică a cuvintelor subliniate. ..... 8x2 puncte

departamentul		sănătății	
publicul		consumul	
cabinetul		zahăr	
medicului		(ale) aparatului	

Exercițiul 4 **7x5 puncte**

Construiește exemple conform cerințelor:

substantiv	caz	funcție	exemplul
an	Ac	circumstanțial de timp	
carte	Ac	atribut substantival prepozițional	
profesor	G	atribut substantival genitival	
pasăre	Ac	circumstanțial de mod	
casă	D	complement indirect	
stradă	Ac	circumstanțiala de loc	
copac	N	subiect	

Autoevaluare	

Scanned with OKEN Scanner

Substantivul – Test rapid 3

Alege prin încercuire răspunsul corect.

Substantivele subliniate au funcția:

1. Ai venit la nuntă din obligație?
   a. atribut substantival prepozițional
   b. circumstanțial de cauză
   c. complement indirect
2. Vei rata ieșirea pe autostradă.
   a. atribut substantival prepozițional
   b. circumstanțial de cauză
   c. complement direct
3. Stau o oră la masă.
   a. circumstanțial de mod
   b. circumstanțial de timp
   c. complement indirect
4. Mereu intru în clasă după profesori.
   a. atribut substantival prepozițional
   b. circumstanțial de timp
   c. complement indirect
5. Se va lua acest medicament.
   a. subiect
   b. complement direct
   c. complement indirect
6. Plâng după clătitele făcute de mama.
   a. circumstanțial de cauză
   b. circumstanțial de mod
   c. circumstanțial de scop
7. Rude îmi sunt și câțiva colegi.
   a. subiect
   b. complement direct
   c. nume predicativ
8. Îi atenționez pe părinți.
   a. complement indirect
   b. complement direct
   c. subiect
9. Este o lege promulgată de către președinte.
   a. complement indirect
   b. complement de agent
   c. atribut substantival prepozițional
10. Elevul Pop are probleme cu legea.
    a. atribut substantival
    b. atribut substantival prepozițional
    c. subiect
11. Merg spre victorie.
    a. circumstanțial de loc
    b. circumstanțial de scop
    c. circumstanțial de mod
12. Se ascunde doar de frică.
    a. circumstanțial de loc
    b. circumstanțial de cauză
    c. complement indirect
13. Strânge bani pentru o cauză dreaptă.
    a. circumstanțial de cauză
    b. circumstanțial de scop
    c. complement indirect
14. Investitorii sunt din categoria de mijloc.
    a. nume predicativ
    b. circumstanțial de mod
    c. circumstanțial de loc
15. Este un timp favorabil investițiilor.
    a. complement indirect
    b. atribut substantival prepozițional
    c. nume predicativ
16. Decizia s-a dat conform Codului Civil.
    a. circumstanțial de mod
    b. complement indirect
    c. atribut substantival prepozițional
17. A reușit la interviu datorită pilelor.
    a. circumstanțial de mod
    b. atribut substantival prepozițional
    c. circumstanțial de cauză
18. Circulă conform orarului.
    a. atribut substantival prepozițional
    b. circumstanțial de cauză
    c. complement indirect
19. Programul este contrar așteptărilor.
    a. circumstanțial de mod
    b. nume predicativ
    c. complement indirect
20. El este modelul fratelui meu.
    a. complement indirect
    b. atribut substantival genitival
    c. nume predicativ
21. Stai la locul tău, fată!
    a. circumstanțial de mod
    b. circumstanțial de loc
    c. fără funcție
22. Acolo este terenul acestui vecin.
    a. atribut substantival genitival
    b. nume predicativ
    c. complement indirect
23. S-au plimbat în fața catedralei.
    a. circumstanțial de loc
    b. atribut substantival genitival
    c. circumstanțial de mod
24. Am ieșit din casă înaintea bunicului meu, pe la cinci.
    a. circumstanțial de loc
    b. circumstanțial de timp
    c. circumstanțial de cauză

Scanned with OKEN Scanner

25. Spectacolul s-a amânat din cauza ploii.
    a. circumstanțial de loc
    b. circumstanțial de scop
    c. circumstanțial de cauză
26. Ne-am întors din Spania după un an.
    a. circumstanțial de mod
    b. circumstanțial de timp
    c. circumstanțial de scop
27. Învață pentru concursul de admitere.
    a. circumstanțial de scop
    b. complement indirect
    c. atribut substantival prepozițional
28. O admir mult pe această artistă.
    a. complement indirect
    b. complement direct
    c. circumstanțial de mod
29. Meciul s-a jucat pe ploaie.
    a. circumstantial de loc
    b. circumstanțial de timp
    c. complement direct
30. Nu mai am concediu.
    a. complement direct
    b. subiect
    c. circumstanțial de cauză
31. Mă tem de tata.
    a. circumstanțial de cauză
    b. complement prepozițional
    c. complement direct
32. Merele au fost adunate de pe jos de muncitori.
    a. circumstanțial de cauză
    b. complement prepozițional
    c. complement de agent
33. Confirmarea mea se referă la invitația lor.
    a. circumstanțial de cauză
    b. complement prepozițional
    c. complement direct
34. Nu mergi în vacanță la bunici?
    a. circumstanțial de scop
    b. circumstanțial de loc
    c. complement prepozițional
35. Am plecat după lapte.
    a. circumstanțial de mod
    b. complement prepozițional
    c. circumstanțial de scop
36. M-a mințit în tot acest timp.
    a. circumstanțial de cauză
    b. circumstanțial de timp
    c. complement prepozițional
37. S-au căsătorit din interes.
    a. complement prepozițional
    b. circumstanțial de cauză
    c. circumstanțial de scop
38. Tortul pare cu mere.
    a. circumstanțial de mod
    b. complement prepozițional
    c. nume predicativ
39. Am fost jignit de toată lumea.
    a. atribut substantival prepozițional
    b. complement prepozițional
    c. complement de agent
40. Mama a rămas cu datorii după divorț.
    a. circumstanțial de mod
    b. nume predicativ
    c. complement prepozițional
41. Îmi plac dropsurile cu lapte.
    a. subiect
    b. complement prepozițional
    c. complement direct
42. Războiul contra drogurilor nu se va termina niciodată.
    a. atribut substantival prepozițional
    b. complement prepozițional
    c. subiect
43. El merge în oraș cu treabă.
    a. circumstanțial de scop
    b. complement circumstanțial de mod
    c. complement prepozițional
44. Suntem contra pedepselor corporale.
    a. circumstanțial de mod
    b. nume predicativ
    c. complement prepozițional
45. Luptele au fost înaintea erei noastre.
    a. circumstanțial de cauză
    b. circumstanțial de timp
    c. nume predicativ

45 x 2 puncte = 90 de puncte
Se acordă 10 puncte din oficiu.

Autoevaluare	

Scanned with OKEN Scanner

Lecția 5	Noțiuni de morfologie	
Verbul	Prezentare teoretică	Exerciții

Verbul

Verbul – partea de vorbire flexibilă, care arată acțiuni.
Categoriile verbului – conjugarea, modul, timpul, persoana, numărul. VERBUL NU ARE CAZ!

Conjugările verbului

I	II	III	IV	V
Verbele se termină la infinitiv în ***-a***	Verbele se termină la infinitiv în ***-ea*** **(grup aflat în aceeași silabă)**	Verbele se termină la infinitiv în ***-e***	Verbele se termină la infinitiv în ***-i***	Verbele se termină la infinitiv în ***-î***
a mânca a adăuga a crea	a avea a părea	a merge a face	a vorbi a citi	a urî a pârî

OBS. Conjugarea se stabilește nu după forma din context, ci după cea de infinitiv.
Colegul vorbea în oră.
vorbea → *a vorbi* → conjugarea a patra

Modurile și timpurile verbului

Modurile personale

Verbul aflat la unul dintre modurile personale are funcția sintactică de predicat și își modifică forma după persoană.

Nr. crt.	Modul	Timpul	Exemple și observații
1.	INDICATIV	Mai-mult-ca-perfect	(Eu) învățasem. (Tu) învățaseși. (El)/(Ea) învățase. (Noi) învățaserăm. (Voi) învățaserăți. (Ei)/(Ele) învățaseră.
		Perfect compus	(Eu) **am** învățat. (Tu) **ai** învățat. (El)/(Ea) **a** învățat. (Noi) **am** învățat. (Voi) **ați** învățat. (Ei)/(Ele) **au** învățat. Se formează din auxiliarul **a avea** + participiul verbului conjugat.
		Imperfect	(Eu) învățam. (Tu) învățai. (El)/(Ea) învăța. (Noi) învățam. (Voi) învățați. (Ei)/(Ele) învățau.
		Perfect simplu	(Eu) învățai. (Tu) învățași. (El)/(Ea) învăță. (Noi) învățarăm. (Voi) învățarăți. (Ei)/(Ele) învățară.
		Prezent	(Eu) învăț. (Tu) înveți. (El)/(Ea) învață. (Noi) învățăm. (Voi) învățați. (Ei)/(Ele) învață.

Scanned with OKEN Scanner

		Viitor (I)	(Eu) **voi** învăța. (Tu) **vei** învăța. (El)/(Ea) **va** învăța. (Noi) **vom** învăța. (Voi) **veți** învăța. (Ei)/(Ele) **vor** învăța. Se formează din auxiliarul **a vrea** + infinitivul verbului conjugat. Sunt forme de viitor I și cele de tipul: • (eu) oi învăța ... • (eu) am să învăț ... • (eu) o să învăț ...
		Viitorul anterior (II)	(Eu) **voi fi** învățat. (Tu) **vei fi** învățat. (El)/(Ea) **va fi** învățat. (Noi) **vom fi** învățat. (Voi) **veți fi** învățat. (Ei)/(Ele) **vor fi** învățat. Se formează din viitorul I al auxiliarului **a fi** + participiul verbului conjugat.
2.	CONJUNCTIV	Prezent	(Eu) **să** învăț. (Tu) **să** înveți. (El)/(Ea) **să** învețe. (Noi) **să** învățăm. (Voi) **să** învățați. (Ei)/(Ele) **să** învețe.
		Perfect	(Eu) **să fi** învățat. (Tu) **să fi** învățat. (El)/(Ea) **să fi** învățat. (Noi) **să fi** învățat. (Voi) **să fi** învățat. (Ei)/(Ele) **să fi** învățat. Se formează din conjunctivul prezent al auxiliarului **a fi** + participiul verbului conjugat.
3.	CONDIȚIONAL-OPTATIV	Prezent	(Eu) **aș** învăța. (Tu) **ai** învăța. (El)/(Ea) **ar** învăța. (Noi) **am** învăța. (Voi) **ați** învăța. (Ei)/(Ele) **ar** învăța. Se formează din auxiliarul verbului **a avea** + infinitivul verbului conjugat.
		Perfect	(Eu) **aș fi** învățat. (Tu) **ai fi** învățat. (El)/(Ea) **ar fi** învățat. (Noi) **am fi** învățat. (Voi) **ați fi** învățat. (Ei)/(Ele) **ar fi** învățat. Se formează din condiționalul-optativ prezent al auxiliarului **a fi** + participiul verbului conjugat.
4.	IMPERATIV	Nu are timpuri, ci forme doar pentru persoana a II-a.	Forma afirmativă (Tu), învață! (Voi), învățați! Forma negativă (Tu), nu învăța! (Voi), nu învățați! Formele de imperativ nu trebuie confundate cu unele interjecții. Pentru clarificare, este bine să fie căutată forma de infinitiv. *Iată*! – interjecție (nu există infinitiv) *Uite*! – interjecție (infinitivul *a se uita* are imperativul *uită-te*!) *Poftim*! – interjecție (infinitivul *a pofti* are imperativul *poftește*!)

Scanned with OKEN Scanner

Forme verbale nepersonale			
Verbul la o formă nepersonală NU are funcția de predicat și NU își modifică forma după persoană.			
1.	INFINITIV	Prezent (forma din dicționar)	**a învăța** **a vedea** **a scrie** **a iubi** **a coborî**
		Perfect	a fi învățat
2.	GERUNZIU	—	învăț**ând** iub**ind** Se termină în **-ind** sau **-ând**.
3.	PARTICIPIU	—	învățat ros Se termină în **-t** sau **-s**. De obicei, are valoare adjectivală.
4.	SUPIN	—	(de/ pentru/ la) învățat Se formează din prepoziții + participiu.

Funcțiile verbelor la forme nepersonale

Funcția	Verbele la infinitiv	Verbele la gerunziu	Verbele la supin
Subiect	Se poate citi repede.	Se aude bătând.	Se dă de băut.
Nume predicativ	Plăcerea mea este de a te vedea.	—	Mașina este de cusut.
Atribut verbal	Plăcerea de a asculta muzică nu se compară cu nimic.	Iată copii ascultând muzică. **OBS.** Când este acordat, gerunziul devine adjectiv și are funcția de atribut adjectival: Mi-a vorbit cu voce tremurândă.	Mașina de scris s-a defectat.
Complement direct	Putem citi în liniște.	Aud bătând.	Am de citit mult.
Complement prepozițional	M-am săturat a privi în gol.	M-am săturat privind în gol.	M-am săturat de plimbat.
Circumstanțial de mod	A plecat fără a saluta lumea.	Merge sărind.	—
Circumstanțial de timp	Înainte de a mă vedea, a ieșit.	Văzându-mă, a ieșit.	—
Circumstanțial de cauză	—	Lovindu-se, nu a mai jucat.	—
Circumstanțial de scop			Am plecat la scăldat.

Scanned with OKEN Scanner

Construcțiile verbale

Sunt structurile în care se află verbul pentru a arăta raportul dintre cine face și cine suferă acțiunea.

Structură activă	Structură reflexivă	Structură pasivă
Subiectul face acțiunea (este activ); aceasta se răsfrânge asupra complementului direct.	Subiectul face acțiunea, aceasta răsfrângându-se asupra sa.	Subiectul (gramatical) nu face acțiunea (este pasiv); aceasta este realizată de subiectul logic, numit și complement de agent.
Verbul apare singur în propoziție.	Verbul este însoțit de pronumele reflexive în dativ sau acuzativ.	Verbul apare cu forma de participiu și alcătuiește predicatul împreună cu verbul auxiliar *a fi*.
Gigel (subiect) **bate** *covorul.* (complement direct)	*Gigel* **se bate** *cu pumnii în piept.* *Gigel* **își imaginează** *vacanța.*	*Covorul* (subiect gramatical) **este bătut** *de către Gigel.* (subiect logic/ complement de agent)

Transformarea construcțiilor pasive în construcții active

Piesa a fost scrisă de către un dramaturg. → Dramaturgul a scris piesa.
Ioana este premiată de către un juriu. → Juriul o premiază pe Ioana.
Mama este așteptată de familie. → Familia o așteaptă pe mama.

Subiectul gramatical devine complement direct.
Auxiliarul dispare.
Complementul de agent devine subiect activ.

Construcțiile reflexive

Construcția reflexivă – construcția în care forma neaccentuată (clitică) a pronumelui reflexiv în cazurile D sau Ac însoțește un verb la aceeași persoană sau, mai rar, un substantiv.
Regulă: dacă pronumele reflexiv are funcție sintactică, acesta nu intră în alcătuirea predicatului din construcția reflexivă.

Construcție reflexivă în care pronumele reflexiv nu are funcție sintactică și intră în alcătuirea predicatului	Construcție reflexivă în care pronumele reflexiv are funcție sintactică și nu intră în alcătuirea predicatului
1. Reflexivul în Ac sau D nu are funcție sintactică Verificare: pronumele reflexiv nu se poate înlocui cu un pronume personal Se plânge de salariu. * îl plânge de salariu. Verificare: pronumele reflexiv nu se poate dubla. Se plânge de salariu. * se plânge pe sine/ pe el de salariu. Se uită ca pisica-n calendar. Își imaginează filmul. *își imaginează lui/ sieși.	1. Reflexivul în Ac are funcția de Cd. Verificare: pronumele reflexiv se poate dubla cu un pronume personal sau cu un pronume reflexiv, formă accentuată Se prezintă ca specialist. Se prezintă pe sine/pe el ca specialist. Verificare: pronumele reflexiv se poate înlocui cu un personal. Se *prezintă* ca specialist. Îl prezintă ca specialist. prezintă – PV se – pronume reflexiv, complement direct, Ac 2. Reflexivul în D are funcția de complement indirect. Verificare: pronumele reflexiv se poate dubla cu un pronume personal sau cu un pronume reflexiv, formă accentuată. Mi-am făcut rochie. Mi-am făcut mie rochie. am făcut – PV mi- pronume reflexiv, D, complement indirect Verificare: pronumele reflexiv se poate înlocui cu un personal sau cu un substantiv. Mi-am făcut rochie. Le-am făcut rochie. Am făcut rochie fetelor.

Scanned with OKEN Scanner

2. Reflexivul în Ac nu are funcție sintactică și este marcă a pasivului-reflexiv Verificare: construcția reflexivă poate primi complement de agent S-a dat sentința. (de către judecători) Se spune că este bine să nu te întorci din drum. (de către cei bătrâni). se – pronume reflexiv fără funcție sintactică, Ac, formă neaccentuată se spune – predicat verbal exprimat prin verb, modul indicativ, timp prezent, persoana a III-a, numărul singular, construcție reflexivă	3. Reflexivul reciproc: pronumele în D este complement indirect, iar cel în Ac este complement direct. Structurile apar la plural (subiectul este la plural). Verificare: se poate adăuga adverbul reciproc. Se ajută mult la teme una pe alta. Surorile se ajută la teme reciproc. ajută – PV se – pronume reflexiv, Ac, complement direct Își spun totul. Își spun reciproc./ Își spun totul unul altuia. spun – PV își – pronume reflexiv, caz D, complement indirect 4. Reflexivul cu sens posesiv – D, complement posesiv: exprimă posesia și se poate dubla printr-un posesiv Mi-am făcut tema. Mi-am făcut tema (mea). am făcut – PV mi- – pronume reflexiv, caz D, complement posesiv Și-a revăzut fratele (său). 5. Reflexivul însoțește un substantiv, având funcția de atribut pronominal, caz D A publicat povestirea în cartea-și. Îmi plâng de mila-mi.

Verbele copulative

Verbele copulative – verbe de legătură; nu au înțeles de sine stătător și formează predicatul nominal împreună cu alte părți de vorbire, care îndeplinesc funcția de nume predicativ.

Verbele copulative (de legătură) devin predicative, atunci când au înțeles de sine stătător și formează singure predicatul verbal.

Verbul	Valoare copulativă (predicat nominal)	Valoare predicativă (predicat verbal)
a fi	Mama este profesoară. Este bine să predai?	(a exista) Pe Marte nu este viață. (a se afla) El este la mare. (a costa) Merele sunt 10 lei. (a trece) Sunt cinci ani de atunci. (a se întâmpla) Ce este cu tine? A fost odată ca niciodată. (a se petrece) Accidentul a fost ieri. (a proveni) Cartoful este din America. (impersonal) Îmi este foame. Azi este luni.
a deveni	Părul va deveni brunet.	—
a se face	El s-a făcut mare.	(a se produce) La Cluj se fac pantofi.
a ajunge	Tu ai ajuns student.	(a sosi) Tu ai ajuns la ora șase. (impersonal) Îmi ajunge suma de bani.
a ieși	Voi ieși avocat în urma studiilor.	(a pleca, a merge) Nu ieșim azi în oraș? (impersonal) Nu iese nimic din afacere.
a rămâne	Fratele tău a rămas repetent.	(a sta) El a rămas la bunici o lună. (impersonal) Rămâne de văzut.
a părea	Tu pari destept.	(reflexiv, impersonal) Se pare că plecăm.
a însemna	Ea înseamnă totul pentru mine.	(a nota) Ai însemnat data în calendar?

Scanned with OKEN Scanner

Valorile verbului *a fi*

Valoare copulativă	Valoare predicativă	Valoare auxiliară
– intră în alcătuirea predicatului nominal – nu are înțeles	– formează singur predicatul verbal – are înțeles	– intră în alcătuirea predicatului verbal – nu are înțeles
Eu sunt elevă.	Eu sunt la bunici.	Să fi citit mai mult, aș fi știut mai mult. Eu sunt așteptat de către bunici.
sunt studentă – predicat nominal format din verbul copulativ *sunt* (conjugarea a patra, mod indicativ, timp prezent, persoana I, număr singular, construcție activă) + numele predicativ elevă (substantiv comun, număr singular, gen feminin, nearticulat, cazul N).	sunt – verb, conjugarea a patra, mod indicativ, timp prezent, persoana I, număr singular, construcție activă, predicat verbal	sunt așteptat – verb, conjugarea întâi, mod indicativ, timp prezent, persoana I, număr singular, construcție pasivă, predicat verbal. **OBS.** Verbul conjugat este cel care apare cu forma de participiu. Diferența dintre acest predicat și cel nominal o face complementul de agent (*de către bunici*), care se subînțelege chiar și atunci când nu este prezent în enunț. Sunt așteptat la masă.

Tranzitivitatea verbului

Tranzitivitatea – capacitatea verbului de a avea un complement direct
Tranzitivitatea se stabilește în context, deoarece, în anumite exemple, un verb poate fi tranzitiv, în altele intranzitiv.

Verbe		
Intranzitive – nu pot avea complement direct	**Tranzitive**	
	Monotranzitive – pot avea un complement direct în construcție activă **Atenție!** În construcție reflexivă și pasivă, aceste verbe devin intranzitive. **Am văzut** o mașină. – monotranzitiv, construcție activă **M-am văzut** în ziar. – intranzitiv, construcție reflexivă **Am fost văzută** în ziar. – intranzitiv, construcție pasivă	**Bitranzitive** – pot avea, în construcție activă, două complemente directe diferite (unul răspunde la întrebarea **ce?**, altul răspunde la întrebarea **pe cine?**) Una dintre poziții poate fi ocupată de o subordonată completivă directă. **Atenție!** Aceste verbe devin monotranzitive în construcțiile reflexivă și pasivă.
– verbele copulative **– verbele de mișcare:** *a alerga, a fugi*	Majoritatea verbelor tranzitive sunt monotranzitive. Eu **cânt** melodii frumoase. OBS. **Complementul direct dublat reprezintă tot o singură parte de propoziție.** Eu o **aștept** pe mama.	Inventarul este redus la câteva verbe. L-**am sfătuit** / să plece. – bitranzitiv, construcție activă **M-am sfătuit** ceva cu tine. – monotranzitiv, construcție reflexivă **Am fost sfătuită** / să plec. – monotranzitiv, construcție pasivă Te **învăț** o poezie. M-**a întrebat** un număr de telefon. L-**am ascultat** tabla înmulțirii. M-**a anunțat** ceva. **Am trecut**-o strada / clasa. L-**am examinat** lecția. M-**a rugat** ceva.

Scanned with OKEN Scanner

Construcțiile impersonale

Reprezintă construcțiile organizate în jurul unor verbe care **fie nu au subiect** (nicio persoană nu face acțiunea pe care o exprimă), fie **au subiect, dar acesta nu se referă la o persoană**.
Așadar, în aceste construcții, important este verbul, apoi căutăm subiectul său.

Clasificarea construcțiilor impersonale

Criteriul de clasificare	Tipuri de construcții	Exemple
1. după posibilitatea verbelor din construcție de a avea sau nu subiect gramatical	a. **verbele nu au subiect**: *a tuna, a fulgera, a ninge, a burnița, a ploua, a se înnopta, a se înnopta, a se însenina, a(-i) păsa, a(-i) arde, a chema*	Afară tună puternic. Fulgeră de două ori pe minut. Ninge frumos. Burnițează continuu. Plouă cu găleata. S-a înserat. S-a înnoptat mai repede. Îmi pasă de tine. Îi arde de glume. Mă cheamă Irinel. **Obs.** Unele dintre aceste verbe pot fi și personale. Tata tună și fulgeră. Mama arde mâncarea. Irinel cheamă cățelul în casă.
	b. **verbele au subiect, dar acesta nu este o persoană**: *a trebui, a plăcea, a durea, a(-i) conveni*	Ne trebuie un răspuns. Îmi place cafeaua. Mă dor brațele. Ne convine decizia luată.
	c. **verbele au subiect și sunt pasiv-reflexive:** *se știe, se caută, se așteaptă, se vede, se aude*	Se știe adevărul. Se caută vinovatul. Se așteaptă un răspuns. (de către autorități) Se vede castelul. Se aude un zgomot.
2. după valoarea morfologică a verbului din construcție	a. verbe impersonale copulative (formează predicat nominal): *a fi, a părea* **a fi/a părea + adverb de mod + că sau să = PN**	Este bine că te joci. Pare interesant să ne vedem.
	b. verbe impersonale predicative (formează predicat verbal): toate verbele de la punctele a, b, c + *a fi, a ajunge, a părea, a rămâne* a fi + substantiv (foame, frig, greață, dor, rușine, teamă, sete) = PV a fi + substantiv (dimineață, seară, noapte) = PV a fi + substantiv (luni, marți etc.) = PV a fi + substantiv (toamnă, vară etc.) = PV Substantivele au funcția de subiect!	Mi-e foame. e – PV, exprimat prin verb, mod indicativ, timp prezent, impersonal foame – Subiect, exprimat prin substantiv, genul feminin, nr. singular, cazul N Este dimineață din nou. este – PV, dimineață – Subiect Ieri a fost luni. a fost – PV, luni – Subiect Este vară în toată țara. este – PV, vară – Subiect Îmi ajunge prăjitura. ajunge – PV, verb, mod indicativ, timp prezent, impersonal Se pare că va ploua. Pare că va ploua. Rămâne să mai discutăm.

Observație: verbele din construcțiile impersonale sunt **unipersonale**, adică au doar persoana a III-a.

Scanned with OKEN Scanner

Exerciții – Testul 7

Exercițiul 1 **20x2 puncte**

Selectează, din textul următor, verbele la modul indicativ și analizează-le conform rubricilor din tabel: *Văzuseră câteva figuri omenești, apoi copiii au stabilit a le colora repede în nuanțe calde, astfel încât profesoara crezu că peste două-trei ore le vor fi terminat de colorat. Desenele începeau să semene cu oamenii reali.*

verbul	timpul	persoana	numărul

Exercițiul 2 **6x5 puncte**

Scrie formele verbelor, cerute de indicațiile dintre paranteze:

1. a acorda – (mod imperativ, forma negativă, persoana a II-a, plural): .....
2. a munci – (mod conjunctiv, timp prezent, persoana I, plural): .....
3. a fugi – (mod condițional-optativ, timp perfect, persoana a III-a, singular): .....
4. a ști – (mod indicativ, timp mai-mult-ca-perfect, persoana a III-a, singular .....
5. a păstra – (infinitiv, timp perfect): .....
6. a face – (imperativ, forma negativă, persoana a II-a, singular) .....

Exercițiul 3 **5x3 puncte**

Alege prin încercuire răspunsul corect:

1. Sunt numai verbe la imperativ în enunțul:
   a. Nu știi deloc ce spui!
   b. Vezi-ți de drum și ferește-te de hoți!
   c. Vei fi aflat vestea, nu-i așa?
2. În exemplul „Stabilind că toți colegii vor contribui la realizarea proiectului, totuși șeful clasei a postat pe grup o planificare conform căreia acesta nu are nimic de făcut.", verbele cu funcția de predicat verbal sunt:
   a. stabilind, vor contribui, a postat, nu are, de făcut;
   b. stabilind, vor contribui, a postat, are;
   c. vor contribui, a postat, nu are.
3. Verbul a vrea este predicativ în exemplul:
   a. Voi veți începe rezolvarea.
   b. Mâine la aceeași oră, vei fi aflat.
   c. Vrei o casă mare?
4. În exemplul „Pentru sănătatea dumneavoastră, spălați-vă des pe mâini!", verbul subliniat este la:
   a. imperativ;
   b. infinitiv;
   c. indicativ.
5. Verbul *a avea* este auxiliar în exemplul:
   a. Am citit toată cartea.
   b. El are, ca toți oamenii, un necaz.
   c. Aveți pâine?

Exercițiul 4 **5x1 punct**

Notează cu A (adevărat) sau F (fals) enunțurile:

1. Verbul din exemplul *Aveau pâine albă.* este la timpul mai-mult-ca-perfect. .....
2. În exemplul *Mergem acolo pentru a primi ceva pentru mine și pentru tine.*, verbul subliniat nu este predicat verbal. .....
3. În exemplul *Nu știe citi*, infinitivul este folosit greșit. .....
4. Verbul din exemplul *Multiplicaseră foile urgent.* este la timpul mai-mult-ca-perfect. .....
5. În exemplul *Am merge acolo pentru că cerem ceva pentru mine și pentru tine.*, verbul subliniat este predicat verbal. .....

Autoevaluare	

Scanned with OKEN Scanner

Exerciții – Testul 8

Exercițiul 1 **5x2 puncte**

Completează spațiile libere:

1. În exemplul *Nu datorăm nimic nimănui.*, verbul este la timpul .....
2. Verbul din propoziția *El ar fi stabilit rezultatul.* este la modul .....
3. În propoziția *Voi fi învățat mai bine.*, verbul este la timpul .....
4. În enunțul *Știusem că ar fi vrut să rămână în oraș.*, verbul la modul indicativ este .....
5. La modul imperativ, forma afirmativă, numărul singular, verbul din exemplul *Am fost neatentă.* are forma .....

Exercițiul 2 **2x10 puncte**

Alcătuiește câte un exemplu, în care verbul a fi să fie, în ordine, predicativ, respectiv auxiliar.

– predicativ: .....

– auxiliar: .....

Exercițiul 3 **4x5 puncte**

Construiește câte două exemple, în care verbele *a prinde* și a *lua* să facă parte, mai întâi, dintr-o construcție pasivă, apoi dintr-una reflexivă.

Verbul	Construcție reflexivă	Construcție pasivă
a prinde		
a lua		

Exercițiul 4 **5x3 puncte**

Transformă construcțiile pasive în construcții active:

1. Mingea va fi repusă în joc de către portar. .....
2. Scorul a fost stabilit de către arbitru. .....
3. Vaccinul îi va fi făcut de asistentă. .....
4. Ordinul este semnat de ministru. .....
5. Poezia a fost publicată de o revistă. .....

Exercițiul 5 **5x3 puncte**

Subliniază verbele în construcții pasive, apoi transformă-le în construcții active:

1. Balerina a fost aplaudată de spectatori.
2. Luna va fi acoperită de nori.
3. Propozițiile sunt transformate de către elevi.
4. Plățile fuseseră amânate de patroni.
5. Copilul nu a fost ascultat de nimeni.

Exercițiul 6 **10x1 punct**

Potrivește cu diferite culori verbele subliniate din coloana A cu informațiile din coloana B:

Coloana A
1. Corina sta la etaj.
2. Dumnealui vorbise neîntrebat.
3. Voi fi mâncat bine.
4. Am aflat totul.
5. A crede acest lucru te dezavantajează.
6. Mâine voi depune mărturie.
7. El fu atent câteva minute.
8. Stai locului!
9. Haide, nu mai plânge!
10. Ionel citește coerent.

Coloana B
a. Indicativ, prezent
b. Indicativ, viitor II
c. Indicativ, perfect compus
d. Indicativ, imperfect
e. Indicativ, viitor I
f. Imperativ, forma negativă
g. Indicativ, mai-mult-ca-perfect
h. Infinitiv, prezent
i. Imperativ, forma afirmativă
j. Indicativ, perfect simplu

Autoevaluare	

Scanned with OKEN Scanner

Verbul – Test rapid 4

Alege prin încercuire răspunsul corect.

I. Cuvintele subliniate reprezintă:

1. N-<u>am</u> decât patru lei.
   a. verb predicativ
   b. verb copulativ
   c. verb auxiliar
2. <u>Fiind</u> foarte aproape, m-am dus până la el.
   a. verb predicativ
   b. verb copulativ
   c. verb auxiliar
3. Când <u>merse</u> la baie, văzu apa curgând.
   a. verb la imperfect
   b. adjectiv provenit din participiu
   c. verb la perfect simplu
4. <u>Am</u> să te sun.
   a. verb predicativ
   b. verb copulativ
   c. verb auxiliar
5. <u>Uite</u> ce primești!
   a. verb la imperativ
   b. interjecție predicativă
   c. adverb predicativ
6. I-a dat premiul cu o mână <u>tremurândă</u>.
   a. adjectiv provenit din verb la gerunziu
   b. verb la gerunziu
   c. adjectiv provenit din participiu
7. <u>Iat</u>-o pe mama!
   a. verb la imperativ
   b. interjecție predicativă
   c. adverb predicativ
8. <u>Este</u> bine să te plimbi.
   a. verb predicativ
   b. verb copulativ
   c. verb auxiliar
9. Nu îți <u>este</u> frig?
   a. verb predicativ
   b. verb copulativ
   c. verb auxiliar
10. Tu <u>devii</u> imposibil la auzul cererii mele.
    a. verb predicativ
    b. verb copulativ
    c. verb auxiliar
11. <u>Se pare</u> că va lua o medalie.
    a. verb predicativ
    b. verb copulativ
    c. verb auxiliar
12. Ce <u>înseamnă</u> sportul pentru voi?
    a. verb predicativ
    b. verb copulativ
    c. verb auxiliar
13. Concursul <u>a fost</u> bine mediatizat de producători.
    a. verb predicativ
    b. verb copulativ
    c. verb auxiliar
14. <u>Sunt</u> zece ani de la terminarea liceului.
    a. verb predicativ
    b. verb copulativ
    c. verb auxiliar
15. Nu <u>ești</u> de părere că exagerezi?
    a. verb predicativ
    b. verb copulativ
    c. verb auxiliar
16. Să <u>fi</u> avut chef, te strigam.
    a. verb predicativ
    b. verb copulativ
    c. verb auxiliar
17. Casa lui <u>este</u> pe deal.
    a. verb predicativ
    b. verb copulativ
    c. verb auxiliar
18. Anul trecut, fetița nu <u>ajungea</u> la masă.
    a. verb predicativ
    b. verb copulativ
    c. verb auxiliar

II. Cuvintele subliniate au funcția:

19. Dacă plecăm acum, avem <u>de pierdut</u>.
    a. complement direct
    b. subiect
    c. circumstanțial de cauză
20. Mă tem <u>de ascultat</u>.
    a. complement prepozițional
    b. complement direct
    c. circumstanțial de cauză
21. Am pus rufele <u>la uscat</u>.
    a. complement prepozițional
    b. circumstanțial de loc
    c. circumstanțial de scop
22. Se aude <u>bocănind</u>.
    a. subiect
    b. complement prepozițional
    c. complement direct
23. Păreți interesați <u>de a vă pregăti</u> pentru examen.
    a. atribut verbal
    b. complement prepozițional
    c. complement direct
24. Învață <u>spre a lua</u> la facultate.
    a. circumstanțial de scop
    b. circumstanțial de cauză
    c. circumstanțial de mod

Scanned with OKEN Scanner

25. Mașina este <u>de tăiat</u> hârtie.
    a. complement prepozițional
    b. atribut verbal
    c. nume predicativ
26. A luat premiul <u>fără a mulțumi</u>.
    a. atribut verbal
    b. circumstanțial de cauză
    c. circumstanțial de mod
27. Este de așteptat <u>a se clasa</u> pe primul loc.
    a. complement direct
    b. complement prepozițional
    c. subiect
28. <u>Sărind</u> prea sus, s-a accidentat grav.
    a. circumstanțial de timp
    b. circumstanțial de mod
    c. circumstanțial de cauză
29. Ce este <u>de făcut</u>?
    a. nume predicativ
    b. subiect
    c. complement direct

III. Încercuiește răspunsul.

30. Este incorect exemplul:
    a. Așează-te la masă!
    b. Așază-te la masă!
    c. Așezați-vă la masă!
31. Este scris corect exemplul:
    a. Bucurăte!
    b. Bucură-te!
    c. Bucura-ți-vă!
32. Este corect:
    a. Se sfii să plece.
    b. Se sfi să plece.
    c. Mă sfii să plec.
33. Este greșit enunțul:
    a. Ea auzi tot.
    b. Îl auzi și eu gâfâind.
    c. Tu auzi bine?
34. Este corectă forma verbului:
    a. Se înșală adeseori.
    b. El crează probleme.
    c. Mă agrează toată lumea.
35. Este scris corect enunțul:
    a. Auzitu-l-ai bine?
    b. Auzi-tu-l-ai bine?
    c. Auzit-ul-ai bine?
36. Este scrisă corect propoziția:
    a. Fii mai atent!
    b. Fi-i mai atent!
    c. Fi m-ai atent!
37. Este greșit enunțul:
    a. Nu fii prost!
    b. Nu fi prost!
    c. Fii deștept!
38. Este corect enunțul:
    a. Să fii știut răspunsurile, luam notă bună.
    b. Să fi-i știut adresa ta, veneam.
    c. Să fi văzut numărul, luam autobuzul corect.
39. Este corect exemplul:
    a. Veniți mai repede!
    b. Spuneți că nu ai greșit cu nimic!
    c. Face-ți-vă patul!

IV. Încercuiește răspunsul corect.

40. Se află un verb copulativ în exemplul:
    a. Ești bine?
    b. Ești acolo?
    c. Ești premiat azi?
41. Se află un verb copulativ în exemplul:
    a. Ioana pare abătută.
    b. Se pare că va ploua.
    c. Pare că va ploua.
42. Se află un verb copulativ în exemplul:
    a. Rămânem prieteni.
    b. Am rămas la prieteni.
    c. Rămâne să ne vedem cu prietenii.
43. Se află un auxiliar în exemplul:
    a. Suntem feriți de căldură de cort.
    b. Suntem fericiți.
    c. Suntem acasă.
44. Se află un auxiliar în exemplul:
    a. Vom vedea mai bine cu ochelarii.
    b. Vrem ochelarii aceia.
    c. Aveți ochelari.
45. „A fi" este predicativ în exemplul:
    a. Este frig afară.
    b. Este recomandată o baie fierbinte.
    c. Este foarte atractivă cartea.

45 x 2 puncte = 90 de puncte
Se acordă 10 puncte din oficiu.

Autoevaluare	

Scanned with OKEN Scanner

Lecția 6	Noțiuni de morfologie	
Pronumele	Prezentare teoretică	Exerciții

Pronumele

Pronumele – partea de vorbire flexibilă, care ține locul unui substantiv
Categoriile pronumelui – persoana, numărul, genul (doar la persoana a III-a), cazul
Clasificarea pronumelor se face după posibilitatea de a-și schimba forma în funcție de persoană:

- **pronume cu forme personale – personal, reflexiv, posesiv, de întărire**
- **pronume fără forme personale – demonstrativ, nehotărât, negativ, relativ, interogativ**

Unele pronume pot deveni adjective pronominale.

Nr. crt.	**Pronume** – pot avea orice funcție sintactică, pot sta în orice caz, asemenea substantivului pe care îl înlocuiesc.	**Adjective pronominale** – au funcția sintactică de atribut adjectival și se acordă cu substantivul în gen, număr și caz, determinându-l.
1.	**PRONUME PERSONAL** **Are forme pentru toate persoanele, atât accentuate (lungi), cât și neaccentuate/clitice (scurte).** **Cazul nominativ – numai forme accentuate** Pers. I – ***eu/ noi*** Pers. a II-a – ***tu/ voi*** Pers. a III-a – ***el, ea/ ei, ele*** **Subiect** – Ea se joacă. **Nume predicativ** – Sora mea este ea. **Cazul acuzativ – forme accentuate și neaccentuate** Pers. I – (pe) ***mine***, ***mă***, ***m-***, (pe) ***noi***, ***ne*** Pers. a II-a – (pe) ***tine***, ***te***, (pe) ***voi***, ***vă***, ***v-*** Pers. a III-a – (pe) ***el***, ***îl***, ***l-***, (pe) ***ea***, ***o/*** (pe) ***ei***, ***îi***, ***i-***, (pe) ***ele***, ***le-*** **Complement direct** – Doar pe ea am văzut-o la film. **Complement prepoziţional** – Am discutat iar cu ei. **Atribut pronominal prepoziţional** – Cadoul de la voi este impresionant. **Nume predicativ** – Tu ești ca ele. **Circumstanţial de mod** – Nu mai vorbi ca mine! **Circumstanţial de loc** – Am ajuns la voi spre seară. **Circumstanţial de timp** – Ai sosit înainte de el. **Cazul dativ – forme accentuate și neaccentuate** Pers. I – ***mie***, ***îmi***, ***mi***, ***nouă***, ***ne***, ***ni*** Pers. a II-a – ***ție***, ***îți***, ***ți-***, ***vouă***, ***vă***, ***vi*** Pers. a III-a – ***lui***, ***îi***, ***i-***, ***ei***, ***îi***, ***i-/ lor***, ***le***, ***li-*** **Complement indirect** – Doar lui îi dau numărul meu. **Atenție! Există pronume personale în dativ și acuzativ fără funcție sintactică (cu valoare neutră), care apar în unele expresii**: Zi-i înainte! Dă-i cu cântatul! Las-o baltă! A luat-o la fugă. **Cazul genitiv – numai forme accentuate și numai persoana a III-a: *lui*, *ei*, *lor*** **Atribut pronominal genitival** – Casa lor are balcon. **Nume predicativ** – Strategia ta este contra ei.	**NU POATE DEVENI ADJECTIV.**

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

	Cazul vocativ – numai forme accentuate și numai persoana a II-a: tu, voi! Tu, stai cuminte! Voi, faceți curățenie! OBS. **Pronumele *dânsul* este pronume de politețe. Pronumele de politețe are forme pentru persoanele a II-a (*dumneata*, *dumitale*, *dumneavoastră*) și a III-a (*dumnealui*, *dumneaei*, dumnealor, dânsul).**	
2.	**PRONUME REFLEXIV** **Are forme doar pentru cazurile acuzativ și dativ. La persoana a III-a are forme proprii, la celelalte folosește formele pronumelui personal.** **Regulă** – pronumele reflexiv are aceeași persoană cu verbul. Pentru a-l deosebi de cel personal, se stabilește persoana. Această procedură se aplică doar pronumelor de persoana I sau a II-a. **Mă** (pers. I) vezi (pers. a II-a)? – pronume personal **Mă** (pers. I) văd (pers. I) în oglindă. – pronume reflexiv Formele proprii ale pronumelui reflexiv sunt: **Cazul acuzativ – forme accentuate și neaccentuate** Pers. a III-a – (pe) ***sine***, ***se***, ***s-*** **Complement direct** – El se laudă pe sine. **Atribut pronominal prepozițional** – Lauda de sine nu miroase a bine. **Complement prepozițional** – Se gândește doar la sine. **Cazul dativ – forme accentuate și neaccentuate** Pers. a III-a – ***sieși***, ***își***, ***și-*** **Complement indirect** – Își caută soție.	**NU POATE DEVENI ADJECTIV.**
3.	**PRONUME POSESIV** **Formele pronumelui posesiv exprimă atât posesorul, cât și obiectele posedate și apar însoțite de articolele posesive, astfel:** • **pentru cazurile nominativ și acuzativ: *al*, *a*, *ai*, *ale*** • **pentru cazurile dativ și genitiv: *alor*** Pers. I – ***a***, ***al***, ***ai***, ***ale***, ***alor*** + ***meu***, ***mea***, ***mei***, ***mele***, ***nostru***, ***noastră***, ***noștri***, ***noastre*** Pers. a II-a – ***a***, ***al***, ***ai***, ***ale***, ***alor*** + ***tău***, ***ta***, ***tăi***, ***tale***, ***vostru***, ***voastră***, ***voștri***, ***voastre*** Pers. a III-a – ***a***, ***al***, ***ai***, ***ale***, ***alor*** + ***său***, ***sa***, ***săi***, ***sale*** **Cazul nominativ** **Subiect** – A sa se joacă. a sa – pronume posesiv, persoana a III-a, un singur posesor, un singur obiect posedat, gen feminin, cazul nominativ, subiect. **Nume predicativ** – Această jucărie este a mea. **Cazul acuzativ – întotdeauna însoțite de prepoziții** **Complement direct** – Doar pe a sa am văzut-o la film. **Complement prepozițional** – Am discutat iar cu ai mei. **Atribut pronominal prepozițional** – Cadoul de la ai vostri este impresionant.	**POATE DEVENI ADJECTIV PRONOMINAL POSESIV.** Formele adjectivului posesiv nu sunt însoțite de articolele posesive ***a***, ***al***, ***ai***, ***ale***, ***alor***, cu următoarele excepții: – posesivul stă în fața substantivului: Al meu frate întârzie mereu. – substantivul este însoțit și de alte adjective sau un numeral: Doi frați ai mei vin azi. – substantivul este articulat nehotărât: Niște copii ai tăi sar gardul. **Adjectivele se acordă și au întotdeauna funcția de atribut adjectival, stând în toate cazurile, chiar și vocativ, prin acord.** **Cazul nominativ** Sora sa se joacă. sa – adjectiv pronominal posesiv, persoana a III-a, se acordă în gen, număr și caz cu substantivul *sora* (feminin, singular, nominativ), atribut adjectival **Cazul acuzativ**

	Nume predicativ – Tu ești ca ai tăi. **Circumstanțial de mod** – Nu mai vorbi ca ai mei! **Circumstanțial de loc** – Am ajuns la ai noștri spre seară. **Circumstanțial de timp** – Ai sosit înainte de ai tăi. **Cazul dativ** **Complement indirect** – Le-am spus alor mei. **Nume predicativ** – Reușita a fost grație alor tăi. **Cazul genitiv** **Atribut pronominal genitival** – Casa alor mei va fi vândută. **Atribut pronominal prepozițional** – Votul împotriva alor mei i-a dezavantajat.	Doar pe sora sa am văzut-o la film. **Cazul dativ** Le-am spus părinților mei. **Cazul genitiv** Casa părinților mei va fi vândută. **Cazul vocativ** Fata mea, mai stai cu mine!
4.	**PRONUME DE ÎNTĂRIRE** În limba română actuală, se folosește tot mai rar ca pronume și mai mult ca adjectiv. Formele se compun astfel: Masculin – radicalul ***însu-*** + ***-mi***, ***-ți***, ***-și*** la singular, toate cazurile – radicalul ***înși-*** + ***-ne***, ***-vă***, ***-și*** la plural, toate cazurile Feminin – radicalul ***însă-*** + ***-mi***, ***-ți***, ***-și*** la singular, cazurile nominativ și acuzativ – radicalul ***înse-*** + ***-mi***, ***-ți***, ***-și*** la singular, cazurile dativ și genitiv – radicalul ***înse-*** + ***-ne***, ***-vă***, ***-și/-le*** la plural, toate cazurile Însumi am rezolvat misterul. însumi – pronume de întărire, persoana I, genul masculin, număr singular, cazul nominativ, subiect.	**POATE DEVENI ADJECTIV PRONOMINAL DE ÎNTĂRIRE.** **Adjectivele se acordă și au întotdeauna funcția de atribut adjectival, stând în toate cazurile, prin acord.** Eu însumi am rezolvat misterul. însumi – adjectiv pronominal de întărire, persoana I, se acordă în gen, număr și caz (masculin, singular, nominativ), atribut adjectival
5.	**PRONUME DEMONSTRATIV** **Este de patru feluri:** • **demonstrativ de apropiere**: *acesta*, *acestuia*, *aceștia*, *acestora* etc. / *ăsta*, *ăstuia*, *ăștia* etc. • **demonstrativ de depărtare**: *acela*, *aceluia*, *aceia*, *acelora* etc. / *ăla*, *ăluia*, *ăia* etc. / *cel*, *cea* etc. • **demonstrativ de identitate**: *același*, *aceluiași*, *aceiași*, *acelorași* etc. • **demonstrativ de diferențiere:** o **care arată apropierea:** *cestălalt*, *ceastalaltă* etc. o **care arată depărtarea:** *celălalt*, *cealaltă* etc. **Poate avea toate funcțiile sintactice, de exemplu:** **Subiect** – Acesta sare coarda. acesta – pronume demonstrativ de apropiere, gen masculin, număr singular, cazul nominativ, subiect **Atribut pronominal genitival** – Casa acestuia este verde. Atenție! Exemplele de felul celui de mai sus pot să deruteze în privința valorii morfologice (pronume sau adjectiv). Pentru a fi adjectiv, cuvântul **trebuie să se acorde și în gen, și în număr, și în caz**. Or, aici	**POATE DEVENI ADJECTIV PRONOMINAL DEMONSTRATIV.** **Adjectivele se acordă și au întotdeauna funcția de atribut adjectival, stând în toate cazurile, prin acord.** Acest copil sare coarda. acest – adjectiv pronominal demonstrativ, de apropiere, se acordă în gen, număr și caz (masculin, singular, nominativ), atribut adjectival.

Scanned with OKEN Scanner

	substantivul este feminin, în cazul nominativ, iar pronumele, masculin, în genitiv.	
6.	**PRONUME NEHOTĂRÂT** **Formele sunt:** • **simple:** ○ ***altul, alta, alții, altele, altora...*** ○ ***tot, toată, toți, toate, tuturor*** ○ ***unul, una, unii, unele, unora...*** ○ ***atât...*** ○ ***cutare...*** • **compuse:** ○ ***alt + cine/care/ce/cât + va*** ○ ***fie + cine/care/ce/cât*** ○ ***ori + cine/care/ce/cât*** ○ ***oare + cine/care/ce/cât*** ○ ***vre + unul...*** **Poate avea toate funcțiile sintactice, de exemplu:** **Nume predicativ în acuzativ** Pâinea este pentru fiecare dintre voi. pentru fiecare – pronume nehotărât, număr singular, cazul acuzativ, nume predicativ	**POATE DEVENI ADJECTIV PRONOMINAL NEHOTĂRÂT.** **Adjectivele se acordă și au întotdeauna funcția de atribut adjectival, stând în toate cazurile, prin acord.** **Atenție! Formele compuse cu *-cine* și *-va* nu pot fi adjective.** Pâinea este pentru fiecare copil. fiecare – adjectiv pronominal nehotărât, se acordă în gen, număr și caz (masculin, singular, acuzativ), atribut adjectival
7.	**PRONUME NEGATIV** **Formele sunt:** • **simple: *nimeni* (*nimănui*), *nimic*** (invariabil) • **compuse: *niciuna, niciunul, niciunii, niciunele, niciunuia* ...** **Poate avea toate funcțiile sintactice, de exemplu:** **Subiect** – N-a venit niciunul. niciunul – pronume negativ, genul masculin, numărul singular, cazul nominativ, subiect	**POATE DEVENI ADJECTIV PRONOMINAL NEGATIV.** **Atenție! Numai formele compuse de singular pot deveni adjective, modificându-se ușor: *nicio, niciun*.** **Adjectivele se acordă și au întotdeauna funcția de atribut adjectival, stând în toate cazurile, prin acord.** Niciun copil n-a venit. niciun – adjectiv pronominal negativ, se acordă în gen, număr și caz (masculin, singular, nominativ), atribut adjectival
8.	**PRONUME INTEROGATIV** **Forme: *cine?* (*cui?*), *ce?*** (invariabil), ***care?...*, *cât?...*** **Pentru a afla funcția sintactică, se dă răspunsul la întrebare.** **Poate avea toate funcțiile sintactice, de exemplu:** **Subiect** – Cine cântă? (Ionel cântă.) cine – pronume interogativ, cazul nominativ, subiect **Nume predicativ** – Ce este fratele tău? (Fratele tău este inginer.) **Atenție! Numele predicativ exprimat prin interogative stă în fața verbului copulativ.**	**POATE DEVENI ADJECTIV PRONOMINAL INTEROGATIV.** **Atenție! *Cine?* nu poate fi adjectiv.** **Adjectivele se acordă și au întotdeauna funcția de atribut adjectival, stând în toate cazurile, prin acord.** Ce frate are premiul I? ce – adjectiv pronominal interogativ, se acordă în gen, număr și caz (masculin, singular, nominativ), atribut adjectival
	PRONUME RELATIV **Apare în frază, de aceea este necesară despărțirea propozițiilor.** **Forme: *care*, *ce*** (invariabil), ***cine*, *cât*...**	**POATE DEVENI ADJECTIV PRONOMINAL RELATIV.** **Atenție! *Cine* nu poate fi adjectiv.**

Scanned with OKEN Scanner

9.	**Pentru a afla funcţia relativelor, se împarte fraza în propoziţii, apoi se înlocuieşte relativul cu un substantiv în propoziţia în care apare.** **Poate avea toate funcţiile sintactice, de exemplu:** **Subiect** – Nu ştiu / cine cântă. (Ionel cântă.) cine – pronume relativ , cazul nominativ, subiect **Nume predicativ** – Nu ştiu / cine este autorul. (Autorul este Ionel.) **Atenţie! Numele predicativ exprimat prin relative stă în faţa verbului copulativ.** **Complement direct** – Iată / ce ai făcut! (Ai făcut o prostie) **Complement prepoziţional** – Spune-mi / cu cine vorbeşti. (Vorbeşti cu Ionel) **Atribut pronominal genitival** – Casa / ale cărei ferestre dau spre soare / va fi închiriată. (Ferestrele casei dau spre soare) **Atenţie! Există situaţia de împletire a subordonatei cu regenta, când un relativ apare într-o propoziţie, dar are funcţie în alta**: Nu ştiu / ce vrei / să pari.; ce – nume predicativ pe lângă verbul copulativ din ultima propoziţie Arată-mi / ce ştii / că s-a auzit despre mine.; ce – subiect în ultima propoziţie **Atenţie!** Sintagma *ceea ce* este considerată **pronume relativ compus**, în gramatica tradiţională. În analiza frazei, nu se separă. În schimb, *cel ce*, *cei ce*, *cele ce*, *cea ce* sunt grupuri formate din pronumele demonstrative cu formă scurtă (*cel*, *cei*, *cele*, *cea*) şi relativul *ce*. Acestea se separă în analiză.	**Adjectivele se acordă şi au întotdeauna funcţia de atribut adjectival, stând în toate cazurile, prin acord.** **Regulă**: relativul şi substantivul determinat se găsesc în aceeaşi propoziţie. Nu ştiu / ce carte preferi. ce – adjectiv pronominal relativ, se acordă în gen, număr şi caz (feminin, singular, acuzativ), atribut adjectival

Scanned with OKEN Scanner

Exerciții – Testul 9

Exercițiul 1 **15x3 puncte**

Analizează în tabel pronumele și adjectivele pronominale subliniate în textul de mai jos, adaptat după Mircea Sântimbreanu, *Desen după natură*:

Din când în când, la orele de desen, apar cuvintele: „Desen liber după natură". Atunci, **fiecare** școlar așterne pe caietul **său** **orice** crede de cuviință din **tot** **ce** îi cade sub ochi. Iată-i, de pildă, pe cei dintr-a cincea... **Aceia** care stau în băncile dinspre perete au luat ca model ghivecele de flori, **alții** acvariul în **care** înoată o zvârlugă neastâmpărată. Mai ales **aceștia** au **ce** să deseneze! **Unii** au ales ca model pomii cu coroana **lor** verde, înconjurați de un rotocol de brazde, la piciorul **fiecăruia**. Alții s-au oprit asupra straturilor de flori. Din clasă nu se deosebesc **toate** culorile, dar cei dintr-a cincea știu cum arată petuniile. Le-au plantat și le îngrijesc ei **înșiși**.

Cuvântul	Partea de vorbire	Funcția sintactică	Cazul

Exercițiul 2 **5x3 puncte**

Alcătuiește exemple conform cerințelor:

Cerințe	Exemplul tău
Pronume personal, caz N, S	
Adjectiv pronominal demonstrativ de identitate, caz Ac, atribut adjectival	
Adjectiv pronominal nehotărât, caz G, atribut adjectival	
Pronume relativ, caz Ac, circumstanțial de loc	
Pronume personal, caz G, atribut pronominal genitival	

Exercițiul 3 **6x3 puncte**

Rescrie textul următor, corectând greșelile:

Mamei mele însăși i-am spus că aceeași copii au spart geamul, iar clasa a cărui diriginte a văzut incidentul va fi chemată să spună. Mi-e mi se pare că totu este exagerat de unii colegi.

.....

.....

.....

.....

Exercițiul 4 **4x3 puncte**

Notează cu **Adevărat** sau **Fals** enunțurile:

1. ..... În enunțul: „Iată-i, de pildă, pe cei dintr-a cincea.", sunt două pronume.
2. ..... Primul cuvânt din exemplul: „Alții s-au oprit asupra straturilor de flori." este pronume demonstrativ de depărtare.
3. ..... Cazul primului pronume din exemplul „Le îngrijesc ei." este dativul.
4. ..... În exemplu: „Aceia care stau în băncile dinspre perete au luat ca model ghivecele.", pronumele relativ are funcția de subiect.

Autoevaluare	

Scanned with OKEN Scanner

Exerciții – Testul 10

Exercițiul 1 **5x4 puncte**

Alege prin încercuire răspunsul corect:

1. Primul cuvânt din exemplul „Îl am de mult timp." este:
   a. pronume reflexiv; b. pronume personal; c. verb auxiliar
2. În ex. „O, știi tu că-și fac griji înșiși părinții tăi pentru tine?", numărul de pronume este:
   a. 6; b. 3; c. 4
3. Analiza corectă a cuvântului subliniat din exemplul „Draga mea, ai fost la ai tăi?" este:
   a. adjectiv pronominal posesiv, caz G, atribut pronominal genitival; b. adjectiv pronominal posesiv, caz N, atribut adjectival; c. adjectiv pronominal posesiv, caz V, atribut adjectival
4. Nu există greșeli în exemplul:
   a. Fii tu înseți, fetițo!; b. A mei sunt gata de plecare.; c. Aceleiași colege i-am dat o carte.
5. Se află două adjective pronominale în exemplul:
   a. Sunt toți acasă, în fiecare zi, la orice oră.; b. Camera fiecărui copil este curată, ca a celor care sunt aici.; c. Iată-le pe colegele lor, care nu știu ce temă au pentru nicio oră de săptămâna aceasta.

Exercițiul 2 **5x3 puncte**

Alcătuiește exemple conform cerințelor:

Cerințe	Exemplul tău
Pronume interogativ, caz N, S	
Adjectiv pronominal demonstrativ de depărtare, caz Ac, atribut adjectival	
Adjectiv pronominal nehotărât, caz D, atribut adjectival	
Pronume relativ, caz G, circumstanțial de loc	
Pronume posesiv, caz Ac, atribut pronominal prepozițional	

Exercițiul 3 **10x2 puncte**

Scrie în spațiul liber cazul cuvintelor subliniate:

1. Am pentru ai mei numai urări de bine. .....
2. Oamenii mei așteaptă un răspuns. .....
3. Pe câinele meu îl cheamă Soso. .....
4. Cartea alor mei este nouă. .....
5. Ne auziți? .....
6. Ne dați un răspuns? .....
7. Li s-a comunicat alor voștri programul. .....
8. Dragii noștri, vă mulțumim! .....
9. Spune-mi adresa ta! .....
10. Spune-mi adresa ta! .....

Exercițiul 4 **5x6 puncte**

Precizează în ordinea indicată partea de vorbire, funcția și cazul cuvintelor subliniate:

1. Tu i-ai făcut propunerea? .....
2. Nu vă aparține decizia. .....
3. Documentele găsite sunt ale mele. .....
4. Nouă ne revine misiunea consilierii sale. .....
5. Ajută-ne! .....

Exercițiul 5 **5 puncte**

Alcătuiește un exemplu, în care posesivul *ai mei* să fie adjectiv pronominal.

Autoevaluare	

Scanned with OKEN Scanner

Pronumele – Test rapid 5

Alege prin încercuire răspunsul corect.

Cuvintele subliniate reprezintă:

1. Mă deranjezi.
   a. pronume personal
   b. pronume reflexiv
   c. pronume posesiv
2. Fratele meu învață bine.
   a. pronume personal, caz genitiv
   b. adjectiv posesiv, caz nominativ
   c. pronume posesiv, caz genitiv
3. Mi-e dor de a mea soră.
   a. pronume posesiv, caz genitiv
   b. adjectiv posesiv, caz acuzativ
   c. adjectiv posesiv, caz genitiv
4. Copilul nu este al meu.
   a. pronume posesiv, nume predicativ, caz nominativ
   b. pronume posesiv, nume predicativ, caz genitiv
   c. pronume posesiv, atribut pronominal, caz genitiv
5. Nu cunosc pe nimeni.
   a. pronume de întărire, subiect
   b. pronume nehotărât, complement prepozițional
   c. pronume negativ, complement direct
6. Fata a cărei poșetă s-a pierdut este disperată.
   a. pronume relativ
   b. adjectiv interogativ
   c. adjectiv relativ
7. Calitatea produselor nu mai este aceeași.
   a. pronume negativ
   b. pronume demonstrativ de identitate
   c. pronume demonstrativ de apropiere
8. Au fost amenajate câteva corturi de ajutor în caz de caniculă.
   a. adjectiv nehotărât, atribut adjectival, nominativ
   b. pronume nehotărât, subiect, nominativ
   c. adjectiv nehotărât, atribut adjectival, caz acuzativ
9. Toate efectele secetei sunt dezastruoase.
   a. adjectiv nehotărât, atribut adjectival, nominativ
   b. pronume nehotărât, subiect, nominativ
   c. adjectiv nehotărât, atribut adjectival, caz acuzativ
10. A rezolvat tot.
    a. adverb de mod, circumstanțial de mod
    b. substantiv, circumstanțial de mod, caz acuzativ
    c. pronume nehotărât, complement direct, caz acuzativ
11. Te vezi la Știrile Pro TV.
    a. pronume reflexiv
    b. pronume relativ
    c. pronume personal
12. Ai reușit să bei tot vinul?
    a. adjectiv propriu-zis, circumstanțial de mod, caz acuzativ
    b. adjectiv interogativ, atribut adjectival, caz acuzativ
    c. adjectiv nehotărât, atribut adjectival, caz acuzativ
13. Orice spui, nu te cred.
    a. conjuncție
    b. pronume relativ
    c. pronume nehotărât
14. Grăbește-te, avem puțin timp!
    a. adverb de mod
    b. pronume nehotărât
    c. adjectiv nehotărât
15. A tot vorbit în oră.
    a. adverb
    b. substantiv
    c. pronume nehotărât
16. Se descurcă bine cu puținul primit de la tine.
    a. adjectiv propriu-zis
    b. substantiv
    c. pronume nehotărât
17. I-am spus lui, nu ție.
    a. pronume personal
    b. articol hotărât
    c. articol nehotărât
18. Acesta este biroul dumneavoastră.
    a. adjectiv de politețe
    b. pronume posesiv
    c. pronume personal de politețe
19. Se citește fericirea în ochii lui.
    a. pronume personal
    b. conjuncție
    c. pronume reflexiv
20. Mă aștept la niște reduceri de preț.
    a. pronume reflexiv
    b. pronume personal
    c. interjecție
21. Spune-i ei, nu mie!
    a. pronume reflexiv, caz dativ, complement indirect
    b. pronume personal, caz dativ, complement indirect
    c. verb

Scanned with OKEN Scanner

22. Acesta este mai nou.
a. pr. demonstrativ de identitate, NP, cazul N
b. pr. demonstrativ de depărtare, S, cazul N
c. pr. demonstrativ de apropiere, S, cazul N

23. Mie însemi mi s-a terminat cerneala.
a. pr. demonstrativ de apropiere, CI, cazul D
b. adjectiv de întărire, CI, caz dativ
c. adjectiv de întărire, atribut adjectival, caz D

24. Mă bate la cap.
a. pronume personal, CD, caz Ac
b. pronume reflexiv, CD, caz AC
c. pronume personal, S, caz N

25. Casa este a mea.
a. pronume personal, NP, caz genitiv
b. pronume posesiv, atribut pronominal genitival, G
c. pronume posesiv, NP, caz N

26. Oricare băiat se visează mare fotbalist.
a. pronume nehotărât
b. pronume relativ
c. adjectiv nehotărât

27. Te aștepți să rezolv orice problemă?
a. adjectiv relativ, atribut adjectival, Ac
b. adjectiv nehotărât, CD, Ac
c. adjectiv nehotărât, atribut adjectival, Ac

28. Nu-l accept pe niciunul.
a. pronume nehotărât
b. pronume negativ
c. adjectiv negativ

29. Ce-mi dai în locul merelor?
a. pronume interogativ, CD
b. pronume interogativ, S
c. pronume relativ, S

30. Tu ești ca mine.
a. pronume personal, NP, Ac
b. pronume personal, cir. de mod, Ac
c. pronume posesiv, cir. de mod, Ac

31. Ce ai ajuns?
a. pronume relativ, subiect
b. pronume interogativ, nume predicativ
c. pronume interogativ, complement direct

32. De ce plângi?
a. pronume relativ, complement indirect
b. pronume interogativ, complement prepozițional
c. pronume interogativ, circumstanțial de cauză

33. Indică și tu mai clar cu ce să te ajut.
a. pronume relativ, CP
b. pronume relativ, cir. de cauză
c. pronume interogativ, cir. de mod

34. Am daruri pentru fiecare admiratoare.
a. pronume relativ, complement indirect
b. adjectiv relativ, atribut adjectival
c. adjectiv nehotărât, atribut adjectival

35. Cărțile sunt ale lor.
a. pronume posesiv, caz genitiv
b. pronume personal, caz nominativ
c. pronume personal, caz genitiv

36. Cui i-a venit rău?
a. substantiv
b. pronume interogativ
c. pronume relativ

37. Se laudă pe sine mereu.
a. pronume reflexiv
b. pronume personal
c. pronume relativ

38. Îmi laud prestația în fața comisiei.
a. pronume personal, caz dativ
b. pronume reflexiv, caz genitiv
c. pronume reflexiv, caz dativ

39. Imaginează-te pe tine însuți șef!
a. pronume personal, caz V, CD
b. adjectiv de întărire, caz Ac, atribut adjectival
c. pronume de întărire, caz Ac, CD

40. Am propus pe altcineva.
a. pronume nehotărât
b. adjectiv negativ
c. pronume demonstrativ de depărtare

41. Simte-te ca acasă!
a. pronume personal, caz vocativ
b. pronume reflexiv, caz acuzativ
c. pronume personal, caz nominativ

42. Florile sunt pentru altcineva.
a. pronume nehotărât, NP, Ac
b. pronume demonstrativ de diferențiere, Cp, Ac
c. pronume negativ, CD, Ac

43. Nicio floare n-are mirosul altei flori.
a. adjectiv negativ
b. adjectiv nehotărât
c. adjectiv propriu-zis

44. Orașul în care locuiesc a fost premiat.
a. complement prepozițional
b. circumstanțial de loc
c. atribut adjectival

45. Dă numărul oricui este interesat.
a. pronume relativ
b. pronume nehotărât
c. pronume interogativ

45 x 2 puncte = 90 de puncte
Se acordă 10 puncte din oficiu.

Autoevaluare	

Scanned with OKEN Scanner

Lecția 7	Noțiuni de morfologie	
Adjectivul	Prezentare teoretică	Exerciții

Adjectivul

Adjectivul – partea de vorbire flexibilă care exprimă însușiri
Categoriile adjectivului – gen, număr, caz, grad de comparație
Gradele de comparație

- **pozitiv** – Copilul este (cel) înalt.
- **comparativ**
  - **de superioritate** – Copilul este mai înalt decât câinele.
  - **de egalitate** – Copilul este tot atât de / tot așa de / la fel de înalt ca bunicul.
  - **de inferioritate** – Copilul este mai puțin înalt decât câinele.
- **superlativ**
  - **relativ**
    - de superioritate – Copilul este cel mai înalt din clasă.
    - de inferioritate – Copilul este cel mai puțin înalt dintre toți.
  - **absolut**
    - de superioritate – Copilul este foarte înalt.
    - de inferioritate – Copilul este foarte puțin înalt.

Mijloace expresive de formare a superlativului absolut:

- Copilul este **prea** înalt.
- Păpușa este **foarte-foarte** frumoasă.
- Mama este frumoaaasă.
- Mâncarea este **extraordinar de** gustoasă. **Cât de înalt** este copilul! El este **așa de înalt!**
- Fata este harnică **nevoie mare**.
- El este beat **turtă**. / Tu ești singur **cuc**. / Maria este îndrăgostită **lulea**. / Ești sănătos **tun**.

Există adjective fără grade de comparație: superior, inferior, extraordinar, mort etc.
Clasificarea adjectivului după numărul de forme:

Adjective variabile			Adjective invariabile
– cu patru forme Adjectivele provenite din participiu au patru forme.	– cu trei forme Adjectivele terminate în *-tor, -esc, -iu* au trei forme.	– cu două forme Adjectivele terminate în *-e* au două forme.	
spălat ros albastru frumos galben alb	strălucitor adânc pământesc albăstriu portocaliu roșu	dulce mare verde vechi	gri roz bej oranj violet

Regula adjectivului: se acordă în gen, număr și caz cu un substantiv; are următoarele funcții sintactice:

Funcția	Exemple
Atribut adjectival	Elevii au note bune. bune – adjectiv propriu-zis, variabil, cu patru forme, se acordă în gen, număr și caz cu substantivul *note* (feminin, plural, acuzativ), atribut adjectival, gradul pozitiv.
Nume predicativ	Ele sunt bune la suflet. **Regulă: Nu există nume predicativ exprimat prin adjectiv decât în cazul nominativ.**
Circumstanțial de timp	Îl țin minte de mic.
Circumstanțial de cauză	N-a mâncat de prost.
Complement prepozițional	S-a făcut mare din mic ce era.

Locuțiunea adjectivală – grupul unitar de cuvinte, care are valoarea unui adjectiv: (lucru) de căpetenie, (bani) fără număr, (om) de rând

Scanned with OKEN Scanner

Exerciții – Testul 11

Exercițiul 1 **7x5 puncte**

Alege prin încercuire răspunsul corect:

1. Are două forme adjectivul:
   a. mic
   b. flămând
   c. verzui
2. Are patru forme adjectivul:
   a. mare
   b. rotund
   c. cafeniu
3. Este adjectiv provenit din participiu:
   a. (pom) verde-închis
   b. (vârf) tocit
   c. (an) prost
4. Este invariabil:
   a. (caiet) verde
   b. (caiet) vernil
   c. (caiet) verzuliu
5. Provin din participiu **ambele adjective** din seria:
   a. (copil) uituc, nervos
   b. (oraș) murdar, cald
   c. (ghiozdan) spălat, ros
6. Adjectivul din enunțul *Scrie-mi o scrisoare lungă!* este:
   a. atribut adjectival, caz vocativ
   b. atribut adjectival, caz acuzativ
   c. complement direct, caz acuzativ
7. Cazul adjectivului din exemplul *Se aud pașii lui ușori.* este:
   a. acuzativ
   b. genitiv
   c. nominativ

Exercițiul 2 **5x6 puncte**

Analizează adjectivele din exemplele următoare, precizând numărul de forme, genul, numărul, cazul, funcția sintactică și gradul de comparație:

Am o carte foarte frumoasă. .....
.....
.....
El era cel mai atrăgător. .....
.....
.....
Îmi place ecranul telefonului mai scump. .....
.....
.....

Exercițiul 3 **10x2 puncte**

Alcătuiește două enunțuri, în care adjectivul *curat* să aibă două funcții sintactice diferite, precizându-le.

Exercițiul 4 **5x1 punct**

Scrie formele adjectivului „blând" la gradele indicate în tabel.

Pozitiv	Comparativ de superioritate	Comparativ de inferioritate	Superlativ relativ de superioritate	Superlativ absolut de superioritate

Autoevaluare	

Scanned with OKEN Scanner

Adjectivul – Test rapid 6

Alege prin încercuire răspunsul corect.

1. Este invariabil adjectivul:
   a. acru
   b. lila
   c. vechi
2. Este un superlativ absolut în:
   a. Maria este frumoasă foc.
   b. Oceanul este cel mai adânc.
   c. Efortul tău este maxim.
3. Se găsește la gradul pozitiv adjectivul din:
   a. Știu povestea „Rățușca cea urâtă".
   b. Tu ești inteligent dat naibii.
   c. Prăjitura era nemaipomenit de bună.
4. Are două forme:
   a. scund
   b. sătul
   c. tare
5. Are patru forme:
   a. verde
   b. blond
   c. maroniu
6. Sunt corect scrise toate adjectivele din exemplul:
   a. Frunzele arămii cad pe băncile aurii.
   b. Aurii cercei ai fetei par albăstrii.
   c. Inelul cu pietre violet se asortează cu bluza roză.
7. Este greșită exprimarea:
   a. Rochia are culori foarte vii.
   b. Cel mai principal motiv este acesta.
   c. Discursul a fost cel mai neinspirat dintre toate.
8. Enunțul în care există două adjective este:
   a. Fratele lui face sport de multă vreme.
   b. În această zi călduroasă s-a atins un nou record de temperatură.
   c. Prin mâna sa au trecut nenumărate generații de copii.
9. Adjectivul este în cazul genitiv în exemplul:
   a. Adu-mi cartea frumoasă de pe masă!
   b. Contrar spuselor tale, echipa a câștigat.
   c. Vom aranja frumos masa acestor miri.
10. Există un adjectiv relativ în exemplul:
    a. M-ai întrebat ce film am văzut.
    b. Ce familiar este cu mine când vrea!
    c. Ce exerciții ai de rezolvat, îmi spui?
11. Este adjectiv provenit din participiu:
    a. verde-deschis
    b. pocit
    c. deștept
12. Este adjectiv propriu-zis:
    a. cusut
    b. mort
    c. rupt
13. Este invariabil:
    a. verde
    b. kaki
    c. albăstrui
14. Provin din participiu adjectivele:
    a. uituc, nervos
    b. murdar, cald
    c. spălat, ucis
15. Nu poate fi niciodată adjectiv:
    a. cine
    b. fiecare
    c. tău
16. Există un adjectiv în exemplul:
    a. Are o inimă de aur.
    b. Ce mai face familia ta?
    c. Pălăria de soare are volănaș.
17. Sunt invariabile ambele adjective din:
    a. mov, violet
    b. surd, tirolez
    c. bordo, înalt
18. Este un adjectiv în nominativ în exemplul:
    a. Cădea o ploaie deasă.
    b. Minunatele tale cărți le-am citit cu mult spor.
    c. Mie însumi mi-a venit ideea.
19. Cuvântul subliniat din exemplul *Draga <u>mea</u> soră, te aștept cu drag!* este:
    a. pronume posesiv, atribut pronominal genitival, caz genitiv
    b. adjectiv pronominal posesiv, atribut adjectival, caz acuzativ
    c. adjectiv pronominal posesiv, atribut adjectival, caz vocativ
20. În exemplul *Decizia este a <u>fiecărui</u> membru în parte.*, cuvântul subliniat este:
    a. adjectiv pronominal nehotărât, nume predicativ, caz genitiv
    b. adjectiv pronominal nehotărât, atribut adjectival, caz genitiv
    c. adjectiv pronominal nehotărât, atribut pronominal genitival, caz genitiv
21. Există două adjective pronominale negative în:
    a. Nu cunosc nicio părere și n-am niciun motiv să tac.
    b. Niciuna dintre fete n-a avut vreun ruj de împrumutat.
    c. Nu mă consider nicidecum vinovat.
22. Sunt corecte toate formele adjectivale din:
    a. Buni mei frați au păreri stranii.
    b. Propriii fii sunt urmăriți.
    c. Are ciorapi galbeni-roșcați.

Scanned with OKEN Scanner

23. Nu are grad de comparație:
    a. urât
    b. ros
    c. secundar
24. Este nume predicativ adjectivul din exemplul:
    a. Are pantofi de piele întoarsă.
    b. Când m-a văzut, a devenit vesel.
    c. Face pe prostul fudul.
25. *Adânc* este adjectiv în:
    a. S-a scufundat în adâncul oceanului.
    b. Doarme adânc.
    c. Are un somn adânc.
26. Adjectivul din exemplul *Seamănă cu altă fotografie a mamei.* este în cazul:
    a. acuzativ
    b. nominativ
    c. genitiv
27. Funcția sintactică a adjectivului din exemplul *L-a înfiat de mititel.* este:
    a. complement prepozițional
    b. circumstanțial de cauză
    c. circumstanțial de timp
28. Adjectivul din enunțul *Dă-mi o carte bună!* este:
    a. atribut adjectival, caz vocativ
    b. atribut adjectival, caz acuzativ
    c. complement direct, caz acuzativ
29. În propoziția *Fiind foarte necăjit, s-a culcat.*, adjectivul este:
    a. complement direct, caz acuzativ
    b. nume predicativ, caz nominativ
    c. circumstanțial de mod, caz acuzativ
30. Cazul adjectivului din exemplul *Se aude vocea ei caldă.* este:
    a. Ac; b. G; c. N
31. Adjectivul din exemplul *La începutul întâlnirilor noastre, ea era liderul grupului.* este în cazul:
    a. Ac; b. G; c. N
32. Adjectivul posesiv este în nominativ în:
    a. Aceasta este mama mea.
    b. Îi arăt dirigintelui meu.
    c. Fac programul cu minunații mei prieteni.
33. Este greșit enunțul:
    a. Cuvintele fetei extraordinare au îmblânzit spiritele.
    b. Propriii bani se cheltuiesc riguros.
    c. I-am spus mamei tele.
34. Adjectivul de întărire este acordat greșit în:
    a. Mie însumi, ca femeie, mi s-a părut ciudat omul.
    b. Mie însumi îmi place munca de inginer.
    c. Fii consecventă cu tine însăți, fată!
35. Nu conține niciun adjectiv exemplul:
    a. Este ciudat exemplul tău.
    b. Părea indiscutabil tot ce s-a hotărât.
    c. Este puțin probabilă decizia lui.
36. *Solid* este adjectiv în:
    a. Cel solid l-a învins pe cel slab.
    b. Este solid pregătit la matematică.
    c. Lemnul este un combustibil solid foarte utilizat.
37. Adjectivul *bun* a devenit substantiv, prin articulare, în:
    a. Bunul meu frate va întârzia, ca de obicei.
    b. Mă întâlnesc cu bunul.
    c. Acesta este un bun prieten al meu.
38. Cuvântul *mulțumită* este adjectiv în:
    a. Am primit o neașteptată mulțumită de la el.
    b. Mulțumită prințului, balaurul a fost ucis.
    c. Mama cea mulțumită mi-a zâmbit.
39. Enunțul care conține un adjectiv posesiv este:
    a. Îi aștept pe ai mei.
    b. „Ai noștri tineri la Paris învață." (M. Eminescu)
    c. Papagalul mănâncă mei.
40. Structura subliniată din exemplul *Esti aprinsă la față.* este:
    a. verb auxiliar + verb la participiu
    b. verb predicativ + adjectiv propriu-zis
    c. verb copulativ + adjectiv provenit din participiu
41. Este la gradul pozitiv adjectivul din exemplul:
    a. Ești deosebit de atrăgătoare.
    b. S-a măritat fata cea mică.
    c. Este puțin mai înaltă.
42. Adjectivul din exemplul *Suntem fericiți nevoie mare.* este la gradul:
    a. pozitiv
    b. comparativ de superioritate
    c. superlativ absolut
43. Se găsește un adjectiv invariabil în:
    a. Tricoul superb are pete.
    b. Îmi place cartea „Covorul violet".
    c. S-a făcut verde la față.
44. Are trei forme adjectivul:
    a. extraordinar
    b. fin
    c. lumesc
45. Nu este locuțiune adjectivală:
    a. cu dare de mână
    b. cu părere de rău
    c. cu scaun la cap

45 x 2 puncte = 90 de puncte
Se acordă 10 puncte din oficiu.

Autoevaluare	

Scanned with OKEN Scanner

Lecția 8	Noțiuni de morfologie	
Numeralul	Prezentare teoretică	Exerciții

Numeralul

Numeralul – partea de vorbire care exprimă un număr sau ordinea obiectelor, prin numărare.
Clasificare:
1. după ceea ce exprimă (sens):
   a. numeral cardinal – exprimă un număr: Am cumpărat doar *cinci*. Mai aveam *opt*.
   b. numeral ordinal – sugerează ordinea: *Al cincilea* îmi place foarte mult, dar *primul* este preferatul meu.
2. după formă (alcătuire):
   a. numerale simple – toate numeralele cardinale de la 1 la 10 inclusiv: Am luat autobuzul *doi*.
   b. numerale compuse – de la 11 în sus: Are *douăzeci și trei* de ani și *o sută de mii* de prieteni.

Numeralul are mai multe valori: pronominală, adjectivală, substantivală.

Valoarea adjectivală	Numeralele cardinale și cele ordinale însoțesc un substantiv și se acordă cu acesta în gen și caz: Am văzut doar *patru* oameni la rând. *Al treilea* om s-a plictisit. Numeralul cu valoare adjectivală poate fi însoțit de articolele adjectivale *cel*, *cea*, *cei*, *cele*, *celor*, precum și de prepoziția *de*: Ioana discută cu ***cel de****-al treilea* candidat. Acestea ajută la exprimarea genului.
Valoarea pronominală	Numeralele cardinale și ordinale sunt substitute, țin locul unui substantiv: Sunt *zece* pe stradă. Îl văd *pe al nouălea*. În această situație, numeralul poate apărea alături de articolele adjectivale *cel*, *cea*, *cei*, *cele*, *celor*, precum și de prepoziția *de*: Vorbim *despre* ***cea de****-a noua*.
Valoarea substantivală	Numeralele cardinale exprimă denumiri sau sunt specifice limbajului matematic: Am luat trenul *224*. Învăț la Școala *125*. Autobuzul *4* întârzie. *Unu* este mai mic decât *doi*. În acest caz, se observă lipsa acordului între substantiv și numeral (de exemplu: *autobuzul* – numărul singular, *patru* – numărul plural): Și tu ai primit nota *zece*?

Funcțiile sintactice ale numeralelor
Numeralele cu ***valoare adjectivală*** îndeplinesc funcția de ***atribut***, acordându-se în gen și caz cu substantivul determinat: Citesc *a doua* carte. Mai am *trei* titluri.
Numeralele substitute (cu valoare pronominală) reprezintă centrul structurilor în care îndeplinesc funcții diverse, ca și substantivele/ pronumele pe care le înlocuiesc:
- subiect: *Două* s-au încurcat la numărătoare.
- nume predicativ: Eu sunt *prima*, tu ești *a doua*.
- complement direct: Îi aștept pe *doi* dintre ei.
- complement prepozițional: M-am gândit la *cel de-al patrulea*.
- circumstanțial de mod: Stau la rând ca *opt* dintre ei.
- complement indirect: Le-a dat notă *la cinci* din clasă.
- atribut: Opinia a unsprezece dintre candidați a fost ignorată.

Atenție!
Unele numerale compuse au mai multe forme, însă numai una este recomandată de limba literară: șasesprezece / *șaisprezece*; cinșpe / *cincisprezece*; *al optulea* / al optălea, al optilea; optsprezece / optisprezece, optusprezece, optâsprezece; *treizeci de mii* / treișdemii etc.

Cazul dativ al numeralelor cardinale se exprimă corect cu prepoziția *la*, iar cazul genitiv, cu *a*:
Le-am zis *la doi* din zece.
Casa *a două* dintre ele s-a remarcat.

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Exerciții – Testul 12

Exercițiul 1

Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect: **10x2 puncte**

1. În exemplul: *Am văzut cinci oameni.*, numeralul este:
   a. ordinal, compus;
   b. cardinal, simplu;
   c. cardinal, compus.
2. Există un numeral cardinal simplu în enunțul:
   a. Tu ai două mătuși.
   b. Ea muncește cât cincizeci.
   c. Am primit orarul în prima zi.
3. Analiza corectă a numeralului din exemplul: *M-am calificat la etapa a doua.* este:
   a. valoare adjectivală, atribut;
   b. valoare pronominală, complement;
   c. valoare substantivală, circumstanțial.
4. Numeralul din propoziția: *I-am spus celui dintâi.* este:
   a. cardinal, în cazul nominativ;
   b. cardinal, în cazul acuzativ;
   c. ordinal, în cazul dativ.
5. Exemplul în care se găsește un numeral este:
   a. Va veni peste numai o săptămână.
   b. De ce o aștepți?
   c. Știi o librărie deschisă?
6. În enunțul: *Cartea are o sută nouăsprezece file.*, numeralul are valoare:
   a. pronominală;
   b. substantivală;
   c. adjectivală.
7. Propoziția în care se găsesc două numerale este:
   a. Scrie o mie cinci sute de versuri pe oră.;
   b. Dă-mi o sută douăzeci de lei!;
   c. Lasă totul pe ultima sută de metri.
8. Numeralul are funcția de nume predicativ în enunțul:
   a. Tu ai fost primul din clasă în preferințele mele.
   b. Prima este mai rapidă.
   c. Cartea este prima opțiune.
9. „Un" este numeral cardinal în exemplul:
   a. Are un câine negru cu niște pete albe.
   b. Eu am un câine și două pisici.
   c. M-am întâlnit cu un coleg de la box.
10. Numeralele cardinale au valoare substantivală în enunțul:
    a. Șase plus unu fac șapte.
    b. Patru lei plus cinci lei fac nouă lei.
    c. Am luat bilete pentru nouă dintre colegi.

Exercițiul 2 **5x3 puncte**

Completează spațiile punctate.

1. În exemplul *Opinia celor doi este exagerată.*, numeralul este în cazul. .....
2. Numeralul *două* din exemplul *Se vor lămuri cele două.* are funcția de. .....
3. După formă, numeralul din enunțul *Are peste nouăzeci și nouă de ani.*, este. .....
4. Funcția sintactică a numeralului din propoziția *Noi am ieși ultimii în clasament.* este. .....
5. Cazul numeralului din exemplul Îi aștept pe cei trei este .....

Exercițiul 3 **5x2 puncte**

Alcătuiește exemple, conform cerințelor:

- numeralul *două* să fie subiect
- numeralul *cinci* să fie atribut
- numeralul *al zecelea* să fie atribut

- numeralul *douăzeci și doi* să fie complement indirect
- numeralul *al optulea* să fie circumstanțial.

Exercițiul 4 **10x3 puncte**

Analizează numeralele din exemplele care urmează, precizând: felul (după ceea ce exprimă), felul (după formă), funcția sintactică și cazul.

Exemplele	Felul după sens	Felul după formă	Cazul
Vin doar paisprezece.			
I-am premiat pe opt dintre cei mai buni.			
Treizeci și nouă vor promova în clasa a opta.			
Aștept trei zile.			
Dă-mi cincisprezece lei rest!			
Am fi recuperat doar două.			
Celui de-al zecelea coleg i s-a terminat cerneala.			
Ajutorul a șase prieteni a fost neprețuit.			
Al patrulea va reuși la concurs.			
M-am oprit lângă cel de-al unsprezecelea.			

Exercițiul 5 **10x1 punct**

Subliniază forma corectă a numeralelor:

1. Stau la numărul șepte/ șapte.
2. Voi împlini optâsprezece / optsprezece / optusprezece/ optisprezece primăveri.
3. Tricoul costă șaisprăzece / șaisprezece lei.
4. Sora mea este în clasa a douăsprezecea/ doisprezecea.
5. La douășunu / douăzeci și unu de ani voi termina facultatea.
6. Stau în banca întâi / întâia.
7. I-am zis celui de-al doilea / la al doilea.
8. Trenul vine la linia întâi / una.
9. I-au învins la unsprezece / unșpe metri.
10. Vânzătoarea mi-a dat cincizeci / cinzeci de lei rest.

Exercițiul 6 **5x1 punct**

Precizează funcția sintactică a numeralelor din următoarele exemple:

1. Petrecerea a avut loc în a doua săptămână a lunii. .....
2. Cincisprezece colegi au întârziat la antrenament. .....
3. Eu sunt primul pe listă. .....
4. Am stat lângă a patra. .....
5. Florile de la cel de-al zecelea mi-au plăcut mai mult. .....

Autoevaluare	

Scanned with OKEN Scanner

Lecția 9	Noțiuni de morfologie	
Părțile de vorbire neflexibile	Prezentare teoretică	Exerciții

Părțile de vorbire neflexibile: adverbul, interjecția, prepoziția, conjuncția

Adverbul – partea de vorbire neflexibilă care determină un verb și exprimă circumstanțe (modul, timpul, locul); adverbul poate determina și alte părți de vorbire (adjectiv, alt adverb, interjecție).

Clasificarea adverbului după circumstanța exprimată

Adverbe de mod	Adverbe de loc	Adverbe de timp
așa astfel deloc desigur bine așadar nu da ba mai	aici acolo sus jos nicăieri aproape departe dedesubt deasupra acasă	azi mâine niciodată odată acum ieri astăzi devreme târziu îndată
Adverbe pronominale – țin locul cuvintelor care exprimă circumstanțe		
Adverbe pronominale **relative**		
cum	unde	când
Adverbe pronominale **interogative**		
cum?	unde?	când?
Adverbe pronominale **nehotărâte**		
cumva oricum orișicum nicicum nicidecum	undeva orișiunde oriunde niciunde	cândva oricând nicicând orișicând

Funcțiile sintactice ale adverbului

Atenție! Adverbul nu are caz!

Funcția sintactică	Exemple
Complement direct	Vorbește englezește.
Circumstanțial de mod	Explică bine. bine – adverb de mod, complement circumstanțial de mod, gradul pozitiv
Circumstanțial de loc	Locuiește aproape.
Circumstanțial de timp	Nu mai sosește azi?
Predicat – numai adverbele predicative (*desigur*, *firește*, *bineînțeles*, *probabil*) urmate de o conjuncție	Desigur că are probleme. **OBS! Dacă adverbul nu este urmat de o conjuncție, nu este predicat.**
Atribut adverbial	Cartea este pe raftul de jos.
Nume predicativ	Este bine să citești.
Adverbe fără funcție: *ba*, *nu*, *foarte*, *prea*, *mai*, *da* etc.	Nu știu nimic.

OBS! Gradele de comparație ale adverbului se formează în același mod ca gradele adjectivului.

Locuțiunea adverbială – grupul unitar de cuvinte, care are valoarea unui adverb: (a vorbit) *cu siguranță*, (știe) *pe de rost*, (stă) *în spate*, (s-au împrăștiat) *de jur împrejur*, (a venit) *pe înserate*

Interjecția – partea de vorbire care exprimă stări, senzații, îndemnuri sau imită sunete și zgomote.

Scanned with OKEN Scanner

Clasificarea interjecțiilor

1. după ceea ce exprimă (sens):
   a. afective sau expresive – arată stări: *of, vai, ai, o, oh* etc.;
   b. imitative:
      - (onomatopee) imită sau sugerează sunete produse de păsări, insecte, animale sau la contactul cu diverse obiecte: *cri, cotcodac, cirip, pu-pu-pup, boc, buf, bum, cioc, ding-dang, pac, poc, vâj, țâr* etc.;
      - imită sunete care însoțesc procese fiziologice: *hapciu, sfor, gâl-gâl, gogâlț-gogâlț.*
   c. adresative – exprimă adresarea către oameni sau animale: *bre, măi, băi, hei, cuțu-cuțu, pis-pis* etc.; pot arăta adresarea politicoasă: *pardon, adio, bonjur, mersi, pa, servus, bună* etc.
   d. injonctive – se referă la un ordin, un îndemn: *stop, ho, pst, na, poftim, dii, hăis, zât, marș, ia, aide, haide* etc.
2. după formă:
   a. simple – formate dintr-un singur cuvânt (o silabă sau chiar un sunet): *ah, hai, miau, na, of, vai, tronc* etc.;
   b. simple repetate – alcătuite dintr-un cuvânt care se repetă: *pis-pis, cuțu-cuțu, mac-mac, of! of!, nani-nani*;
   c. compuse – structurate din două sau mai multe componente diferite sub aspectul pronunțării și care pot rima între ele: *ding-dang, hodoronc-tronc, tic-tac, tura-vura, ei aș, ei na, ia uite* etc.
3. după proveniență:
   a. împrumutate din alte limbi: *adio, bla-bla, alo, bravo, ciao, mersi, ole, stop, pardon, ups* etc.:
   b. formate în limba română: *cucurigu, pitpalac, bâldâbâc* etc.

În general, interjecția nu are raporturi sintactice în enunț: *Oh, sunt mulțumită.*; *Pâc, s-a rupt mânerul. Ei, lasă!*

Când alte cuvinte depind de interjecția care se poate înlocui cu un verb, aceasta are valoare predicativă.

Interjecția predicativă are funcția sintactică de predicat: *Bravo* tuturor!; *Haideți* mâine pe la noi! *Ia* un măr!

Funcțiile sintactice ale interjecției

Atenție! Interjecția nu are caz!

Funcția sintactică	Exemple
Subiect	Se aude cioc-cioc.
Complement direct	Aud tronc.
Circumstanțial de mod	A venit hodoronc-tronc.
Predicat verbal – numai interjecțiile predicative (*iată, uite, haide, poftim*)	Iată niște probleme serioase!
Atribut	Invitația ta hodoronc-tronc nu m-a încântat.
Nume predicativ	Este vai de tine. A rămas paf.
Interjecții fără funcție: *ah, o, ei, hm, oh, Doamne ferește* etc.	Oh, nu știu nimic.

Conjuncția – partea de vorbire neflexibilă care leagă două propoziții sau două părți de propoziție

Clasificarea conjuncțiilor

Criteriul de clasificare	Tipuri de conjuncții	Exemple
Formă	simple	*să, că, dacă, de, căci, deși, iar, dar* Știu să citesc. să – conjuncție subordonatoare, simplă
	compuse	*ci și, ca să*
Rol	coordonatoare	• copulative: *și* • adversative: *dar, iar, însă, ci* • disjunctive: *sau, ori, fie* • conclusive: *așadar, deci*
	subordonatoare	*să, că, dacă, fiindcă, deși, încât, întrucât, ca să*

Scanned with OKEN Scanner

Atenție! Conjuncțiile nu au funcție sintactică.
Locuțiunea conjuncțională – grupul unitar de cuvinte, care are rolul unei conjuncții: *pentru ca să, pentru că, prin urmare, cu toate că, până să* etc.

Prepoziția – partea de vorbire neflexibilă, care leagă părțile de propoziție de cuvintele determinate

Clasificarea prepozițiilor

Criteriul de clasificare	Tipuri de prepoziții	Exemple
Formă	simple	*pe, la, cu, spre, sub, peste*
	compuse	*pe la, de pe la, de pe sub*
Cazul pe care îl impun	prepoziții care impun cazul acuzativ	*pe, în, ca, de, la, pentru, cu, despre, lângă, din, sub, după, peste, către, înspre, spre, până, dinspre, într- / între / întru, dintr- / dintre / dintru, de la, de pe, de pe la, de pe lângă*
	prepoziții care impun cazul dativ	*grație, datorită, mulțumită*
	prepoziții care impun cazul genitiv	*asupra, contra, împotriva, deasupra, înaintea, înapoia, dedesubtul, împrejurul*

Atenție! Prepozițiile nu au funcție sintactică. Nu se analizează separat de cuvintele pe care le leagă.

Locuțiunea prepozițională – grupul unitar de cuvinte, care are rolul unei prepoziții: *în josul, în susul, la stânga, la dreapta, în jurul, de jur împrejurul, în fața, în spatele, din cauza, din pricina*

Scanned with OKEN Scanner

Încercuiește răspunsul corect.

1. Are formă corectă adverbul:
   a. vizavi
   b. en-gros
   c. minim
2. Este scris corect adverbul:
   a. apropo
   b. harcea parcea
   c. dis de dimineață
3. Adverbul *ce* apare în exemplul:
   a. Am ce mânca!
   b. Vezi ce spui!
   c. Ce bine!
4. Este un adverb predicativ în exemplul:
   a. Desigur, are probleme financiare.
   b. M-a felicitat, bineînțeles!
   c. Azi, pesemne că va da un semn de viață.
5. În exemplul *Iată ce mult ai apreciat intervenția mea!*, valoarea morfologică a cuvântului *ce* este:
   a. adverb
   b. pronume relativ
   c. adjectiv relativ
6. Funcția sintactică a cuvântului subliniat din exemplul *Este adevărat că nu îl interesează.* este:
   a. nume predicativ
   b. complement direct
   c. circumstanțial de mod
7. În propoziția *Omul acesta lucrează noaptea.*, ultimul cuvânt este:
   a. substantiv
   b. adverb de timp
   c. adverb de mod
8. În exemplul *I-a ieșit înainte cu sfială.*, cuvântul subliniat este:
   a. prepoziție
   b. adverb de loc
   c. substantiv
9. Prepoziția *înaintea* din exemplul *la loc înaintea colegilor!* impune cazul:
   a. acuzativ
   b. genitiv
   c. dativ
10. Adverbul din exemplul *Teama l-a adus aici.* are funcția de:
    a. nume predicativ
    b. complement direct
    c. circumstanțial de loc
11. Cuvântul subliniat din enunțul *Vuiește iar nemulțumirea.* este:
    a. conjuncție coordonatoare
    b. adverb de timp
    c. adverb de mod
12. Este adverb pronominal:
    a. oriunde
    b. aci
    c. nicăieri
13. Poate fi adverb interogativ:
    a. cum
    b. astfel
    c. nici
14. Este complement direct adverbul din exemplul:
    a. Pare corect ce spui.
    b. Știe grecește.
    c. Ce frumos este copilul!
15. Conjuncția *să* are rol subordonator în:
    a. Să te speli pe mâini!
    b. Are ce să facă o oră.
    c. Știe să lucreze frumos.
16. Este conjuncție coordonatoare:
    a. deci
    b. deși
    c. nici
17. Este conjuncție subordonatoare:
    a. ca
    b. că
    c. ci
18. Poate fi și prepoziție, și conjuncție cuvântul:
    a. de
    b. ca
    c. dacă
19. Impune întotdeauna cazul acuzativ prepoziția:
    a. înspre
    b. asupra
    c. mulțumită
20. Cuvântul *așadar* este:
    a. adverb
    b. conjuncție coordonatoare concluzivă
    c. verb
21. În exemplul *Și Tania știe răspunsul.*, primul cuvânt este:
    a. conjuncție
    b. adverb de timp
    c. adverb de mod
22. În exemplul *Cum a venit, m-a și chemat în birou.*, cuvântul *și* are funcția sintactică de:
    a. circumstanțial de timp
    b. nu are funcție sintactică
    c. circumstanțial de mod
23. Interjecția are funcție sintactică în exemplul:
    a. Uite o mașină albă!
    b. Oh, ce greu îmi e!
    c. Vai-vai-vai!

Scanned with OKEN Scanner

24. În propoziția *Bravo, copii!*, primul cuvânt este:
    a. interjecție
    b. adverb
    c. verb
25. Este interjecție imitativă:
    a. ham
    b. vai
    c. zău
26. Are funcția de atribut interjecția:
    a. Sunetul tic-tac mă aduce la disperare.
    b. Se aude tic-tac.
    c. Aud tic-tac.
27. Prepoziția pentru dativ este:
    a. grație
    b. contra
    c. către
28. Prepoziția pentru genitiv este:
    a. împrejurul
    b. de pe la
    c. mulțumită
29. Structura subliniată în exemplul *Se plimbă de jur împrejurul parcului.* reprezintă:
    a. adverb de loc
    b. locuțiune adverbială
    c. locuțiune prepozițională
30. Structura subliniată în exemplul *A luat banii de pe sub pat.* reprezintă:
    a. locuțiune adverbială
    b. locuțiune prepozițională
    c. prepoziție compusă
31. Structura subliniată din exemplul *Arunc semințele din loc în loc.* reprezintă:
    a. locuțiune adverbială
    b. locuțiune prepozițională
    c. adverb compus
32. Locuțiunea adverbială este predicativă în:
    a. Cu certitudine, face banii.
    b. Fără îndoială că doarme la această oră.
    c. Fără doar și poate, are caracter.
33. Adverbul este predicativ în:
    a. Poate că are dreptate.
    b. Va veni, desigur, și la noi.
    c. Știe, pesemne, mai multe.
34. Interjecția este predicativă în:
    a. Zău că mor.
    b. Vai, mă omori.
    c. Au, mă doare de mor.
35. *Mai* este adverb în:
    a. Mai știi ce am făcut?
    b. Sunt născut în mai.
    c. A bătut cuiul cu un mai.
36. În exemplul *Fă-ți bagajele cum poți de repede!*, există:
    a. trei părți de vorbire neflexibile
    b. două părți de vorbire neflexibile
    c. patru părți de vorbire neflexibile
37. În exemplul *Poate să citească fluent și corect mai bine de o sută de enunțuri.*, există:
    a. patru adverbe
    b. trei adverbe
    c. două adverbe
38. În exemplul *Firește că munceau din greu ca să trăiască mai bine.*, există:
    a. patru adverbe
    b. trei adverbe
    c. două adverbe
39. Prepoziția din exemplul *Adu-ți aminte de mine, dacă poți!* este:
    a. dacă
    b. de
    c. -ți
40. Conjuncția din exemplul *Lucrează la calculator, deci se pricepe.* este:
    a. la
    b. deci
    c. se
41. În exemplul *Merită să ia premiul, dar pe cel dintâi.*, nu au funcție sintactică:
    a. să, ia
    b. să, dar, pe, cel
    c. dar, pe
42. Este la gradul pozitiv adverbul din:
    a. Mi-a vorbit extraordinar.
    b. Mi-a vorbit extraordinar de frumos.
    c. Mi-a vorbit frumos-frumos.
43. Nu are grad de comparație adverbul:
    a. minimum
    b. bine
    c. frecvent
44. Este întotdeauna adverb:
    a. des
    b. adeseori
    c. ori
45. Este conjuncție coordonatoare:
    a. sau
    b. să
    c. ca

45 x 2 puncte = 90 de puncte
Se acordă 10 puncte din oficiu.

Autoevaluare	

Scanned with OKEN Scanner

Lecția 10	Noțiuni de sintaxă	
Sintaxa propoziției	Prezentare teoretică	Exerciții

Noțiuni de sintaxa propoziției

Sintaxa – partea gramaticii care studiază relațiile dintre cuvinte.
Propoziția – un enunț cu un singur predicat, exprimat printr-un verb la un mod personal.
Fraza – un enunț complex, format din mai multe propoziții. Într-o frază, numărul de propoziții este egal cu numărul de predicate.
Propozițiile dintr-o frază pot fi de două feluri, după sensul lor:
- principale – nu depind de înțelesul altor propoziții: *Crezi...*
- secundare (subordonate) – depind de înțelesul altor propoziții: *că-i prost/ să-ți spună/ că nu vrea/.*

Într-o frază, trebuie să existe cel puțin o propoziție principală.
Părțile de propoziție sunt:
- **principale**
  - **subiectul** – partea principală de propoziție care arată cine face acțiunea
  - **predicatul** – partea principală de propoziție care arată ce face subiectul
- **secundare**
  - **atributul** – partea secundară de propoziție care determină un substantiv sau înlocuitor al acestuia
  - **complementul** – partea de propoziție obligatorie care determină un verb, adjectiv sau adverb
  - **circumstanțialul** – partea de propoziție facultativă care determină un verb, adjectiv sau adverb

Clasificarea subiectului

Criteriul de clasificare	Tipuri	Exemple
Numărul de cuvinte prin care se exprimă	- **simplu**	Tata doarme.
	- **multiplu**	Tata și mama lucrează la aceeași firmă.
Felul în care se exprimă	- **exprimat** prin diverse părți de vorbire – apare în propoziție	El are dreptate.
	- **neexprimat** – nu apare în propoziție • **inclus** – verbul cu funcția de predicat este la pers. I sau a II-a	Mâncăm ciuperci.
	• **subînțeles** – verbul cu funcția de predicat este la pers. a III-a	Știe tot.
	• **nedeterminat** – nu se poate determina cine face acțiunea	S-a spus la radio.
	• **inexistent** – nu există cineva care face acțiunea	Plouă. Fulgeră.

Felurile predicatului

Predicat nominal	Predicat verbal
- exprimat printr-un verb copulativ + un cuvânt cu funcția de nume predicativ	- exprimat prin verb la un mod personal / adverb predicativ / interjecție predicativă / locuțiuni predicative
Elevul rămâsese corigent.	Ion are casă de vacanță.

Atributul

Atributul este adjunct al unui grup nominal, al cărui centru poate fi: un substantiv propriu, un substantiv comun, un pronume, un numeral cardinal sau ordinal cu valoare pronominală.
Întrebările la care răspunde atributul sunt:
- *care?, ce fel de?* – pentru cazul acuzativ;
- *a cui?, al cui?, ai cui?, ale cui?* – pentru cazul genitiv.

Scanned with OKEN Scanner

Felurile atributului

Tipul atributului	Partea de vorbire prin care se exprimă	Exemple
Atribut adjectival	Adjectiv propriu-zis	Soarele *rotund* și *roșu* a răsărit pe cer.
	Adjectiv participial	Mănânc un măr *foarte copt*.
	Adjectiv pronominal	*Acel* pom dă iarăși roade. Colega *mea* s-a transferat.
	Numeral cu valoare adjectivală	Am *doi* frați. *Al doilea* frate este elev.
	Gerunziu acordat	L-a ascultat cu plăcere *crescândă*.
Atributul adjectival are același caz cu cel al substantivului/ pronumelui/ numeralului determinat, centru al grupului nominal.		
Atribut substantival	Substantiv în acuzativ	Bunica împachetează cadoul *pentru mama*. Atributul substantival în acuzativ se numește *atribut substantival prepozițional*.
	Substantiv în genitiv	Bunica împachetează cadoul *mamei*. Atributul substantival în genitiv se numește *atribut substantival genitival*.
	Substantiv în nominativ	Bunica stă în orașul *Bistrița*.
Atribut pronominal	Pronume în acuzativ	Am văzut un copil *ca tine*. Ionel nu este un copil *ca acesta*. Atributul pronominal în acuzativ se numește *atribut pronominal prepozițional*.
	Pronume în genitiv	L-am admirat pe fiul *ei*, nu pe fiul *celeilalte*. Atributul pronominal în genitiv se numește *atribut pronominal genitival*.
	Numeral cu valoare pronominală	Povestea *a trei* dintre copii m-a impresionat. Relatarea *celui de-al doilea* a luat premiul.
Atribut adverbial	Adverb	Trezitul *devreme* îmi face rău. Îl văd pe colegul *de acolo*. Atributul exprimat prin adverb nu se asociază vreunui caz, întrucât adverbul este o parte de vorbire neflexibilă și nu are această categorie.

Complementul

Complementul – partea secundară de propoziție care determină un verb, un adjectiv sau un adverb.
Complementul în cazul acuzativ poate fi:

- ***direct*** – arată ținta sau beneficiarul acțiunii: *Desenez un munte. Nu l-am întâlnit pe prietenul meu.*
- ***prepozițional*** – arată destinatarul, sursa ori rezultatul acțiunii: *Mi-e dor de un prieten.*
- ***de agent*** – arată subiectul logic al acțiunii: *Desenul este realizat de copii.*

Complementul direct și complementul prepozițional sunt compliniri obligatorii ale grupului verbal.
Complementul în cazul dativ este ***indirect***: *Mamei* nu-i place rochia aceasta.

Circumstanțialul

Circumstanțialul – complinire a grupului verbal care arată împrejurări:

- locul (circumstanțialul de loc): Merg *la școală*.
- modul (circumstanțialul de mod): Merg *ca un melc*.
- timpul (circumstanțialul de timp): Merg *un an*.
- cauza (circumstanțialul de cauză): Nu mai pot *de frică*.
- scopul (circumstanțialul de scop): Mă pregătesc *de petrecere*.

Circumstanțialul este o complinire facultativă a grupului verbal.

Scanned with OKEN Scanner

Exerciții – Testul 13

Exercițiul 1 **4x5 puncte**

Notează cu A (Adevărat) sau F (Fals) fiecare afirmație:

1. Cuvântul subliniat în enunțul „Părul frumoasei mele mame este blond." are funcția sintactică de atribut substantival genitival.
2. Primul substantiv din enunțul „Câinele lui de vânătoare este dresat." este atribut substantival prepozițional.
3. În propoziția „Pădurea de fagi și de stejari seamănă cu un labirint natural." se află trei atribute.
4. Există un atribut adverbial în propoziția „Programul de ieri s-a încheiat în cursul zilei de azi."

Exercițiul 2 **5x6 puncte**

Încercuiește răspunsul corect:

1. Atributul din exemplul: „Ne încântă părerea ei." este exprimat prin:
   a. pronume personal în cazul genitiv;
   b. substantiv comun în cazul genitiv;
   c. pronume personal în acuzativ.
2. Cazul adjectivului cu funcția sintactică de atribut adjectival din exemplul: „Îmi convine prețul costumului foarte elegant." este:
   a. genitiv;
   b. dativ;
   c. nominativ.
3. Cazul numeralului cu funcția sintactică de atribut adjectival din exemplul: „Pentru doi copii s-a prelungit timpul." este:
   a. dativ;
   b. acuzativ;
   c. genitiv.
4. Funcțiile sintactice ale substantivelor din enunțul: „Am mâncat o prăjitură cu miere de albine." sunt, în ordine:
   a. subiect, complement prepozițional, atribut substantival prepozițional;
   b. complement direct, complement prepozițional, atribut substantival prepozițional;
   c. complement direct, atribut substantival prepozițional, atribut substantival prepozițional.
5. Adjectivul din exemplul: „Floarea-soarelui cea galbenă strălucește în lumină." este corect analizat în:
   a. adjectiv propriu-zis, variabil, 4 forme, gen masculin, număr singular, caz genitiv, atribut adjectival;
   b. adjectiv propriu-zis, variabil, 4 forme, gen feminin, număr singular, caz nominativ, atribut adjectival;
   c. adjectiv propriu-zis, variabil, 4 forme, gen neutru, număr singular, caz acuzativ, atribut adjectival.

Exercițiul 3 **3x5 puncte**

Alcătuiește trei contexte, în care atributul adjectival să fie adjunct al unui grup nominal, cu centru diferit: substantiv propriu, substantiv comun, pronume, numeral.

.....

.....

.....

Exercițiul 4 **25x1 punct**

Subliniază cu albastru atributele substantivale, cu verde pe cele adjectivale, cu negru pe cele pronominale și cu galben pe cele adverbiale:

a. Marginea albă a foii de pe jos seamănă cu o dantelă fină de ață croșetată.
b. Fluviul Dunărea trece prin țări întinse de pe bătrânul continent Europa.
c. Opinia a două dintre aceste colege ale mele s-a auzit cu vocea tremurândă a unor persoane ca mine, cu emoții profunde.
d. Primăvara aceasta aduce de pe oricare insulă a însoritei Mări Mediterane vântul cald.

Autoevaluare	

Scanned with OKEN Scanner

Exerciții – Testul 14

Exercițiul 1 **10x2 puncte**

Menționează cazul și funcția sintactică a cuvintelor subliniate din fiecare enunț:

1. Mi-aș da <u>viața</u> <u>pentru victorie</u>. .....
2. S-a dus <u>la stadion</u> <u>într-o joi</u> <u>pentru antrenament</u>. .....
3. Plânge <u>pentru eșecul</u> suferit <u>anul</u> trecut. .....
4. Mă tot gândesc <u>la problema</u> din clasa noastră. .....
5. M-a chemat <u>la discuții</u>. .....
6. Mă prăpădesc <u>de teamă</u> încă o oră. .....

Exercițiul 2 **6x2 puncte**

Alcătuiește enunțuri în care substantivele <u>căldură</u>, <u>examen</u>, <u>tratament</u> să fie, pe rând, circumstanțiale de cauză și de scop.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Exercițiul 3 **7x4 puncte**

Analizează subiectul și predicatul din fiecare exemplu:

a. Ionel e un băiat de treabă, muncitor, și harnic, și merituos.
b. Victoria stă cu privirea fixată înainte, cu un zâmbet enigmatic pe față.
c. Sfârșește de vorbit, lipind plicul fără a termina scrisoarea.
d. Dumnealui își dădu seama de chipul ei cel nou.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Exercițiul 4 **15x2 puncte**

Identifică, în enunțul următor, prin subliniere, părțile principale de propoziție, apoi încercuiește-le pe cele secundare.

La ridicarea primei cortine, într-un colț al scenei impunătoare, se află două fotolii mari de lemn cu rezemătoare, așezate cu spatele la sală.

Autoevaluare	

Scanned with OKEN Scanner

Sintaxa propoziției – Test rapid 8

Încercuiește răspunsul corect.

1. Are subiect inclus propoziția:
   a. Mergem pe jos.
   b. Stă la parter.
   c. Râd de mine toți copiii.
2. Există un subiect multiplu în:
   a. S-au descoperit o minunată statuie și nenumărate podoabe.
   b. Fetele de la oraș și de la sat vor premiul de frumusețe.
   c. Pietrișul e scump.
3. Exemplul *Participăm la concursul de desene pe asfalt.* conține:
   a. un atribut
   b. două atribute
   c. trei atribute
4. Subiectul este exprimat în exemplul:
   a. S-a aflat vestea cea bună.
   b. Scrie în cărți.
   c. Facem curățenie.
5. Substantivul *pădure* este subiect în enunțul:
   a. Frumoasă ești, pădurea mea de brad!
   b. Arde pădurea.
   c. Mediul propice acestui arbust este pădurea.
6. Este un atribut adverbial în:
   a. Râde ca actorul de circ.
   b. Face pe prostul cu mine.
   c. Am văzut târziu pragul de sus.
7. Complementul direct din propoziția *Am așezat-o rapid pe bancă.* este:
   a. o
   b. pe bancă
   c. rapid
8. Cuvintele subliniate din enunțul *Învață de rușine.* reprezintă un:
   a. complement direct
   b. circumstanțial de cauză
   c. circumstanțial de mod
9. În exemplul *Persoana va fi audiată la Parchet.* predicatul este:
   a. va fi
   b. va fi audiată
   c. audiată
10. În exemplul *Judecătorul va face dreptate.* predicatul este:
    a. va face
    b. face
    c. va face dreptate
11. Există un predicat verbal în:
    a. Urmăritul a fost extrădat.
    b. Cofetăria este deschisă.
    c. Rochia este călcată bine.
12. Cuvintele subliniate din enunțul *Elevul a rămas de mai multe ori repetent și neclasificat.* reprezintă:
    a. complement direct, complement direct
    b. circumstanțial de mod, circumstanțial de mod
    c. nume predicativ multiplu
13. În exemplele *Ce se întâmplă cu tine?* și *Ce este cu tine?* cuvântul *ce* are funcțiile sintactice de:
    a. subiect, subiect
    b. complement direct, nume predicativ
    c. complement direct, complement direct
14. În fraza *Nu-mi place deloc ce ai devenit.*, *ce* este:
    a. nume predicativ
    b. subiect
    c. complement direct
15. Cuvântul subliniat din exemplul *De ce mă urăști?* este:
    a. complement prepozițional
    b. subiect
    c. circumstanțial de cauză
16. Cuvântul subliniat din exemplul *Avem o extraordinară experiență.* este:
    a. complement direct
    b. atribut adjectival
    c. circumstanțial de mod
17. Există un predicat verbal în:
    a. Pari ciudat.
    b. Bineînțeles că este profesoară.
    c. Să fii cuminte!
18. Cuvintele subliniate din exemplul *Rudele după mama nu au sosit.* reprezintă:
    a. circumstanțial de loc
    b. subiect
    c. atribut substantival prepozițional
19. Există un circumstanțial de timp în:
    a. Te rog insistent.
    b. Am luat cuvântul înaintea celorlalți.
    c. Predarea la timp este obligatorie.
20. Complementul de agent există în exemplul:
    a. Autorul nu a fost citat de toți.
    b. Mort de rușine, am lăsat capul în jos.
    c. Sunt operată de apendicită.
21. Propoziția simplă este:
    a. Mătușa, unchiul și verișorii au rămas uimiți și încântați.
    b. Iată cercul!
    c. Am concediu.

Scanned with OKEN Scanner

22. În propoziția *Rămâneți sănătoși!*, al doilea cuvânt este:
    a. circumstanțial de mod
    b. nume predicativ
    c. complement direct
23. Numărul predicatelor din fraza *Asemănându-se cu cei care l-au promovat pentru a-i reprezenta, iată că delegatul a făcut impresie bună.* este:
    a. patru
    b. trei
    c. două
24. Cuvântul subliniat din propoziția *Unde este Europa pe hartă?* este:
    a. subiect
    b. circumstanțial de loc
    c. nume predicativ
25. Există două atribute în exemplul:
    a. Casa ei și apartamentul meu se vând bine.
    b. Împrumutul de la cineva m-a salvat de grijă.
    c. Trăiește în stil mare și nu duce lipsă de nimic.
26. Este propoziție dezvoltată:
    a. Se va vedea o schimbare.
    b. Uite-o!
    c. Eu voi fi angajat.
27. Substantivul din exemplul *Se eliberează medicamente compensate și gratuite.* este:
    a. subiect
    b. complement direct
    c. atribut substantival prepozițional
28. În exemplul *Detest minciunile lor.*, pronumele este:
    a. atribut adjectival
    b. atribut pronominal genitival
    c. complement direct
29. În exemplul *Zboară asemenea unei rachete.*, substantivul este:
    a. circumstanțial de mod
    b. complement indirect
    c. complement direct
30. În exemplul *Surpriza de a te fi văzut la acea întâlnire de lucru a fost enormă.*, există:
    a. trei atribute, un circumstanțial și un complement
    b. două atribute și trei complemente
    c. trei atribute și două complemente
31. Propoziția fără subiect este:
    a. Cade brumă.
    b. Tună.
    c. Se rezolvă exercițiile în ordine.
32. Există un circumstanțial de scop în exemplul:
    a. A spus poezia fără a plânge.
    b. S-a căsătorit din sărăcie.
    c. A mers după ciuperci.
33. Verbul *a rămâne* este centrul unui circumstanțial de loc în:
    a. Îmi rămâne mie restul.
    b. Ai rămas mic.
    c. Rămâne în clasă mereu.
34. Propoziția cu subiect multiplu este:
    a. Fetele cu rochii colorate să treacă în spate!
    b. Autobuzul din stația de lângă parc și tramvaiul sunt fotografiate de ziariști.
    c. Oricine poate rezolva cerințele.
35. Cuvintele subliniate din exemplul *Ai noștri vin peste două ore.* reprezintă:
    a. subiect exprimat prin pronume posesiv
    b. atribut adjectival exprimat prin adjectiv posesiv
    c. atribut genitival exprimat prin pronume posesiv
36. Sintagma subliniată din exemplul *În fața magazinului este parcată o mașină.* este:
    a. circumstanțial de loc
    b. atribut substantival genitival
    c. complement de agent
37. Ultimul cuvânt din exemplul *Ce faci, frumoaso?* este:
    a. substantiv fără funcție sintactică
    b. subiect exprimat prin substantiv
    c. atribut adjectival exprimat prin adjectiv
38. Subiectul este exprimat prin pronume în:
    a. Ce se aude?
    b. Orice ar face, nu poate reuși.
    c. Îngrijind grădina, aveți flori interesante.
39. Pronumele interogativ din exemplul *A cui a fost ideea?* este:
    a. subiect
    b. nume predicativ
    c. atribut pronominal genitival
40. În exemplul *Le-ai obligat să-ți dea banii.* există:
    a. două complemente directe
    b. trei complemente directe
    c. un complement direct
41. Cuvântul subliniat din exemplul *S-a spus o prostie.* este:
    a. nume predicativ
    b. subiect
    c. complement direct

Scanned with OKEN Scanner

42. Primul cuvânt din propoziția *Cui îi arăți tabloul mai întâi*? este:
    a. complement indirect
    b. complement direct
    c. subiect
43. Ultimul cuvânt din exemplul *S-a angajat după doi ani de facultate*. este:
    a. circumstanțial de timp
    b. atribut substantival prepozițional
    c. circumstanțial de mod
44. Este propoziție simplă:
    a. Am văzut-o.
    b. Spune-i, frumosule!
    c. Hai!
45. Este propoziție dezvoltată:
    a. Are de făcut.
    b. Se poate.
    c. Mama este croitoreasă și manager.

45 x 2 puncte = 90 de puncte
Se acordă 10 puncte din oficiu.

Autoevaluare	

Scanned with OKEN Scanner

Lecția 11	Noțiuni de sintaxă	
Sintaxa propoziției și a frazei	Prezentare teoretică	Exerciții

Raporturile dintre propoziții

Raporturile sintactice dintr-o frază pot fi de două feluri:

A. **raport de coordonare** – se realizează între propoziții de același fel, fie ambele principale, fie ambele secundare.
   a. prin **juxtapunere** (alăturare) – despărțite prin virgulă:
      i. Ionel doarme,[1]/ Ana visează.[2]/ P1 și P2 se află în raport de coordonare prin juxtapunere.
      ii. Ionel doarme[1]/ ca să fie liniștit,[2]/ ca să se odihnească.[3]/ P2 și P3 se află în raport de subordonare față de P1. P2 și P3 se află în raport de coordonare prin juxtapunere.
   b. prin **joncțiune** (legare) – legate prin conjuncții coordonatoare:
      i. copulative: ***și***
      Ionel doarme [1]/și/ Ana visează. [2]/ P1 și P2 se află în raport de coordonare prin joncțiune copulativă.
      ii. adversative: ***dar, iar, însă, ci***
      Ionel doarme, [1]/iar/ Ana visează[2]/. P1 și P2 se află în raport de coordonare prin joncțiune adversativă.
      Ionel doarme – P1
      Ana visează – P2
      iii. disjunctive: ***sau, ori, fie***
      Ionel doarme[1] /sau/ veghează.[2]/ P1 și P2 se află în raport de coordonare prin joncțiune disjunctivă.
      iv. concluzive: ***deci, așadar***
      Ionel doarme,[1] /deci/ se odihnește.[2]/ P1 și P2 se află în raport de coordonare prin joncțiune concluzivă.

B. **raport de subordonare** – se realizează între o propoziție subordonată (secundară) și regenta ei (propoziția de care ea depinde). Se realizează prin:
   a. conjuncții subordonatoare – se încercuiesc în analiza frazei: ***că, să, dacă, de (dacă), deși, căci, deoarece, întrucât***
   Ionel doarme/ să se odihnească[2]/. P1 – principală și regenta lui P2; P2 se află în raport de subordonare față de P1.
   b. locuțiuni conjuncționale subordonatoare: ***pentru că, pentru ca să, ca și cum, ca și când***
   Ionel doarme,[1]/pentru ca să se odihnească.[2]/ P2 se află în raport de subordonare față de P1, care este regenta ei.
   c. pronume și adjective pronominale relative: ***care, cine, ce, cât*** (cui este formă de D/G a lui cine).
   Ionel doarme[1]/ la cine apucă[2]/. P2 se află în raport de subordonare față de P1, care este regenta ei.
   Ionel doarme – P1, principală
   la cine apucă – P2, secundară.
   d. adverbe relative: ***unde, când, cum***
   Ionel doarme/ unde apucă.
   e. adverbe nehotărâte, pronume și adjective pronominale nehotărâte: ***oriunde, oricând, oricum, orișiunde***
   Ionel doarme/ oricând poate./

Scanned with OKEN Scanner

Lecția 12	Noțiuni de sintaxă	
Atributiva	Prezentare teoretică	Exerciții

Propoziția subordonată atributivă

Definiție – atributiva reprezintă realizarea propozițională a unui atribut sau propoziția subordonată care îndeplinește, la nivelul frazei, rolul unui atribut.
Băiatul cunoscut m-a salutat.
cunoscut – atribut adjectival exprimat prin adjectiv provenit din verb la participiu
Băiatul[2]/ pe care îl cunosc[1]/ m-a salutat.[2]/
pe care îl cunosc – realizarea propozițională a acestui atribut sau propoziție subordonată atributivă (AT)

Elementele regente (termenii regenți) pentru propoziția atributivă

Termenii regenți ai atributivei AT	Exemple
1 substantiv comun/propriu	Și-a pus întrebarea[1]/ cine va lua premiul.[2]/ 1 – P 2 – AT (1) Îmi plac florile[1]/ pe care le-am primit.[2]/ 1-P; 2-AT Orașul[2]/ unde locuiesc[1]/ este mare.[2]/ 2-P, 1-AT (2)
2 pronume	Acesta despre care vorbim este compromis. Tot ce spui pare minunat.
3 numeral	Au fost zece care m-au aplaudat.

Elementele subordonatoare care pot introduce (lega) o atributivă

Elementele subordonatoare	Exemple
1. Pronume relative: *care, cine, ce*	Dorința/ pe care o am/ se va împlini. Copilul/ ce a luat cartea/ o va aduce repede.
2. Adjective pronominale relative	Am primit propunerea/ ce copac va fi tăiat.
3. Adverbe relative de mod, de timp, de loc: *unde, când, cum, cât*	Felul/ cum vorbești/ mă deranjează. Strada/ unde locuiesc/ este urâtă. Noaptea/ când am visat urât/ s-a terminat. Timpul/ cât te-am așteptat/ a trecut greu.
4. Pronume și adjective pronominale nehotărâte *oricare, oricine, oricui, oricărui*	Desenul /oricărui copil a participat la concurs/ a fost premiat.
5. Conjuncții subordonatoare: *că, să, dacă, de (dacă), ca... să*	Faptul/ că greșești/ este normal. Propunerea[2]/ ca ei să plece primii[1]/ a fost acceptată.[2]/ 1 – AT; 2 – P

Locul atributivei: atributiva poate sta după regenta ei sau poate fi intercalată.
Punctuația: atributiva nu se desparte de regenta ei prin virgulă decât dacă exprimă o explicație suplimentară. (atributivă explicativă)
Copilul care vine este premiant.
Copilul acela, care este premiant, vine acum.

Scanned with OKEN Scanner

Exerciții – Testul 15

Exercițiul 1 **5x6 puncte**

Realizează expansiunea atributelor.

1. Dulapul închis a fost spart. .....
2. Am intrat în camera secretelor. .....
3. Se aud copii vorbind. .....
4. Caietul ei a fost corectat. .....
5. Muntele înverzit înfrumusețează peisajul. .....

Exercițiul 2 **3x5 puncte**

Adaugă în contextele date propoziții atributive, astfel încât cuvintele subliniate să devină termeni regenți (centre).

Model: Străzile erau pustii. Străzile pe care am locuit erau pustii.

1. Merge spre blocul mătușii ei.
2. A fost surprinsă de o rafală de vânt și de ploaie.
3. A avut noroc cu pelerina impermeabilă.

Exercițiul 3 **3x5 puncte**

Realizează contragerea/restrângerea tuturor atributivelor.

Model: Încălțămintea pe care am cumpărat-o mă strânge. Încălțămintea cumpărată mă strânge.

1. Haina de ploaie pe care mi-a dăruit-o mama este bună oricând.
2. Acela care a plecat fără umbrelă va suferi de frig.
3. Tot ce ai rostit mă face fericit.

Exercițiul 4 **5x4 puncte**

Desparte frazele în propoziții și subliniază cu roșu atributivele.

1. Am văzut desenul oricărui elev a participat la concurs.

2. În ziua când ne-am cunoscut era frig.

3. Modul cum lucrează mi se pare interesant.

4. Hotărârea cât vom sta la muzeu nu îmi aparține.

5. Părerea să nu mergem la teatru a fost combătută.

Exercițiul 5 **5x2 puncte**

Precizează prin ce părți de vorbire se realizează subordonarea atributivelor din exemplele de la exercițiul 4.

Analizează aceste cuvinte.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Autoevaluare	

Scanned with OKEN Scanner

Lecția 13	Noțiuni de sintaxă	
Completiva directă	Prezentare teoretică	Exerciții

Propoziția subordonată completivă directă

Definiție – completiva directă reprezintă realizarea propozițională a complementului direct.
Citesc *ceva*.
Citesc *ce am găsit la bibliotecă*.

Elementele regente (termenii regenți) pentru completiva directă

Termeni regenți ai completivei directe CD	Exemple
1. Verb monotranzitiv (care nu are Cd exprimat) sau verbe dublu tranzitive	Eu știu[1]/ ce voi face[2]./ P2 – CD Nu arată[1]/ ce poate.[2]/ P2 – CD
2. Locuțiune verbală *a ține minte, a băga de seamă, a-și aduce aminte* + *persoană*	Ai băgat de seamă[1]/ care a fost mai bun?[2]/ P2 – CD
3. Interjecție *uite, iată, poftim, na*	Uite[1]/ ce-ai făcut![2]/ P2 – CD Poftim[1]/ unde te-ai așezat![2]/P2 – CD Na/ ce-ai cerut!

Observație – verbul regent al unei CD poate fi la o formă verbală nepersonală.
Văzând[2]/ că nu vine,[1]/ l-am sunat.[2]/ P1 – CD
A avea[2]/ ce-ți dorești[1]/ este o dificultate[2]/.

Elementele subordonatoare care pot introduce (lega) o completivă directă

Elemente de legătură ale completivei directe	Exemple
1. Conjuncții subordonatoare *să, că, ca... să, dacă, de (= dacă)*	Mă roagă[1]/ să-l ajut.[2]/ P2 – CD Știe/ că vii. Spune-mi/ dacă pleci. Vrea/ ca mâine să ne vedem. / ! Este greșit să introducem CD cu ajutorul conjuncției compuse *ca să*. *Vrea ca să ne vedem. → Vrea să ne vedem.
2. Pronume, adjective pronominale relative *care, cine, ce, cât*	Am înțeles/ cine vine. Știm/ ce copil a luat cuvântul. Vedem cât lapte a băut.
3. Pronume, adjective pronominale nehotărâte *oricine, orice, oricare*	El are/ orice îi ceri. El are/ orice carte îi ceri.
4. Adverbe relative *unde, când, cum*	Eu știu/ unde te duci. Noi am aflat/ când sosește. Cunoaște/ cum lucrăm. Atenție la exemplele de tipul: Nu știe[1]/ cum,[2]/ unde[3]/ și /când va ajunge.[4]/

Scanned with OKEN Scanner

	Fiecare conector introduce câte o subordonată, chiar dacă predicatul nu apare! Aceste propoziții se numesc eliptice. (nu au predicat) P1 – P P2, P3, P4 – completive directe

Topica (locul): subordonata completivă directă stă după regent, dar poate sta și în fața acestuia:
Ce-<u>am făcut</u> ieri/ <u>n-am uitat</u>./P1 – CD

Punctuația: subordonata completivă directă nu se desparte prin virgulă de regent!
Ce am făcut ieri am uitat.
Excepție: în situația în care subordonata completivă directă este în fața regentei și este reluată printr-un pronume, substantiv etc., se desparte prin virgulă.
Ce am făcut ieri,/ asta am uitat./
P1 – CD reluată prin pronumele *asta* (= Cd)

Reguli stricte despre CD:

1. Nu se folosesc doi conectori:
   a. *Mi-a spus că ce frumoasă sunt. → Corect: Mi-a spus că sunt frumoasă./ Mi-a spus ce frumoasă sunt.
   b. *El spune că să plecăm. → Corect: El spune să plecăm. El spune că plecăm.

În exemplul *Îmi spune cum <u>să fac</u>./ Îmi arată unde să mă duc.*, formularea este corectă, conectorul fiind adverbul relativ <u>cum/unde</u>. Conjuncția <u>să</u> nu are rol subordonator.

2. Nu se folosește conjuncția compusă ***ca... să***, fără ca un cuvânt să fie intercalat:
   *El spune ca să plecăm. → Corect: El spune/ ca astăzi să plecăm. sau El spune să plecăm.

Scanned with OKEN Scanner

Exerciții – Testul 16

Exercițiul 1 **4x2 puncte**

Corectează enunțurile:
Casa care o vezi este construită integral de partenerii care-i am.

Invit elevul din ultima bancă să vină mai în față, iar eleva de aici, să meargă în locul lui.

Exercițiul 2 **2x6 puncte**

Alcătuiește două exemple în care conjuncția subordonatoare ***că*** să introducă două subordonate diferite, pe care le vei preciza.

Exercițiul 3 **10x5 puncte**

Segmentează frazele în propoziții, transcrie subordonatele și menționează felul lor.

a. Căutam dacă nu ai vreo carte de literatură pe care mi-o poți împrumuta.

b. Aștept ceva care să-mi schimbe viața.

c. Am înțeles tot ce s-a explicat.

d. Știe și el că faci probleme.

Exercițiul 4 **5x1 punct**

Desparte frazele în propoziții și subliniază cu roșu completivele directe.

1. Am văzut că ai desenat ceva.
2. În orașul în care locuiesc am găsit ce am căutat mereu.
3. Felul cum vorbește arată că este educată.
4. Decizia să luăm tramvaiul mi-a demonstrat că am intuiție bună.
5. Am ajuns la locul pe care mi l-ai indicat și încep să te aștept.

Exercițiul 5 **15x1 punct**

Subliniază complementele directe din exemplele următoare și analizează-le:
Îl cunosc pe Mihai, care mi-a dat o carte. Am o mare părere de rău în suflet. Elevii abia s-au întors din vacanța pe care au petrecut-o la mare. Nu-l vezi pe niciunul? Iată-l pe primul. Am terminat de scris, dar mai am a-i răspunde lui Carmen, care mi-a trimis două scrisori. Poftim încă cinci! Aud bătând în ușă.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Autoevaluare	

Scanned with OKEN Scanner

Lecția 14	Noțiuni de sintaxă	
Completiva prepozițională	Prezentare teoretică	Exerciții

Propoziția subordonată completivă prepozițională

Definiție – completiva prepozițională reprezintă realizarea propozițională a complementului prepozițional.

Complement prepozițional	Subordonata completivă prepozițională
- în Ac: M-am referit la discuția noastră.	M-am referit[1]/ la ce am discutat.[2]/ 1 – principală 2 – subordonată completivă prepozițională CP
- în G: Am discutat asupra regulilor.	Am discutat[1]/ asupra ce este scris în regulament.[2]/ 1 – principală 2 – subordonată completivă prepozițională CP

Elementele regente (termenii regenți) pentru completiva prepozițională

Termeni regenți specifici ai CP	Exemple
1. Verb la o formă personală sau nepersonală obligatoriu reflexivă *a se teme, a se gândi, a se repercuta, a se bucura, a se mulțumi, a se trezi (cu...)*	Te temi[1]/ de cine locuiește alături?[2]/ 2 – CP Mă gândesc/ să nu mă lovesc. A ne gândi/ că vor fi consecințe/ este o mentalitate corectă. P2 – P, P1 – CP Temându-se/ de cine stă alături,/ s-a încuiat în casă./ Acțiunea ta se repercutează/ asupra cui este cuminte. P1 – P, P2 – CP (tu) Te temi[1]/ să nu te lovești.[2]/ P1 – P, P2 – CP
2. Locuțiune verbală *a-și da seama, a avea nevoie, a avea poftă, a-i fi teamă/ rușine/dor/ groază/frică*	Mi-e teamă[1]/ că va mărturisi[2]./ P2 – CP Mi-e teamă de mărturisire. Îi este dor[1]/ să se plimbe. [2]/ P2 – CP Îi este dor de plimbare.
3. Adjectiv *apt, capabil, nedemn, bucuros, mulțumit, interesat, sigur, încredințat* etc.	Capabil[2]/ să ne trădeze,[1]/ a fugit la ai săi.[2]/ Capabil de trădare, a fugit ... Mulțumit[2]/ cu ce a obținut,[1]/ a semnat documentul.[2]/ Mulțumit cu rezultatul, ... Sigur/ asupra a ce a obținut,/ mi-a mărturisit și mie./ Bucuros/ pentru ce a primit,/ mi-a mulțumit./
4. Adverb *aproape, departe, concomitent, dincolo*	Locuim aproape[1]/ de unde se lucrează.[2]/ Locuim aproape de ceva. Stai departe/ de ce îți creează probleme. **Observație**: grupurile *cei ce, cele ce, cea ce, cel ce, celor ce, celui ce, celei ce* se despart în analiza frazei, fiind formate dintr-un pronume demonstrativ cu formă scurtă (care devine regent) și un pronume relativ, care este elementul subordonator al atributivei. Stai departe de cei[1]/ ce urlă.[2]/ 2 – AT Stai departe de cei/ ce îți creează probleme/. P2 – AT

Scanned with OKEN Scanner

	Observație: numai grupul *ceea ce* reprezintă un pronume relativ compus. Nu se desparte în analiza frazei. Se încercuiește, ca element subordonator unitar. Stai departe[1]/ de ceea ce îți creează probleme.[2]/ P2 – CP Lucrăm concomitent/ cu cine mai este prezent. Discutăm dincolo/ de ce ne interesează.
5. Interjecție *vai*, *vai și amar*, *mersi*	(E) Vai[1]/ de cine nu ascultă.[2]/ 2 – CP Vai – NP Mersi[1]/ pentru ce mi-ai spus.[2]/ 2 – CP Mersi – PV

Elementele subordonatoare care pot introduce (lega) o completivă prepozițională

Elemente de legătură ale completivei prepoziționale	Exemple
1. Conjuncții subordonatoare *să*, *că*, *dacă*, *de*	Eu mă gândesc **să** merg la munte. Eu mă gândesc **că** am greșit. Eu mă gândesc **dacă** am procedat corect. Eu mă gândesc **de** m-a văzut mama.
2. Pronume, adjective pronominale relative *care*, *cine*, *ce*, *cât*	De ce ți-e frică[1]/ nu scapi.[2]/ P1 – CP Ea nu s-a decis[1]/ pentru ce universitate va aplica.[2]/ P2 – CP
3. Pronume, adjective pronominale nehotărâte *oricine*, *orice*, *oricare*	Mă bucur/ de oricine vine./ Mă bucur/ de orice cadou primesc./
4. Adverbe relative *unde*, *când*, *cum*	Mi-am dat seama/ unde am greșit. Mă gândesc/ când ne vom revedea. Mi-e groază/ cum m-a jignit.

Topica – stă de obicei după regent, dar poate sta și înaintea regentei.

Punctuația – se desparte numai dacă stă în fața regentei și se insistă asupra sa, fiind reluată.
Despre cine a câștigat concursul, despre el să vorbim.

Scanned with OKEN Scanner

Exerciții – Testul 17

Exercițiul 1 **20x2 puncte**

Desparte frazele următoare în propoziții, subliniază subordonatele și indică felul lor.

a. Nu știm dacă te va recunoaște în momentul când te va vedea.

.....

b. Mi-e teamă de oricine ajunge înaintea mea la standul pe care l-ai amenajat pentru cei ce candidează la concursul de gătit.

.....

c. Îl ajut să se pregătească pentru ce e mai rău în ora când se vor comenta textele pe care le-am citit.

.....

d. Sătul să mă mai implic în pregătirea serbării ce marchează sfârșitul acestui an școlar, te-am rugat ca săptămâna viitoare să vii și tu la repetiții.

.....

e. Modul cum rezolvă el problemele ne atrage atenția că e vai de cel ce nu înțelege.

.....

f. Fiind departe de oricine locuiește în același cartier, nu am de ales decât varianta să le scriu tuturor acelora ce sunt interesați să participe.

.....

g. Îți aduc la cunoștință că m-am săturat să te porți așa.

.....

Exercițiul 2 **3x5 puncte**

Construiește trei exemple în care conjuncția subordonatoare ***să*** să introducă trei subordonate diferite, pe care le vei preciza.

.....

.....

.....

Exercițiul 3 **6x2 puncte**

Realizează expansiunea complementelor prepoziționale din exemplele:

1. El este sigur de reușită.
2. Te gândeai la un eșec?
3. Nu și-a dat seama de eroare.
4. Se simțea vinovat pentru alegerea sa.
5. Să ne limităm la salut!
6. Mă gândeam la discursul tău.

Exercițiul 4 **3x5 puncte**

Alcătuiește trei fraze diferite, în care propoziția „să am dreptate" să fie, pe rând: atributivă, completivă directă, completivă prepozițională.

.....

.....

.....

Exercițiul 5 **8x1 punct**

Subliniază complementele prepoziționale din exemplele următoare și analizează-le:

Se înfurie pe fratele lui, dar și-a dat seama de prețuirea sa pentru el. Mândru de colegul de bancă, a acceptat premiul acordat. Bucurându-mă pentru tine, Ioana s-a mirat de atitudinea mea. A lucra concomitent cu cineva înseamnă a face performanță. Discutând asupra implicațiilor, am renunțat la premiu. Mă gândesc numai la excursia programată.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Autoevaluare	

Scanned with OKEN Scanner

Lecția 15	Noțiuni de sintaxă	
Completiva indirectă	Prezentare teoretică	Exerciții

Propoziția subordonată completivă indirectă

Definiție – completiva indirectă reprezintă realizarea propozițională a complementului indirect
(eu) Îi spun copilului.
Îi spun[1]/ cui este interesat.[2]/ Cui îi spun? P1 – P, P2 – Completivă indirectă

Elementele regente (termenii regenți) pentru completiva indirectă

Termeni regenți ai completivei indirecte CI	Exemple
1. Verb la o formă personală sau nepersonală	Povestește[1]/ oricui îl ascultă.[2]/ Cui îi povestește? P1 – P, P2 – Completivă indirectă Povestind[2]/ cui îl ascultă,[1]/ s-a săturat.[2]/ P1 – CI A povesti[2]/ cui te apreciază[1]/ este minunat.[2]/ P1 – CI
2. Locuțiune verbală *a atrage atenția*, *a aduce aminte* (Nu a-și aduce aminte!), *a da de veste*	Am dat de veste despre organizarea petrecerii/ cui a vrut.
3. Adjectiv *drag*, *favorabil*, *indicat*, *necesar*	Lectura este favorabilă/ oricăror activități se organizează.
4. Adverb *asemenea*, *aidoma*, *potrivit*, *contrar*	Se poartă asemenea/ cui l-a educat.
5. Interjecție *bravo*, *na*	Vai/ cui greșește!/ Bravo[1]/ oricui se încumetă![2]/ P2 – Completivă indirectă

Elementele subordonatoare care pot introduce (lega) o completivă indirectă

Subordonata completivă indirectă nu se introduce prin conjuncții (*că*, *să*, *dacă*, *pentru că*, *întrucât* etc.) sau adverbe relative (*unde*, *când*, *cum*)!
Se introduce prin pronume și adjective pronominale relative sau nehotărâte:
Îi atrag atenția/ oricărei colege vine./
Bravo/ căruia i-a reușit!

Topica: completiva indirectă stă după regent, dar poate sta și în fața acestuia.
Cui am vrut/ i-am spus./ P1 – completivă indirectă

Punctuația: completiva indirectă nu se desparte prin virgulă decât dacă se insistă asupra ei și este reluată.
Aceluia îi voi fi recunoscător,/ cui mă ajută la teme./

Scanned with OKEN Scanner

Exerciții – Testul 18

Exercițiul 1 **15x3 puncte**

Desparte frazele următoare în propoziții, subliniază subordonatele și indică felul lor.

1. Ai învățat să te stăpânești.
2. Dă-mi răspunsul pe care îl aștept din ziua când ne-am reîntâlnit.
3. Gestul tău este favorabil cui dorește să se înscrie la cercul de care a auzit.
4. S-a comportat asemenea oricui gândește ca el, dar nu este corectă atitudinea pe care a avut-o.
5. Mi-e dor să te văd.
6. Fă ce-ți spun.
7. Am ceea ce-mi doresc.
8. Cel[2]/ ce minte[1]/ va fi pedepsit.[2]/
9. Așteptam să mă sune cineva.
10. Hai să-ți arăt ce scrie în cartea aceasta.

Exercițiul 2 **4x5 puncte**

Alcătuiește patru exemple în care pronumele relativ ***cine*** să introducă patru subordonate diferite, pe care le vei preciza.

.....
.....
.....
.....

Exercițiul 3 **3x2 puncte**

Realizează expansiunea complementelor indirecte din exemplele:

1. Medicamentul este favorabil vindecării.
2. Este asemenea unui necunoscut.
3. Bravo tuturor!

Exercițiul 4 **4x3 puncte**

Alcătuiește patru fraze diferite, în care propoziția „cui i-ai spus" să fie, pe rând: atributivă, completivă directă, completivă prepozițională, completivă indirectă.

.....
.....
.....
.....

Exercițiul 5 **7x1 punct**

Subliniază complementele indirecte din exemplele următoare și analizează-le:

Le dă tema la doi dintre ei. Îi spune celui de-al doilea. Olimpicilor li s-a oferit o excursie. Nu da frâu liber părerilor de rău!

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Autoevaluare	

Scanned with OKEN Scanner

Lecția 16	Noțiuni de sintaxă	
Circumstanțiala de loc	Prezentare teoretică	Exerciții

Propoziția subordonată circumstanțială de loc

Definiție – circumstanțiala de loc reprezintă realizarea propozițională a circumstanțialului de loc.
Ajunge la școală.
Ajunge unde învață.

Elementele regente (termenii regenți) pentru circumstanțiala de loc

Termeni regenți ai circumstanțialei de loc CL	Exemple
1. Verb (indică direcția, deplasarea)	Ajunge[1]/ unde vrea.[2]/ 1 – P, 2 – Circumstanțială de loc Merge[1]/ pe unde apucă.[2]/ 1 – P, 2 – CL
2. Locuțiune verbală	O ia la sănătoasa[1]/ încotro vede.[2]/ 1 – P, 2 – CL
3. Adverb	Acolo[2]/ unde vezi pădurea[1]/ este orașul meu.[2]/ 1 – CL, 2 – P
4. Interjecție	Hai[1]/ pe unde poți.[2]/ 1 – P, 2 – CL Haideți/ unde v-am arătat.

Elementele subordonatoare care pot introduce (lega) o circumstanțială de loc

Elemente subordonatoare	Exemple
1. Adverbe relative ± prepoziții *unde, încotro*	Fuge[1]/ încotro îi arăți.[2]/ 1 – P, 2 – Circumstanțială de loc
2. Adverbe nehotărâte ± prepoziții *oriunde, orișiunde, oriîncotro, orideunde*	Oriîncotro se uită vede câmpul.
3. Pronume relative și nehotărâte ± prepoziții *cine, care, oricare, oricine*	El se duce[1]/ spre oricine îl cheamă.[2]/ 1 – P, 2 – CL Ne îndreptăm/ spre cine vede indicatorul.

Observații

1. Subordonata circumstanțială de loc nu se introduce prin conjuncții/locuțiuni conjuncționale.
2. Niciodată, în subordonata circumstanțială de loc, nu apare modul conjunctiv.
   Mă duc să mă spăl. [în baie]→ să mă spăl – subordonată circumstanțială de scop
3. Subordonata CL are un adverb corelativ – un adverb care îndeplinește aceeași funcție și se află în propoziția regentă.
   Chiar dacă nu apare, adverbul corelativ se poate subînțelege și ajută la stabilirea funcției.
   Unde este apa mai mică,[1]/ **acolo** găsești pietre frumoase.[2]/ 2 – P, 1 – CL
   Vin **de acolo** de unde vii și tu.
   Alci l-am găsit, unde îl vezi.

Scanned with OKEN Scanner

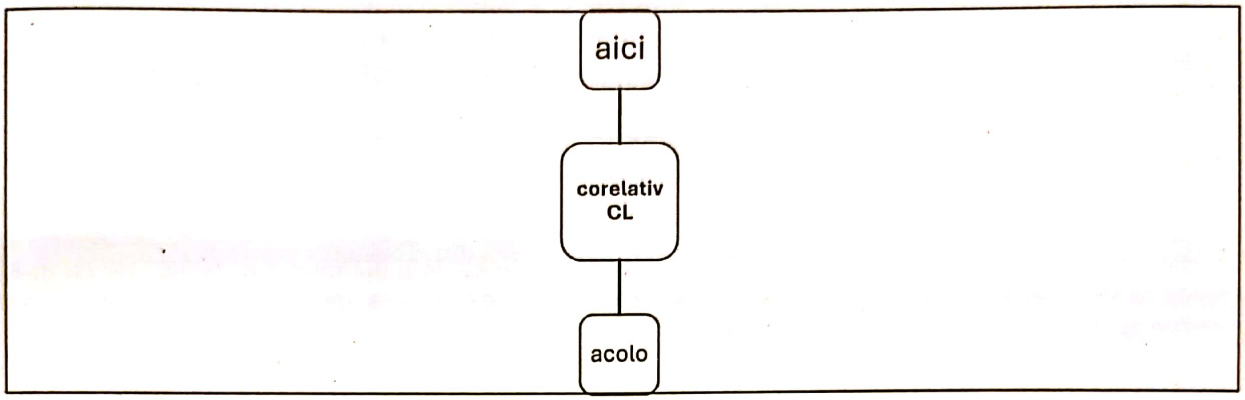

Topica – Subordonata circumstanțială de loc stă atât în fața regentei, precum și după aceasta.
Punctuația – NU se desparte prin virgulă decât atunci când stă în fața regentei și se insistă asupra ei.
Unde m-ai trimis, acolo m-am dus.

Observație:
Cuvântul *unde* poate avea mai multe valori morfologice și sintactice.

Adverb relativ de loc, circumstanțial de loc: Unde curge apă se va forma rugină.
***unde* – adverb relativ de loc, circumstanțial de loc**

Adverb interogativ de loc, circumstanțial de loc: Unde pleci?
***unde?* – adverb interogativ de loc, circumstanțial de loc**

Conjuncție cauzală (= *pentru că*, *deoarece*, *căci*), fără funcție sintactică: Unde el plânge, crede că și nouă ne pasă. (= Pentru că el plânge, crede că ...)
***unde* – conjuncție subordonatoare cauzală, fără funcție**

Scanned with OKEN Scanner

Exerciții – Testul 19

Exercițiul 1 **15x3 puncte**

Desparte frazele următoare în propoziții, subliniază subordonatele și indică felul lor.

Profesorul ne-a întrebat de unde luăm un burete și s-a uitat spre oricine ar putea să răspundă la întrebarea pe care ne-a adresat-o.

.....

M-am plictisit să te aștept mereu în locul unde știi și tu că nu oprește tramvaiul pe care îl luăm spre a merge unde avem treabă.

.....

Propunerea să pregătim mai bine echipele sportive îi aparține cui le-a antrenat anii trecuți, dar nu m-aș fi gândit că ideea va fi atât de bine primită de membrii pe care îi avem. Așa am spus și eu și mi-am îndreptat privirea spre cine era prezent și spre oricine asculta.

.....

Exercițiul 2 **4x5 puncte**

Alcătuiește patru exemple în care adverbul relativ ***unde*** să introducă patru subordonate diferite, pe care le vei preciza.

.....

.....

.....

.....

Exercițiul 3 **3x2 puncte**

Realizează expansiunea circumstanțialelor de loc din exemplele:

1. Mergem spre stadion.
2. Mă duc în stație.
3. Hai la școală!

Exercițiul 4 **3x4 puncte**

Menționează valoarea morfologică a cuvântului ***unde***, precum și funcția sintactică (acolo unde este cazul) din exemplele următoare:

1. Spune-mi de unde vii.
2. Până unde alergi azi?
3. Unde mereu întârzie, l-am pus și azi întârziat.

Exercițiul 5 **7x1 punct**

Subliniază circumstanțialele de loc din exemplele următoare și analizează-le:

Am vești despre cei sosiți la teatru. Este bine să locuiești într-un oraș mai puțin aglomerat. Te-ai uitat spre cineva cunoscut. Ai fost în trenul de Sibiu? Semnalul vine dinspre primul. Stau la un hotel central. Vino aici!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Autoevaluare	

Scanned with OKEN Scanner

Lecția 17	Noțiuni de sintaxă	
Circumstanțiala de timp	Prezentare teoretică	Exerciții

Propoziția subordonată circumstanțială de timp

Definiție – circumstanțiala de timp reprezintă realizarea propozițională a circumstanțialului de timp.
Ajunge mâine.
Ajunge când poate.

Elementele regente (termenii regenți) pentru circumstanțiala de timp

Termeni regenți ai circumstanțialei de timp CT	Exemple
1. Verb	Mergem la munte[1]/ când dorim.[2]/ 2 – circumstanțială de timp CT
2. Locuțiune verbală	Mi-am dat seama de minciuni[1]/ de când l-am văzut.[2]/ 1 – P, 2 – CT
3. Adverb	Mâine,[2]/ când totul se va termina,[1]/ vom fi fericiți.[2]/ 2 – P, 1 – CT
4. Interjecție	Haideți repede[1]/ imediat ce vă strig![2]/ 1 – P, 2 – CT

Elementele subordonatoare care pot introduce (lega) o circumstanțială de timp

Elemente subordonatoare	Exemple
1. Adverbe relative ± prepoziții *când, cum, cât*	Cât e mic,[1]/ copilul se joacă.[2]/ 2 – P, 1 – CT Mă joc[1]/ până când mă plictisesc.[2]/ 1 – P, 2 – CT Cum se uită,[1]/ **imediat** văzu capătul străzii.[2]/ 2 – P, 1 – CT *cum* – adverb relativ de timp
2. Adverbe nehotărâte ± prepoziții *oricând, orișicând*	Sună-mă[1]/ oricând vrei.[2]/ 1 – P, 2 – CT
3. Locuțiuni conjuncționale specifice *până ce, până să, imediat ce, odată ce, după ce, în vreme ce, pe măsură ce, de câte ori, ori de câte ori, cât timp*	Până să ne mutăm la munte,[1]/ locuiam într-o căsuță.[2]/ 2 – P, 1 – CT Pe măsură ce te odihnești,[1]/ îți revii.[2]/ 2 – P, 1 – CT

Observații:
1. Subordonata circumstanțială de timp nu se introduce prin conjuncții sau pronume relative, ci prin locuțiuni conjuncționale (*imediat ce, după ce, până să*).
2. Subordonata circumstanțială de timp are un adverb corelativ – un adverb care îndeplinește aceeași funcție și se află în propoziția regentă.
   Chiar dacă nu apare, adverbul corelativ se poate subînțelege și ajută la stabilirea funcției.

Scanned with OKEN Scanner

Când te grăbești,[1]/ **atunci** greșești.[2]/
Când te grăbești,[1]/ **imediat** greșești.[2]/
Când te grăbești,[1]/ **și** greșești.[2]/
Cum mă trezesc, **îndată** plec.
Cum mă trezesc, **pe loc** plec.
Cum mă trezesc, **și** plec.
Cum mă trezesc, **imediat** plec.
Cum mă trezesc, **cum** plec.

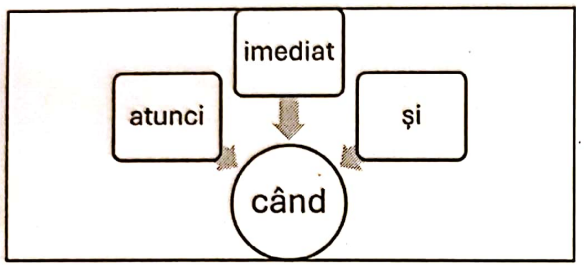

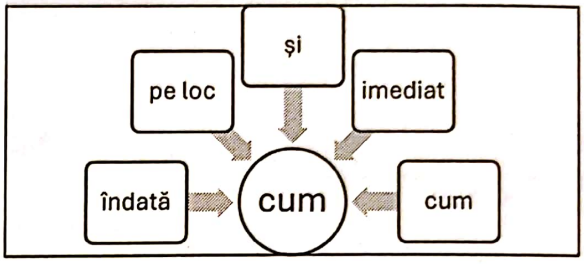

Topica – Subordonata circumstanțială de timp stă atât în fața regentei, precum și după aceasta. Poate fi și intercalată.
Punctuația – Se desparte prin virgulă atunci când stă în fața regentei.
Când se va opri ploaia, **atunci** voi sosi.

Observații
Cuvântul ***când*** poate avea mai multe valori morfologice și sintactice:

Adverb relativ de timp, circumstanțial de timp: Când dorm, sunt foarte fericit.
Adverb interogativ de timp, circumstanțial de timp: Când dormi?

Cuvântul ***cum*** poate avea mai multe valori morfologice și sintactice:

Adverb relativ de mod, circumstanțial de mod: Spune-mi *cum* faci tortul.
Adverb interogativ de mod, circumstanțial de mod: *Cum* faci problema?
Adverb relativ de timp, circumstanțial de timp: *Cum* mă culc, imediat adorm.
Adverb interogativ de timp, circumstanțial de timp: *Cum* te culci, imediat adormi?
Conjuncție subordonatoare cauzală, fără funcție sintactică (= *fiindcă*, *deoarece*): *Cum* era fericit, a râs tot timpul.

Scanned with OKEN Scanner

Exerciții – Testul 20

Exercițiul 1 **15x3 puncte**

Desparte frazele următoare în propoziții, subliniază subordonatele și indică felul lor.

1. După ce veți vorbi cu dânșii, veți avea altă opinie.
2. Te vei bucura de cadou, făcând ce ți se spune.
3. Ionel a fost naiv când a crezut că lucrurile vor rămâne la fel.
4. Înainte de a fi fost servită, mâncarea a fost gustată de cei care au preparat-o imediat ce s-a stabilit meniul.
5. Explică-i ce fac oamenii în satul unde va ajunge.
6. Ne vom întâlni cum se termină spectacolul, pentru a dezbate ce s-a stabilit.
7. După ce va termina școala, va ieși preot.
8. Până să aflu eu, el a și spus mai departe secretul.
9. M-a uimit atitudinea prin care s-a afirmat, eu fiind dintre aceia care se minunează de oricine intră în cercul nostru.

Exercițiul 2 **4x2 puncte**

Alcătuiește patru exemple în care adverbul relativ ***cum*** să introducă patru subordonate diferite, pe care le vei preciza.

.....
.....
.....
.....

Exercițiul 3 **3x2 puncte**

Alcătuiește exemple conform cerințelor.

cum modal, adverb de mod	*cum* temporal, adverb de timp	*cum* conjuncțional, conjuncție

Exercițiul 4 **3x2 puncte**

Realizează expansiunea circumstanțialelor de timp din exemplele următoare:

1. Vino mâine la mine.
2. O săptămână stai la bunici?
3. A sosit înainte de tine.

Exercițiul 5 **25x1 punct**

Analizează cuvintele subliniate în textul exercițiului 1, precizând doar partea de vorbire și funcția sintactică.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Autoevaluare	

Scanned with OKEN Scanner

Lecția 18	Noțiuni de sintaxă	
Circumstanțiala de mod	Prezentare teoretică	Exerciții

Propoziția subordonată circumstanțială de mod

Definiție – circumstanțiala de mod reprezintă realizarea propozițională a circumstanțialului de mod.
Lucrezi bine.
Lucrezi cum poți.

Foarte important!
Circumstanțiala de mod este de două tipuri:

1. CM propriu-zisă – exprimă:
   a. felul/ modul în care se îndeplinește acțiunea:
      Lucrez/ cum pot.
   b. cantitatea: Lucrez/ cât pot.
   c. progresia: Cu cât exersează,[1]/ **cu atât** știe mai bine.[2]/ 2 – P, 1 – Circumstanțială de mod
2. CM comparativă – exprimă o comparație:
   Tu ești ușor[1]/ cum e pana.[2]/ 1 – P, 2 – CM
   Vorbește[1]/ de parcă ar ști ceva.[2]/ 1 – P, 2 – CM
   Scrie[1]/ ca și cum ar fi profesor.[2]/ 1 – P, 2 – CM

Elementele regente (termenii regenți) pentru circumstanțiala de mod

Termeni regenți ai circumstanțialei de mod CM	Exemple
1. Verb	Lucrăm/ cum se cuvine.
2. Locuțiune verbală	A luat-o la fugă/ precum au procedat toți.
3. Adverb	Avionul zboară mai repede/ decât zboară păsările.
4. Adjectiv	Fericit/ cât aș fi vrut/ nu am fost niciodată. De obosită/ cum era,/ n-a putut veni.
5. Interjecție	Copiii tropa-tropa!/ de parcă îi fugărea cineva.

Elementele subordonatoare care pot introduce (lega) o circumstanțială de mod

Elemente subordonatoare	Exemple
1. Adverbe relative ± prepoziții *cum, cât, precum, decât*	El face așa/ precum îi spui. Scrii mai urât/ decât credeam. Îți dă pâine/ cât îi ceri.
2. Adverbe nehotărâte ± prepoziții *oricum, oricât*	Procedează/ oricum vrea. Oricum vrei/, așa faci.
3. Locuțiuni conjuncționale *după cum, așa cum, așa cât, de parcă, fără să, fără ca să, ca și cum, ca și când*	A plecat/ fără să ne salute. Se poartă/ de parcă nu i-ar păsa. A vorbit/ ca și cum ar ști ceva.

Observație
Subordonata circumstanțială de mod are corelative.

a. Dacă se introduce prin ***cum*** → corelativele sunt: **așa, astfel, tot astfel**
   Cum îți vei așterne, **așa** vei dormi.
b. Dacă se introduce prin ***cât*** → corelativul este **atât**
   Cât economisești, **atât** ai.

Topica: subordonata circumstanțială de mod stă oriunde în frază, nu are un loc fix.
Punctuația: Când este intercalată sau precedă regenta, se desparte prin virgulă.
Cum ai învățat, **așa** vei face.

Scanned with OKEN Scanner

Exerciții – Testul 21

Exercițiul 1 **15x3 puncte**

Desparte frazele următoare în propoziții, subliniază subordonatele și indică felul lor.

1. Am început scrisoarea pe care o voi trimite azi.
2. Învățăm ce ne-a dat profesorul.
3. Am realizat tot ce ne-am propus.
4. El vede cu ochiul liber că minți mereu.
5. Ești interesat de ce se predă în timpul lecțiilor începute imediat ce intră profesorul?
6. Înțelegem că eziți să-i vorbești deschis cui a sosit la conferință.
7. Spune-mi când lucrezi la ce te-am rugat.
8. Precizează cui i-ai dat telefon.
9. Unde ai pus telecomanda, acolo este.
10. Până să vii, noi am aflat vestea.
11. Putem anticipa ce urmează.

Exercițiul 2 **10x4 puncte**

Alcătuiește fraze, în care elementele subordonatoare ***că***, ***să***, ***dacă***, ***de***, ***care***, ***cine***, ***ce***, ***unde***, ***când***, ***cum*** să introducă, pe rând, câte patru subordonate diferite, pe care le vei preciza.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Exercițiul 3 **5x1 punct**

Analizează cuvintele subliniate în textul exercițiului 1, precizând doar partea de vorbire și funcția sintactică.

.....

.....

.....

.....

.....

Autoevaluare	

Scanned with OKEN Scanner

Lecția 19	Noțiuni de sintaxă	
Circumstanțiala de cauză	Prezentare teoretică	Exerciții

Propoziția subordonată circumstanțială de cauză

Definiție – circumstanțiala de cauză reprezintă realizarea propozițională a circumstanțialului de cauză.
Lucrezi de plăcere.
Lucrezi pentru că îți place.

Elementele regente (termenii regenți) pentru circumstanțiala de cauză

Termeni regenți ai circumstanțialei de cauză CZ	Exemple
1. Verb	N-am știut, deoarece nu mi-a spus nimeni. Atenție la verbele regente pentru o completivă prepozițională: *a se bucura, a se teme, a se mira, a se mulțumi, a se speria* etc. Mă mir/ că ai venit. P2 – completivă prepozițională
2. Locuțiune verbală	Și-a luat picioarele la spinare, fiindcă s-a temut.
3. Adjectiv	Obosită, întrucât învățase prea mult, s-a culcat.
4. Interjecție	Ssst, că ne aude cineva.

Elementele subordonatoare care pot introduce (lega) o circumstanțială de cauză

Elemente subordonatoare	Exemple
1. Conjuncții/locuțiuni conjuncționale specifice: *fiindcă, deoarece, căci, întrucât, pentru că, din cauză că, din pricină că, de vreme ce, mai ales că, pe motiv că*	De vreme ce ai note mari, știi materia. **Observație** Grupurile ***din cauza că***, ***din pricina că***, ***pe motivul că*** nu sunt locuțiuni conjuncționale. Le deosebim de locuțiuni prin faptul că substantivul este articulat. Acestea sunt regente pentru atributive.
2. Conjuncții/locuțiuni conjuncționale nespecifice *din moment ce, că, dacă, câtă vreme, cum, unde*	Te iau cu mine din moment ce știi drumul. Ai bani dacă ai muncit. Cum nimeni nu și-a făcut tema, profesorul s-a supărat. Unde el se încurcă la calcule, contestă toate problemele. Atenție! Cauzala nu se introduce prin ***să*** sau locuțiuni cu ***să***. Mă tem/ să te laud. → 1 – Completivă prepozițională Atenție la ordinea subordonatelor în raport cu regentul! Obosită cum era, s-a culcat. 2 – Circumstanțială de mod Cum era obosită, s-a culcat. 2 – Cauzală (*cum = fiindcă*)

Observații

1. Subordonata circumstanțială de cauză nu se introduce prin conjuncția ***să***.
2. Subordonata cauzală are un corelativ – o **locuțiune adverbială** – care îndeplinește aceeași funcție și se află în propoziția regentă.

Scanned with OKEN Scanner

Chiar dacă nu apare, corelativul se poate subînțelege și ajută la stabilirea funcției.
Pentru că este silitor,[1]/ **de aceea** a reușit.[2]/
Pentru că este silitor,[1]/ **de asta** a reușit.[2]/
Pentru că este silitor,[1]/ **pentru asta** a reușit.[2]/
Pentru că este silitor,[1]/ **pentru aceea** a reușit.[2]/

Topica – Subordonata circumstanțială de cauză stă atât în fața regentei, precum și după aceasta. Poate fi și intercalată.

Punctuația – De regulă, se desparte prin virgulă.

Scanned with OKEN Scanner

Chiar dacă nu apare, corelativul se poate subînțelege și ajută la stabilirea funcției.
Pentru că este silitor,[1]/ **de aceea** a reușit. [2]/
Pentru că este silitor,[1]/ **de asta** a reușit. [2]/
Pentru că este silitor,[1]/ **pentru asta** a reușit. [2]/
Pentru că este silitor,[1]/ **pentru aceea** a reușit. [2]/

Topica – Subordonata circumstanțială de cauză stă atât în fața regentei, precum și după aceasta. Poate fi și intercalată.

Punctuația – De regulă, se desparte prin virgulă.

Scanned with OKEN Scanner

Exerciții – Testul 22

Exercițiul 1 — 15x3 puncte

Desparte frazele următoare în propoziții, subliniază subordonatele și indică felul lor.

1. Descriu peisajul cum mi-ai spus.
2. Cel ce minte va fi pedepsit.
3. Ai învățat să te stăpânești.
4. Dă-mi răspunsul pe care îl aștept!
5. Cum înainte de examen i-a ieșit în cale o pisică, s-a întristat.
6. Decizia ta este favorabilă cui dorește să se înscrie.
7. S-a comportat asemenea oricui gândește ca el.
8. Mi-e dor să te văd.
9. Fă ce-ți spun!
10. Am ceea ce-mi doresc.
11. Ai tot ceea ce-ți dorești?
12. Cum a intrat la facultate, s-a și retras.
13. Când mă vede, plânge.
14. Regret tot, fiindcă așa este viața.

Exercițiul 2 — 5x2 puncte

Identifică circumstanțialele de cauză și efectuează expansiunea lor.

1. Strănuți de nerăbdare.
2. Adoarme de somn.
3. Eu tremur de frică.
4. E slăbit rău de boală.
5. Crapă de necaz.

Exercițiul 3 — 5x2 puncte

Alcătuiește cinci exemple în care subordonata „cum ne-am cunoscut" să fie: atributivă, completivă directă, completivă prepozițională, circumstanțială de cauză, circumstanțială de timp.

.....

.....

.....

.....

.....

Exercițiul 4 — 5x2 puncte

Realizează contragerea cauzalelor din exemplele următoare:

1. Nu am mai venit pentru că m-am îmbolnăvit.
2. Floarea s-a ofilit întrucât nu mai are apă.
3. L-am remarcat deoarece a sosit înaintea ta.
4. Pentru că nu mai are timp, s-a retras din activitate.
5. Cum era frumoasă, prințesa a avut mulți pretendenți.

Exercițiul 5 — 5x3 punct

Alcătuiește enunțuri asertive conform cerințelor:

1. Substantivul *școală* – singular, articulat hotărât, atribut în cazul genitiv.
2. Substantivul *geamantan* – plural, complement prepozițional
3. Substantivul *sanie* – plural, articulat hotărât, subiect
4. Substantivul *ploaie* – circumstanțial de cauză în acuzativ și în genitiv.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Autoevaluare	

Scanned with OKEN Scanner

Lecția 20	Noțiuni de sintaxă	
Circumstanțiala de scop (finală)	Prezentare teoretică	Exerciții

Propoziția subordonată circumstanțială de scop

Definiție – circumstanțiala de scop reprezintă realizarea propozițională a circumstanțialului de scop.
Lucrezi pentru examen.
Lucrezi ca să reușești la examen.

Elementele regente (termenii regenți) pentru circumstanțiala de scop

Termeni regenți ai circumstanțialei de scop CS	Exemple
1. Verb	A luptat ca să-și apere copiii. Mă duc să-mi văd sora. Du-te de te spală!
2. Locuțiune verbală	S-a dat de-a berbeleacul, ca să impresioneze fetele.
3. Interjecție	Hai mai aproape, să te văd!

Elementele subordonatoare care pot introduce (lega) o circumstanțială de scop

Elemente subordonatoare	Exemple
Conjuncții/locuțiuni conjuncționale *să,* *ca să/ ca... să,* *pentru ca să,* *pentru ca ... să* *de (= să)*	Omul a fost adus la cabinet pentru ca doctorul să-l consulte. S-a întors din drum ca repede să-și ia pălăria. Du-te de-ți salvează colegii! Mergeți de vă vedeți pe listă! **Observație**: Conjuncția ***de*** → cere imperativul Conjuncția ***să*** (sau conjuncții compuse/locuțiuni care îl conțin pe să) → cere conjunctivul

Observație
Subordonata circumstanțială de scop are un corelativ – o **locuțiune adverbială** care îndeplinește aceeași funcție și se află în propoziția regentă.
Chiar dacă nu apare, corelativul se poate subînțelege și ajută la stabilirea funcției.

Că nu te-a găsit,[1]/ **de aceea** te caută.[2]/ 1 – cauzală (acțiune realizată)
Ca să te găsească,[1]/ **de aceea** te caută.[2]/1 – circumstanțială de scop (acțiune realizabilă, posibilă)
Ca să te găsească,[1]/ **de asta** te caută.[2]/ 1 – CS (acțiune realizabilă, posibilă)
Ca să te găsească,[1]/ **pentru asta** te caută.[2]/ 1 – CS (acțiune realizabilă, posibilă)
Ca să te găsească,[1]/ **pentru aceea** te caută.[2]/ 1 – CS (acțiune realizabilă, posibilă)

Topica – Subordonata circumstanțială de scop stă atât în fața regentei, precum și după aceasta. Poate fi și intercalată.
În zadar, doar ca să o saluți, o aștepți în stație.
Punctuația – De regulă, nu se desparte prin virgulă subordonata circumstanțială de scop introdusă prin ***de***.
Celelalte se despart, dacă se insistă asupra lor.
La fereastra fetei a venit o pasăre, ca s-o înveselească.
Dacă are corelativ, propoziția circumstanțială de scop se desparte întotdeauna prin virgulă de regenta ei.

Scanned with OKEN Scanner

Exerciții – Testul 23

Exercițiul 1 **30x2 puncte**

Desparte frazele următoare în propoziții, subliniază subordonatele și indică felul lor.

1. M-am mirat și eu de părerea pe care o ai.
2. Fii așa cum ești de obicei!
3. S-a săturat să-i tot repeți.
4. Savoarea zilelor când era vară mi-a rămas în minte.
5. Filmăm totul atât de detaliat, precum ne-au spus profesioniștii.
6. Vino să te văd!
7. Rezolvă-ți problemele pe care Ionel susține că le ai.
8. Cum am întârziat mult, premierea a început fără să fiu așteptat.
9. Cum fac rost de rezultate, cum te sun.
10. Unde ea câștigă așa de mult, crede același lucru despre noi.
11. Nu-ți dau bani de buzunar, fiindcă nu am.
12. Am plecat să iau portocale.
13. Am cu ce să mă mândresc.
14. Poți ajunge unde ți-am zis?
15. Din moment ce ai timp, fă tu proiectul!
16. Treci la alt proiect imediat ce îl termini pe acesta!
17. L-am refuzat pe motivul incredibil că mă enervează.
18. Am trimis coletul înapoi pe motiv că nu era al meu.
19. Fă-ți proiectul acolo unde este locul tău!
20. Nu am ce să spun la conferință.
21. M-am lămurit că e sincer.
22. Îl iert, că e sincer.
23. Să aveți parte de ce e mai bun!
24. A slăbit cât a vrut.
25. S-a purtat ca și cum nu i-ar păsa de nimic.
26. Mă pregătesc să plec.
27. Mă mir de ce ai spus.
28. Fă-i bine oricui merită!

Exercițiul 2 **5x2 puncte**

Identifică circumstanțialele de scop și efectuează expansiunea lor.

1. Iei medicamente pentru a slăbi rapid.
2. Fugi pentru a-ți menține silueta.
3. Am pus laptele la prins.
4. Învață pentru bursă.
5. Pentru sănătatea dumneavoastră, faceți mișcare!.

Exercițiul 3 **4x3 puncte**

Alcătuiește patru exemple în care subordonata „dacă ai motivație" să fie: atributivă, completivă directă, completivă prepozițională, circumstanțială de cauză.

.....

.....

.....

.....

Exercițiul 4 **4x2 puncte**

Realizează contragerea circumstanțialelor de scop din exemplele următoare:

1. Nu am mai venit ca să nu pierd timpul.
2. Floarea a ofilit pentru ca să ne bucurăm de ea.
3. Mergi de adu-mi ochelarii!
4. Te ajut ca apoi să-mi fii recunoscător.

Autoevaluare	

Scanned with OKEN Scanner

Sintaxa frazei – Test rapid 9

Încercuiește răspunsul corect. Subordonata este:

1. Vreau să mă informați.
   a. atributivă
   b. completivă prepozițională
   c. completivă directă
2. Nu se poate generaliza nimic din ce s-a întâmplat.
   a. completivă prepozițională
   b. atributivă
   c. completivă indirectă
3. Spune-ne și nouă ce părere ai.
   a. completivă prepozițională
   b. atributivă
   c. completivă directă
4. Dacă va dori caietul, asta vom afla.
   a. completivă prepozițională
   b. completivă directă
   c. atributivă
5. Eliberează-te de tot ce te neliniștește.
   a. completivă prepozițională
   b. atributivă
   c. completivă indirectă
6. Aștept să sune telefonul.
   a. completivă indirectă
   b. atributivă
   c. completivă directă
7. Ai grijă să nu te rătăcești în piață.
   a. completivă prepozițională
   b. completivă indirectă
   c. atributivă
8. M-am mirat de părerea pe care o ai.
   a. completivă prepozițională
   b. atributivă
   c. completivă indirectă
9. Mă tem să nu leșin.
   a. completivă indirectă
   b. completivă prepozițională
   c. completivă directă
10. Ai pierdut vremea cu ce ai vrut.
    a. completivă prepozițională
    b. completivă indirectă
    c. atributivă
11. Iată unde te-am pus.
    a. completivă prepozițională
    b. completivă indirectă
    c. completivă directă
12. Știi cum ești de obicei.
    a. completivă prepozițională
    b. completivă directă
    c. completivă indirectă
13. Explicația că s-a plictisit mă deranjează.
    a. completivă prepozițională
    b. completivă directă
    c. atributivă
14. S-a săturat să-i tot spui.
    a. completivă prepozițională
    b. completivă indirectă
    c. completivă directă
15. Face doar ce-i place.
    a. completivă prepozițională
    b. completivă directă
    c. completivă indirectă
16. Nu știe ce-ai făcut tu.
    a. atributivă
    b. completivă directă
    c. completivă prepozițională
17. Convins că nu se mai înțeleg, a pârât-o.
    a. completivă prepozițională
    b. completivă directă
    c. completivă indirectă
18. Savoarea zilelor când era vară a trecut.
    a. atributivă
    b. completivă directă
    c. completivă prepozițională
19. Ne-a spus că părem profesioniști.
    a. completivă directă
    b. completivă prepozițională
    c. completivă indirectă
20. Cui nu-i place, aceluia nu-i da!
    a. completivă directă
    b. completivă prepozițională
    c. completivă indirectă
21. Poftim pe unde o apuci.
    a. completivă prepozițională
    b. completivă directă
    c. completivă indirectă
22. M-am mirat că nu ai știut.
    a. completivă prepozițională
    a. completivă indirectă
    b. completivă directă
23. Rezolvă-ți problemele pe care le ai.
    a. atributivă
    b. completivă directă
    c. completivă indirectă
24. Sigur că voi fi descalificat, antrenorul colegului s-a bucurat.
    a. completivă directă
    b. completivă prepozițională
    c. completivă indirectă
25. Și-a dat seama că minți.
    a. completivă prepozițională
    b. completivă directă
    c. atributivă

Scanned with OKEN Scanner

26. Faptul că nu ești pregătit s-a văzut.
    a. completivă prepozițională
    b. completivă directă
    c. atributivă
27. Obții mereu ce-ți dorești.
    a. completivă prepozițională
    b. completivă directă
    c. completivă indirectă
28. Nu-ți dau ce nu am.
    a. completivă prepozițională
    b. completivă directă
    c. completivă indirectă
29. Lasă-mă să te ajut.
    a. completivă prepozițională
    b. completivă directă
    c. completivă indirectă
30. I-am atras atenția cui mi-a zis.
    a. completivă directă
    b. completivă prepozițională
    c. completivă indirectă
31. Mi-a repetat și el ce am auzit.
    a. completivă prepozițională
    b. completivă directă
    c. completivă indirectă
32. Încep să mă maturizez.
    a. completivă prepozițională
    b. completivă directă
    c. completivă indirectă
33. Ceasul i l-a dat cui l-a câștigat.
    a. completivă indirectă
    b. completivă prepozițională
    c. completivă directă
34. Ce ai scris nu înțelege nimeni.
    a. atributivă
    b. completivă prepozițională
    c. completivă directă
35. M-am săturat să nu știu nimic.
    a. completivă prepozițională
    b. completivă directă
    d. completivă indirectă
36. Nu poți avea ce nu ai.
    a. completivă prepozițională
    b. completivă indirectă
    c. completivă directă
37. Nu poți atinge locul unde au ajuns ceilalți.
    a. atributivă
    b. completivă prepozițională
    c. completivă directă
38. Ai terminat ce-ai început.
    a. atributivă
    b. completivă indirectă
    c. completivă directă
39. Am practicat acest sport asemenea cui l-a inventat.
    a. atributivă
    b. completivă indirectă
    c. completivă directă
40. I-ați dat de veste oricui a cerut informații.
    a. atributivă
    b. completivă indirectă
    c. completivă directă
41. Stai unde te-am pus.
    a. circumstanțială de loc
    b. circumstanțială de mod
    c. completivă directă
42. Cum am întârziat, am pierdut premierea.
    a. circumstanțială de cauză
    b. circumstanțială de mod
    c. completivă indirectă
43. Cum fac rost de bani, te sun.
    a. circumstanțială de cauză
    b. circumstanțială de mod
    c. circumstanțială de timp
44. Unde ea câștigă așa mult, crede același lucru despre mine.
    a. circumstanțială de cauză
    b. circumstanțială de loc
    c. circumstanțială de timp
45. Am plecat să iau portocale.
    a. circumstanțială de scop
    b. circumstanțială de loc
    c. circumstanțială cauzală.

45 x 2 puncte = 90 de puncte
Se acordă 10 puncte din oficiu.

Autoevaluare	

Scanned with OKEN Scanner

Caiet 3. Autoevaluare și observare sistematică

Soluții		Grile de autoevaluare Grafice de progres

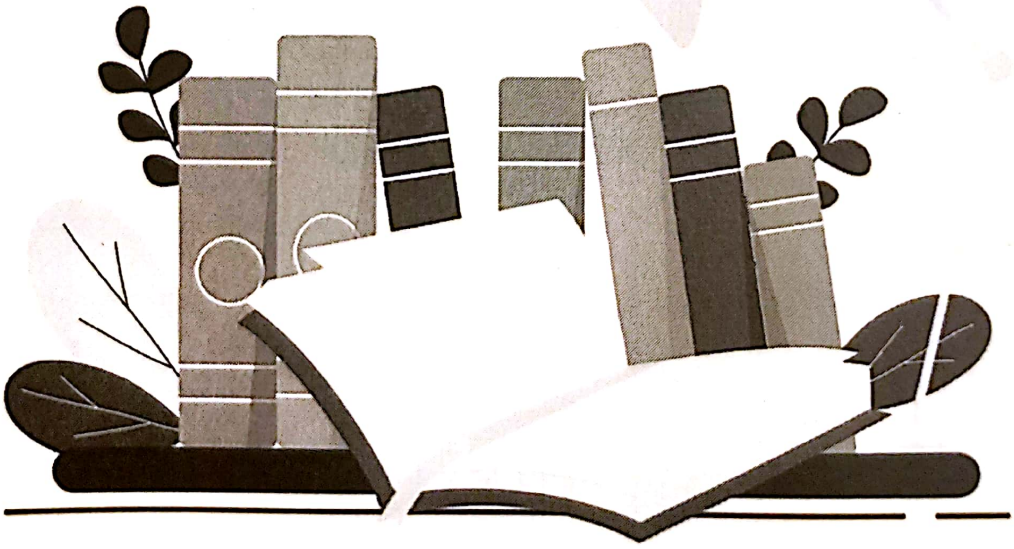

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Grila de autoevaluare – CLASA a VIII-a (conform programei școlare)

Nr. crt.	Competența evaluată	Descriptori	Punctaj acordat				
			1	2	3	4	5
1.	2. Receptarea textului scris de diverse tipuri	**2.1. Evaluarea informațiilor și a intențiilor de comunicare din texte literare, nonliterare, continue, discontinue și multimodale**					
		Interpretez corect tema, motivele și a ideile principale dintr-un text.					
		Știu să dezvolt și să evaluez unele informații din diverse tipuri de texte prin emiterea de opinii și idei, în contexte școlare sau extrașcolare.					
		Pot integra informațiile din unul sau mai multe texte, în vederea unor scopuri diverse (aprofundarea unei teme, identificarea unor modele comportamentale, rezolvarea unei probleme etc.).					
		2.2. Compararea a cel puțin două texte sub aspectul temei, al ideilor și al structurii					
		Pot realiza integrarea a două sau a mai multor texte într-o schemă tematică în scopul rezolvării sarcinilor de comunicare.					
		Pot să identific asemănări și deosebiri între două sau mai multe texte.					
		Pot face compararea modului în care este ilustrată o temă/prezentată o imagine/descris un eveniment, un personaj etc. în cel puțin două texte.					
		2.3. Argumentarea punctelor de vedere pe marginea a două sau mai multe texte de diverse tipuri, având în vedere posibilitatea unor interpretări multiple					
		Pot exprima puncte de vedere referitoare la specificul limbajului utilizat și la structura textului de tip argumentativ.					
		Susțin și argumentez diferite puncte de vedere.					
		Știu să prezint texte epice, lirice sau dramatice .					
		2.4. Aplicarea constantă a unor strategii de corectare a comportamentelor și a atitudinilor de lectură					
		Monitorizez utilizarea corectă a normelor limbii literare și respectarea acestora în formularea opiniilor privind textele citite, în situații diverse de comunicare formală și informală.					
		Îmi organizez portofoliului individual al elevului și fișele de lectură, în funcție de volumul și de criteriile valorice stabilite.					
		Pot participa la discutarea în scris a unor cărți/filme despre cititori și cărți.					

Scanned with OKEN Scanner

2.	3. Redactarea textului scris de diverse tipuri	**3.1. Redactarea unui text complex, în care să îşi exprime puncte de vedere argumentate, pe diverse teme sau cu referire la diverse texte citite**					
		Identific ipoteza/opinia și argumentul/argumentele într-un text de tip opinie/argumentativ.					
		Știu să ordonez paragrafele.					
		Relaționez propozițiile prin conectori.					
		Elaborez adecvat un text de tip opinie/argumentativ despre un text literar/eveniment.					
		3.2. Redactarea, individual şi/sau în echipă, a unor texte pentru a fi prezentate în faţa unui public sau/şi pentru a fi publicate					
		Elaborez corect un text de tip explicativ.					
		Pot concepe un text în care să se prezinte o expoziție a clasei.					
		Știu să redactez o recenzie realizată în vederea publicării.					
		3.3. Aplicarea constantă a normelor privind etica redactării pentru crearea unor texte originale					
		Știu să selectez sursele de informare în funcție de relevanță.					
		Pot să mă documentez pentru elaborarea unor subiecte.					
		Redactez o lucrare, menționând sursele de informare/documentare.					
		3.4. Exersarea constantă în activităţile de redactare a strategiilor de corectare a comportamentelor şi a atitudinilor ineficiente sau inadecvate					
		Pot elabora un plan personal de lucru, urmărind corectarea comportamentelor şi a atitudinilor ineficiente sau inadecvate.					
		Știu să realizez revizuirea unor texte personale.					
3.	4. Utilizarea corectă, adecvată şi eficientă a limbii în procesul comunicării scrise	**4.1. Folosirea achiziţiilor privind structuri morfosintactice complexe ale limbii române literare, pentru înţelegere corectă şi exprimare nuanţată a intenţiilor comunicative**					
		Știu să selectez dintr-o serie sinonimică numai cuvintele care exprimă adecvat mesajul.					
		Pot formula enunțuri în care să solicit/să ofer informații detaliate cu privire la impresiile, emoțiile mele în fața unor probleme diverse.					
		4.2. Aplicarea achiziţiilor lingvistice pentru înţelegerea şi producerea unor texte diverse					
		Pot să fac prezentarea unor texte epice, lirice şi dramatice atractive.					
		Pot evidenția opinia cu privire la unele mesaje din texte literare studiate.					
		Știu să exprim opinii argumentate cu privire la un text narativ/descriptiv studiat.					

Scanned with OKEN Scanner

		4.3. Analizarea elementelor de dinamică a limbii, prin utilizarea achiziţiilor de sintaxă, morfologie, fonetică, lexic şi semantică prin raportare la limbile moderne					
		Pot analiza și pot corecta categorii diverse de greșeli, identificate în textele scrise, cu specificarea formei corecte.					
		Pot rezolva exerciții de substituire a termenilor, pentru observarea modificării sensului enunțului.					
		4.4. Valorificarea relaţiei dintre normă, abatere şi uz în adecvarea strategiilor individuale de comunicare					
		Pot alcătui texte scurte în care să utilizez corect normele limbii standard.					
		Pot completa texte lacunare cu termeni/cuvinte adecvate mesajului.					
		4.5. Dezvoltarea gândirii logice şi analogice (analiză, sinteză, generalizare şi abstractizare), prin utilizarea deprinderilor de comunicare corectă în limba română literară, în procesul de învăţare pe tot parcursul vieţii					
		Pot redacta texte care tratează aceeași temă în registre diferite.					
		Pot scrie despre procesul de redactare a unui proiect.					
4.	**5. Exprimarea identităţii lingvistice şi culturale proprii în context naţional şi internaţional**	**5.1. Exprimarea unui punct de vedere față de valori ale culturii naționale sau ale unei alte culturi, identificate în cărțile citite**					
		Știu să prezint elemente specifice ale culturii naționale și ale altor culturi.					
		Rezolv corect exerciții de redactare a unor texte (similare cu articole pentru revista școlii, ziarul local, broșuri de prezentare a evenimentelor socioculturale, broșuri/ghiduri turistice) care să promoveze valorile naționale și interculturalitatea.					
		5.2. Argumentarea unui punct de vedere privitor la elemente specifice ale culturii naționale și ale culturii altor popoare					
		Elaborez prezentări scrise privitoare la unele țări/regiuni din România vizitate, evidențiind specificul cultural;					
		Prezint argumentat un set de valori recunoscute social şi cultural, manifestând empatie, toleranță și respect pentru valorile celuilalt.					
		Rezolv corect exerciții de identificare a valorilor specifice promovate în texte din literatura română/din literatura universală.					
Total							

GRAFICUL DE MONITORIZARE A PROGRESULUI MEU
REZOLVAREA VARIANTELOR DE EXAMEN

Numele meu _____

Varianta	Data rezolvării	NOTA OBŢINUTĂ (prin rotunjire)									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.											
2.											
3.											
4.											
5.											
6.											
7.											
8.											
9.											
10.											
11.											
12.											
13.											
14.											
15.											
16.											
17.											
18.											
19.											
20.											
21.											
22.											
23.											
24.											
25.											

Scanned with OKEN Scanner

GRAFICUL DE MONITORIZARE A PROGRESULUI MEU
REZOLVAREA TESTELOR RAPIDE

Numele meu _____

Varianta	Data rezolvării	NOTA OBŢINUTĂ (prin rotunjire)									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.											
2.											
3.											
4.											
5.											
6.											
7.											
8.											
9.											

Scanned with OKEN Scanner

GRAFICUL DE MONITORIZARE A PROGRESULUI MEU
REZOLVAREA EXERCIŢIILOR

Numele meu _____

Exerciţii / Pagina	Data rezolvării	NOTA OBŢINUTĂ (prin rotunjire)									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Grilă de observare a propriilor comportamente

Comportamentul	Descrierea comportamentului	Autoevaluare		
		Nemulțumit	Mulțumit	Foarte mulțumit
Efort	Lucrez suplimentar întotdeauna în mod voluntar.	☐	☐	☐
	Nu am nevoie de sprijinul cuiva pentru a-mi organiza eficient activitatea.	☐	☐	☐
	Sunt conștient că pregătirea pentru examen necesită un efort sporit.	☐	☐	☐
Atenție	Lucrez cu atenție sporită, ca în situație de examen.	☐	☐	☐
	Nu sunt distras de tot felul de stimuli exteriori.	☐	☐	☐
Rezolvarea sarcinilor de lucru	Îndeplinesc întotdeauna sarcinile de lucru conform standardelor, fără a mă abate de la cerințe.	☐	☐	☐
	Respect cerințele, nu rezolv sarcinile în felul meu.	☐	☐	☐
Activitate motrice	Îmi desfășor activitatea de pregătire suplimentară stând la masa de lucru până la terminarea sarcinii.	☐	☐	☐
Organizare	Îmi asigur toate materialele necesare înainte de a începe lucrul.	☐	☐	☐
	Îmi organizez permanent spațiul de lucru.	☐	☐	☐
	Am un plan de recapitulare și de pregătire suplimentară pe care îl respect.	☐	☐	☐
	Fac totul la timp, nu neglijez termenele.	☐	☐	☐
Relațiile cu ceilalți	Știu să solicit explicații suplimentare și ajutorul celorlalți.	☐	☐	☐
	Accept să fiu ajutat.	☐	☐	☐
	Mă ajută încurajările celorlalți.	☐	☐	☐
	Accept și înțeleg observațiile negative.	☐	☐	☐
Autoevaluare	Privesc cu încredere și responsabilitate examenul.	☐	☐	☐
	Iau în serios evaluările intermediare (simulări, lucrări de control).	☐	☐	☐
	Am momente de reflecție asupra activității și a rezultatelor mele.	☐	☐	☐
	Completez permanent un portofoliu pentru examen și țin un jurnal reflexiv al pregătirii mele.	☐	☐	☐
Total				

Scanned with OKEN Scanner

Interpretarea rezultatelor:

1. Bifează, pe orizontală, o singură dată.
2. Fă suma bifelor, pe verticală, în fiecare coloană.
3. Pentru un rezultat bun, suma obținută pe coloana din mijloc ar trebui să fie cea mai mare.
4. Pentru un rezultat foarte bun, pe ultima coloană ar trebui să se înregistreze cele mai multe bife.
5. Colorează cu roșu bifele din prima coloană (Nemulțumit). Încearcă să schimbi aceste comportamente.

Fișă de analiză a comportamentelor pe care vreau să le schimb

Comportamentul pe care vreau să-l schimb	Cauze: de ce mă comport așa?	Consecințe: cum mă afectează?

Scanned with OKEN Scanner

Plan de recapitulare pentru examen (orientativ)

Nr. crt.	Teme de recapitulare	Termen (data)	Observații
1.	Fonetică		
2.	Vocabular		
3.	Morfologie		
4.	Părțile de vorbire flexibile		
5.	Părțile de vorbire neflexibile		
6.	Sintaxa propoziției		
	Părțile principale de propoziție: subiectul, predicatul		
	Părțile secundare de propoziție: atributul, complementele, circumstanțialele		
7.	Sintaxa frazei		
	Subordonatele necircumstațiale		
	Subordonatele circumstanțiale		
8.	Figurile de stil		
9.	Temele și valorile		
10.	Tipuri de compuneri – subiectul I		
11.	Tipuri de compuneri – subiectul al II-lea		
	Rezumatul		
	Caracterizarea unui personaj		
	Compunere narativă		
	Mesajul unui text liric		
	Pagina de jurnal intim		
	Pagina de jurnal de călătorie		
	Scrisoarea		
12.	Tiparele textuale		
13.	Mijloacele de caracterizare		
14.			
15.			

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Portofoliul pentru examenul de Evaluare Națională

Cuprins (orientativ)

Secvența întâi	Pagina de titlu, autoprezentarea elevului (date personale)		Pagina
	Programa pentru examen		Pagina
Secvența a doua	Modele de compuneri	Tipuri de compuneri – subiectul I	Pagina
		Tipuri de compuneri – subiectul al II-lea	Pagina
		Rezumatul	Pagina
		Caracterizarea unui personaj	Pagina
		Compunere narativă	Pagina
		Mesajul unui text liric	Pagina
		Pagina de jurnal intim	Pagina
		Pagina de jurnal de călătorie	Pagina
		Scrisoarea	Pagina
		Tiparele textuale	Pagina
Secvența a treia	Fișe, scheme teoretice (gramatică)		Pagina
Secvența a patra	Modele de subiecte pentru examen rezolvate (cu baremele aferente)		Pagina
Secvența a cincea	Fișe de lectură		Pagina
Secvența a șaptea	Alte materiale		Pagina
Secvența a opta	Instrumente de autoevaluare		Pagina
			Pagina

Jurnal reflexiv

Instrument de analiză a unor dificultăţi constatate

Aspecte de remediat Dificultăţi	Analiză Cauze, modalităţi de îmbunătăţire a aspectului	Remediere	
		Da	Nu

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

GRILĂ MOTIVAȚIONALĂ

Evaluează-ți motivația de a învăța!

Ce descriere ți se potrivește?

Profil	Sursele motivației
AUTONOMI	
Interesat	Face dovada curiozității intelectuale, manifestă o reală plăcere să învețe și să se autodepășească.
Studios	Studiul este un element-cheie al personalității; manifestă o puternică angajare.
Serios	Educația este valorizată de el însuși și familia lui.
DEPENDENȚI	
Anxios	Este ghidat de presiunea personală și de orgoliu.
Calculat	Încearcă să evite critica și pedeapsa; vrea să obțină recompense.
Nesigur	Trăiește o etapă a crizei motivaționale; este incapabil să identifice sursa motivației sale.

Sursa:

Pierre Chéhadé, Commission scolaire des Draveurs, Gatineau, 2012, *Dépistage des élèves à risque à partir d'une fiche d'observation à six entrées*, https://educationspecialisee.ca/wp-content/uploads/2018/02/3_Depistage_systematique_des_eleves.pdf

Soluțiile testelor rapide									
Item	Test rapid 1	Test rapid 2	Test rapid 3	Test rapid 4	Test rapid 5	Test rapid 6	Test rapid 7	Test rapid 8	Test rapid 9
1.	a	c	b	a	b	b	a	a	c
2.	b	a	a	a	b	a	a	a	b
3.	a	c	b	c	b	a	c	b	c
4.	a	b	b	c	a	c	c	a	b
5.	c	b	a	b	c	b	a	b	b
6.	a	a	a	a	a	a	a	c	c
7.	c	b	a	b	b	c	b	a	a
8.	c	b	b	b	a	c	b	b	b
9.	a	c	b	a	a	c	b	b	b
10.	b	c	a	b	c	a	c	c	a
11.	a	a	b	a	a	b	b	a	c
12.	a	a	b	b	b	b	a	c	b
13.	c	b	b	c	c	b	a	a	c
14.	a	a	a	a	c	c	b	a	a
15.	c	c	a	b	a	a	c	c	b
16.	b	c	b	c	b	b	a	b	b
17.	a	a	c	a	a	a	b	b	a
18.	c	a	c	a	c	a	a	c	a
19.	c	b	c	a	c	c	a	c	a
20.	c	c	b	a	a	b	b	a	c
21.	a	a	b	c	b	a	c	a	b
22.	c	a	a	a	c	b	a	b	a
23.	a	a	a	b	c	c	a	b	a
24.	b	b	b	a	a	b	a	b	b
25.	b	c	c	c	c	c	a	a	a
26.	b	b	b	c	c	a	a	b	c
27.	b	b	c	c	c	c	a	a	b
28.	c	a	b	c	b	b	c	b	b
29.	c	c	b	a	a	b	c	b	a
30.	b	c	a	a	b	c	c	a	c
31.	a	c	b	b	b	b	a	b	b
32.	b	b	c	a	c	a	b	c	b
33.	a	c	b	c	a	c	a	c	a
34.	c	a	a	a	c	a	a	b	c
35.	a	c	c	a	c	b	a	a	a
36.	a	a	b	a	b	c	a	a	c
37.	b	b	b	a	a	b	b	a	a
38.	c	a	c	c	c	c	c	a	c
39.	a	b	c	a	b	b	b	b	b
40.	a	b	b	a	a	c	b	a	b
41.	c	a	a	a	b	b	b	b	a
42.	c	c	a	a	a	c	a	a	a
43.	c	a	a	a	a	a	a	b	c
44.	a	c	b	a	b	c	b	c	a
45.	a	a	b	a	b	b	a	a	a

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Soluțiile modelelor de subiecte pentru examen (selectiv)

Nr. testului	Subiectul I.A.										Subiectul I.B.							
	1	2	3	4	5						1	2	3	4	5	6	7	8
1.	brunet blond	a	b	d	F	F	A	F	A	F	a	d	c	b	*știu* – predicat verbal *sunt niște ființe* – predicat nominal; *nu era adresată* – predicat verbal	Vorbesc ca ei. Cunoști mașina ei?	*A întrebat jivinele codrului* – principală *care tremurau de frica lui* – atributivă *nici ele nu știau mai mult* – principală	agreează deranjează obligatorii Nu te duce optsprezece Dorei
2.	file paginii	c	a	d	F	A	F	A	A	A	b	a	b	d	*mușchii* – complement direct *noțiunile* – subiect *viața* – circumstanțial de timp	Fă-te mai util ca mine! Ești cel mai palid dintre noi!	*Ne rușinam cel mai adesea* – principală *ne luam, tăcuți și încruntați, angajamentul* – principală *să scriem tot așa ca el* – atributivă	scrii memoriile să fii uitării fiii mândri
3.	plopul trestia	d	a	b	F	F	F	A	A	A	d	b	a	c	*fiecare* – pronume nehotărât, subiect *dintre ele* – pronume personal, atribut pronominal prepozițional *care* – pronume relativ, subiect	Ziua a devenit noapte. Îmi plac misterele nopții.	*Lacul Tarnița este, în prezent, principala sursă de alimentare cu apă pentru stația de tratare de la Gilău, stație* – principală *care furnizează apa potabilă și industrială* – atributivă *oricui locuiește în municipiul Cluj-Napoca și în alte localități din județul Cluj* – completivă indirectă	să vii aleii ai cărui nu citi ficși
4.	alge mușchi	a	c	d	A	F	F	F	A	F	a	a	c	a	*vechii* – pozitiv *foarte secetoase* – superlativ absolut de superioritate *cele mai celebre/cel mai bun* – superlativ relativ de superioritate	Nu văd lacul. Lacului i-a scăzut debitul.	*În aceste condiții, Biserica Scufundată impresionează în fiecare an prin rezistența ..., pe pereții săi fiind încă vizibile picturile* – principală *de care dă dovadă* – atributivă *ce înfățișează episoade biblice marcante* – atributivă	să scrii foii al cărei nu fi propriile

Scanned with OKEN Scanner

5.	clipă oră	c	a	d	A	A	F	F	A	A	c	d	d	b	*toate* – pronume nehotărât *cui* – pronume interogativ *îi* – pronume personal	Vine noaptea cea rece. Nu mănânc noaptea.	*să ne uităm în sus ori în departe pentru a ști* – completivă prepozițională *de unde venim* – completivă directă *încotro ne ducem* – completivă directă	Am fi mai apreciați dacă nu am contribui la creșterea prețurilor. Deși ar trebui să ne mai gândim un pic.
6.	mecanic profesor	b	b	c	F	F	F	A	A	F	a	c	d	c	*Este* – predicat verbal *este considerată* – predicat verbal *scrie* – predicat verbal	Acesta nu a înțeles. I-ai dat lui Ion cartea acestuia?	*ce fel de om locuiește în blocul nostru!* – completivă directă *când veniți* – circumstanțială de timp *să lăsați ușa de la intrare deschisă* – atributivă	voi fi artiștii pe care optsprezece odată arhipline
7.	scădere adunare	b	a	d	F	F	A	A	A	F	b	a	b	d	*publică* – adjectiv propriu-zis *acești* – adjectiv pronominal demonstrativ de apropiere *prigonitei* – adjectiv provenit din verb la participiu	fu Vai, el fu izgonit afară!	*că tu te vei sili a învăța degrabă* – completivă prepozițională *pentru că știi* – circumstanțială de cauză *că asta îmi face mulțumire* – completivă directă	Continui să-ți spun la revedere și de aceea mi-am dat seama că nu mi-e ușor. Așa-i că nu-mi creezi probleme mai mari?
8.	să aștepte să aducă scara	c	b	a	F	F	F	F	A	F	c	b	b	d	(1) verb auxiliar (2) articol posesiv/genitival (3) prepoziție	Vinovatul nu ești tu. Ai uitat de ceas?	*câte mii de ani au trecut;* *că poziția umbrei făcute de un copac sau chiar de el însuși se schimbă de mai multe ori în timpul unei zile;* *că un băț înfipt în pământ a fost primul ceas al omului*	a ști cotidiene obișnuit secvență se străduiesc greșeala
9.		a	d	d	F	A	F	A	F	F	b	b	c	a	*fără a face* – circumstanțial de mod *a remorca* – subiect *scufunda* – complement direct	Ție îți explic mai târziu. Vezi luminile portului?	*lui îi era cunoscută* – principală *rămânea taină doar pentru ceilalți oameni* – principală	Creează subliniază obligatorii Du-te șaisprezece Anei

Scanned with OKEN Scanner

10.	cămașă bluză	d	c	a	F	F	F	A	A	F	d	a	c	c	*magice* – adjectiv propriu-zis *cusute* – adjectiv provenit din participiu *fiecare* – adjectiv pronominal nehotărât	Mi-aduc aminte de o tradiție populară. Cunoști vreo tradiție populară?	*pentru că Măria Sa era atent la toate nevoile supușilor săi* – circumstanțială cauzală *să facă binele celor* – completivă prepozițională *care aveau trebuință de el* – atributivă	Cartea pe care o citești are, în total, o sută de file din aceeași hârtie. Coperta pe al cărei autor îl cunoști va fi premiată.
11.	ape malul	a	c	b	F	F	F	A	A	A	b	c	a	c	*lac* – complement indirect, substantiv comun *cu un lanț* – complement prepozițional, substantiv comun *solzii* – complement direct, substantiv comun	să caute Aș căuta o apă caldă!	Subordonata: *care au fost create prin procesele interne ale pământului* – atributivă Enunțul: Alături de bazinele lacurilor create, există multe adâncimi formate din cauza proceselor exogene.	alergai să înnoptez o dată somptuoasa fiind promptitudine
12.	maiou șosete	d	c	b	F	F	A	F	A	F	d	d	b	a	*de* – prepoziție simplă *iar* – conjuncție coordonatoare adversativă *aici* – adverb de loc	Mie mi l-a dat! Casa dumitale este departe?	*Înainte să ieșim în vacanță* – circumstanțială de timp *că mă vor lăsa* – completivă directă *să plec singură la bunicii din Oradea* – completivă prepozițională	ora va al cărui învestit maximum
13.	câine vițel	c	b	a	A	F	F	A	A	A	b	d	b	c	*copilului* – atribut substantival genitival, substantiv comun *dvs.* – atribut pronominal genitival, pronume personal de politețe	Problema mă privește doar pe mine! Am luat căciula dumitale cumva?	*în timp ce coada... voia* – circumstanțială de timp *să adauge ceva, poate un punct, poate câte o virgulă* – completivă directă *pe care și-o mișca din când în când* – atributivă	continui să creez câteodată ști ora înnoptat
14.	șes iarba	a	b	a	F	F	F	A	A	A	a	a	a	b	*de singurătate* – complement prepozițional, substantiv comun	Tu nu te porți ca un om singur. Ai găsit bastonul	*pe unde am venit* – completivă directă *să vorbesc cu mine* – completivă directă *pe care le-am știut* – atributivă	urli obții să crezi dintre arbitri licean

Scanned with OKEN Scanner

															temporar – atribut adjectival, adjectiv propriu-zis *nouă* – complement indirect, pronume personal	omului singur?		
15.	fiu fiică	b	a	b	F	F	A	F	F	F	d	a	b	a	*este o uniune* – predicat nominal *împărtășesc* – predicat verbal *sunt generate* – predicat verbal	tipuri Am învățat tipurile de sunete.	*copiii trași la jurământ nu se sfiiră* – principală *să afirme, la rându-le* – completivă prepozițională *că au numărat prețul* – completivă directă	agreezi să lucrezi încontinuu reuși să obții salariu
16.	friptură piftii	b	c	b	A	F	A	A	F	F	b	c	c	a	*domn* – nominativ *de turci* – acuzativ *tratatului* – dativ	fiul Aceasta nu este vocea fiului meu.	*Fiind nepot al lui Ștefan cel Mare și fiu al lui Alexandru, Lăcustă a fost primul domn moldovean* – principală *care nu a mai fost ales de populația autohtonă* – atributivă *a fost ales direct de sultanul turc* – principală	Nu te duce nici tu la acea adresă, dacă nu ai certitudinea că vei fi bine primit de gazda cu rochie roz!
17.	obosită dezamă-gită	a	b	c	F	F	A	F	A	A	b	c	b	c	*cu* – prepoziție simplă *închise* – adjectiv provenit din verb la participiu *iar* – conjuncție coordonatoare adversativă *care* – pronume relativ *lucra* – verb *patru* – numeral cardinal cu valoare adjectivală	I-am redat cărții culoarea. Tu ai rupt paginile cărții?	*să luați notițe* – completivă directă *când citiți* – circumstanțială de timp *pe care să le lipiți de paginile cărții* – atributivă	vei iubi cărților aș dori aceeași să scrii însăți

Scanned with OKEN Scanner

18.	scenă actul	d	d	d	F	F	A	F	F	A	b	c	a	b	*roluri* – complement direct, substantiv comun *spontan* – circumstanțial de mod, adverb de mod	Acesta a fost un rol deosebit. Îți place rolul?	*să se pună în pielea unor personaje* – completivă prepozițională *de la care învață indirect lecții de viață* – atributivă *să găsească soluții creative* – completivă directă	creezi piesei aș fi fost același să iei însuți
19.	avocați conductor	c	a	b	F	F	F	F	A	F	c	d	a	a	*zări* – perfect simplu *recunoscuseră* – mai-mult-ca-perfect *pofteau* – imperfect	Așteaptă trenul! Trenului i s-a modificat numărul.	*să adune biletele pentru București* – circumstanțială de scop *să lase biata femeie în pace* – completivă directă *pentru care se solicită loc separat* – atributivă	așteptase pline ficși visuri ia itinerare
20.	arlechin sălii	c	a	c	F	A	F	F	F	A	a	b	d	b	(pentru) *copiii* – acuzativ *lumea* – nominativ (a) *viselor* – genitiv	aceasta Ți-ai amintit de aceasta!	*uiți* – principală *că suntem în întrecere cu grupa lui Radu pentru punctualitate și frecvență* – completivă directă *tu lipsești* – principală	plăcea să fi venit ar surâde să nu urli arbitrii fiii
21.	înot alergat	c	a	c	A	F	F	F	F	A	c	a	b	d	au fost deschise Regele George I al Greciei le-a deschis.	Lui i-am adresat o scrisoare. Ai aflat opinia lui?	*că femeile sunt capabile* – completivă directă *să concureze la toate probele olimpice* – completivă prepozițională *la care concurează și bărbații* – atributivă	Mă sfiii să recunosc că arbitrii aceia sunt corecți, dar oricine ar fi fost în locul meu ar fi făcut asta.
22.	șstrand piață	d	d	d	F	A	F	F	F	A	c	b	d	a	*a luat* – verb *două* – numeral cardinal cu valoare adjectivală *bilete* – substantiv comun *și* – conjuncție coordonatoare copulativă *la* – prepoziție simplă *apoi* – adverb de timp	Îi spun doar acesteia. Pe lume sunt puține flori ca aceasta!	*să jucăm fotbal* – circumstanțială de scop *să facem ceva* – completivă directă *să scrie el până mâine dimineață romanul!* – completivă prepozițională	Pentru a deveni un bun scriitor, sunt câteva reguli de respectat și atunci propriile orgolii vor fi date uitării.

Scanned with OKEN Scanner

23.	violete albastră	d	c	a	F	F	A	F	F	A	a	a	b	a	*stai* – imperativ *să mă revăd* – conjunctiv *aș fi dat* – condițional-optativ	Nu-mi aduc aminte de copilărie. Văd o stradă lungă.	*Lângă merii și vișinii somnolenți mai zăresc uneori zâmbetul vag, enigmatic al după-amiezii* – principală *toate se-nalță și pier* – principală Raportul este de coordonare prin joncțiune adversativă.	străzii niște turnulețe zări roșiii aceia admiraseră
24.	fiul tata	c	c	c	F	A	F	F	A	F	a	a	a	d	*I* – pronume personal *care* – pronume relativ *a cui* – pronume interogativ	Cui nu-i place cartea? Sfârșitul ideii a fost brusc.	*care o vedeau* – atributivă *că așa ceva nu s-a mai pomenit la o fată ca ea* – completivă directă *când vorbea* – circumstanțială de timp	celei zicea al nu faceți nopții fiți
25.	cizme ninsoarea	b	a	b	F	F	A	A	F	A	c	a	c	c	Nume predicativ – *rozaliu*, adjectiv propriu-zis Subiect – *păpușile*, substantiv comun Atribut adjectival – *deosebită*, adjectiv provenit din verb la participiu	mi Nu mi-a zis nimic.	schimbat A întrebat mama cu glas ce părea schimbat.	Ești o ființă merituoasă și le-ai arătat tuturor ceea ce ești, și anume un exemplu.

Caiet 4.
Lecturi suplimentare

Lista de lecturi		Fișe de lectură

Scanned with OKEN Scanner

Lecturi suplimentare recomandate pentru examen

Adina Popescu, ***8 povestiri de pe Calea Moșilor***; ***8 povestiri de vacanță***; ***Vine vacanța cu trenul din Franța***
Alec Blenche, ***Erus și Valea Răbdării***; ***Erus și Valea Generozității***; ***Erus și Valea Iubirii***; ***Erus și Valea Recunoștinței***; ***Aventuri în Țara Virtuților***; ***Erus și Lumile nevăzute (toată seria)***; ***Roua, prințesa apelor***; ***Un băiat de nota 10***
Alex Moldovan, ***Povestiri de citit pe sub bancă***; ***Olguța și un bunic de milioane***; ***Olguța și operațiunea Jaguarul***; ***Olguța și marea demascare***; ***Olguța și aventura din Orient Express***; ***Dani G.***; ***Casa***
Andreea Micu, ***Lunus Plinus și Andrei în Țara lui Faci ce Vrei***; ***Lunus Plinus și Andrei, pe Pământ nu faci ce vrei***; ***Lunus Plinus și Miracolul Crăciunului***
Anne Fine, ***Copiii de făină***
Barbu Ștefănescu Delavrancea, ***Hagi-Tudose***; ***Apus de Soare***
Beverly Cleary, ***Dragă domnule Henshaw***
Constantin Chiriță, ***Cireșarii***
David Long, Kerry Hyndman, ***Supraviețuitorii***
E. B. White, ***Pânza Charlottei***
Elif Shafak, ***Fetița căreia nu-i plăcea numele său***
Erich Kästner, ***35 mai***; ***Secretul celor două fetițe***; ***Clasa zburătoare***
Gnid Blyton, ***Cei cinci faimoși*** (toată seria)
Gordon Korman, ***Needucabilii***
Grace Lin, ***Bătrânul din lună***; ***Râul înstelat al cerului***; ***Când marea s-a prefăcut în argint***
Grigore Băjenaru, ***Bună dimineața, băieți***; ***Cișmigiu & Co***
Helena Duggan, ***Un oraș numit Perfect***
I.I. Caragiale, ***O noapte furtunoasă***
Ioan Slavici, ***Budulea Taichii***; ***Scormon***
Ioana Pârvulescu, ***Invizibilii***; ***Trei zile nemaipomenite***; ***Inocenții***
Jeanne Du Prau, ***Orașul Ember. Prima carte a focului stins***
Jennifer Chambliss Bertman, ***Vânătorii de cărți***
Jessica Day George, ***Marțea la castel***
Katherine Applegate, ***Crenshaw***
Kimberly Brubaker Bradley, ***Războiul care mi-a salvat viața***; ***Războiul care m-a învățat să trăiesc***
Laurel Snyder, ***Insula orfanilor***
Louis Sachar, ***Tabăra***
Markus Zusak, ***Hoțul de cărți***
Matei Vișniec, ***Cu vaporul printre stele***
Michael Ende, ***Povestea fără sfârșit***
Michelle Cuevas, ***Confesiunile unui prieten imaginar***
Mihail Sadoveanu, ***Hanu Ancuței; Neamul Șoimăreștilor***
Mircea Eliade, ***Romanul adolescentului miop*** (partea întâi)
Mircea Sântimbreanu, ***Recreația mare***
Monica Pillat, ***Invitație la vis. Opt povești vindecătoare***; ***Croitorul de cărți***
Pam Munoz Ryan, ***Trandafirii din Mexic***
Paulo Coelho, ***Alchimistul***
Peter Brown, ***Insula roboților***
Peter Brown, ***Întoarcere la insula roboților***
Petre Crăciun, ***Fetița din floare***
Phyllis Reynolds Naylor, ***Shiloh***
Radu Tudoran, ***Toate pânzele sus***!
Radu Țuculescu, ***Ina și ariciul Pit. Aventuri în aparatul de fotografiat al bunicului***, vol. 1 și 2
Roald Dahl, ***Danny, campionul lumii***
Salman Rushdie, ***Harun și Marea de Povești***
Sam Gayton, ***Neguțătorul de zăpadă***
Vasile Alecsandri, ***Sânziana și Pepelea***
Veronica D. Niculescu, ***O vară cu Isidor***; ***Iarna lui Isidor***
Victor Ion Popa, ***Take, Ianke și Cadâr***
William Joyce, ***Odiseea lui Ollie***
Wilson Rawls, ***Prietenii copilăriei mele***.

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lectură

Titlul cărții: „Alchimistul”

Autorul cărții: Paulo Coelho

Valori: adevărul, iubirea, altruismul, generozitatea

Teme: călătoria, maturizarea, cunoașterea

Personaje principale	Personaje secundare	Cuvinte-cheie
Santiago, păstor		comoară
		alchimist

Scenă/moment/secvență care evidențiază o valoare

Una dintre secvențele care evidențiază adevărul ca valoare este întâlnirea lui Santiago cu bătrânul care se prezintă drept Regele Salemului. Melchisedec îi vorbește lui Santiago despre cunoașterea de sine, la care se poate ajunge căutând Legenda Personală. „Există un mare adevăr pe lumea asta.”, îi explică regele, și anume acela că orice dorință se împlinește negreșit, dacă credem în Legenda personală. „Când vrei ceva, tot Universul conspiră la realizarea dorinței tale” – acestea sunt cuvintele care îl determină pe Santiago să plece în căutarea comorii despre care i-a vorbit bătrâna, ghicindu-i în palmă. Legenda Personală corespunde rațiunii de a trăi a fiecărui om, menirii sale pământești. În același timp, adevărul și descoperirea de sine sunt transpuse metaforic sub forma unei călătorii spre o comoară ascunsă – propriul suflet. Scena este deosebit de pilduitoare și motivațională. Ca un adevărat maestru, regele intuiește criza pe care o traversează Santiago și încearcă să-l readucă pe drumul cunoașterii.

Cu ce carte citită de mine pot să compar această carte?

Cartea: _____

Autorul: _____

1. Ce au în comun? _____

_____

_____

_____

2. Prin ce se deosebesc? _____

_____

_____

_____

_____

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lectură

Titlul cărții: „Prietenii copilăriei mele”

Autorul cărții: Wilson Rawls

Valori: dragostea pentru animale

Teme: familia, copilăria, prietenia

Personaje principale	Personaje secundare	Cuvinte-cheie
Billy	bunicul	copilărie
Micuța Ann, Bătrânul Dan		vânătoare

Scenă/moment/secvență care evidențiază o valoare

O scenă în care nimic nu este mai presus decât legătura foarte strânsă dintre Billy și cei doi copoi de vânătoare este cea în care băiatul, însoțit de tatăl și de bunicul lui participă la concursul de prins ratoni. Deși bunicul este grav rănit, concursul continuă pentru întreaga echipă, sub privirile uimite ale arbitrului care declară că nu a văzut iubire mai mare: „Asta întrece tot ce am văzut până acum. Câinii ăia chiar pot să citească gândurile băiatului. Doar a arătat spre mal, și au luat-o la goană”. Părerea arbitrului este confirmată de tatăl băiatului: „N-am auzit niciodată de copoi care să iubească pe cineva, dar câinii ăștia sunt diferiți”. Bunicul se accidentează în locul unde cățeii prind ratonii ascunși într-un tei bătrân, cei mai mulți din tot concursul. Sacrificându-se pentru copilul care i-a crescut și i-a dresat să vâneze, cei doi câini îi rămân în suflet pentru totdeauna. Chiar și după 50 de ani, emoțiile sale din concurs sunt încă vii. Ajuns om în toată firea, Billy a rămas un suflet sensibil, prețuind momentul în care toată familia s-a strâns la locul sacru al odihnei de veci a prietenilor săi, ocrotit de feriga roșie – simbolul iubirii și al nemuririi.

Cu ce carte citită de mine pot să compar această carte?

Cartea: „Shiloh”
Autorul: Phyllis Reynolds Naylor

1. Ce au în comun?

Cele două cărți sunt foarte asemănătoare prin temele prezentate și prin valorile transmise: dragostea pentru animale, dragostea față de familie, spiritul ludic specific copilăriei. Personajele principale sunt copii foarte dedicați unor prieteni necuvântători: Billy și Marty. În aventurile lor, care nu sunt puține, cei doi băieți au familia aproape și își trăiesc viața cu simplitate și iubire.

2. Prin ce se deosebesc?_____

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lectură

Titlul cărții: „Orașul Ember”

Autoarea cărții: Jeanne Du Prau

Valori: dorința de cunoaștere, dragostea pentru familie, prietenia

Teme: aventura, copilăria, fantasticul

Personaje principale	Personaje secundare	Cuvinte-cheie
Lina Mayfleet		
Doon Harrow		

Scenă/moment/secvență care evidențiază o valoare

Cu ce carte citită de mine pot să compar această carte?

Cartea: „Un oraș numit Perfect”

Autoareal: Helena Duggan

1. Ce au în comun?

2. Prin ce se deosebesc?

Cele două cărți au mesaje diferite, în ciuda lumilor fantastice asemănătoare. De pildă, „Orașul Ember” transmite impulsul tinerilor spre cunoaștere, spre explorare continuă, dar și spre altruism și civism – nimeni nu este prea tânăr pentru a-și sluji societatea în care trăiește și astfel se salvează pe el însuși, salvându-i pe alții. Cealaltă carte îi învață pe copii să nu caute perfecțiunea, pentru că este doar aparentă. Totodată, să fie îndrăzneți și să privească dincolo de orice limită, spre a afla și a prețui adevărul.

Scanned with OKEN Scanner

Fișa de lectură nr. 1

Titlul cărții:

Autorul cărții:

Valori:

Teme:

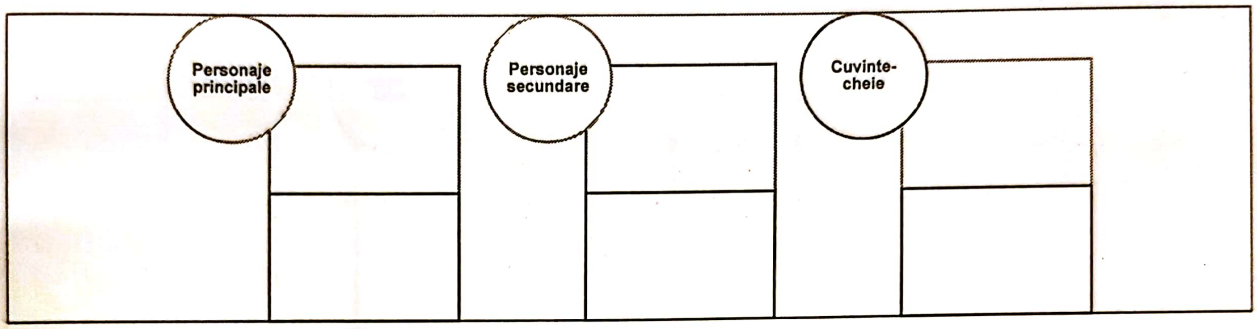

Scenă/moment/secvență care evidențiază o valoare

Cu ce carte citită de mine pot să compar această carte?

Cartea:

Autorul:

1. Ce au în comun?

2. Prin ce se deosebesc?

Scanned with OKEN Scanner

Fișa de lectură nr. 2

Titlul cărții:

Autorul cărții:

Valori:

Teme:

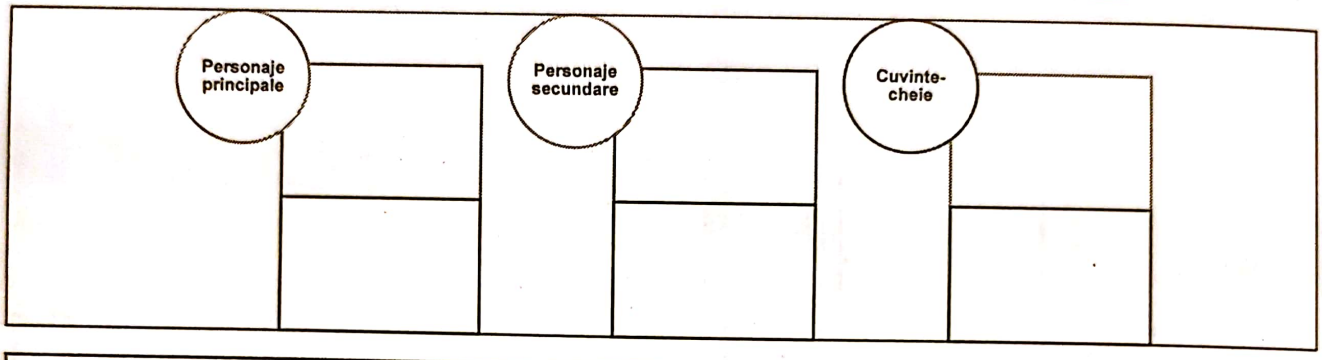

Scenă/moment/secvență care evidențiază o valoare

Cu ce carte citită de mine pot să compar această carte?

Cartea:

Autorul:

1. Ce au în comun?

2. Prin ce se deosebesc?

Scanned with OKEN Scanner

Fișa de lectură nr. 3

Titlul cărții:

Autorul cărții:

Valori:

Teme:

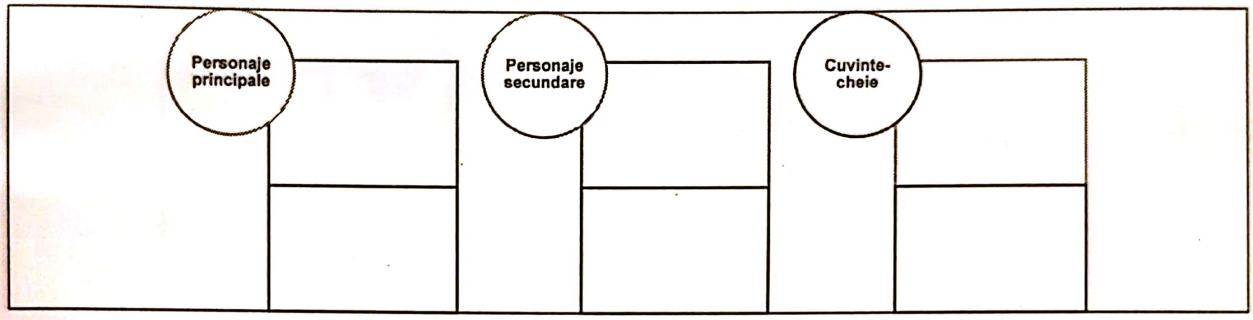

Scenă/moment/secvență care evidențiază o valoare

Cu ce carte citită de mine pot să compar această carte?

Cartea:

Autorul:

1. Ce au în comun?

2. Prin ce se deosebesc?

Scanned with OKEN Scanner

Fișa de lectură nr. 4

Titlul cărții:

Autorul cărții:

Valori:

Teme:

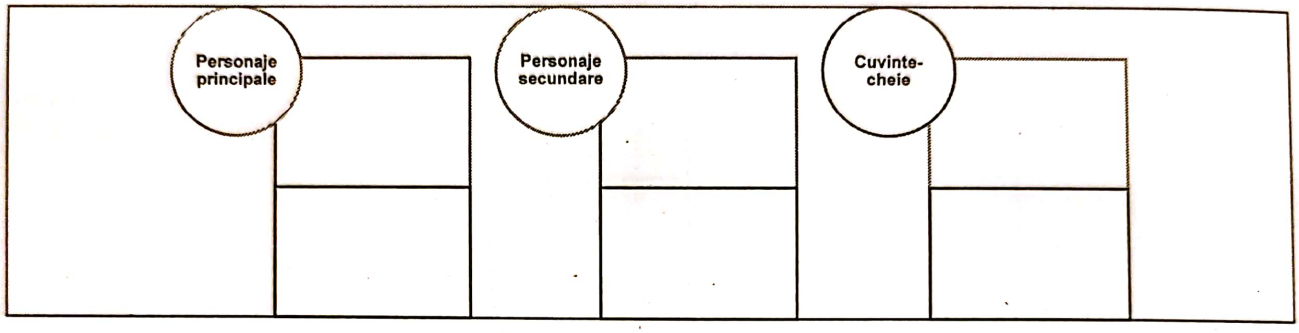

Scenă/moment/secvență care evidențiază o valoare

Cu ce carte citită de mine pot să compar această carte?

Cartea:

Autorul:

1. Ce au în comun?

2. Prin ce se deosebesc?

Scanned with OKEN Scanner

Fișa de lectură nr. 5

Titlul cărții:

Autorul cărții:

Valori:

Teme:

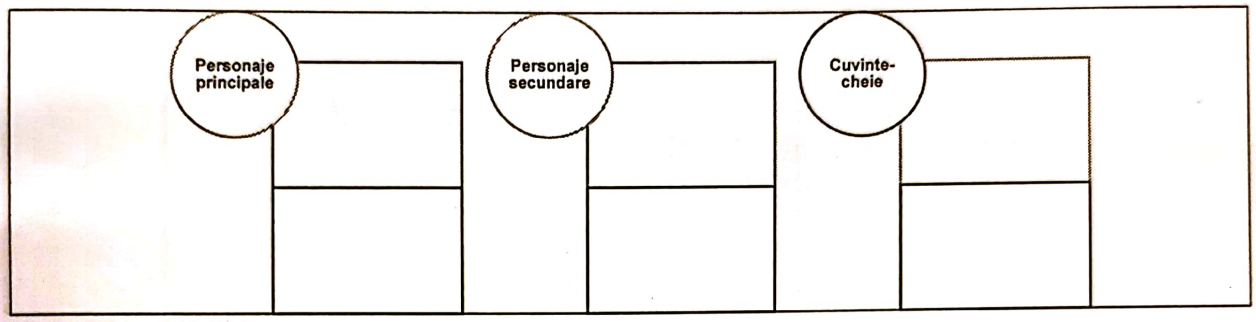

Scenă/moment/secvență care evidențiază o valoare

Cu ce carte citită de mine pot să compar această carte?

Cartea: _____

Autorul: _____

1. Ce au în comun? _____

2. Prin ce se deosebesc? _____

Scanned with OKEN Scanner

Fișa de lectură nr. 6

Titlul cărții:

Autorul cărții:

Valori:

Teme:

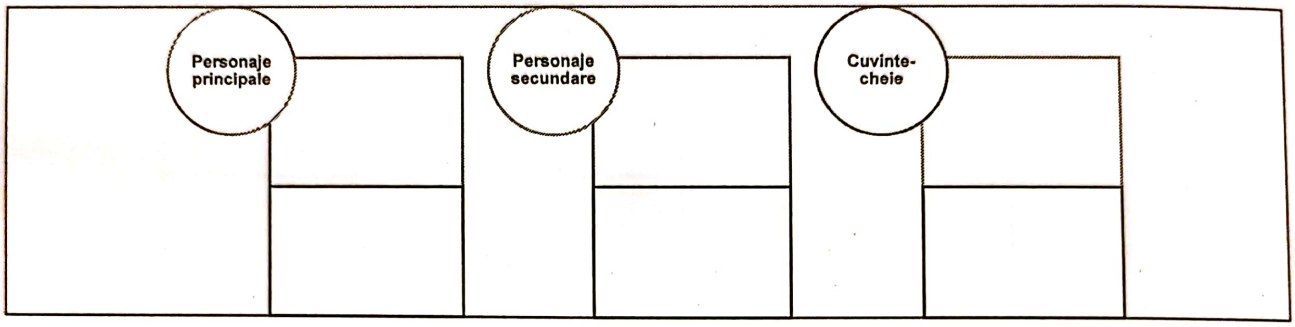

Scenă/moment/secvență care evidențiază o valoare

Cu ce carte citită de mine pot să compar această carte?

Cartea:

Autorul:

1. Ce au în comun?

2. Prin ce se deosebesc?

Scanned with OKEN Scanner

Fișa de lectură nr. 7

Titlul cărții:

Autorul cărții:

Valori:

Teme:

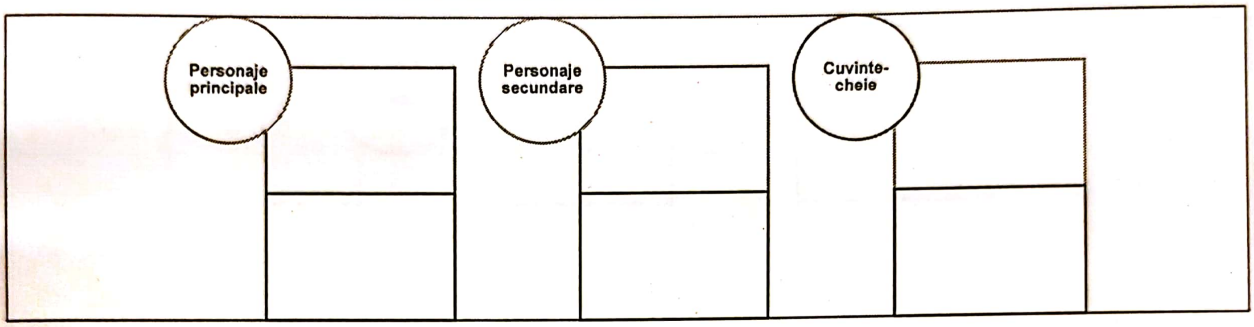

Scenă/moment/secvență care evidențiază o valoare

Cu ce carte citită de mine pot să compar această carte?

Cartea:

Autorul:

1. Ce au în comun?

2. Prin ce se deosebesc?

Scanned with OKEN Scanner

Fișa de lectură nr. 8

Titlul cărții:

Autorul cărții:

Valori:

Teme:

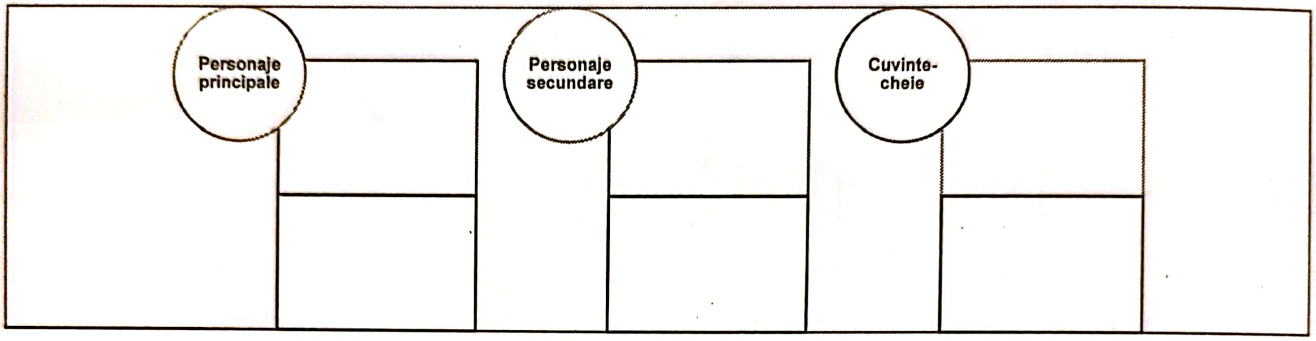

Scenă/moment/secvență care evidențiază o valoare

Cu ce carte citită de mine pot să compar această carte?

Cartea:

Autorul:

1. Ce au în comun?

2. Prin ce se deosebesc?

Scanned with OKEN Scanner

Fișa de lectură nr. 9

Titlul cărții:

Autorul cărții:

Valori:

Teme:

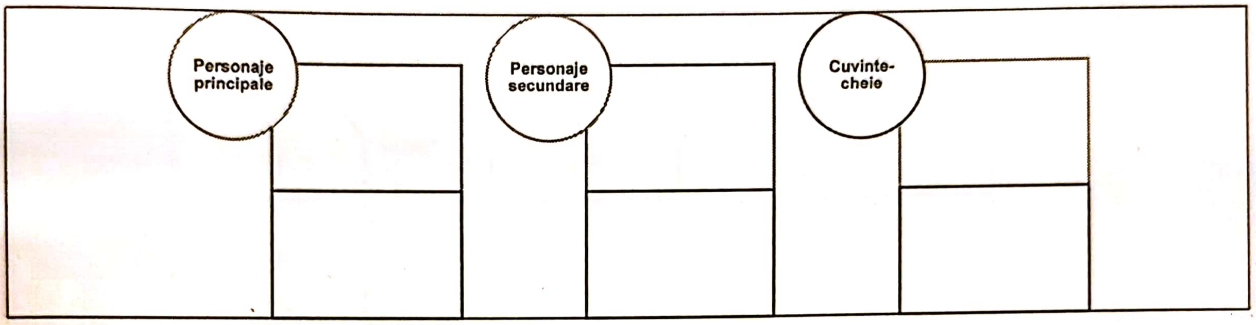

Scenă/moment/secvență care evidențiază o valoare

Cu ce carte citită de mine pot să compar această carte?

Cartea:

Autorul:

1. Ce au în comun?

2. Prin ce se deosebesc?

Scanned with OKEN Scanner

Fișa de lectură nr. 10

Titlul cărții:

Autorul cărții:

Valori:

Teme:

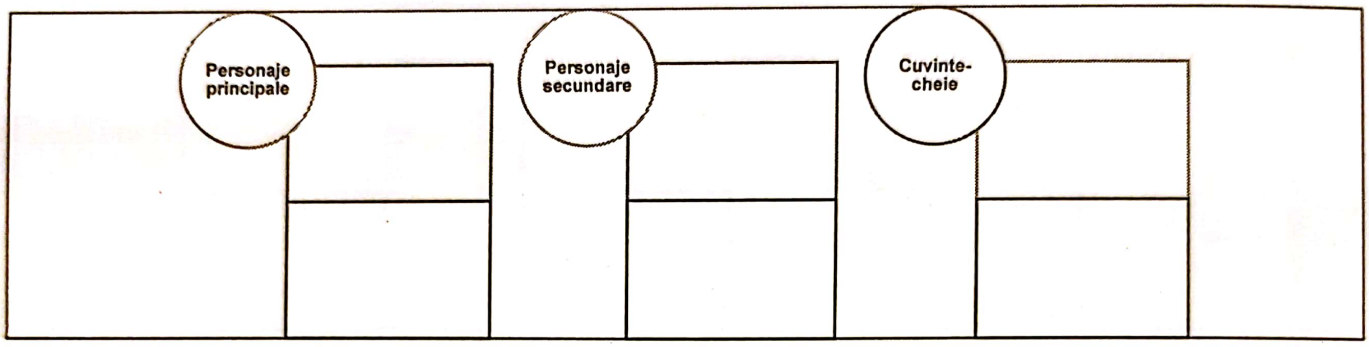

Scenă/moment/secvență care evidențiază o valoare

Cu ce carte citită de mine pot să compar această carte?

Cartea:

Autorul:

1. Ce au în comun?

2. Prin ce se deosebesc?

Scanned with OKEN Scanner

Fișa de lectură nr. 11

Titlul cărții:

Autorul cărții:

Valori:

Teme:

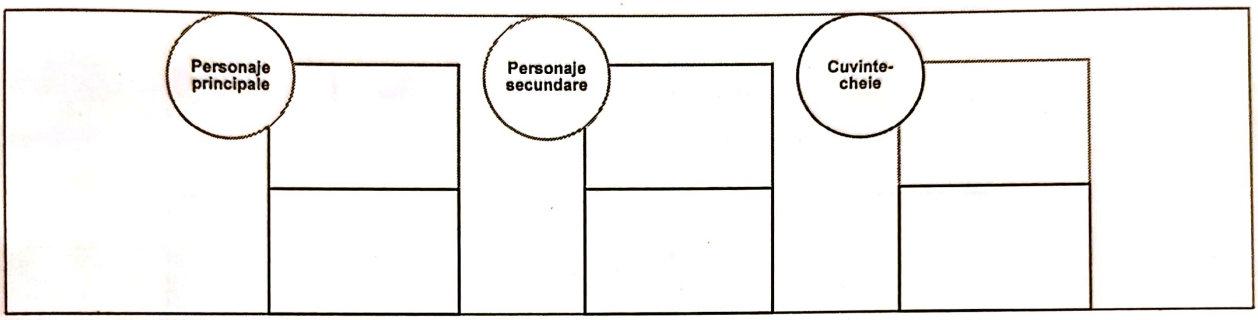

Scenă/moment/secvență care evidențiază o valoare

Cu ce carte citită de mine pot să compar această carte?

Cartea:

Autorul:

1. Ce au în comun?

2. Prin ce se deosebesc?

Scanned with OKEN Scanner

Fișa de lectură nr. 12

Titlul cărții:

Autorul cărții:

Valori:

Teme:

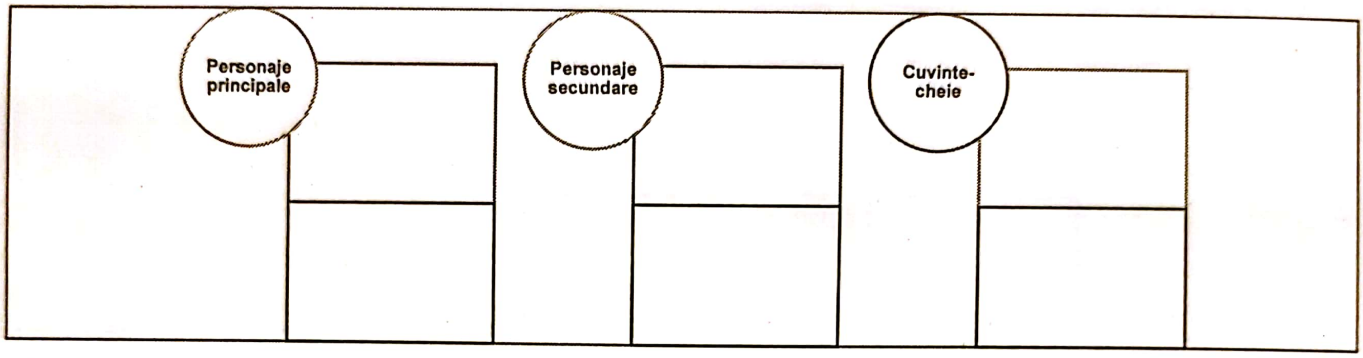

Scenă/moment/secvență care evidențiază o valoare

Cu ce carte citită de mine pot să compar această carte?

Cartea:

Autorul:

1. Ce au în comun?

2. Prin ce se deosebesc?

Scanned with OKEN Scanner

Fișa de lectură nr. 13

Titlul cărții:

Autorul cărții:

Valori:

Teme:

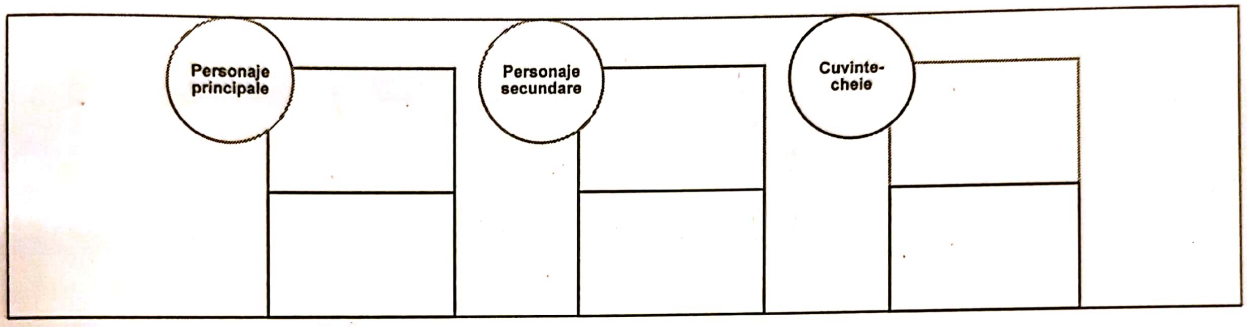

Scenă/moment/secvență care evidențiază o valoare

Cu ce carte citită de mine pot să compar această carte?

Cartea:

Autorul:

1. Ce au în comun?

2. Prin ce se deosebesc?

Scanned with OKEN Scanner

Fișa de lectură nr. 14

Titlul cărții:

Autorul cărții:

Valori:

Teme:

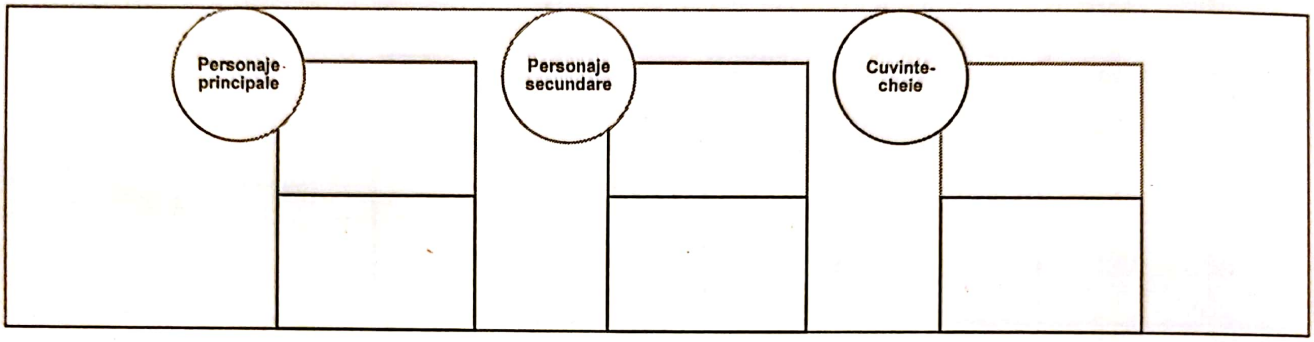

Scenă/moment/secvență care evidențiază o valoare

Cu ce carte citită de mine pot să compar această carte?

Cartea:

Autorul:

1. Ce au în comun?

2. Prin ce se deosebesc?

Scanned with OKEN Scanner

Fișa de lectură nr. 15

Titlul cărții:

Autorul cărții:

Valori:

Teme:

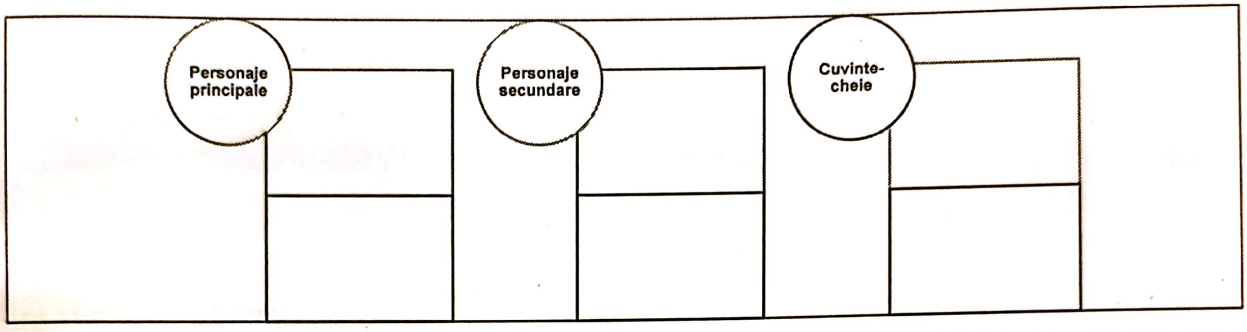

Scenă/moment/secvență care evidențiază o valoare

Cu ce carte citită de mine pot să compar această carte?

Cartea:

Autorul:

1. Ce au în comun?

2. Prin ce se deosebesc?

Scanned with OKEN Scanner

Bibliografie

Alecsandri, Vasile, *Comedii*, București, Editura Minerva, 1984.

Alexa, Noni, *Cum să aveți grijă de cărțile voastre*, www.carteadelaora5.ro.

Baconski, A.E., *Scrieri. I. Poezii, Ediție îngrijită, note, cronologie și bibliografie de Pavel Țugui, Studiu introductiv de Mircea Martin*, București, Editura Cartea Românească, 1990.

Basme populare, Ediție îngrijită și prefațată de Corneliu Bărbulescu, București, Editura Tineretului, 1966.

Bassarabescu, I.A., *În vacanță*, București, Editura Tineretului, 1968.

Băjenaru, Grigore, *Cișmigiu & Comp.*, București, Editura Art, 2015.

Blenche, Alec, *Erus şi Valea Generozităţii*, București, Editura Curtea Veche Publishing, 2017.

Cazimir, Otilia, *Poezii (1928-1963), Cu o prefață de Const. Ciopraga*, București, Editura pentru Literatură, 1964.

Cazimir, Otilia, *Scrieri în proză, vol. I, Studiu introductiv de Const. Ciopraga*, București, Editura Junimea, 1971.

Chéhadé, Pierre, Commission scolaire des Draveurs, Gatineau, 2012, *Dépistage des élèves à risque à partir d'une fiche d'observation à six entrées*, https://educationspecialisee.ca/wp-content/uploads/2018/02/3_Depistage_systematique_des_eleves.pdf.

Cheibaș, Ruxandra, *Păpușile de porțelan: de la jucării la artă*, https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/141-144_12.pdf.

Crăciun, Petre, *Basme,* București, Editura Zorio, 2013.

Eminescu, Mihai, *Poezii. Proză literară*, vol. I, *Ediție îngrijită de Petru Creția*, Editura Cartea Românească, București, 1978.

Gregoretti, Cristian, *Cargoul Feleac / Maria G.*, www.marinarii.ro.

Gruia, Călin, *Ciubotelele ogarului. Nuielușa de alun și alte povești*, Editura Agora, București, 2012.

Isanos Magda, *Poezii,* Editura Minerva, București, 1974.

Mihăescu, Gib I., *Nuvele regăsite, Ediție și postfață de Leon Baconski*, Cluj-Napoca, Editura Echinox, 2003

Moceanu, Răzvan, *Ziua Universală a lei – tradiţia românească de o frumuseţe unică*, www.radioromaniacultural.ro.

Moldovan, Alex, *Olguța și un bunic de milioane*, București, Editura Arthur, 2016.

Negruzzi, Costache, *Negru pe alb,* Prefață și note finale de Al. Piru, Text stabilit și adnotat de Liviu Leonte, Editura Tineretului, 1967.

Pădurean, Bianca, *Pagina de istorie: Prima ediție a Jocurilor Olimpice Moderne de la Atena*, www.rfi.ro/sport.

Pillat, Monica, *Minunea timpului trăit. Din corespondenţa Monicăi Pillat şi a lui Lily Teodoreanu cu PIA Pillat.* Cu o prefață de Horia-Roman Patapievici, București, Editura Humanitas, 2010.

Robea, Mihail M., *Basme, snoave, legende și povestiri populare. Folclor din Valea Vîlsanului-Argeș*, Societatea Literară „Relief Românesc", București, 1970.

Sântimbreanu, Mircea, *Recreația mare*, Prefață, fișă biobibliografică și referințe critice de Lucian Pricop – Ediția a patra, Editura Cartex 2000, București, 2021.

Scena școlii. Piese de teatru pentru elevi, București, Editura Ion Creangă, 1974.

Scanned with OKEN Scanner

Stancu, Mirela-Carmen, *Cum învățăm să scriem caligrafic*, https://caleacatrecarte.ro/cum-invatam-sa-scriem-caligrafic/.
Stoian, Inga, *Copii geniali care au uimit lumea*, www.superbebe.ro.
Stupar, Alina, *Ticob, cinci zile de aventură*, Cluj-Napoca, Editura Ecou Transilvan, 2020.
Teodoreanu, Ionel, *Pagini despre copii și adolescenți.* Prefață, notă asupra ediției și antologie de Dinu Pillat, Cuvânt-înainte de Ioan Statomir, Note explicative de Monica Pillat, București, Editura Arthur, 2015.
Topîrceanu, George, *Poezii. Opere integrale*, Editura Ars Libri, Costești, Argeș, 2023.
Tudor, Ilie, *Leacul singurătăţii? Singurătatea!*, http://arhiva.formula-as.ro/2012/1041/asul-de-inima-45/ leacul-singuratatii-singuratatea-15681.
Tudoran, Radu, *Toate pânzele sus!*, București, Editura Arthur, 2016.
Cum se pot forma lacurile - https://rum.sciencedevices.com.
Școala de teatru Allegria – Curs de actorie pentru copii, https://scoaladeteatruallegria.ro/curs-de-actorie-pentru-copii/.
Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română, https://rocnee.eu/images/ rocnee/fisiere/planuri-cadru/gimnazial/2024/%C3%8Env_gimnazial_limb%C4%83_%C8%99i_comunicare/L_rom%C3%A2n%C4%83/01-Llimba%20si%20literatura%20romana%20materna.pdf, https://www.rocnee.eu
De ce mint copiii - https://clicpsihologic.ro/de-ce-mint-copii/.
Istoria ceasului, www.beclockwise.ro.
Prima călătorie cu trenul din România, http://www.istorie-pe-scurt.ro/.
Un animal de companie pentru copilul tău? Argumente pro și contra, www.edujoc.md/blog.
Cele 9 tipuri de familii care există și caracteristicile acestora, https://ro.thpanorama.com.
Concurs Internațional de Creație Literară „Cuvinte vii” – ediția I, https://www.artaerai.ro/editura-jolie-arte/concurs/.

https://mostenireculturala.com/2018/05/11/nazdravanii-din-basme-si-credinte-cine-sunt-zmeii/
https://clujtourism.ro/portfolio/lacul-tarnita/.
https://clujtourism.ro/portfolio/lacul-belis-fantanele/.
www.radioromaniacultural.ro.
https://ro.wikipedia.org/wiki/.
https://www.cfrcalatori.ro/.
https://www.rocnee.eu.

Scanned with OKEN Scanner

Intitulată ***Portofoliu de recapitulare pentru Evaluarea națională. Limba și literatura română***, lucrarea de față se adresează tuturor absolvenților de gimnaziu, candidați la examenul de Evaluare națională, reunind, în cele patru secvențe-cadru, principalele repere ale pregătirii individuale la disciplina limba și literatura română. Având denumirea de „caiete", secvențele portofoliului servesc ca suport direct pentru rezolvarea cerințelor, pentru realizarea unor scheme, a unor notițe în timpul studiului personalizat.

Caietul 1, structurat în două secvențe, reprezintă o culegere de **25 de variante de examen**, alcătuite conform modelelor publicate de CNEE în decursul ultimilor cinci ani, fie ca teste de antrenament, fie ca variante propriu-zise.

Caietul 2 cuprinde principalele aspecte teoretice ce privesc diferitele compartimente ale studiului limbii române: ***fonetică***, ***vocabular***, ***morfologie***, ***sintaxa propoziției*** și ***sintaxa frazei***. Fiecare dintre cele 20 de lecții succinte este urmată de o fișă de exerciții, alcătuită ca un test, cu punctaj alocat fiecărei cerințe, în urma rezolvării elevii având posibilitatea de a se autoevalua.

Caietul 3 este un instrument modern de ***observare sistematică*** a propriului progres.

Caietul 4 include **o listă de lecturi „suplimentare"**, dar necesare în rezolvarea subiectului la care se solicită asocierea a două texte, cu trimitere la o anumită secvență. Sunt precompletate, parțial, câteva fișe de lectură, care pot deveni o modalitate eficientă de recapitulare și organizare a lecturii elevilor, în vederea fixării anumitor detalii care se urmăresc în evaluarea din cadrul examenului: titlul cărții, autorul acesteia, personajul principal, scena care transpune valorile avute în vedere, cuvintele-cheie ale universului tematic, asocieri posibile cu alte texte etc.

Astfel structurat, acest volum aduce mai aproape tot ceea ce este de așteptat să știe și să știe să facă un elev, la proba de limba și literatura română, de aceea este instrumentul ideal în pregătirea pentru examen, care trebuie să atingă un ritm susținut, cu o lună-două înainte de data propriu-zisă. Punând accent pe studiul individual, lucrarea poate schimba starea de spirit a candidaților și poate crește motivația de a învăța, susținută prin autoevaluare permanentă, prin controlul personal direct asupra propriilor lacune, ca și asupra achizițiilor teoretice și practice bine stăpânite. Așa încât, la ieșirea de la proba de limba și literatura română, cuvintele de pe buzele tuturor să fie: „ce ușor ne-a dat", „ce repede a trecut"...

CASA CĂRȚII DE ȘTIINȚĂ
PRO VIRTUTE ET SCIENTIA

ISBN 978-606-17-2680-6

Scanned with OKEN Scanner